

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಸೀರಿ ಕನ್ನಡ

ಪ್ರಥಮ ಭಾಷಾ ಕನ್ನಡ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸೂಕ್ತ
(ಪರಿಷ್ಕಾರ - 2023)

ಹತ್ತನೇಯ ತರಗತಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸೂಕ್ತ ಸಂಘ (ರಿ.)

ಉನ್ನತ ಅಧ್ಯರಸ್ತ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೦೨.

ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಡಾ. ಸಿ.ಎಸ್. ರಾಮಚಂದ್ರ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥ, ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗ. ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ತಿ, ಮೈಸೂರು-೨೦೬

ಮೈ. ಎನ್. ತಮ್ಮಣ್ಣಗೌಡ, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ನಂ. ೨೫೩, ೪ನೇ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ, ೧ನೇ ಹಂತ, ವಿಜಯನಗರ, ಮೈಸೂರು.

ಸದಸ್ಯರು

ಶ್ರೀ ವಿ. ರಂಗಪ್ಪಯ್ಯಮೋಳ್ಳ, ನಿವೃತ್ತ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಶ್ರೀ ನಿವಾಸ ಬೆಂಗಳೂರು, ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕು.

ಶ್ರೀ ಬೆಳವಾಡಿ ಮಂಜುನಾಥ, ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸ.ಪ.ಪ್ರೋ. ಕಾಲೇಜು, ಮೂಗ್ಡಹಳ್ಳಿ, ಬೆಂಕ್ಕುಮಗಳೂರು ತಾಲೂಕು.

ಶ್ರೀ ವಿಶೇಷಾರ್ಥ ಭಟ್ಟ, ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ವಿಶಲ ಪ.ಪ್ರೋ. ಕಾಲೇಜು, ವಿಟ್ಟಿ, ಬಂಟಪ್ಪಳ ತಾಲೂಕು.

ಶ್ರೀ ಸೆಂಪ್ರ. ನರಸಿಂಹ ಭಟ್ಟ, ನಿವೃತ್ತ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಅಜ್ಯತನಗರ, ಪರ್ಕಾಳ ಅಂಚೆ, ಕಾರ್ಕಾಳ ತಾಲೂಕು.

ಪರಿಶೀಲಕರು.

ಮೈ. ಸಾ.ಶಿ. ಮರುಳಯ್ಯ, ಸಾಹಿತಿಗಳು, ರಾಗಿಣಿ, ಹಂಪಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦೧೦೯.

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ ಸದಸ್ಯರು

ಮೈ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಹಾಟೀಲ್, ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಸಂಕ್ರಮಣ ಪ್ರಕಾಶನ, ಎಲಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಲೈಬ್ರರಿ, ಜಿ.ಪಿ. ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-೨೮.

ಡಾ. ಕೆ. ಮರುಳಸಿದ್ದಪ್ಪ, ಸಾಹಿತಿಗಳು, ನಂ ೧೩೬, ೧೨ನೇಯ ಕ್ರಾಸ್, ಜಿ.ಪಿ. ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-೨೯.

ಮೈ. ಸಾ.ಶಿ. ಮರುಳಯ್ಯ, ಸಾಹಿತಿಗಳು, ರಾಗಿಣಿ, ಹಂಪಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮೈ. ಅ.ರಾ.ಮಿತ್ರ, ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಕೆ.ಎಚ್.ಬಿ. ಕಾಲೋನಿ, ಯಲಹಂಕ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ವಿಷ್ಣು ಎಂ. ಶಿಂದೆ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಭಾಗ, ಕನಾರ್ಕಿಕ ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ವಿಜಯಪುರ.

ಮುಖ್ಯ ಸಂಯೋಜಕರು

ಮೈ. ಜಿ.ಎಸ್. ಮುಡಂಬಡಿತ್ತಾಯ, ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತ ಪರಿಷತ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ರಚನೆ, ಕನಾರ್ಕಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ

ಶ್ರೀ ನಾಗೇಂದ್ರ ಹುಮಾರ್, ವ್ಯವಸಾಯ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನಾರ್ಕಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀಮತಿ ಸಿ. ನಾಗಮಣಿ, ಉಪನಿದೇಶಕರು, ಕನಾರ್ಕಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರು

ಶ್ರೀ ಹಾಂಡುರಂಗ, ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನಾರ್ಕಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮುನ್ಮುಡಿ

ಎಂಬೆನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರ್ಯಾಕ್ರಮದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚಿತವಾದ ಕನಾಂಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗ ಸಂಘರ್ಷ ಎಂಬೆನೇ ನೆಯ ಸಾಲಿನಿಂದ ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ಹತ್ತನೇಯ ತರಗತಿವರೆಗೆ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗಗಳ ರಚನೆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ರೀ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಕೋರ್ ವಿಷಯಗಳನ್ನು 2 ಮಾದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ರಚನೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 1 ರಿಂದ 11 ನೆಯ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು 2 ರಿಂದ 10 ನೆಯ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಕೋರ್ ವಿಷಯಗಳಾದ ಗಣಿತ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಎಂಬೆನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರ್ಯಾಕ್ರಮವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಚೈಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

- ಕಲೆಕೆರ್ಯನ್ನು ಜೀವನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸುವುದು.
- ಕಂಠಪಾಠ ವಿಧಾನದಿಂದ ಕಲೆಕೆರ್ಯನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಪರ್ಯಾಕ್ರಮವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಜ್ಞಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಲಿಕಾ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು.
- ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾಸತ್ಯಾತ್ಮಕ ನೀತಿಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಷಂತ ಸಂದಿಸುವುದು.
- ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಇಂದಿನ ಹಾಗೂ ಭವಿಷ್ಯದ ಜೀವನವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- ವಿಷಯಗಳ ಮೇರೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಅವಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಣೆಯಿರುತ್ತಿದೆ ಅಳವಡಿಸುವುದು.
- ಹಾಲೆಯ ಹೊರಗಿನ ಬದುಕಿಗೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು.
- ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.

ನೂತನ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ನೂತನ ವಿಧಾನಗಳಾದ ಅಂತರ್ಗತ ವಿಧಾನ (Integrated Approach), ರಚನಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನ (Constructive Approach) ಹಾಗೂ ಸುರುಳಿಯಾಕಾರದ ವಿಧಾನ (Spiral Approach) ಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗಗಳ ವಿಷಯ ಹಾಗೂ ಅಭಾಸಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಯೋಜನೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗಗಳಿಂದಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನೂತನ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗಗಳು ಪರೀಕ್ಷೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅವಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ವೈಕಿಷ್ಟ ವಿಕಸನಕ್ಕೆ ಹೊರಕವಾಗಿವೆ. ತನ್ನಾಲ್ಕ ಅವರನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಸ್ವಸ್ಥಸಮಾಜದ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಯೋಜನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ.

ಭಾಷಾ ಕಲೆಕೆರ್ಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಗಳಾದ ಆಳಿಸುವುದು, ಮಾತನಾಡುವುದು, ಒದುವುದು, ಬರೆಯುವುದು ಹಾಗೂ ಆಕರ್ಷಣಾಗಳಿಂದ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಕೆರ್ಯಂತಹ ಕ್ಷೇತ್ರವಾರು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕೌಶಲಗಳಿಂದಿಗೆ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ವ್ಯಾಕರಣ, ಸೌಂದರ್ಯಪ್ರಾಞ್ಜೀವಿಕ ಪ್ರಶಂಸಾ ಮನೋಭಾವ, ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ಅನುಮತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡೇಕು. ಈ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ್ಗ ಅವರು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗಾಗಿ ಕಂಠಪಾಠಕ್ಕೆ ತರಣಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗವು ಭಾಷಾ ಕೌಶಲಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ಒಂದು ಮೂರಕವಸ್ತುವಂದು ಪರಿಗೊಳಿಸಲು, ಮಕ್ಕಳ ಮನೋಜ್ಯಶಾಲ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಿತ್ರರೋಂದಿಗೆ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಜೆಚ್ಚೆಯ ಮೂಲಕ ಅವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗು ಸಂಪನಕ ಕೌಶಲಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆಯೇ ಕಲೆಕೆರ್ಯ ಸುರಿಯಿಂದು ಅಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹಜ್ಜಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ಕಲೆ (learning to learn) ಹಾಗೂ ಕಲಿತುದುದನ್ನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ (learning to do) ಯಾನ್ಯಾಸನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿವೆ. ಇತರ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗಗಳಿಂತೆಯೇ ಈ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇದರೆಂದಿಗೆ 10ನೆಯ ತರಗತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಒಂದು ಹಂತದ ಅಂತ್ಯಾಂಶವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ಪಟ್ಟಿಕೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಿರಿ ಕನ್ಸ್ಯಡ-10 ಕನ್ಸ್ಯಡ ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗ ರಚನೆ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ರಚನೆ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾಂಗಿನಿಕ್ಕೂಪ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವ ಅಕಾಲ ಮರಣವನ್ನಾಫ್ರಿದ ಪ್ರಾಧಾರಕರಾದ ಡಾ. ಸಿ.ಎಸ್. ರಾಮಚಂದ್ರರವರನ್ನು ಕನಾಂಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗ ಸಂಪರ್ಗಗಳಾರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸ್ವರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪ್ರಸ್ತರೆ ತರ್ಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ, ಸದಸ್ಯರಿಗೆ, ಕಲಾಕಾರರಿಗೆ, ಪರಿಶೀಲಕರಿಗೆ, ಸಂಯೋಜಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾಕಾಲಿಯಾಲಯಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಾದ ವರಿಗೆ, ಜೀಲ್ಲಾ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತರೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ಮುಂದಿಸಿದ ಮುಕ್ಕರಿಗೆ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಕ್ರೇತಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಕವಿಗಳ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಈ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಜಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಒಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗ ಸಂಘ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಮೈ. ಜಿ. ಎಸ್. ಮುದಂಬಡಿತ್ಯಾಯ

ಮುಖ್ಯ ಸಂಯೋಜಕರು

ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗ ಪರಿಷಕರೆ ಹಾಗೂ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗ ರಚನೆ

ಕನಾಂಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗ ಸಂಘ (ರಿ.)

ಬೆಂಗಳೂರು.

ನಾಗೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ್

ವ್ಯವಸಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು

ಕನಾಂಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ವರ್ಗ ಸಂಘ (ರಿ.)

ಬೆಂಗಳೂರು.

ಬೋಧನೆಗೆ ಮುನ್ನ....

ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ ಅಶ್ವಂತ ಮಹತ್ವದ್ದು. ಬೋಧನೆಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಪರ್ಯಾಪ್ತ ತಾಯ್ಯುಡಿಯ ಕಲಿಕೆಗೆ ಪೂರ್ಕವಾಗಿರಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯ. ಹತ್ತನೆಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ತಕ್ಷಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ತಾಯ್ಯುಡಿಯನ್ನು ಸ್ವಜನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ಅಪೇಕ್ಷಿತೀಯ. ಈ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸುವಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಗ್ರಹಿಕೆ ಹಾಗೂ ಕಲಿಕೆ ಸಂತರಣೆಯನ್ನು ನೀಡುವಂತಿರಬೇಕು. ಜ್ಞಾನಾಜ್ಞನೆಯ ಉದ್ದೇಶವು ನೇರವೇರಬೇಕು. ಕಲಿಕೆ ಹಾಗೂ ಕಲಿಸುವಿಕೆಯ ನಿರ್ಧಾರಿತ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಿಕರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಎನ್.ಸಿ.ಎಫ್ ೨೦೦೫ ಮತ್ತು ಕೆ.ಸಿ.ಎಫ್ ೨೦೦೯ರ ಜಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಹಲ್ಲಿಡಿಶನದಿಂದ ಹೊದಲ್ಲಿಂದು ಇಂದಿನವರೆಗಿನ ತಾಯ್ಯುಡಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯಲೋಕದ ಕೆರುಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಮೂಲಕ ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ಇಂಪನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸವಿಯುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಬಾಳಿನಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಧೀಮಂತರಾಗಿ ಬಾಳಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪರಿಚಯ, ನಾಡು-ನುಡಿಯ ಬಗೆಗೆ ಹಿರಿಯರ ಜಿಂತನೆ, ವೈಚಾರಿಕ ಜಿಂತನೆಗಳನ್ನೂ ಗೊಂಡಿದ್ದ ಬರೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಗೀತನಾಟಕವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭಾಸದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಅಲಂಕಾರ ಮತ್ತು ಭಂದಸ್ಸನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪರ್ಯಾಮೋಷಕ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಗ್ರಹಿಕಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ವೃಧಿಸುವ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪರ್ಯಾಪ್ತವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅಧ್ಯೋತ್ಸವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕರ್ತೃ-ಭಾವ-ಆಕರ, ಪದ-ಅಧ್ರ, ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭಾಸ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕಲಿಕೆಯ ಮನ್ನ ಅಧ್ಯೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಗಢ/ಪದ್ಧದ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ಪದಗಳನ್ನು ಓದುವ ಸಲುವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಓದುವಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಇದರದು. ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿನುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೊರತು ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನಾಪತ್ರಿಕೆಯ ತಯಾರಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಪರ್ಯಾಮೋಷಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಇದು ಪಾಠಗಳಿಂದ ಹತ್ತು ಅಂಕಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಕೇಳುವಾಗ ಒಂದು ಅಂಕದ ಏರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿ ಏರಡು ಅಂಕಗಳ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು.

ಸಿರಿ ಕನ್ನಡ-೧೦ ಪ್ರಥಮ ಭಾಷಾ ಕನ್ನಡ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕವು ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರ ಹಲವಾರು ದಿವಸಗಳ ಜಿಂತನಮಂಧನಗಳ ಫಲವಾಗಿ ರೂಪ್ಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಪರಿಶೀಲಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಯ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸಿರಿ ಕನ್ನಡ-೯ರ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ, ಸಿರಿ ಕನ್ನಡ -೧೦ರ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ ಪರವಾಗಿ ಆಶ್ರೀಯ ನಮನಗಳು.

ಬಹುಮಾರ್ಪಿತವಾಗಿ ಸಿರಿ ಕನ್ನಡ-೧೦ ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅಕಾಲಮರಣವನ್ನಿಷ್ಟಿದ ಸರಳ, ಸಂಭಾವಿತ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಧಾರ್ಯಪಕ ಡಾ. ಸಿ. ಎಸ್. ರಾಮಚಂದ್ರರವರನ್ನು ಗೌರವಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವೀಕೃತಿಸ್ತೇನೆ. ಈ ಒಂದು ಆಕಸ್ಮಿಕದಿಂದ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆ, ಬೆಂಬಲ, ಸರವನ್ನು ನೀಡಿದ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಪಾದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ವೈ.ಟಿ.ಗುರುಮೂರ್ತಿಯವರಿಗೂ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಂಯೋಜಕರಾದ ಪ್ರೇ. ಮುದಂಬಿಡಿತ್ತಾಯಿರವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಬೆಳ್ಳಕೆಣಿರವರಿಗೂ ಈ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕನೆಯ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಬಳಿಗಾಗಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಪಾಂಡುರಂಗ ರವರಿಗೂ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕದ 'ಕರಡು ಪ್ರತಿ'ಯನ್ನು ಕೂಲಂಕಷ್ಟವಾಗಿ ಓದಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಹಿಮ್ಮಾಟಿ ನೀಡಿದ ಸಿ.ಟಿ.ಇ. ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಿಗೆ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಬಂಧುಗಳಿಗೂ ಸಮಿತಿಯ ಪರವಾಗಿ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

**ಪ್ರೇ. ಎನ್. ತಮ್ಮಣ್ಣ ಗೌಡ
ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಸಿರಿ ಕನ್ನಡ-೧೦,
ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ**

ಪರ್ಯಾಪ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿಗಳ ವಿವರ

ಸಂಪರ್ಕ ರೂಪ :

మై బరగాదు రామచంద్రప్ప, రాజ్య పర్యమస్తక పరిష్కారణ సమితి, కనాటిక పర్యమస్తక సంఘ(రి.) బెంగళారు.

ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಡಾ. ರಾಜಪ್ಪ ದಳವಾಯಿ, ಪ್ರಾಥಮಿಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಸ್ವಾತ್ಮಕೋಶರ ಕೇಂದ್ರ, ಕೋಲಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.

ಸದಸ್ಯರು

డా. జగన్నాథ్ హెబ్బిలీ, సవ ప్రాధ్యాపకేరు, కనాటక కలా, వారీజ్య ప్రథమదశ్జ్ కాలేజు, బీదర్ శ్రీ అల్లుమప్పు బెట్టందారు, నివృత్త ప్రాంతుపాలరు, అమర జేన, తపళగేరి కాలోని, కల్యాణనగర, కొప్పల్ శ్రీ ఏ.రంగప్పయ్యమోళ్ల, నివృత్త కన్నడ భాషా శిక్షకురు, శ్రీనివాస చిత్రపాది, సాలీగూమ, ఉదుపి తా.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ರವೀಶ್ ಕುಮಾರ್, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಕೇರಂತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು.

ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕದೇವೇಗೌಡ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪೌರ್ಣಿಂಜಲಿ, ಉತ್ತರಹಳ್ಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೦

ಶ್ರೀ ತಮಣಗೌಡ ಹೆಚ್.ಸಿ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೋಥಮಾಲೆ, ಹನುಮಂತಪುರ, ಹಾಸನ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಶ್ರೀಮತಿ. ಪಶ್ಚಿಮ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕ, (ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿಭಾಗ), ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಮದ್ದಾರು ತಾಲ್ಲೂಕು

ಶ್ರೀ ಒಂದಿಂದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಾಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಹಾಯ ಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎನ್.ಬಿ.ವೀರನಗೌಡ, ಬಿ.ಅರ್.ಪಿ, ಕೇತಸಮನಯಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಛೇರಿ, ಶಿಕಾರಿಪುರ ತಾ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ.

• 35 - 36 •

ಕರ್ತವ್ಯ:

ಶ್ರೀ ವರಸಂಗತೋ, ಚಟುಕಲ್ಲಾ ಶ್ರೀಕರು, ಸಹಾರ ಪ್ರಾಥಮಾಲ, ಶಿರಮಾರ ಕನ್ಸಲಗರ, ಮಂಡ್ಯ ದ್ವಾರ್ಪಣ ತಾಲ್ಲೂಕು,

ಉನ್ನತ ಪರಿಶೀಲನ ಸಮಿತಿ

డా. ఎచ్.ఎస్. రాఘవేంద్రరావ్, నివృత్త ప్రధానపక్షు, నం.2, ఉభినే క్రూస్, జె.పి.నగర, బెంగళూరు-२ల

డా. జి.ఆరా.తిమ్మణిశాము, నివృత్తపూధార్థకరు, కుంచెంచు కన్నడ అధ్యయనసంస్థ, మానస గంగోళి, మృసూరు-५

ಡಾ. ಸೈಯದ್ ಜಮೀರ್ ಉಲ್ಲಾಪರಿಷತ್, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ಭಟ್ಕಳ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ

ಡಾ. ಯಲ್ಲಿಪ್ಪ ಹಿಮ್ಮಡಿ, ಎಸ್.ಪಿ.ಎಂ. ಕಲಾ ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕ ಕಾಲೇಜು, ರಾಯಚಾಗ, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ

ಡಾ. ಕಲಾಪತಿ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಥಮ ದಜ್ಞ ಕಾಲೇಜು, ಬಳ್ಳಾರಿ

ಡಾ. ಪೂರ್ವಾಂತ್ರಿಕ ನಾಯಕ್, ಪಾದ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ಭಾರತಿ, ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿ

డా. గీతావసంత, సహపాద్యాపకరు కనెడ విభాగ తుమళారు విశవిద్యాలయ తుమళారు.

ಡಾ. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ, ಏಷ್ಟು. ಉಪನಾಸಕರು. ಸಹಾರಿ ಪದವಿ ಮೂರ್ಚಿಕಾಲೇಜು. ಬಸವನಗ

ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ :

३८

କୁଳାଲିରେ ପାଇଲାମାନ୍ଦିର

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರು :

ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಕುರಿತು

ಒಂದ ರಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರೂ ಅಧ್ಯಾಸಚಿವರೂ ಆಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ೨೦೧೯-೨೦ ರ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಫೋಷಣೆ ಮಾಡಿದರು. ತಜ್ಞರು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮೂಲ ಆಶಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯ, ನೈತಿಕಮೌಲ್ಯಗಳು, ವೃತ್ತಿತ್ವವಿಕಸನ, ವೃಜಾನ್ವಿಕ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕ ಮನೋಭಾವ, ಜಾತ್ಯೀಯತೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬದ್ಧತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನವಂತೆ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಮನರ್ ರಚಿಸಲಾಗುವುದು” ಇದು ಬಜೆಟ್ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಸಾದರಪಡಿಸಿದ ಆಶಯ.

ಆನಂತರ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು ಒಂದರಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯವರಿಗಿನ ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಾಗಿ ಏಂ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ದಿನಾಂಕ: ೨೪.೧೧.೨೦೧೯ ರಂದು ಆದೇಶಹೊರಡಿಸಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ವಿಷಯವಾರು ಮತ್ತು ತರಗತಿವಾರು ಮಾನದಂಡಕ್ಷಮುಗ್ಣಿವಾಗಿ ರಚಿತವಾದವು. ವಿವಿಧ ಪರ್ಯಾವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಜ್ಞರು, ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಈ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಲಿಖಿತವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಅನೇಕ ಆಳ್ವಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಒಮ್ಮೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ಹೊಣೆಹೊತ್ತ ಈ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ‘ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ನಂತರ ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ’ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ೨೪.೧೧.೨೦೧೯ರ ಆದೇಶದಲ್ಲೇ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆನಂತರ ೧೯.೧೨.೨೦೧೯ ರಂದು ಹೊಸ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿ ‘ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪನರ್ ರಚಿಸುವ’ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಸಮಗ್ರ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೊಂಡ ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ೨೦೧೯-೨೧ ರ ಬದಲು ೨೦೧೯-೨೧ನೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದೆಂದು ಇದೇ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಯಿತು.

ಅನೇಕ ವೃತ್ತಿಗಳೂ ಸಂಘಟನೆಗಳೂ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕಗಳ ಮಾಹಿತಿದೊಂದು, ಆಶಯದೋಷಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಿಗೆ, ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ಅವುಗಳ ಪರಿಶೀಲನನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಸಮಿತಿಗಳಾಗಿಗೆ ಅನೇಕ ಸಂವಾದಗಳನ್ನು ವರ್ವಾಡಿಸಿ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಸಂಭಗ ಜೊತೆ ಚರ್ಚೆಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ನೀಡಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ವಿಷಯಪರಿವೀಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಡಯಟ್ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ವಿಶೇಷಣಾತ್ಮಕ ಅಭಿಮತಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ವಿಜಾಪುನ, ಸಮಾಜವಿಜಾಪುನ, ಗಣಿತ, ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಜ್ಞರಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಆನಂತರ ಸಭೆ ನಡೆಸಿ ಚರ್ಚೆಸಲಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆ ಹಾಗೂ ವಿಜಾಪುನ ಸಂಬಂಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಅರ್ಥಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಕಡೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಕೇಂದ್ರೀಯ ಶಾಲಾ (ಎನ್.ಸಿ.ಇ.ಆರ್.ಟಿ) ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕಗಳ ಜೊತೆ ರಾಜ್ಯದ ಪರ್ಯಾಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತೊಲನಿಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ

ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಜ್ಞರ ಮೂರು ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ನೀಡಿದ ತೊಲನಿಕ ವಿಶೇಷಣ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರೀಯ ಶಾಲಾ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕಗಳಿಗಿಂತ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅಂಥ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕಗಳ ಜೊತೆ ನಮ್ಮ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವಷ್ಟನೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಗಳು ಮಾಡಿರುವುದು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯೇ ಹೊರತು ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕಗಳ ಸಮಗ್ರ ರಚನೆಯಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಾಗಲೇ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕಗಳ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಧಕ್ಕೆಯಂಟುಮಾಡಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗಭ್ರಾತಿ ಸಮಾನತೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಗ್ರತೆ, ಸಮಾನತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯಗಳ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಹೀಗೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವಾಗ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತಮ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತಮ ಚೌಕಟ್ಟಗಳನ್ನು ಏರಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಬಯಸುತ್ತೇವೆ, ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಮಿತಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ವಿಷಯವಾರು ಉನ್ನತ ಪರಿಶೀಲನ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡೆದು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಸಂಪೂರ್ಣ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ೨೨ ಸಮಿತಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹಾಗೂ ಉನ್ನತ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯ ಸಮಸ್ತರನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ. ಅಂತಹೀ ಸಮಿತಿಗಳ ಕೆಲಸ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ನಿಷ್ಪೇಷಿಂದ ದುಡಿದ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕ ಸಂಘದ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೂ ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ. ಸಹಕರಿಸಿದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು. ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನೀಡಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಸರ್ವ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ತಜ್ಞರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಶ್ರೀ ಏರಣ್ಣ ಎಂ. ಜತ್ತಿ
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಕನಾರ್ಟಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕ ಸಂಘ (ರ.)
ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮೌ, ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ
ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷರು
ರಾಜ್ಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ
ಕನಾರ್ಟಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕ ಸಂಘ (ರ.)
ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪುನರ್ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಕುರಿತು

೨೦೧೪ರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪತ್ಯಮಸ್ತಕಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಅದೇ ವರ್ಷ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೆ ಒಳಗಾದವು. ಪರಿಷ್ಕರ್ತ ಪತ್ಯಮಸ್ತಕಗಳು ೨೦೧೬-೧೭ರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರಲಿಪಿದವು. ಪರಿಷ್ಕರ್ತ ಪತ್ಯಗಳಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಪಕ ಹೀಗೆ, ವಿಮರ್ಶೆಗಳು ಬಂದವು. ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಸ್ವೀಕಾರಕರಿಗೆ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಪತ್ಯಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತೆಂಬ ಆಕ್ಷೇಪ ಎಲ್ಲಿಡೆಯಿಂದ ಕೇಳಿಬಂದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನಾಫಟಕ ಸರಕಾರವು ೨೦೧೬ರಲ್ಲಿ ಈ ಪತ್ಯಗಳ ಮರುಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯು ಆಪಾದನೆ ಕೇಳಿಬಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪತ್ಯಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರಹಿಸಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆ.

ಇಂದಿನ ಮುಕ್ತಳೀ ಮುಂದಿನ ಜನಾಗಂಪೆಂಬ ಮಾತಿದೆ. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದುವ ಇಂದಿನ ಮುಕ್ತಳಿಗೆ ನಾವು ಎಂಥ ಪರ್ಯಾಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತೇವೆಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜದ ಭವಿಷ್ಯ ನಿಂತಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಓದುವ ಪರ್ಯಾಗಳು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಜಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ವರ್ಗ-ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಅಪನಂಬಿಕೆ, ದ್ವೇಷ, ತಾತ್ಸಾರಗಳನ್ನು ಹರಡುವಂತಿರಬಾರದು. ಅವರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನೂ ದೇಶಪ್ರೇಮವನ್ನೂ ಉದ್ದೀಪಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. ರಾಜ್ಯ, ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿವಿರವಾದ, ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾದ ಮಾಹಿತಿ ದೂರೆಯವಂತಿರಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಷೆ, ಜನಪದಗಳ ಪರಿಚಯವಾಗುವಂತಿರಬೇಕು. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಪರ್ಯಾಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮ, ಜವಾಬ್ದಾರಿಯತ, ಪ್ರಜಾವಂತ, ಮುಕ್ತ ಮನಸ್ಸಿನ, ಸಭ್ಯ ನಾಗರಿಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾಠಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಣ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು.

(ಒ) ಕವಿ/ಲೇಖಕರ ಮನರಾವರ್ತನೆಯನ್ನು ಕಡೆಮೆ ಮಾಡಿ ಹೊಸ ಕವಿ/ಲೇಖಕರ ಬರಹಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. (೩) ಭಾಷೆಯ ಸೊಬಗನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ಅಧ್ಯಾಯದ ಜೊತೆ ಸೇರಿಸಬೇಕು.

ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಆದರ್ಶಸ್ಥಿತಿ. ಆದರಶ್ತ ನಡೆಯುವುದು ನಮ್ಮ ಆಶಯವೇ ಹೊರತು ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕವನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆ ವಿನಯದಿಂದಲೇ ನಾವು ಈ ಮನರ್ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕೈಗಿಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಮರುಪರಿಷ್ಠರಣೆಯೇ ಹೊರತು ಸಮಗ್ರ ಮನಾರಚನೆಯಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ (೨೦೧೪ರಲ್ಲಿ) ರಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕದ ಆಶಯ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಧಕ್ಕೆಯುಂಟುಮಾಡಿಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರ್ಯಕ್ಷಮು ಚೌಕಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಅದನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬಂದ ರಾಜ್ಯ ಪರ್ಯಕ್ಷಮು ಚೌಕಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಇಡಿಯ ಮರುಪರಿಷ್ಠರಣೆಯ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ. ಪರಿಷ್ಠರಣೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿರುವ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯ ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಸಹೋರ್ಮೇಗಳಿಗೆ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞ. ಅಂತಹೇ ಸಮಿತಿಯ ಕೆಲಸ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಸಹಕರಿಸಿದ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘದ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೂ ಆಭಾರಿ. ಈ ಪರಿಷ್ಠರಣೆಯು ಈಗಷ್ಟೇ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತ, ಮುಂದೆ ಬರಲಿರುವ ಸಮಗ್ರ ಮನಾರಚಿತ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕವೇ ಶಿಕ್ಷಣದ ಎಂಬ ಭರವಸೆ ನಮ್ಮುದು.

ಶ್ರೀ ವೀರಣ್ಣ ಎಸ್. ಜತ್ತಿ
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಕನಾರ್ಟಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.)
ಬೆಂಗಳೂರು.

ರೋಹಿತ್ ಚಕ್ರತೀಫೆ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಕನಾರ್ಟಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕಗಳ
ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿ

ಮನರ್ ಪರಿಷ್ಠರಣಾ ಸಮಿತಿ

ಶ್ರೀ ರೋಹಿತ್ ಚಕ್ರತೀಫೆ, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ವಿಧಾನಸೌಧ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸದಸ್ಯರು :

ಡಾ. ರೋಹಿತ್ ಶಾಸ್ಕ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಜಾನಪದಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟಿ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ. ಕನಾರ್ಟಿಕ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಡಗಂಡಿ, ಅಳಂದ ರಸ್ತೆ, ಕಲಬುರಗಿ.

ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕದೇವೇಗೌಡ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಕನಾರ್ಟಿಕ ಪಾಲ್ಕೋ ಶಾಲೆ, ಉತ್ತರಪಥ, ಬೆಂಗಳೂರು, ದಟ್ಟಣ ವಲಯ-೧.

ಕಳಾವಿದರು :

ಶ್ರೀ ರಘುಪತಿ ಶೃಂಗೇರಿ

ಸಲಹಕಾರರು :

ಶ್ರೀ ವೀರಣ್ಣ ಎಸ್. ಜತ್ತಿ, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನಾರ್ಟಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.), ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀ ಹೋದಂಡರಾಮಯ್ಯ ಎನ್, ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನಾರ್ಟಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.), ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರು :

ಶ್ರೀಮತಿ. ಎಂ.ಡಿ. ಉಪಾ, ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನಾರ್ಟಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.), ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪರಿವಿಡಿ

ಕ್ರ. ಸಂ	ಗಡ್ಡಭಾಗ	ಕೃತಿಕಾರರ ಹೆಸರು	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
೧.	ಶಬರಿ	ಪ್ರ. ತಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್	೧
೨.	ಲಂಡನ್ ನಗರ	ವಿ. ಕೃ. ಗೋಕಾಕ್	೧೨
೩.	ಶುಕನಾಸನ ಉಪದೇಶ	ವಿದ್ಯಾವಾಚಸ್ಮೀ ಡಾ. ಬನ್ನಂಜಿ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯ	೧೯
೪.	ಭಾಗ್ಯಶ್ಲೀಗಳು (ನಾಲ್ಕು ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು, ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ)	ಸಮಿತಿ ರಜನೆ / ಡಿ.ಎಸ್. ಜಯಪ್ಪಗೌಡ	೨೮
೫.	ನಿಜವಾದ ಆದರ್ಶ ಪುರುಷ ಯಾರಾಗಬೇಕು?	ಕೇಶವ ಬಲಿರಾಮ ಹೆಡಗೇವಾರ	೩೨
೬.	ಶೈಷ್ವ ಭಾರತೀಯ ಚಿಂತನೆಗಳು	ಶತಾವಧಾನಿ ಡಾ. ಆರ್. ಗಣೇಶ್	೩೩
೭.	ವ್ಯಾಕೆಸಾಂಸ್	ದುರ್ಗಸಿಂಹ	೩೪

ಪದ್ಯಭಾಗ

೮.	ಸಂಕಲ್ಪಗಿಂತೆ	ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ	೪೯
೯.	ಹಕ್ಕಿಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ	ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ	೪೨
೧೦.	ಹಲಗಲಿ ಬೇಡರು	ಜನಪದ ಲಾವಣಿ (ಸಂಗ್ರಹ)	೧೦೫
೧೧.	ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಹೊಂದೆ ನೀನು	ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸ	೧೧೪
೧೨.	ಹಸುರು	ಕುವೆಂಪು	೧೧೨
೧೩.	ಭಲಮನೆ ಮೆಜೊವೆಂ	ರನ್ನ	೧೨೫
೧೪.	ವೀರಲವ	ಲಕ್ಷ್ಮೀತ್ರ	೧೪೪
೧೫.	ಕೆಮ್ಮನೆ ಮೇಸೆವೋತ್ತನೇ	ಪಂಪ	೧೫೪

ಪಠ್ಯಮೂರಕ ಅಧ್ಯಯನ

೧.	ಉದಾತ್ತ ಚಿಂತನೆಗಳು	ಸಂಗ್ರಹ	೧೪೪
೨.	ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಕರು	ಸಂಗ್ರಹ	೧೪೨
೩.	ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್	ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ. ಜಿ.ಎಸ್.	೧೪೯
೪.	ವಸಂತ ಮುಖ ತೋರಲಿಲ್ಲ	ಡಾ. ವಿಜಯಶ್ರೀ ಸಬರದ	೧೪೭
೫.	ಸ್ವದೇಶೀ ಸೂತ್ರದ ಸರಳ ಹಬ್ಬ	ಶಿವಾನಂದ ಕಳವೆ	೧೪೫
೬.	ನಾನು ಪ್ರಾಸ ಬಿಟ್ಟ ಕತೆ	ಎಂ. ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇ	೧೪೮
೭.	ತಾಯಿ ಭಾರತೀಯ ಅಮರಪುತ್ರರು	ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸೂಲಿಬೆಲೆ	೧೪೬

ಪ್ರ. ತಿ. ಸರಸಿಂಹಾಚಾರ್ –

ಪ್ರವೇಶ : ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಮನೋಹರವಾದುದು. ಅಭಿನಯ, ದೃಶ್ಯ, ಸಂಭಾಷಣೆ, ಸಂಗೀತಗಳಿಂದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಸಹೃದಯರಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕ ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಗೀತನಾಟಕವೂ ಒಂದು. ಗದ್ಯ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಇದರಲ್ಲಿ ಗೀತೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಕಫೆಯ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವ ಮೇಳದವರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ನಾಟಕದ ಸೌಗಸನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು. ಅವುಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ಹಲವು ಕೃತಿಗಳು ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಗೀತನಾಟಕಗಳೂ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ಕಲೆಗಳ ಸಂಗಮವಾದ ಗೀತನಾಟಕ ಸಂಭಾಷಣಾಯುಕ್ತವಾದುದು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾತ್ರದ ಹಿರಿಮೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂವೇದನಾಶೀಲವಾಗಿ ಕಫೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಗುಣ ಈ ಗೀತನಾಟಕದ್ದಾಗಿದೆ.

(ಮತಂಗಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪರಾಶಾಲೆಯ ಮುಂದಿನ ವನದಲ್ಲಿ ಶಬರಿ ಹಂಬಲುಗೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಶ್ರಮಣಿಯಂತೆ ರೂಪ; ವೃದ್ಧ, ಚೀರ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಾಂಬರೆ ; ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿಹೀನಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ.)

ಶಬರಿ : ನಿಂತಲ್ಲಿಯೆ ನಾ ನಿಂತಿರುವೆ | ರಾಮಾ ನೀನೆಂದ್ರೆತರುವೆ
ನೀನಿಹುದೆಲ್ಲೋ ನಾನರಿಯೆ | ನಿನ್ನೆಡೆಗ್ಗೆದುವ ಬಳಿಯರಿಯೆ
ನೀ ಬಹೆ ಎನ್ನುವ ನೆಚ್ಚಿನೊಳು | ನಾನಿಹೆ ಬಯಕೆಯ ಮಜ್ಜಿನೊಳು !! ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ....
[ಶಬರಿ ಬನದೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಳು. ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.]

ರಾಮ : ದೊರೆವಳೇ ಸೀತೆ | ಭೂಮಿಜಾತೆ ಆತ್ಮ ಕಾಮಕಲ್ಪಲತೆ
ದೊರೆವಳೇ ಚೆಲುವೆ? | ಎರೆವೆ ಎರೆವೆ ಗಿರಿವನವೇ, ಪೇಳಿರ ನಾನೆರೆವೆ
ದೊರೆವಳೇ? ದೊರೆಯಳೇ?
ಅವಳ ನೆಲೆ ಯಾರು ಅರಿಯೇ, ಪೇಳಿ ಎನ್ನರಸಿ ದೊರೆಯಳೇ?
ಈ ಬೇಗೆ ಕೆಡದಲಾ | ನನ್ನೆದೆಯ ಬಿಡದಲಾ ಈ ಜಗವ ಸುಡದಲಾ | ಹಾ ! ಹಾ ! ಹಾ !

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ತಾಳಿಕೋ ಅಣ್ಣಿ ತಾಳಿಕೋ | ಸೂರ್ಯನೇ ತೇಜಗಡೆ ತೇಜಕಡೆಯಾರು?
ರಾಮನೇ ಧೈರ್ಯಗಡೆ ಸ್ಥೈರ್ಯಗಕಡೆಯಾರು?

ರಾಮ : [ಸ್ಥೈರ್ಯಗಾಂತು] ಅವಳ ನೆನಪಿನ ಸೆಳೆತಕೆನ್ನಾತ್ಮ ಸಿಲ್ಲೆ | ಎನ್ನ
ಬಗೆಗನಿವಾರ್ಯವೀ ಶೋಕದುಲ್ಲೆ. ಇಗೋ ನೋಡು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತಾಪಸರ ಬೀಡು |
ಇದ ನೋಡಿ ಮರುಕೊಳಿಸಿತೆನಗವಳ ಪಾಡು.

ಲಕ್ಣ : ಅಹುದು ದಿಟ ಚಿತ್ರಕೂಟವೆ ಮನಕೆ ಬಹುದು | ಜತೆಯೋಳತ್ತಿಗೆಯಿದ್ದ ಬಗೆಯಂತಹುದು. ಹಾ!
ಪಾಪಿ, ನಾ ಆಕೆಯನು ಒಂಟಿಯೋಳಿ ಬಿಟ್ಟೇ | ಎನ್ನಹಂಕೃತಿಗೆಯೇ ಮನ್ಮಹಿಯ ಕೊಟ್ಟೇ !

ರಾಮ : ಮರುಗದಿರು ತಮ್ಮಿಯ್ಯ ಆದುದಾಯಿತ್ತು |
ನಿಮ್ಮನಿಂತಾ ದೃವ ಮರುಳು ಮಾಡಿತ್ತು:
ದನುಪೇಳ್ಳ ದಾರಿಯೋಳಿ ನಾವು ಬಂದಿಹೆವೇ? | ಶ್ರಮಣಿಯಾಶ್ರಮವಿದುವೇ?
ಅಗೋ ಲಕ್ಣಾ, ಅತ್ತ ಆವುದೀ ಮರುಳು? | ನಮ್ಮೆಡೆಗೆ ಬರುತಿಹುದು ಏನಿದರ ಹರುಳು?

ಲಕ್ಣ : ಮರೆಗೆ ಬಾ ಅಣ್ಣಿಯ್ಯ, ಪರಿಕಿಸುವ ಮುನ್ನ | ಇದಿರುಗೋಳಿ ನಾವಿದನು ಏನಹುದೋ ಬನ್ನ.
[ಮರೆಯೋಳಿರುವರು. ಶಬರಿ ತಳಿರು ಹೂ ಹಣ್ಣುಹಂಪಲಗಳನ್ನು ತಲೆ ಕಂಕುಳು ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಹೊಂಡು ಬರುವಳು.]

ಶಬರಿ : ರಾಮ ಬಾರದೇ | ನನಗೇನು ತೋರದೇ !!ಪು!!
ಅವ ಸವಿದಲ್ಲದೆ ಸವಿಯಾಗದ ಈ | ಕಡುಸವಿ ಹಣ್ಣಿಳನೇಗೆಯ್ಯಿಂ

ಮಧುಕರ ಗೀತದ ಮಧು ಉರಿರುವೀ | ಮಧುಪರ್ಕವ ನಾನಾರ್ಥಿವೆಂ ||

ರಾಮ ಬಾರದೇ....

ಬಾ ರಾಮಾ, ಬಾ ರಾಮಾ, ಬಾರ್ಯ | ಬಾ ಬಾ ಬಗೆಯಿರುಳಿನ ಪೆರೆಯೇ
ಕೋ ಕೋ ಹಣ್ಣಿಳ ಕೋ ಹೂಗಳ ಕೋ | ಎಲ್ಲವ ಕೋ ಎನ್ನೊಳ್ಳಮೋರೆಯೇ
ರಾಮ ಬಾರದೇ | ನನಗೇನು ಸೇರದೇ.

[ಪಣಂಶಾಲೆಯೋಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಳು. ರಾಮ ಲಕ್ಣಾರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.]

ರಾಮ : ಎನಗಿನಿತು ಹಂಬಲಿಪ ಈ ಜಟಿಲಕೆಬರಿ । ಆ ಉದರಮುಖನೋರೆದ ಶ್ರಮಣೆ ಶಬರಿ. ಉಪಕಾರವಿನಿತಿಲ್ಲ ಈಕೆಗೆನ್ನಿಂದ । ಆದೊಡೆಯು ನೆನೆಯುತ್ತಿಹಳೆನಿತರ್ತಿರುವುಂದ! ನಾಚುತಿಹೆನೇ ಮೊಜ್ಞೆಯೀ ಸಲುಮೆಯಿಂದ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ನಿನ್ನ ನೋಡದೆ ಇಂತು ಮರುಳಾದ ಈ ಸಿದ್ಧಾ! ಇನ್ನು ನೋಡಿದ ಬಳಿಕ ಏನಪ್ಪಣೋ ವ್ಯಾಧೆ!

ರಾಮ : ರೂಪಕೂ ನಾಮ ಮಿಗಿಲಾತ್ತು ಸುರಭಿಯಿದು । ಎನ್ನ ಕಾಣುತಲಿವಳ ಬೆರಗು ತಿಳಿಯುವುದು.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ನಿತ್ಯ ನೋಡುತ್ತಿಹೆನು ಬೆರಗು ತಣಿಯಿದೆ । ಪರಿಕಿಸುವ ಬಾ ಇದನು ಶ್ರಮಣೆಯಾಶ್ವಮದೆ.

ರಾಮ : ನಡೆ ಮುಂದೆ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಇಂದು ನೀನೆ ಮುಂದೆ । ನಾನಿರುವೆ ಹಿಂದೆ । ಮೊದಲ ದಿಟ್ಟಿಗೆ ನೀನು । ಬಳಿಕ ನಾನು - [ಹೊರಡುವರು.]

[ಒಳತೆರೆ ಎದ್ದು ವಿಶಾಲವಾದ ಶಬರಿಯಾಶ್ವಮವನ್ನು ತೋರುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿ, ಹಿಂಬದಿಗೆ ವೇದಿಯಿದೆ. ಅದರ ಸುತ್ತ ಆಶ್ವಮದ ಸಿದ್ಧರು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಹೋದ ಹೂವು ಇನ್ನೂ ಭಾಡದಂತಿರೆ. ವೇದಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಹೋಗೆಯಾಡುತ್ತಿದೆ. ಶಬರಿ ನಿನ್ನ ರಾಮನಿಗಂದು ಆರಿಸಿ ತಂದ, ಈಗ ಬಾಡಿ ಹೋಗಿರುವ ಹೂ ಹಣ್ಣು ತಳಿರುಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುತ್ತಾ ಅವುಗಳ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಹೋಸದನ್ನು ಇಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾಳೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಈ ತೆರ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ.]

ಶಬರಿ : ನಿನ್ನಳಿಂದ ಮೃದುತೆಯನು ಅವನ ಸ್ಪರ್ಶಕೆ ತೆರದೆ ।

ಬರಿಗಾಳಿಗಾರಿರುವ ನಿನ್ನ ಚೆಂಡಳಿರೇ,

ತುಂಬಿ ಬಂಬಲ ಹೋಗಲ್ಲಿಗಿಂಬಾದ ಕಂಪಿನಿಂ_ ।

ದವನಸುವನುದ್ದಿಷಿಸದೆ ಸೂರಗಿದಲರೇ,

ಅವನ ಪ್ರಾಣಾಹುತಿಗೆ ಬರದೆ ರುಚಿ ಹದ ಕೆಟ್ಟು ।

ಹುಳುವಿಗಾಸರೆಯಾದ ಎಲೆ ವನ್ನೆ ಘಲವೇ

ಮೀಸಲಾಗದೆ ಇಂತು ಮಾಸಲಾಗುವ ಇವನು ।

ಮರಮರಳಿ ಹೋಸತರಿಂದಣಿಗ್ರೇವ ಭಲವೇ

[ಮಾಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ.]

ಎಂದು ಕಾಂಬೆ ನಾ ರಾಮನ । ನೆಂದು ಕಾಂಬೆ ನಾ !!ಪ್ರ!!

ದಶರಥನ ಮತ್ತನಂತೆ । ಸಾಧು ಜನರ ಮಿತ್ರನಂತೆ

ಧೀರ ಶೂರ ಏರ ಗಂ_ । ಭೀರ ಸದ್ಯಣ ಸಾರನಂತೆ - ಎಂದು ಕಾಂಬೆ ನಾ . . .

ಅಂಜಿಸುವವರಂಜುವಂತೆ । ಬಿಲ್ಲ ಹಿಡಿದು ಬರುವನಂತೆ

ಆದೊಡೆ ಬಲು ಸೌಮ್ಯನಂತೆ । ಹಸುಳಿಯಂತೆ ಕಾಂಬನಂತೆ - ಎಂದು . . .

ಅರಸುತನವ ತೋರೆದನಂತೆ । ತವಸಿತನವ ಕೊಂಡನಂತೆ

ತಮ್ಮನೊಡನೆ ಬನಕೆ ಬರಲು | ಮನದಿ ಭಯವೇ ಇಲ್ಲವಂತೆ - ಎಂದು . . .

ಕಟ್ಟ ಕನಸಿನಿರುಳ ಕಳೆವ | ಸುಪ್ರಭಾತದಂಥವನನು

ಗುರುಸಿದ್ಧರೆ ಮಚ್ಚಿದಂಥ | ಸನ್ಯಂಗಳ ಮೂರುತಿಯನು - ಎಂದು . . .

[ಕಟ್ಟಿದ ಮಾಲೆಗೆ ಮುದ್ದಿಕ್ಕುವಳು]

ರಾಮ : ತಾಯಿ, ದಾರಿಗರಿಗೆ ಬೀಡಿಲ್ಲಿ ದೊರೆವುದೇ?

ಶಬರಿ : [ನಡುಗುವೆದೆಯಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿ ನಿಟ್ಟಿ ಮೊದಲು ಬೆರಗು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ] ನೀ ರಾಮನೇ, ಮಹಾಪುರುಷ!

ರಾಮ : ಅಹಮು ತಾಯಿ, ಅಹಮು, ರಾಮನೆಂಬರು ನನ್ನ ; ಈತ ನನ್ನನುಜ ಸೌಮಿತ್ರಿ.

ಶಬರಿ : ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರೆ ನೀವು - | ರಾಮನೇ ನೀನು ! -

[ಶಬರಿ ತುಂಬ ಸಡಗರಗೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಮುಂದೆ ಮೇಳದವರು ಹಾಡುವ ಹಾಡು ಅವಳು ಗ್ರೇದ ಉಪಚಾರವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತದೆ.]

ಕಂಡಳು ಶಬರಿ | ರಾಮ ಬಂದು ನಿಂದಿರುವುದ ಃ ಪ ||

ಕಂಡ ಬೆರಗು ಕಳೆದ ಬಳಿಕ | ಸನಿಯಕ್ಕೆದಿ ಮೈಯ ಮುಟ್ಟಿ

ಪದದಿ ಕಡೆದು ಕೈಯ ಕಣ್ಣಿ | ಗೊತ್ತಿಕೊಂಡು ಹನಿಯ ಸುರಿಸಿ!!

ಬನ್ನಿರೆಂದು ಗದ್ದಿಸುತ್ತ | ಅಯ್ಯೋ ಏನೂ ಅಣೆಯೆ ಇಲ್ಲ

ನಿನ್ನೆಯಪ್ಪು ಚೆನ್ನವಿಲ್ಲ | ಎನ್ನುತ್ತ ಬಲು ಹಂಬಲಾಂತು !!.....
 ತನ್ನ ಬಗೆಯ ಬಯಕೆಯಂತೆ | ಬಗೆಯ ಬಗೆಯ ಕಂಪನಿಡುವ
 ವನವಾಲೆಯ ಕೊರಳೆಗಿಟ್ಟು | ಅಬ್ಜು ಎಂದು ಹಿಗ್ಗಿ ಹಿಗ್ಗಿ!!
 ಇದು ರುಚಿ ಇದರಪ್ಪು ರುಚಿಯ | ಹಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲ ಜಗದೋಳಿಂದು
 ನಿಮಗೆ ಎಂದೆ ತಂದೆನೆಂದು | ತಾನೆ ಅವರ ಕೈಯೋಳಿತ್ತು!!
 ಮೂಜೆಯಿಂದ ಸುಪ್ರಸನ್ನ | ರಾಗಿ ರಾಜಕುವರರಂದು
 ಮಂದಹಾಸ ಶೋರೆ, ನೋಡಿ | ಧನ್ಯಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿ!!

[ಹಿಂಗೆ ಅವರಿಗೆ ಉಪಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಶಬರಿ ತನ್ನ ಅಂತಸ್ಸುವಿವನ್ನು ಶೋರುಪುದಕ್ಕೆ ಈ ತೆರ ಹಾಡಿಕೊಂಡು ನತ್ತಿಸುತ್ತಾಳೆ.]

ಸುಖಿ ನಾ ಸುಖಿ ನಾ ಸುಖಿ ನಾನು ಬರಿ ಸುಖಿ ಸುಮೃಂತಿ ಸುಖಿ ನಾನು. . . ||ಪ||
 ನಾನಿಲ್ಲದ ನಾನಾಗಿಹೆನು | ಆಸೆ ತೀರಿ ಹಾಯಾಗಿಹೆನು
 ಹಂಬಲನಳಿದಿಹೆ ತುಂಬಿರುವೆನು ನಾ | ಸುಮೃಂತಿಯೇ ಬಲು ಸುಖಿ ನಾನು—!! ಸುಖಿ ನಾ...
 ಹೊಳೆ ಕಡಲಿಗೆ ಸೇರುವ ತೆರದಿ | ನಾವೆ ರೇವಿಗೆ ಬಹ ತೆರದಿ
 ಬಗೆ ಬಗೆ ಹಾರ್ಕೆಯ ಪಟವಿಳಿಸಿ | ನಿಂತಿದೆ ಮನ ಇದೆ ಬಿಡುವೆನಿಸಿ !! ಸುಖಿ ನಾ...
 ನಿಮ್ಮ ನೋಡುತ ಸುಖಿ ನಾನು | ನಿಮ್ಮನೆ ನುಡಿಸುತ ಸುಖಿ ನಾನು
 ನಿಮ್ಮ ತಣವು ನಿಮ್ಮಾನಂದದಿ ಸುಖಿ | ನಿಮ್ಮಡ ಸುಮೃಂತಿ ಸುಖಿ ನಾನು !! ಸುಖಿ ನಾ ...
 ಇಂದಾಗಿಹೆ ನಾ ಬಲು ಹಗುರ | ನೀಡಿಹುದೋ ಪರ ತನ್ನ ಕರ
 ನಿನ್ನ ನಾಳೆ ಇನ್ನಿಲ್ಲವೆನಗೆನೆ | ಈ ನಲವೇ ಚಿರವೆಂಬ ತೆರ !!
 ಸುಖಿ ನಾ ಸುಖಿ ನಾ ಸುಖಿ ನಾನು | ಬರಿ ಸುಖಿ ಸುಮೃಂತಿ ಸುಖಿ ನಾನು !!

ರಾಮ	: ನಿನ್ನಾದರದೊಳು ಸುಖಿ ನಾವು ನಿನ್ನೇ ಸೊಗದೊಳು ಸುಖಿ ನಾವು ಕಾಡಿನೋಳೀ ಸವಿ ಕಾಣುವ ಮೃಂತ್ಯಕೆ ನಿನಗೆಂದೆಂದಿಗು ಖುಣಿ ನಾವು !!
ಶಬರಿ	: [ರಾಮನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ತನ್ನ ಸೊಗದ ಉನ್ನಾದವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹದಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಕೊನೆ ಕೊನೆಗೆ ಕಂಬನಿದುಂಬಿ] ಬಲು ಸಂತಸ ಬಲು ಸಂತಸ ಬಲು ಸಂತಸವೆನಗೆ ನನ್ನಾಸೆಯ ಜಾಡ ಹಿಡಿದು ಬಂದಿರೆಲ್ಪೆ ಕೊನೆಗೆ ದಣಿದಿರಯ್ಯ, ತಣಿದಿರಾ ಹಸಿವು ತೃಷ್ಣೆಯನ್ನಳಿದಿರಾ? ಬಡವೆ, ಒಬ್ಬಳೇನಗೈವೆ, ನನಗೆ ಮರುಕ ತಳಿದಿರಾ?
ರಾಮ	: ಕಣ್ಣ ನೀರಿದೇಕೆ ತಾಯೆ, ತುಸವ್ಯಾಖೆಯವಿಲ್ಲ ನಮ್ಮೆಯೋಧ್ಯೆಯರಮನೆಯೋಳು ಇದಕು ಲೇಸು ಸಲ್ಲ. ಇಂದು ಹಳುವ ಮರೆತ್ವ ಇಲ್ಲ ಮನೆಯನರಿತೆವು ಇನಿತಾದರ ಶೋವರ ನಿನ್ನಾಂಬಿಯೆಂದೆ ಹುರಿತೆವು.

- ಶಬರಿ : ರೂಪಿನಂತೆ ಮಾತು ಕೂಡ ಎನಿತುದಾರವಾಗಿದೆ!
 ಧನ್ಯೇ ನಾನು ಸಿದ್ಧರ ವರವಿಂದು ನನಗೆ ಘಲಿಸಿದೆ.
 ನಿಮ್ಮ ಕಂಡ ಮಣಿಪಂತೆ; | ಹಿಂಗಿಹೋಯಿತೆಲ್ಲ ಚಿಂತೆ.
 ಗುರುವ ಮೊಜೆ ಗೃದ ತಣಿವು ನನಗೆ ಸಂದಿತಿಂತೆ.
- ರಾಮ : ಇಂಥ ಶಿಷ್ಯೇಯತ್ತಿರು ಪಡೆದ ನಿನ್ನ ಗುರುಗಳಿಂಥರೇ
 ಅವರ ಮಹಿಮೆ ಕೇಳಿ ಬಲ್ಲೆ ಎಂಥ ಶಾಂತದಾಂತರೋ.
 ಅಳಲನೆಲ್ಲ ಮರೆಸಿ ಶಾಂತಿಯೊಂದ ತೋರುವೀ ಬನ -
 ಇದರ ನಡುವೆ ಪ್ರೇಮಶುದ್ಧ ನೀನು! ಸುದಿನವೀ ದಿನ
- ಶಬರಿ : ನನ್ನ ಮೊಗಳಲೇಕೆ ರಾಮ, ಎಲ್ಲ ಅವರ ಕರುಣೆ!
 ನೀವಿಲ್ಲಿಗೆ ಪಾದ ಬೆಳಸಿ ನನ್ನ ಕಂಡ ಕರುಣೆ.
 ನೀವು ಬಹಿರ ನಿಮ್ಮ ಕಾಣೆ ನಲ್ಲಿಯಹುದು ಎಂದು
 ಸಿದ್ಧರೂರೆದ ಮಾತು ನನಗೆ ಸಿದ್ಧಿಯಾಯಿತಿಂದು
- (ಹಾಡುವಳು)
- ಕೋಟಿಕರಗಳಿಂ ರವಿಯೆತ್ತಿರುವೀ | ನೀಲದಾಚೆ ಗಮನ, ನನಗೀ
 ಮಾಯೆಯಾಚೆ ಪಯಣ || ಪ ||
 ಹಾರಬಯಸೆನೀ ಹಕ್ಕಿಗಳಂತೆ | ತೇಲ ಬಯಸೆನೀ ಬಿಳಿಮುಗಿಲಂತೆ
 ಕಾಮೋಽಜವ ಸೆಳೆಮಿಂಚಿನ ತೆರದೊಳು | ಭವ ಬಿಡೆ ಬಯಸಿಹೆನಿಂತೆ !!
 ಕೋಟಿ ಕರಗಳಿಂ...
- ರಾಮ : ಮಾತೆಯ ತೆರ ನೀನೆಮ್ಮಾದರಿಸುತ್ತ
 ಬಳಿಕೇ ತೆರ ನುಡಿಯೆತಾಯೇ | ನಿನಗೇ ಬಗೆ ಸರಿಯೆ !!.....
- ಶಬರಿ : ಮಣ್ಣ ಲೋಕ ಮೋರೆಯಲೆಂದು ಹರಕೆಯಿಡನಗೆ.
- ರಾಮ : ಇನಿತು ಪ್ರಿಯವ ಗೃದ ನಿನಗೆ ಸಾಪೆ ನಮ್ಮ ಕಾಣ್ಣೆ !
- ಶಬರಿ : ಮರಣವಲ್ಲ ಮುಕ್ತಿ ಪ್ರಭೋ ಇದುವೆ ನನ್ನ ಮೊಣ್ಣೆ !
- ರಾಮ : ಮನ ಒಟ್ಟಿದರೂ ಎದೆಯೋಪ್ಪದಲಾ !
- ಶಬರಿ : ನೀನೊಲಿದೊಪ್ಪಲು ದಿವ ತಪ್ಪದಲಾ !
- ರಾಮ : ಬೆರಗಾಗಿಹೆ ನಾ ನಿನಗೆ | ಅಸ್ತು ಎಂಬೆ ನಲ್ಲಿಗೆ
 ಅಸ್ತು ಅಸ್ತು ಮೋಗವ್ವಾ ನಿನ್ನಭೀಷ್ಣ ಸಿದ್ಧಿಗೆ.
- ಶಬರಿ : ನಮೋ ನಮೋ ನಿಮಗೆ ನಮೋ | ಬನಕೆ ನಮೋ ಮಲೆಗೆ ನಮೋ ಎಲ್ಲರಿಗೆಲ್ಲಕು ಶರಣ.
 (ವೇದಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದೀಪ್ತವಾದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನ ಬಲವಂದು ಹಾಡುತ್ತಾ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾಳೆ.)

ರಾಮ : ಹೆಚ್ಚಿ ರೀತಿಯನರಿಯಬಹುದೇ ! ಅವರ ಬಗೆ ಬಲು ಸೋಜಿಗ ! ಎಂಥ ನಿಷ್ಠೆ ಎಂಥ ಪ್ರೀತಿ ! ಇವಳ ಮರೆವುದೆ ಈ ಜಗ ?

ಲಕ್ಣೊಂದು : ಆರು, ಎತ್ತ, ಏಕೆ ಎನ್ನುದೆ ! ಹಸುಳಿಯಂದದಿ ಒಲಿದಳು ಕಾಣುತಲೆ ಬಹು ನಲಿದಳಣ್ಣಾ ! ನಲಪೂಳಿಮೃಷಣ ಮರೆತಳು.

ರಾಮ : ಬೆಳಕಿಗೊಲಿದವರ್‌ ಉರಿವ ಬತ್ತಿಯ ! ಕರುಕ ಕಾಣರು ಲಕ್ಣೊಂದು ಬಾಳ ಸುತ್ತಿಹ ದೇವ ತೇಜವ ! ಕಾಂಬರಿಗೆ ಇದೆ ಲಕ್ಣೊಂದು.

ಲಕ್ಣೊಂದು : ಅಸುರನೆಡರಿಂ ಕಾದು ತನ್ನಿಂದೆ - ! ಗೆಮ್ಮು ಸೆಳೆದೀ ಅರ್ಥಿಗೆ, ಏನನೆಂಬೆನು ಅಣ್ಣಾ, ಇಂತೆಯೆ ! ನೆನೆಯುತ್ತಿರಬಹುದತ್ತಿಗೆ.

ರಾಮ : ಇರಬಹುದು ಇರಬಹುದು-ಸೀತೇ ! ಹಾ ಪ್ರಿಯೇ ಚಂದ್ರಾನನೇ ! ಎಲ್ಲಿರುವೆ, ಎಂತಿರುವೆ, ನಿನ್ನನು ! ಜೀವದೊಂದಿಗೆ ಕಾಂಬನೇ?

ಲಕ್ಣೊಂದು : ಭೂಮಿ ತಾಯಿಯು ತನ್ನ ಮಗಳನು ! ಎಲ್ಲಿರಲ್ಲಿ ಅದೆ ತವರೆನೆ ಮೋರೆವಳ್ಳಿ, ಧೃತಿಯಾನು, ಜಿಂತಿಸು ! ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಹವಣನೆ.

ರಾಮ : ಅಹುದಹುದು ಮರೆತಿದ್ದೆ ಲಕ್ಣೊಂದು ! ಪಂಚಭೂತದಿ ಬೆರೆಯುತ್ತ ಶಬರಿ ಸೀತೆಗೆ ರಕ್ಷಿಯಿಡಲಿ ! ಮೋಪ ಬಾ ನೇರವರಸುತ.

- ತರೆ -

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಪ್ರ.ತಿ.ನ. ಕಾವ್ಯನಾವುದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ಪ್ರರೋಹಿತ ತಿರುನಾರಾಯಣಯ್ಯಂಗಾಂರ್ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ (ಸಾ.ಶ. ೧೯೦೫) ಇವರು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೇಲುಕೋಟಿಯವರು. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವಕೋಶದ ಭಾಷಾಂತರಕಾರರಾಗಿ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ಕನ್ನಡ ನಿರ್ಘಂಟು ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ನವೋದಯದ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಪ್ರ.ತಿ.ನ. ಅವರು ಗೀತನಾಟಕ, ಕವಿತೆ, ಸಣ್ಣಕತೆ, ಪ್ರಬಂಧ, ವಿಚಾರಸಾಹಿತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗೀತನಾಟಕ ಇವರ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಪ್ರಕಾರ. ಅಹಲ್ಯೆ, ಗೋಕುಲ ನಿರ್ಗಮನ, ಶಬರಿ, ವಿಕಟಕವಿವಿಜಯ, ಹಂಸದಮಯಂತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ರೂಪಕಗಳು, ಯಣತೆ, ರಸಸರಸ್ವತೆ, ಗಣೇಶದರ್ಶನ, ಶಾರದಯಾಮಿನಿ, ಶ್ರೀಹರಿಚರಿತೆ, ರಥಸಪ್ತಮಿ ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳು. ಹಂಸದಮಯಂತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ರೂಪಕಗಳು ಕೃತಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಶ್ರೀಹರಿಚರಿತೆ ಕಾವ್ಯಕ್ಷ ಪಂಪಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಗೌರವ ಡಿ.ಲೀಟ್. ಪದವಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ. ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಗೆಲಗರಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡ ಶಿಖಿನೆಯ ಅವಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು.

ಆಶಯ ಭಾವ

ಶಬರಿ ಗೀತನಾಟಕ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ತನ್ನ ಆರಾಧ್ಯ ಪುರುಷನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಕೃತಾರ್ಥಳಾಗುವೆನೆಂಬ ಭಾವದಿಂದ ಶಬರಿ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿ ಕಾತರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಶ್ರೀರಾಮದರ್ಶನ ಆಕೆಗೆ ಧನ್ಯತೆಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಿರನ್ನು ಆದರ ಆತಿಧ್ಯದಿಂದ ಸತ್ಯರಿಸಿ, ಗೌರವಿಸಿದ ಶಬರಿ ತನ್ನ ಭಾಜಿನ ಹಂಬಲ ತೀರಿದನಂತರ ಬಾಳು ಅರ್ಥಹೀನವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಮುಕ್ತಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಸಂವೇದನೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಶಬರಿಯ ಮುಗ್ಡತೆ, ಶ್ರೀರಾಮನ ಸರಳ, ಸಜ್ಜನಿಕೆ, ಹಿತ-ಮಿತ ಮೃದುವಚನ, ಲಕ್ಷ್ಮಿನ ವಿನಯದ ಸಹಜರತೆ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ.

ಪ್ರ.ತಿ.ನ. ವಿರಚಿತ ‘ಶಬರಿ’ ಗೀತನಾಟಕವನ್ನು ಶ್ರೀರಂಗ ಮತ್ತು ನಾ.ಕಸ್ತೂರಿ ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕಗಳು ಕೃತಿಯಿಂದ ಆಯ್ದು, ಸಂಪಾದಿಸಿ, ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪೂರ್ವಕಢೆ

ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಕಾವ್ಯವು ಭಾರತೀಯರ ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಶ್ರೀರಾಮನ ಗುಣ ಸ್ವಭಾವಗಳ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಅವನನ್ನು ಕಾಣುವುದೇ ಜೀವನದ ಏಕೈಕ ಗುರಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಶಬರಿಯೂ ಒಬ್ಬಳು. ಈಕೆ ಮತಂಗ ಮಣಿಯ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದವರು. ಮತಂಗರು ದಿವ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಸೇರಿದ ಬಳಿಕ ರಾಮಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತೋಡಿ ರಾಮನ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದಳು. ಸೀತಾಪಹರಣದ ಅನಂತರ ಶೋಕತಪ್ತರಾದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಿರಾಮ ಸೀತೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವಾಗ ತಪಸ್ಸಿಯಾದ ದನು ಎಂಬವರ ಸೂಚನೆಯಿಂತೆ ಮತಂಗಾಶ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಬರುವಿಕೆಗಾಗಿ ಕಾದು ಕಾದು ಕಾತರಿಸಿ ಮುಪ್ಪಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯೇ ರೂಪಗೊಂಡಂತೆ ಇದ್ದ ಶಬರಿಯನ್ನು ದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ಆರಾಧ್ಯದ್ವೇವ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಕಂಡು ಆನಂದಿಸಿ, ಧನ್ಯತೆಯ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಯಸಿದ ಶಬರಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭವೇ ಈ ಗೀತ ನಾಟಕ.

ಪದವಿಂಗಡಣೆ

ನೀನು + ಎಂದು + ಇತರುವೆ ; ನಿನ್ನ + ಎಡಗೆ + ಇದುವೆ ; ನಾನು + ಎರೆವೆ; ತೇಜಕೆ + ಎಡೆ; ಈಕೆಗೆ + ಎನ್ನಿಂದ; ಬೀಡು + ಇಲ್ಲಿ; ನಮ್ಮು + ಅಯೋಧ್ಯೆಯ + ಅರಮನೆಯೊಳ್ಳು; ಇನಿತು + ಆದರ; ಎನಿತು + ಉದಾರ ; ನಿನ್ನ + ಅಭೀಷ್ಟ ; ತನ್ನ + ಎಡಗೆ + ಇಮ್ಮು; ನೆನೆಯುತ + ಇರಬಹುದು+ಅಶ್ವಿಗೆ; ಧೃತಿಯ + ಆನು.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಣಿ	-	ಸಿದ್ಧತೆ	ಅಬ್ಜೆ	-	ತಾಯಿ
ಅರಿ	-	ತಿಳಿ	ಅಶ್ವಿ	-	ಪ್ರೀತಿ
ಅಸುರ	-	ರಾಕ್ಷಸ	ಅಳಲು	-	ದುಃಖ

ಆದರ	-	ಶ್ರೀತಿ	ಆನನ	-	ಮುಖ
ಆನು	-	ತಾಳು	ಲಂತ್ಕ	-	ಆಕಾಶದಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಬೀಳುವ ತೇಜಃಪುಂಜವಾದ ಆಕಾಶಕಾಯ,
ಉಣಿಯ	-	ಕೊರತೆ	ಎಂಥರೋ	-	ಎಂಥವರೋ
ಎಡೆ	-	ಸ್ಥಳ	ಎರೆ	-	ಬೇಡು, ಪಾಧ್ರಿಸು.
ಎದಿ	-	ಹೋಗಿ	ಕಂಪು	-	ಸುವಾಸನೆ
ಕಡು	-	ಅತಿ	ಕರ	-	ಕೈ
ಕರುಕ	-	ಉರಿದ ಬತ್ತಿಯ ಕಪ್ಪು ಭಾಗ	ಚಿರ	-	ಶಾಶ್ವತ
ಚೀರ (ತ್ತ)	-	ಸೀರೆ (ಧ್ವ) - ನಾರುಬಟ್ಟೆ	ತಣಿವು	-	ತೃಪ್ತಿ
ತೆವೆಸಿ(ಧ್ವ)	-	ತಪಸ್ಸಿ(ತ್ತ)	ತುಸ	-	ಸ್ವಲ್ಪವೂ
ತೃಷ್ಣೆ	-	ಬಾಯಾರಿಕೆ	ತೇಜ	-	ಕಾಂತಿ
ದಿಟ್ಟಿ (ಧ್ವ)	-	ದೃಷ್ಟಿ (ತ್ತ)	ದೃತಿ	-	ದೃಯ್ರ್ಯ
ನಲ್ಕೆ	-	ಶ್ರೀತಿ	ನೆಚ್ಚೆ	-	ನಂಬು
ನೆರವು	-	ಸಹಾಯ	ಪದ	-	ಪಾದ
ಪೆರೆ	-	ಚಂದ್ರ	ಮೊಗಳು	-	ಹೊಗಳು
ಬಂಬಲ	-	ಗುಂಪು	ಬನ್ನು	-	ಕಷ್ಟ, ತೊಂದರೆ
ಬಯಕೆ	-	ಇಚ್ಛೆ	ಬಳಿ	-	ದಾರಿ
ಬೆರಗು	-	ಆಶ್ಚರ್ಯ	ಬೇಗೆ	-	ದುಃಖವೆಂಬ ಬೆಂಕಿ
ಭೂಮಿಜಾತೆ	-	ಸೀತೆ	ಮಧುಕರ	-	ದುಂಬಿ
ಮಧುಪಕ್ಷ	-	ಅತಿಧಿಗಳಿಗೆ ನೀಡುವ ಮೋಸರು, ತುಪ್ಪ, ಹಾಲು, ಜೀನುತುಪ್ಪ, ಸಕ್ಕರೆ ಮಿಶ್ರಿತ ಪಾನೀಯ.	ಮರುಳು	-	ಮೋಡಿ
ರೇವು	-	ಬಂದರು	ಲೇಸು	-	ಉತ್ತಮ
ವೇದಿ	-	ಹೋಮ ನಡೆಯುವ ಸ್ಥಳ	ಶ್ರಮಣಿ	-	ತಪಸ್ಸಿನಿ
ಸನಿಯ(ಹ)	-	ಸಮೀಪ	ಸವಿ	-	ಸಿಹಿ
ಸಿದ್ಧ	-	ತಪಸ್ಸಿ	ಸುರಭಿ	-	ಕಾಮದೇನು
ವರೆನು	-	ಸಿದ್ಧತೆ	ಹಳು	-	ಕಾಡು

ಟೈಪ್‌ಫೋನ್

ಶಬರಿ : ಶಬರನ ಮಗಳು, ಮತಂಗ ಮುಷಿಯ ತಿಷ್ಯೆ.

ಮತಂಗ : ಒಬ್ಬ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ. ಮಹ್ಯಮೂಕ ಪರವತದ ಬಳಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ವಾಲಿಯು

ದುಂದುಭಿಯೆಂಬ ರಕ್ಷಸನನ್ನು ಕೊಂಡು ಮದೋನ್ನತನಾಗಿ ಕಳೇಬರವನ್ನು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಎಸೆದಾಗ ಶುಷ್ಕಾಶ್ರಮವು ಕಲುಷಿತಗೊಂಡಿತು. ಇದರಿಂದ ಕುದ್ಧನಾದ ಮತಂಗಮನಿಯು “ವಾಲಿಯ ಈ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾವು ಸಂಭವಿಸಲಿ” ಎಂದು ಶಬ್ದಿಸಿದನು. ವಾಲಿಯಿಂದ ಭಯಗ್ರಹಣಾಗಿದ್ದ ಸುಗ್ರೀವನು ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದನು. ಶಬರಿಯು ಮತಂಗರ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದಳು.

- ಭೂಮಿಜಾತೆ :** ಭೂಮಿಯ ಮಗಳು. ಜನಕ ಮಹಾರಾಜನು ಸಂತಾನ ಫಲಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾಮೇಷ್ಣಿ ಮಾಡಿ ಮಿಥಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಳಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ದೊರೆತ ಶಿಶುವೇ ಸೀತೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸೀತೆಗೆ ‘ಭೂಮಿಜಾತೆ’ಯೆಂದು ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರು.
- ಚಿತ್ರಜ್ಞಾನ :** ಒಂದು ಪರವರ್ತ. ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಪರ್ಯೋಷ್ಟಿ ನದಿಯ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿದೆ. ಶ್ರೀರಾಮನು ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣರೊಂದಿಗೆ ಅರಣ್ಯವಾಸಕ್ಕೆ ಹೊರಟಾಗ ಮೊತ್ತಮೊದಲು ಇಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡನು. ಭರತನು ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಆತನ ಪಾದಕೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪಡೆದನು.
- ದಶರಥ :** ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ಅರಸು. ರಾಮ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಭರತ, ಶತ್ರುಘ್ನ ಈತನ ಮಕ್ಕಳು. ಕೌಸಲ್ಯೆ, ಸುಮಿತ್ರೆ, ಕೃಕೆ ಈತನ ಮದದಿಯರು.
- ಸೌಮಿತ್ರಿ :** ದಶರಥನ ಎರಡನೆಯ ಮದದಿಯಾದ ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಮಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣ. ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಮಗನಾದುದರಿಂದ ಸೌಮಿತ್ರಿ ಎಂದು ಈತನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.
- ದನು :** ದಂಡಕಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಬಂಧ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಕ್ಷಸ. ಹಿಂದಣಂ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸನು ಎಂಬ ಗಂಧವನಾಗಿದ್ದ. ಈತ ಸೂಳಲಶಿರನೆಂಬ ಮನಿಯನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ರಾಕ್ಷಸನಾಗಿ ಜನಿಸಿದ. ಒಮ್ಮೆ ಇಂದನ ವಜ್ರಾಯಧದ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಇವನ ಮುಖಿಕುಸಿದು ಹೊಟ್ಟೆಯೋಳಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಈತನಿಗೆ ಉದರಮುಖಿ ಎಂಬ ಹೆಸರುಬಂತು. ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಂದ ಈತನಿಗೆ ಶಾಪವಿಮೋಚನೆಯಾಯ್ತು. ಶಬರಿಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ ಈತ ಸುಗ್ರೀವನಲ್ಲಿ ಸಖ್ಯಮಾಡಿ ಸೀತೆಯನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂಬ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ.
- ಜಟಿಲಕಬರಿ :** ಜಟಿಲ-ಜಡೆಯಾಕಾರದ, ಕಬರಿ - ತುರುಬು = ಜಡೆಯಾಕಾರದ ತುರುಬುಳ್ಳವಳಿ - ಶಬರಿ.
- ಮೇಳ :** ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ಒಂದು ವರ್ಗ ಇವರು ರಂಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ನಾಟಕದ ಸನ್ನವೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಬಲವಂದು : ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾಕಾರವಾಗಿ (ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ) ಸುತ್ತುಬಂದು ಎಂದರ್ಥ. ದೇವರಿಗೆ, ತುಳಸಿಕಟ್ಟೆಗೆ, ಕಾಮಧೇನು, ಕಲ್ಲವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ, ಹೋಮಕುಂಡ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಸುತ್ತುವರಿಯುವಾಗ ಅವು ನಮ್ಮ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಸುತ್ತುವರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಅದು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸುತ್ತುವರಿಯಬೇಕಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಸುತ್ತುವರಿದರೆ (ಎಡಬಂದು) ಅದು ಅಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರಿಶಾಲೆ : ಎಲೆಗಳಿಂದ ಮೇಲ್ಜ್ಞಾವಣಿ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಕುಟೀರ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಶ್ರೀರಾಮನ ತಂದೆಯ ಹೆಸರೇನು?
- ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲು ಶಬರಿ ಏನನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಳು?
- ಮತಂಗಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಾಸವಿದ್ದ ತಪಸ್ಸಿನಿ ಯಾರು?
- ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೆ ಮತಂಗಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸೂಚಿಸಿದವರು ಯಾರು?
- ‘ಶಬರಿ’ ಗೇತನಾಟಕದ ಕಲ್ಪ ಯಾರು?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು–ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ರಾಮನು ಗಿರಿವನವನ್ನು ಏನೆಂದು ಪ್ರಾಧಿಕಿಸಿದನು?
- ಲುಕ್ಕಣನು ಅಣ್ಣನನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಂತೋಷಿಸಿದನು?
- ರಾಮನ ಸ್ವಾಗತಕ್ಕಾಗಿ ಶಬರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳೇನು?
- ಶಬರಿಯ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
- ಆತಿಧ್ಯ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಶಬರಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದರು?

ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು–ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಶಬರಿಯ ಜಿಂತೆ ಹಿಂಗಿಹೋದ ಸಂದರ್ಭದ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
- ಶಬರಿಯ ಸಡಗರ, ಸಂತೋಷ ಮೇಳದವರ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ?
- ನಂಬಿಕೆಟ್ಟವರಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತು ಶಬರಿಯ ಪಾಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ನಿಜವಾಗಿದೆ?

ಈ) ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

- “ಅವುದೇ ಮರುಳು? ನಮ್ಮೆಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿಹುದು.”

೧. “ನಾಮುತಿಹನೇ ಮಾಜ್ಯೆಯೀ ನಲುಮೆಯಂದ.”
೨. “ತಾಯಿ, ದಾರಿಗರಿಗೆ ಬೀಡಿಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದೇ?”
೩. “ರೂಪಿನಂತೆ ಮಾತು ಕೂಡ ಎನಿತುದಾರವಾಗಿದೆ!”
೪. “ಬೆಳಕಿಗೂಲಿದವರ್” ಉರಿವ ಬತ್ತಿಯ ಕರುಕ ಕಾಣರು.”

೮) ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ:

ಅ	ಬಿ
೧. ಮತಂಗ	ಸೀತೆ
೨. ಮ.ತ.ನ.	ಆಶ್ರಮ
೩. ದಶರಥ	ಮೇಲುಕೋಟೆ
೪. ಜಿತ್ತುಕೂಟ	ಪರ್ವತ
೫. ಭೂಮಿಜಾತೆ	ರಾಮ
	ಅರಣ್ಯ

೯) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಗಾದೆಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

೧. ತಾಳಿದವನು ಬಾಳಿಯಾನು.
೨. ಮನಸಿದ್ಧರೇ ಮಾರ್ಗ.

ಭಾಷೆಯ ಸೌಭಗ್ಯ

ಆಶ್ಚರ್ಯ ಮತ್ತು **ವಿಸ್ತೃಯ** – ಇವೆರಡು ಮೇಲೊಂಟಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ ಎನಿಸಿದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ.

ಆಶ್ಚರ್ಯ ಎಂಬುದು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದದ್ದು ಘಟಿಸಿದಾಗ ಮೂಡುವ ಭಾವ. ಉದಾ: ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅಳಿಯನನ್ನು ಕಂಡು ಅವರು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡರು (ಅರ್ಥಾತ್, ಅವರು ಅಳಿಯನ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಳಿಯನು ದಿಧೀರನೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಅವನ ಆಗಮನವನ್ನು ಕಂಡು, ಅದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರದಿದ್ದವರು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಟ್ಟರು)

ವಿಸ್ತೃಯ ಎಂಬುದು ಅದ್ವೃತವಾದ ಸಂಗತಿಯೊಂದು ಘಟಿಸಿದಾಗ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಭಾವ. ಉದಾ: ಮ್ಯಾಜಿಕ್ ಶೋದಲ್ಲಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಯಾವ ಆಧಾರವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಮೂಕವಿಸ್ತಿತನಾದೆನು.

ವಿಸ್ತೃಯ ಎಂಬುದು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವಂಧ ಭಾವವಾಗಿದೆ.

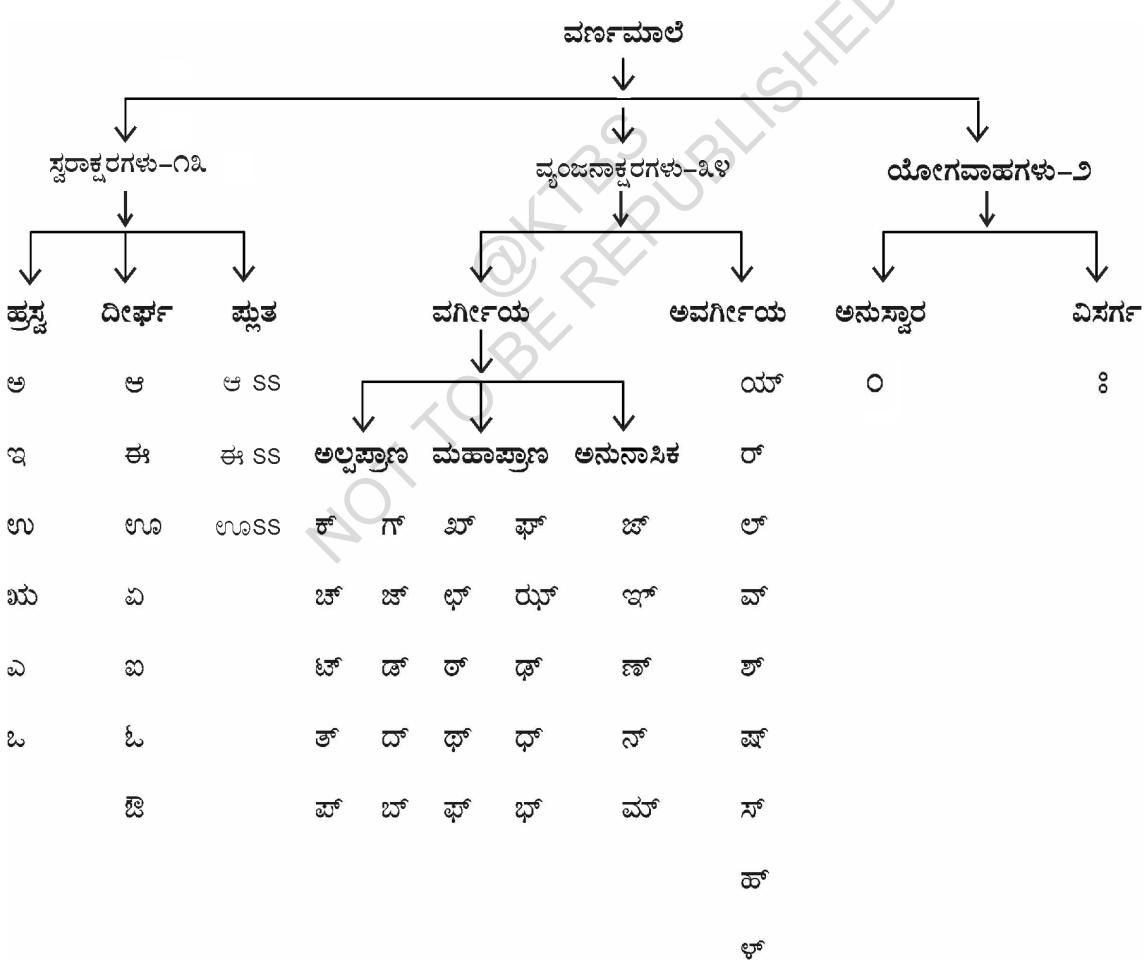
ಕೆಲವರು “ಅತ್ಯಂತ ಅಶ್ವಯ್ರ” ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲು ಸರೀದಾಶ್ವಯ್ರ ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇದು ತಪ್ಪ. ಸರೀದಾಶ್ವಯ್ರ ಎಂದರೆ “ಬೇದವೂ ಅಶ್ವಯ್ರವೂ” ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಬೇದ ಎಂದರೆ ತೀವ್ರವಾದ ದುಃಖ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಅಶ್ವಯ್ರ ಮತ್ತು ದುಃಖ ಎರಡೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಆದಾಗ ಮಾತ್ರ ಈ ಶಬ್ದವನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು.

ಉದಾ: ಅಪ್ಪು ಬಿಕ್ಕೆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಆಕೆ ತೀರಿಕೊಂಡಳೆಂದು ತಿಳಿದು ನನಗೆ ಸಹೇದಾಶ್ಚಯವಾಯಿತು.

ಇಂಥ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

ಸ್ವೇದಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

ఈగలే ఎంటు మత్తు ఒంబక్కనేయ తరగతిగళల్లి వ్యాకరణ, భందస్న అలంకారగళల్లి బహుతేక అంతగళన్న తీర్చుకొళ్లాగిదే. అవుగట మనరవటోకనదొందిగె ఉఱిద అంతగళన్న తీర్చుకొళ్లాణ.

ಗುಣೀತಾಕ್ಷರಗಳು

ಒಂದು ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸ್ವರಾಕ್ಷರ ಸೇರಿ ಆಗುವ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಗುಣೀತಾಕ್ಷರ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಲುದಾ : ಕ್ರ+ಅ= ಕ ; ಕ್ರ+ಆ=ಕಾ ; ಯ್ರ+ಉ=ಯ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ. ಹೀಗೆ ಒಂದು ವ್ಯಂಜನಕ್ಕೆ ಇಂಥಿನ್ನು ಎರಡು ಯೋಂಗವಾಹಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಗುಣೀತಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳು

ಎರಡು ಅಥವಾ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಂಜನಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ವರ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಆಗುವ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ ಅಥವಾ ಒತ್ತಕ್ಕರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಸಚಾತೀಯ ಮತ್ತು ವಿಚಾತೀಯ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ.

ಸಚಾತೀಯ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳು – ಅಪ್, ಅಕ್, ಅಜ್, ಕಚ್ ಇತ್ಯಾದಿ

ವಿಚಾತೀಯ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳು – ಉಪ್, ಅಸ್, ಅಕ್ಕರ ಇತ್ಯಾದಿ

ಕನ್ನಡ ಅಂಕಿಗಳು

ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಭಾಷೆಗಳು ಸ್ವಂತ ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ೧, ೨, ೩ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಕನ್ನಡದ ಅಂಕಿಗಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಲು, ಅಥ್, ಮುಕ್ಕಾಲು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಲೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಕೇತಗಳಿವೆ. । (ಕಾಲು) ॥ (ಅಥ್) ॥ (ಮುಕ್ಕಾಲು) ಇವೇ ಆ ಸಂಕೇತಗಳು.

ಪ್ರಬಂಧ ರಚನೆ

ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಸೂಕ್ತ ವಿಷಯವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿವೇಚಿಸುತ್ತ ಹತ್ತಾರು ವಾಕ್ಯವ್ಯಂದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬಹುದು. ಇಂತಹ ಬರೆಹವು ಅವಿಂದವಾಗಿ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅನುಭವಮಾರ್ವ ಕವೆಂಬಂತೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ರೂಪಿತಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಪ್ರಬಂಧ ಎನ್ನಬಹುದು. ಆಯ್ದು ಮಾಡಿದ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ತೂಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ಲಘುವಾಗಿ ಬರೆಯುವುದು ಅವರವರ ಮನೋಧರ್ಮ, ಅನುಭವ, ಸಂಸ್ಫಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಗಡಿಯಾರ, ವಿಮಾನ, ಪೆನ್ನ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದಾದರೆ ಅವು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಪ್ರಬಂಧಗಳನಿಸುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಹತ್ತಾರು ಮಂದಿ ಬರೆದರೂ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ತೆರನಾಗಿರುತ್ತವೆ. ವಿಚಾರ ವ್ಯೈವಿಧ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ‘ಮಳೆ ಬಂದ ಮಾರನೆಯ ದಿನ’, ‘ಅವನ ಕರವಸ್ತು’, ‘ಆ ಪಾಕೆನಲ್ಲಿ’ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಬರೆದಾಗ ಬರೆಹಗಾರನ ಅನುಭವದ ಇತಿಮಿತಿಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸಹೊಸ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ‘ಶಾರಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ’, ‘ಷ್ವಾಸಾಯ ಯೋಜನೆಗಳು’, ‘ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮ’ ಮುಂತಾದವು ವಿಚಾರಪರ ಪ್ರಬಂಧಗಳು. ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ, ಭಾವನಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಪರ ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

ಹಿಂದೆ ಕಾವ್ಯ, ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಬಂಧಗಳೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಂದು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಗದ್ಯಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಬಂದು ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆನಿಸಿ, ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಫ್ಟ್ ಪದೆದಿದೆ. ಪ್ರಬಂಧಕಾರನು ಸಹ್ಯದಯನನ್ನು ಆತ್ಮೀಯ ಗೆಳೆಯನಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ವಿಚಾರಗಳಿಂದೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯವನು. ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಆತನಿಗೆ ಸಾಫ್ಟಂತ್ರ್ಯವಿದೆ.

ಪ್ರಬಂಧ ರಚನೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ವಿಷಯವನ್ನು ಮೊದಲು ಆಯ್ದುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬಳಿಕ ಹೀಗಾಗೆ, ವಿಷಯ ನಿರೂಪಣೆ, ಉಪಸಂಹಾರ ಎಂಬ ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆವಣಿಗೆ ಸಾಗಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಬರೆವಣಿಗೆ ಸಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಪ್ರಬಂಧದ ಅಖಿಂದತೆಗೆ ತೊಡಕಾಗಬಾರದು, ಭಾವನೆಗಳು ಕಲಸುಮೇಲೋಗರವಾಗಬಾರದು. ಅಂತೆಯೇ ಭಾಷೆಯೂ ಸ್ವಷ್ಟ ಶುದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು.

ವಿಷಯ ನಿರೂಪಣಾ ವಿಧಾನ ಗಂಭೀರವಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕು, ಸನ್ನಿವೇಶ, ವಿಚಾರ ವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಂತೆ ರಸಭಾವನೆಗಳ ಗಾರುಡಿ ಇರಬೇಕು. ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹ, ವಿಷಯ ವಿಸ್ತಾರ, ಸರಳ ಶ್ವೇಲಿ, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತತೆ, ಸುಸಂಬಂಧತೆ, ವಿಷಯದ ತಾಕ್ಷಿಕ ಜೋಡಣೆ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳು ಸತ್ಯಪೂರ್ವಾವಾಗಿದ್ದಾಗ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಬಂಧ ಮೂಡಿಬರುತ್ತದೆ.

ಭಾಷಾ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ವಿಷಯಗಳು

೧. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಾತೀಯ ಸಂಯುಕ್ತಕರಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
ಕಾರ್ಯ, ಕತ್ತಲೆ, ಇಲ್ಲ, ಶಸ್ತ್ರ, ಎಚ್ಚರ, ಕಣ್ಣಿಗೆ, ಅದ್ಭುತ, ಬಟ್ಟೆ.
೨. ನೀಡಿರುವ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ್ಗಿಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
ಸಮನಾಗಿ, ದೇಶ, ಮನೆಯ, ಬಳಿಕ, ನೆಲ, ಮದುವೆ, ಮಾನುಷ, ಹೊತ್ತು, ಒಳಗೆ
೩. ಮೊದಲೆರಡು ಪದಗಳಿಗಿರುವ ಸಂಬಂಧದಂತೆ ಮೂರನೆಯ ಪದಕ್ಕೆ ಸರಿಹೊಂದುವ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
 - ಅ) ಕ್ರ, ಗ್ರ : ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರಗಳು : : ಭ್ರ, ರಘ್ರ : _____
 - ಆ) ವರ್ಗಿಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು : ಇಗಿ : : ಅವರ್ಗಿಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು : _____
 - ಇ) ಆ, ಈ, ಉ : ದೀರ್ಘಸ್ವರಗಳು : : ಅ, ಇ, ಉ, ಶು : _____
 - ಈ) ಸ್ವರಗಳು : ಇಗಿ : : ಯೋಗವಾಹಗಳು : _____

೪. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ರಚಿಸಿರಿ.

- ಇ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಬ್ಬಗಳ ಮಹತ್ವ
- ಉ. ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಮಹತ್ವ
- ಎ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿಡುಗುಗಳು

ಪೂರಕ ಓದು

- ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ‘ಕಿಸಾಗೋತಮೀ’ ಮತ್ತು ಮ.ಶ.ನ. ಅವರ ‘ಅಹಲ್ಯೆ’ ಗೀತನಾಟಕಗಳನ್ನು ಓದಿ.
- ಎ.ಸೀ. ಅವರ ‘ಶಬರಿ’ ಪದ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಓದಿರಿ.

* * * * *

೨. ಲಂಡನ್ ನಗರ

ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾರ್ಕೆ -

ಪ್ರಮೇತ : ಆದುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಕಥನವೂ ಒಂದು. “ದೇಶ ನೋಡು ಕೋಶ ಓದು” ಎಂಬ ಮಾತಿದೆ. ಪ್ರವಾಸದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ, ನೋಡಿದ, ಅನುಭವಿಸಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸುವುದೊಂದು ಕಲೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಂತನಾಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಯಭಾರಿಯಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಪ್ರವಾಸವು ಅನುಭವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಜೀವನ ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು, ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಾಧಕರನ್ನು ಹೇಗೆ ಸ್ವಾರೂಪವಾಗಿ ಸ್ವರಣೀಯವಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯುವ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ ಈ ಪರ್ಯಾಭಾಗ.

ಲಂಡನ್ ಪಟ್ಟಣವೆಂದರೆ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಜಗತ್ತು. ಇಲ್ಲಿಯ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರವು ತುಂಬಿ ಟ್ರಾರ್ಮ ಬಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ನಡುನಡುವೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಒಳ್ಳಿದ್ದಾರೆ! ಹಳ್ಳಿ, ಇಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್‌ಗಾಡಿ, ನಿಲ್ನನ್ ಎಲ್ಲ ಒಳಗೆ! ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನೆಲದ ಕೆಳಗೆ ಇವತ್ತು ಘೋಟು ಹೋಗಿರುತ್ತೇವೆ! ಜೋರಾಗಿ ಗಾಳಿ ಬೀಸುವಷ್ಟು ಹವೆಯಾಡುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಿಮಿಷಕ್ಕೊಂದರಂತೆ ಕತ್ತಲು ಗವಿಗಳೊಳಗಿಂದ ಹಾಯ್ದು ಗಾಡಿಗಳು ಧರಧರ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ! ವಿಚಿತ್ರ ಸೃಷ್ಟಿ! ಇಷ್ಟು ಕೆಳಗೆ ಹಗಲೆಲ್ಲ ಹತ್ತಿ ಇಂದಿಯವುದು ಹೇಗೆ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ‘Escalators’ (ಎಸ್ಕೆಲೇಟರ್) ಎಂಬ ಮೆಟ್ರಿಲುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ತಿರುಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಮೆಟ್ರಿಲಿನ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತರೆ ತೀರಿತು. ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲವೇ ಕೆಳಗೊಯ್ದಬಿಡುತ್ತವೆ.

ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿದೆ. ‘ವೂಲವರ್ಫ್’ ಎಂಬ ‘ಸ್ವೇಷನರಿ’ ಅಂಗಡಿಯು ನೋಡುವ ಹಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ತರದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪೆನ್ನಿಯಿಂದ ಆರು ಪೆನ್ನಿಯವರಿಗೆ ಮಾರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಂಗಡಿಯ ವಿಧವಿಧದ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಬುದ್ಧಿಯ ಚಮತ್ವಾರವು ನೋಡತಕ್ಕಂತಹುದು. ಪ್ರಾಚೀನ ಮಹಾಕಾವ್ಯದಂತೆ ಇದೊಂದು ಮಹಾಕೋಶವಾಗಿದೆ. ಬೂಟು, ಕಾಲುಚೀಲ, ಚೆನ್ನಾಗಿ, ಸಾಬೂನು, ಜೀಷಧ, ಮನ್ಸರ್, ಅಡುಗೆಯ ಪಾತ್ರ, ಇಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ದೀಪದ ಸಾಮಾನು, ಘೋಟೋ, ಅಡವಿಯ ಹೊವು, ಯುದ್ಧಸಾಮಗ್ರಿ ಎಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ!

ಸ್ಕ್ರಾಂಡ್‌ದಲ್ಲಿಯ ಸ್ಕ್ರಾವ್‌ರೋಯ್ ಸಿಂಪಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಸಾದಾ ಸೂಟು ಹೊಲಿಯಬೇಕಾದರೂ ಸುಮಾರು ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕು! ಆದರೆ “Fifty Shilling Tailors (ಇವತ್ತು ತೀರಿಗಿನ ಸಿಂಪಿಗಳು)” ಎಂಬ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಶಾಖೆಗಳೂ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಇವೆ!

ಇಲ್ಲಿ ಗಂಡಿಗಿಂತ ಹೆಣ್ಣು ಹೆಚ್ಚಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸೀಯರೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಉಪಾಹಾರಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಣಿಗಳಿಲ್ಲ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ

‘ಅಮ್ಮಣಿ’ಗಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದಾದರೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಟೈಪಿಸ್ಟ್ ಕಾರಕೊನ, ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು. ಸಿನಿಮಾ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಜಾಗವನ್ನು ಮಡುಕಿಕೊಡುವವರು ಹೆಣ್ಣು! ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಸಹ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಸಿಪಾಯಿಳಿಯರನ್ನು ಇಟ್ಟದ್ದಾರೆ! ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಶಿಶಿರವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಆಂಗ್ಲರ ಮತ. ಇದೀಗ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಸತ್ಯರಿಸುವ ರೀತಿಯಿದು.

ಇಲ್ಲಿಯ ಇಂಡಿಯಾ ಆಫೀಸು ನೋಡುವ ಹಾಗಿದೆ. ವಾಚನಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಹತ್ವದ ಪುಸ್ತಕಗಳಿವೆ. ಕನಾಕಟಕದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಹೊಸ ಮಾತುಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಾಗಬಹುದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದ ಲಲಿತ ಕಲೆಯ ಹಾಗೂ ಇನ್ನೂಳಿದ ಮಾರ್ಗಗಳ ಮಾದರಿಗಳು ನೋಡಲು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲ ಮುಖ್ಯವಾದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ (ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವಂಥವು). ಈ ಕಚೇರಿಯಿದ್ದ ‘ಚೇರಿಂಗ್ ಕ್ರೂಸ್’ ಎಂಬ ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಆಂಗ್ಲರ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕಂಡುಬರುವುದು! ಇಂಡಿಯಾ ಆಫೀಸಿನ ಹತ್ತಿರ ಆಫ್ಷಿಕನ್ ಕಚೇರಿ, ಇನ್ನೊಂದು ವಸಾಹತಿನ ಕಚೇರಿ, ನೂರಂಟು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ದೊಡ್ಡ ಕಂಪನಿಗಳ ಕಚೇರಿಗಳು, ಎಲ್ಲವೂ ದಂಗುಬಿಡಿಸುವಂತೆ ನರೆದಿವೆ! ಒಂದೊಂದು ದೇಶದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಭುತ್ವ ಇಲ್ಲಿಯ ಒಂದೊಂದು ಕಚೇರಿಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ದೊಡ್ಡ ಬೀದಿಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೀದಿ.

ನಗರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೂಟಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೆಸರೇನಾದರೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ‘Trafalgar Square’ (ತ್ರಾಫಲ್ಗಾರ್ ಸ್ಕ್ವೇರ್) ಎಂಬಲ್ಲಿ ನೆಲ್ಲನ್ನನ ಮೂರ್ತಿಯಿದೆ. ಈ ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಯ ಕೆಳಬಿಡಿಗೆ ಅವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯ ಮಹತ್ವದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಅರಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ತುಸುದೂರಕ್ಕೆ ವೆಲಿಂಗ್ನನ್ನನ ಶಿಲಾಪ್ರತಿಮೆ. ಬೀದಿಬೀದಿಗೆ ಮೂಲೆಮೂಲೆಗೆ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮರುಪರು, ತಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವನವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ದುಡಿದವರು ನಿಂತು ಕ್ಯಾಯೆತ್ತಿ “ನಿಮ್ಮ ದೇಶದ ಗೌರವವನ್ನು ಕಾಯಿರಿ! ಇದು ದೊಡ್ಡದಾದ ರಾಷ್ಟ್ರ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚೆ ಹೆಚ್ಚೆಗೆ ಇತಿಹಾಸದ ಅಡಿಗಲ್ಲಿಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯನುಲಕ್ಷ ಜನರು ತಿರುಗಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವಸರದಿಂದ ಓಡುತ್ತಾರೆ. time! time! time is money (ಹೊತ್ತು! ಹೊತ್ತು! ಹೊತ್ತೇ ಹಣ). ಇದು ಅಳಕರಳಿಗೆ ವಿಲಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನೋಡಿದೆ. ಒಂದು ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯಂತೆ ಇನ್ನೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ ಪುಟ್ಟವಾದರೂ ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ! ಕೋಟ್ಯಾವಧಿ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಇದನ್ನು ಮನಗಾಣಬಹುದು. ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯಲ್ಲವೇ? ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯಂತೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬಿಲ್ಲ.

‘ವೆಸ್ಟ್ ಮಿನ್ಸ್ಟ್ರ್ ಅಬೆ’ ಎಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷದಿನ್ನು ಮರಾಠನವಾದ ಮಂದಿರ. ಕೆಲವೊಂದು ಭಾಗಗಳ ದುರಸ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇಂದಿಗೂ ಅಜ್ಞಾಯದೆ ಉಳಿದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಂತ, ಸಾರ್ವಭಾಂತರ ಮಲಗಿರುವರು; ಕವಿಮಂಗವರು ಒರಗಿರುವರು. ಸತ್ಯವರ ಸ್ವಾರ್ಥಕವೆಂದು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಘನತರವಾದ ಮಂದಿರವು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಾರದು.

“Mortality behold and fear
What a litt’r of tombs is here.”

(ಮತ್ತು ತ್ವರ್ವೆ ಎಷ್ಟು ಗೋರಿಗುಂಪುಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ ನೋಡಿ ಅಂಜು)

ಎಂದು ೧೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಾಂಡ ಎಂಬ ಕವಿಯು ಹಾಡಿದನು. ಗೋಲ್ಡ್‌ಸೈಲ್ ಹಾಗು ಎಡಿಸನ್ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನಾತ ಸಾಹಿತಿಗಳು Visit to West Minster Abbey (ವೆಸ್ಟ್‌ಮಿನ್ಸ್ಟರ್ ಅಬೆಯ ಸಂದರ್ಭ) ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಉತ್ತಮವಾದ ನಿಬಂಧಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದಿಗೂ ಇದು ಕಬ್ಬಿಗರ ಸ್ಥಾತ್ಮಿಕ ಶರೀರವನ್ನೆಯಾಗಿದೆ.

ಹೊರಗಿನಿಂದ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಶೃಂಗರಿಸಿದ ಸಣ್ಣ ಬಾಗಿಲೊಂದು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಒಳಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಟ್ಟಡವು ಭವ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಾವು ಹೋದಾಗ ಪಾದಿಯು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೇಳಲೆಂದು ನೂರಾರು ಜನರು ನೆರೆದಿದ್ದರು. ‘ಸರಕಾರಿ ಡಾಕ್ಟರ್’ರಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ‘ಸರಕಾರಿ ವೈದಿಕರೂ’ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಜನರ ಆತ್ಮಗಳ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಯುವುದೇ ಅವರ ಕೆಲಸ. ಇದು ಎಷ್ಟರೂ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧಿಸುವುದೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ! ಬಹುಜನರು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಗಿಂತ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರವನ್ನು ನಮ್ಮುಂತೆ ನೋಡಲು ಬಂದಿದ್ದರೆಂದು ತೋರಿತು. ಪಾದಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು ಮುಗಿದೊಡನೆ ದುಡು ದುಡು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಳೆದು ಮೂಲೆಗೆ ಅವರು ಸಾಗಿದರು! ಸಾಗುವ ಹಾದಿಯ ಎಂಬಲಕ್ಷ್ಯ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ತಿಳಾಮೂರ್ತಿಗಳಿವೆ. ಮೋದಲು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವ ದೃಶ್ಯವೇ ಇದು. ರಾಜರಿಗಿಂತ, ಕವಿಗಳಿಗಿಂತ ಇವರೇ ಅಂಗ್ಗರ ಕೇರ್ತಿ ದ್ವಾರಜವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆಂದು ಇಲ್ಲಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು ನಡೆದಾಗ ನಾನು ಮೇಲ್ಲಿನ ಒಳಗೆ ನುಸ್ತಿ ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದೆ. ಸಹಜವಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮೋರೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಲು, ಅಲ್ಲಿ Earl of Chatham (ಅಲ್ರೆ ಆಫ್ ಚಾಟ್‌ಹಾಂ)ನು ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತೆ ನಿಂತಿದ್ದನು! ಹಾಗೇ ಎದುರಿಗೆ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದೆ. ಗ್ರಾಡ್‌ಸ್ಪೋನ್, ಮಾಲ್ವಾ ಡಿಸೆರೇಲಿ ಮೋದಲಾದವರು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದರು! ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು ಮುಗಿದು ಇದೇ ಮೋದಲಾದ ತಿಳಾಮೂರ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ಹಾಯ್ದು ಪಾದಿಯ ಆಸನದ ಕಡೆಗೆ ಹೋದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಕೆತ್ತನೆಯ ಕೆಲಸವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಬಂಗಾರದ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಆಮೇಲೆ ನನಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದ Poet’s Corner (ಪೊಯೆಟ್‌ ಕಾನ್ರೆರ್) ಕವಿಗಳ ಮೂಲೆಗೆ ಹೋದೆ. ಮೊನ್ನೆ ತೀರಿಕೊಂಡ ಕಿಳಿಂಗ್ ಕವಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ ಕಲ್ಲು ಅಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ತುಸು ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಡಿಕೊಂಡ ಕಿಳಿಂಗ್ ಕವಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ ಕಲ್ಲು ಅಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದುತ್ತೆ ನಾವು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೆಚ್ಚೆಯ ಬುಡಕ್ಕೆ ಬಿಜ್ಜೆ(ವಿದ್ಯೆ)ಯ ಭಾರವನ್ನು ತುಳಿಯುತ್ತೇವೆ. ಅಡಿಗಿದೆ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ದಾಟುತ್ತೇವೆ! ಎಂಥ ವಿಚತ್ತು! ನಾನು ಹಾಯ್ದು ಹೋಗುವಾಗ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕಲ್ಲು ಪಾಟಿಯ ಮೇಲೆ ಸಣ್ಣದಾದ ಅಕ್ಕರಗಳಿದ್ದವು. ತುಳಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಅವು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದವು. ಓದಿದೆ, “ಈ ಅಪರೂಪ ಬೇನೊಜನ್ನನ್ನು” ಎಂದಿತ್ತು. ಎಂಥ ಪ್ರಶ್ನಾತ ನಾಟಕಾರರನ್ನು ಕಾಲ್ತೆಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ತುಳಿಯುತ್ತಿದ್ದನಲ್ಲ? ಎಂದುಕೊಂಡೆ! ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಸಹಜವಾಗಿ ಬೀಳಿದ ಒಂದು ತಿಳಾಮೂರ್ತಿಯು

ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಮಣಿದು ಅದನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ವರ್ಷ್ಯಾವರ್ತೋನು ಅಲ್ಲಿ ತಪಶ್ಯಯಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಿದ್ದನು! ವರ್ಷ್ಯಾವರ್ತೋನಂಥವರನ್ನೂ ಅವರು ಮೂಲೆಗೊತ್ತಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ! ಆದರೂ ಆ ಕವಿಗಳ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಗ ಒಂದು ಭವ್ಯತೆಯು ಬಂದು ಕಣ್ಣೆದುರು ನಿಲ್ಲಿತ್ತದೆ. ಹೃದಯವು ಕಂಪಿಸುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚೆ ಹಾಕಬಹುದೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ಕಡೆಗೆ ದಿಕ್ಕುತಪ್ಪಿದಂತಾಗಿ ಯಾರನ್ನು ತುಳಿದರೇನು? ಎಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚೆ ಹಾಕಿದರೇನು? ಎಲ್ಲವೂ ಅಷ್ಟು ಮಣಿ, ಮಣಿ! ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮನುಷ್ಯನು ನಡೆಯಹತ್ತಾನೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾಗಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕರ ಮೂಲೆಯಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಟನನ ದೊಡ್ಡದಾದ ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಡಾರ್ವಿನ್, ಹರ್ನ್‌ಲೌ ಮೊದಲಾದವರ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲುಗೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಿಗರು, ಸರದಾರರು, ಸೇನಾಪತಿಗಳು ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕರಿಗೆ ಜಾಗವು ದೊರೆತಿದೆ.

ಆಮೇಲೆ ಅರಸರ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋದೆ. ರಾಜದಂಡವೂ, ಕಿರೀಟವೂ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಲೇಬೇಕು ಎಂಬುದು ನಿಜವಾಗಿದ್ದರೂ ಸತ್ತಮೇಲೆ ಅವರಿಗೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ Royal Chapel (ರಾಜವಿಭಾಗ) ಎಂದು ಹೆಸರು. ಬೆನ್‌ಜಾನ್‌ನನ್ನನ್ನೂ ಜನರು ತುಳಿದಾಡುತ್ತಾ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ರಾಜಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹದರ್ದೆಯ ರಿಚಡ್, ಇನೆಯ ಎಡ್‌ಡ್ರೋ, ಅಲ್‌ ಆಫ್ ಸ್ಟೇಫೋಡ್, ರಾಣಿ ಎಲಿಜಬೆತ್, ಇನೆಯ ಜೇಮ್ಸ್ ಮೊದಲಾದ ಅರಸು, ಅರಸಿಯರು ಒರಿಗಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯತಃ ಗೋರಿಯ ಮೇಲೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮಲಗಿಕೊಂಡಂತೆ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗೋರಿಗಳ ನಡುವೆ ಹಾಯ್ದ ಅರಸರ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿಯ ಕೆತ್ತನೆಯ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲ ಬಂಗಾರದ ಬಣಿದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಿವೆ. ಮಂದಿರದ ಹಿಂದೆ ಭವ್ಯವಾಗಿ ಇನೆಯ ಹೆಸ್ತಿಯ ಗೋರಿಯು ನಿಂತಿದೆ.

ಸಾಮ್ರಾಟರ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವಾಗುವಾಗ ಅವರ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಪಾಟಿಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಾಗುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಾಮ್ರಾಟರು ಇದರ ಮೇಲೆ ಕೂಡಬೇಕು. ಈ ಶಿಲೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಿಂಹಾಸನವು ವೆಸ್ಟ್‌ಮಿನ್‌ಸ್ಟ್ರೋ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. ‘ಸ್ವೋನ್ ಆಫ್ ಸ್ವೋನ್’ ಎಂದು ಇದರ ಹೆಸರು. ಇನೇ ಎಡ್‌ಡ್ರೋನು ಸ್ವಾಟ್‌ಲೆಂಡಿನ ಅರಸರಿಂದ ಇದನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಾಮ್ರಾಟರ ಅಭಿಷೇಕವು ಈ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಿದ್ಧಿಯಿದೆಯೋ, ಯಾವ ಮಂತ್ರವಿದೆಯೋ ನಾನರಿಯೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಅತುಲ ವೈಭವವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇಂಥದೊಂದು ವಿಶೇಷವೇನಾದರೂ ಅದರಲ್ಲಿರಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರವಾಸದ ವರ್ಣನೆ ಮುಗಿಯಿತು. ಇಷ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೆಪ್ಪು ವಿಕಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ! ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಎಷ್ಟು ವಿಶಾಲವಾಗಿದೆ! ನನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಎಂತಹ ಒರೆಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ! ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೆನೆಸಿದಾಗ ‘ಪ್ರವಾಸವು ಶಿಕ್ಷಣದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ’ ಎಂದು ಬೇಕನ್ನನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ‘ಮನೆ ಹಿಡಿದು ಇರುವ ತರುಣನ ಬುದ್ಧಿ ಮನೆಯ ಮಟ್ಟದೇ’ ಎಂಬ ಹೇಳೆಬಿಯರನ ನುಡಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತದೆ.

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ವಿನಾಯಕ ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ಡಾ. ವಿನಾಯಕ ಕೃಷ್ಣ ಗೋಕಾಕ (ಸಾ.ಶ. ೧೯೦೬) ಇವರು ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸವಣೂರಿನವರು. ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಘಗ್ನೌಸನ್ ಕಾಲೇಜು, ಧಾರವಾಡದ ಕನಾಕಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಎ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕ ಅವರು ಸಮುದ್ರಗ್ರಿತೆಗಳು, ಪಯಣ, ಉಗಮ, ಇಜ್ಞೋದು, ಸಮರಸವೇ ಜೀವನ, ಭಾರತ ಸಿಂಧುರಶ್ಮಿ ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳ ಕರ್ತೃ. ಇವರ ದ್ವಾರಾ ಪೃಥ್ವಿಯ ಕೃತಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬಂದಿದೆ. ಇವರಿಗೆ ಕನಾಕಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಗೌರವ ಡಿ.ಲಿಟ್. ಪದವಿ ಲಭಿಸಿದೆ. ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಜಾಣಪಿಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೂ ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪುರಸ್ಕಾರ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

ಶ್ರೀಯತರು ಇಂಜಿನಿಯರಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್‌ಗೆ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ‘ಸಮುದ್ರದಾಚೆಯಿಂದ’ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಲಂಡನ್ ನಗರದ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯ ಜೀವನವನ್ನೂ, ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರ-ಮಹಾಮರುಷರ ಸ್ವಾರ್ಥಕವಾದ ‘ವೇಸ್ಟ್‌ಮಿನ್ಸ್ಟರ್’ ಅಬೇಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಪಾಠವನ್ನು ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾಕ ವಿರಚಿತ ‘ಸಮುದ್ರದಾಚೆಯಿಂದ’ ಎಂಬ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನದಿಂದ ಆರಿಸಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಂಜು	- ಹೆದರು, ಭಯಪಡು.	ಕಟೆ	- ಕೆತ್ತು
ಪೆನ್ನು	- ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ನಾಣ್ಯ	ಕಬಿಗ	- ಕವಿ
ಕೂಟ	- ಅನೇಕ ರಸ್ತೆಗಳು ಸೇರುವ ಜಾಗ	ಚಣ್ಣ	- ಚಡ್ಡಿ
ಟೈಪಿಸ್ಟ್	- ಬೆರಳಬ್ಜುಗಾರ	ಟ್ರಾಮ್	- ವಿದ್ಯುತ್ತಿನಿಂದ ಓಡಾಡುವ
ಕಾರಕೂನ	- ಗುಮಾಸ್ತ		ಸ್ಥಳೀಯ ರೈಲುಗಾಡಿ
ಪಾಟಿ	- ಹಲಗೆ	ಪುಚ್ಚ	- ಗರಿ
ಫೂಟು	- ಅಡಿ	ಮತ್ತುತ್ತುವೇ	- ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಭಾವವೇ
ಮೋರೆ	- ಮುಖ		

ವಸಾಹತು	- ಅನ್ಯ ದೇಶಿಯರ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೊಳ್ಳಲು ಪಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶ	
ವಿಲಾಯತಿ	- ವಿದೇಶ ಶೀಲಿಂಗ್	- ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯ
ಸಿಂಪಿ	- ದರ್ಜೆಯವನು ಸ್ವೇಷನರಿ	- ಲೇಖನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ

ಟಿಪ್ಪಣಿ

ಗೋಲ್ಡ್‌ಸೈತ್: ಸಾ.ಶ. ರಿಉಲರಲ್ಲಿ ಇರ್ಲೇಂಡಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಲೇಖಕ.

ಗ್ಲೋಫ್‌ಸ್ಟ್ರೋನ್: ರಿಲಂಕರಲ್ಲಿ ಲಿವರ್‌ಪೊಲಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ರೆನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಾಜತಂತ್ರಜ್ಞ ನಾಲ್ಕುಸಾರಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಪ್ರಥಮಾನಿಯಾಗಿದ್ದ.

ಡಿಸ್ಕ್ರೇಲ್: ರಿಲಂಕರಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಈತ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಾಜಕಾರಣಿ ಮತ್ತು ಲೇಖಕ.

ಕಿಫ್ಲಿಂಗ್: ರಿಲಂಕರಲ್ಲಿ ಸ್ಟ್ರಾಫ್‌ಡ್ರೋನ್‌ಪ್ರೈರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಈತ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೇಖಕ.

ಜಾನ್‌ಸನ್: ರಿಲಂಕರಲ್ಲಿ ಸ್ಟ್ರಾಫ್‌ಡ್ರೋನ್‌ಪ್ರೈರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಈತ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೇಖಕ.

ಡ್ರಯ್ಡ್ನ್: ರಿಲಂಕರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಮರ್ಶಕ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರಕಾರ.

ವಡ್‌ವರ್ತ್‌: ರಿಲಂಕರ ಶತಮಾನದ ಮಹೋನ್ವತ್ತ ಆಂಗ್ಲಕವಿ, ಬ್ರಿಟನ್‌ನ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ.

ನ್ಯೂಟನ್: ರಿಲಂಕರಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಈತ ಬ್ರಿಟನ್‌ನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಚಾರಣಿ. ಚಲನ ನಿಯಮವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದುದಲ್ಲದೆ, ಬೆಳಕು ಏಳು ವರ್ಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ.

ಡಾರ್ವಿನ್: ರಿಲಂಕರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ವಿಚಾರಣಿ. ವಿಕಾಸವಾದದ ಮೂಲಪುರುಷ.

ಹಫ್‌ಲ್: ರಿಲಂಕರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಈತ ಜರ್ಮನಿಯ ಬಿಗೋಳಿ ವಿಚಾರಣಿ. ಸೂಯ್‌-ನಕ್ಕತ್-ನಕ್ಕತ್‌ಗಳಿಗಿರುವ ದೂರವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದನು.

ರಿಚ್‌: ರಿಲಂಕರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ. ಈತ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ನಾಟಕಾರ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯಾಂಸ. ಇವನು ರಾಜ.

ಮೂರನೇ ಎಡ್‌: ರಿಲಂಕರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಡ್ಯೂಕ್ ಆದನು. ಈತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಾನ್ ನಡುವೆ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಯುದ್ಧ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

ರಾಣಿ ಎಲಿಜಬೆತ್: ಈತ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ರಾಣಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ರಿಲಂಕರ ಡಿಸೆಂಬರ್ ರಿಂದಂದು ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಳು.

ಒಂದನೇ ಜೀವ್ : ಗರ್ಭ-ಗರ್ಭವರೆಗೆ ಗ್ರೇಟ್‌ಬ್ರಿಟನ್ ಮತ್ತು ಐರ್‌ಎಂಡಿನ ದೊರೆಯಾಗಿದ್ದನು.
ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉಲ್ಲಂಗೊಂಡವು

ಹೇಸ್‌ಪಿಯರ್ : ಗರ್ಭ-ಗರ್ಭ ಬ್ರಿಟನ್‌ನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಾಟಕಕಾರ.

ನೆಲ್ನ್ : ಈತನು ಓವರ್ ಯೋಧ. ಇವನ ಮೂರ್ಖ ಹೆಸರು ಹೋರ್ಯಾಷಿಯೋ ನೆಲ್ನ್. ಈತನು
ಸಾ.ಶ. ಗರ್ಭ-ಗರ್ಭ ವೆಲ್ಲಿಂಗ್‌ಟನ್; ತ್ರಾಫಲ್ಗರ್ ಯಥಾದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿ ಮಡಿದನು.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಲಂಡನ್‌ನ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವೇಷನರಿ ಅಂಗಡಿಯ ಹೆಸರೇನು?
- ನೆಲ್ನ್‌ರವರ ಮೂರ್ಖಿಯಿರುವ ಸ್ಥಳದ ಹೆಸರೇನು?
- ‘ವೆಸ್ಪ್ ಮಿನಾಸ್ಪರ್’ ಅಬೆ’ ಯಾರ ಸ್ವಾರಕವಾಗಿದೆ?
- ಆಂಗ್ಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವೈಭವ ಕಂಡುಬರುವ ಓಣಿ ಯಾವುದು?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ವೊಲವಧ್ರು ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ವಸ್ತುಗಳಾವುವು?
- ಲಂಡನ್‌ನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಯಾವ ಯಾವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಯುಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ?
- ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಲೇಖಿಕರು ಹೇಗೆ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ?
- ಪೊಯಿಟ್ ಕಾನ್‌ರೋನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕವಿಗಳ ಸಮಾಧಿಗಳಿವೆ?
- ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯರ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕೇಕವಾಗುವ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲಿರುವ ಕಲ್ಲುಪಾಟಿಯ ವಿಶೇಷತೆಯೇನು?

ಇ) ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಲಂಡನ್ ನಗರ ವೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಿಕರು ಗುರುತಿಸಿರುವ ವಿಶೇಷತೆಗಳೇನು?
- ‘ವೆಸ್ಪ್ ಮಿನಾಸ್ಪರ್’ ಅಬೆ’ ಪ್ರಾಧಿಕಾ ಮಂದಿರ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸ್ವಾರಕ ವಿವರಿಸಿ.

ಈ) ಸಂದರ್ಭ-ಸಹಿತ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

- “ನಿಮ್ಮ ದೇಶದ ಗೌರವವನ್ನು ಕಾಯಿರಿ! ಇದು ದೊಡ್ಡದಾದ ರಾಷ್ಟ್ರ”
- “ಹೊತ್ತು! ಹೊತ್ತು! ಹೊತ್ತೇ ಹಣ.”
- “ಯಾರನ್ನು ತುಳಿದರೇನು! ಎಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚೆ ಹಾಕಿದರೇನು? ಎಲ್ಲವೂ ಅಷ್ಟೇ ಮಣಿ! ಮಣಿ!”
- “ಪ್ರವಾಸವು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ.”

- ೮೧) ಇಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಪದಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರಿ.
೧. ಲಂಡನ್ ಪಟ್ಟಣವೆಂದರೆ ಒಂದು _____ ಜಗತ್ತು.
 ೨. ವೊಲವಧ್ರು ಎಂಬುದು _____ ಅಂಗಡಿ.
 ೩. ಮನೆ ಹಿಡಿದು ಇರುವ _____ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮನೆಯ ಮಟ್ಟದೇ.
 ೪. ಅಬೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ _____ ಎಂದು ಹೆಸರು.
 ೫. ವೆಸ್ಟ್‌ಮಿನ್ಸ್ಟರ್ ಅಬೆ ಎಂಬುದು _____

೮೨) ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಸಂಧಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ, ಜಾಗವನ್ನು, ಅತ್ಯಾದರ, ವಾಚನಾಲಯ, ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ, ಓರ್ನಿಯಲ್ಲಿ.

೯೩) ಈ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ಬರೆದು ಅಪಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ.

ದಂಗುಬಡಿ, ಮನಗಾಣ, ಅಚ್ಚಣಿ, ದುರಸ್ತಿ, ಘನತರ, ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡು, ಮೂಲಿಗೊತ್ತು, ದಿಕ್ಕುತಪ್ಪ, ವಶೀಲಿ.

ಭಾಷೆಯ ಸೌಬಗ್ಯ

ಒಂದೇ ಅರ್ಥವಾದರೂ ಭಿನ್ನ ಅರ್ಥ ಕೊಡುವ ಶಬ್ದಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿವೆ. ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ: ಅಹಂಕಾರ ಮತ್ತು ಮಮಕಾರ.

ಅಹಂ+ಕಾರ ಎಂದರೆ “ನಾನು ಎಂಬ ಭಾವ” ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಮ+ಕಾರ ಎಂದರೆ “ನನ್ನದ್ದು ಎಂಬ ಭಾವ” ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಎರಡೂ ಮೇಲ್ಮೈಟಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಆದರೆ ಅಹಂಕಾರವೆಂಬುದು ಶಿರಣಾತ್ಮಕ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರೆ ಮಮಕಾರ ಎಂದಾಗ ಧನಾತ್ಮಕ ಭಾವನೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

(೧) ಅವನು ಅಹಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಕೊಬ್ಬಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ.

(೨) ಹಕ್ಕಿಯು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ತೋರುವ ಮಮಕಾರ ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸು ಕರಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಭಿನ್ನ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಧ್ವನಿಸುವ, ಆದರೆ ಮೂಲಾರ್ಥಗಳು ಹೆಚ್ಚಿಕಡಿಮೆ ಒಂದೇ ಇರುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ.

ಸ್ವೇದಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭಾಷೆ

ಸಂಧಿಗಳು :

ಸಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಕನ್ನಡಸಂಧಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಸಂಧಿ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ. ಹೊಪ, ಆಗಮ, ಆದೇಶ ಸಂಧಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಂಧಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಪ ಮತ್ತು ಆಗಮ ಸಂಧಿಗಳು ಸ್ವರಸಂಧಿಗಳೆಂತಲೂ ಆದೇಶ ಸಂಧಿಯು ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿಯೆಂತಲೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಸರ್ವಣಾದೀಘರ್, ಗುಣ, ವೃದ್ಧಿ, ಯಣ್ಣ, ಜತ್ತ್ವಾ ಶ್ವಾಸ ಅನುನಾಸಿಕ ಸಂಧಿಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವಣಾದೀಘರ್, ಗುಣ, ವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಯಣ್ಣ ಸಂಧಿಗಳು ಸ್ವರಸಂಧಿಗಳೆಂತಲೂ ಜತ್ತ್ವಾ ಶ್ವಾಸ, ಅನುನಾಸಿಕ ಸಂಧಿಗಳು ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿಗಳೆಂತಲೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಉದಾ :

ಹೊಪ	- ಉರೂರು, ಬಲ್ಲನೆಂದು, ಮಾತಂತು, ಸಂಪನ್ಮೂರ್ಚಿ.
ಆಗಮ	- ಕೈಯನ್ನು, ಮಳೆಯಿಂದ, ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ, ಮರವನ್ನು, ಮಗುವಿಗೆ.
ಆದೇಶ	- ಮಳೆಗಾಲ, ಮೈದೋರು, ಬೆಂಬತ್ತು, ಕಡುವೆಣ್ಣು, ಮೆಲ್ಲಾತು.
ಸರ್ವಣಾದೀಘರ್	- ಮಹಾತ್ಮ, ಗಿರೀಶ, ಸುರಾಸುರ, ವಧೂಪೇಶ.
ಗುಣ	- ದೇವೇಂದ್ರ, ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರ, ಸೂರ್ಯೋದಯ, ಮಹಣಿ, ಮಹೇಶ.
ವೃದ್ಧಿ	- ಏಕ್ಯಕೆ, ಜನ್ಮಕ್ಕೆ, ವನ್ನೊಷಧಿ, ಅಷ್ಟೇಶರ್.
ಯಣ್ಣ	- ಅತ್ಯವಸರ, ಜಾತ್ಯತೀರ್ಥ, ಕೋಟ್ಯಧೀಶ್ವರ, ಕೋಟ್ಯನುಕೋಟಿ.
ಜತ್ತ್ವಾ	- ವಾಗ್ದೀವಿ, ಅಜಂತ, ಷಡಾನನ, ದಿಗಂತ, ಅಬ್ಧಿ.
ಶ್ವಾಸ	- ಪಯಶ್ಯಯನ, ಶರಜ್ಞಂದ್ರ, ಜಗಜ್ಮೇಶ್ಯೇತಿ, ಬೃಹಜ್ಞತ್ತ.
ಅನುನಾಸಿಕ	- ಷಣ್ಣುವಿ, ಸನ್ನಾನ, ವಾಜ್ಞಯ, ಉನ್ನಾದ, ತನ್ನಯ.

ದ್ವಿರೂಪ :

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ :

- ಮಕ್ಕಳು ಓಡಿಓಡಿ ದಣಿದರು.
- ಶಗೀಗ ಅವಳು ಜೆನ್ನಾಗಿ ಓದುತ್ತಾಳೆ.
- ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮರಗಳು ಬಿದ್ದವು.

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಿ, ಈಗ, ದೊಡ್ಡ ಎಂಬ ಪದಗಳು ಎರಡೆರಡು ಭಾರಿ ಪ್ರಯೋಗವಾದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು ಹೀಗೆ-

ಸೂತ್ರ :- ಒಂದು ವಿಶೇಷಾರ್ಥವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಪದವನ್ನೋ, ಒಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನೋ, ಎರಡೆರಡು ಭಾರಿ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ದ್ವಿರುತ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಪದಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಉದಾ:

ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿ - ಹೌದು ಹೌದು, ನಿಲ್ಲನಿಲ್ಲ, ಬಂದೆಬಂದೆ.

ಆಧಿಕ್ಯದಲ್ಲಿ - ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ, ಹೆಚ್ಚಹೆಚ್ಚ.

ಪ್ರತಿಯೋಂದು - ಮನೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕೇರಿಕೇರಿಗಳನ್ನು.

ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ - ಅಗೋಅಗೋ, ಬನ್ನಿಬನ್ನಿ.

ಆಶ್ಚರ್ಯದಲ್ಲಿ - ಅಬ್ಬಬಾಬ್, ಅಹಹಾ.

ಆಕ್ಷೇಪದಲ್ಲಿ - ಬೇಡಬೇಡ, ನಡೆನಡೆ.

ನಿಷೇಧದಲ್ಲಿ - ಸಾಕುಸಾಕು

ಒಪ್ಪಿಗೆಯಲ್ಲಿ - ಹೌದ್ದೌದು, ಆಗಲಿ ಆಗಲಿ, ಇರಲಿ ಇರಲಿ.

ಅವಸರದಲ್ಲಿ - ಓಡುಂಡು, ನಡೆನಡೆ.

ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ರೂಪಗಳು ಇವೆ.

ಮೊದಲುಮೊದಲು - ಮೊತ್ತಮೊದಲು / ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು

ಕಡೆಗೆಕಡೆಗೆ - ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ / ಕಡೆಕಡೆಗೆ

ನಡುವೆನಡುವೆ - ನಟ್ಟನಡುವೆ / ನಡುನಡುವೆ

ಬಯಲುಬಯಲು - ಬಟ್ಟಬಯಲು

ತುದಿತುದಿ - ತುತ್ತತುದಿ

ಕೊನೆಗೆಕೊನೆಗೆ - ಕೊನೆಕೊನೆಗೆ

ಮೆಲ್ಲನೆಮೆಲ್ಲನೆ - ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ

ಜೋಡುನುಡಿ :

ಮೇಲ್ಮೋಟಕ್ಕೆ ದ್ವಿರುತ್ತಿಗಳ ಹಾಗೆ ಕಂಡುಬರುವ ಕೆಲವು ಪದಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ದ್ವಿರುತ್ತಿಗಳೆಂದು ಹೇಳುವ ವಾಡಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ಜೋಡುನುಡಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ದ್ವಿರುತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇಪದ ಎರಡು ಬಾರಿ ಬಂದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪದಗಳು ಜೊತೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಬರುವ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧದ ಪದಗಳಿರುತ್ತವೆ. ೧. ಎರಡೂ ಪದಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥವಿರುತ್ತದೆ. ೨. ಎರಡು ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಪದಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅರ್ಥವಿದ್ದು, ಎರಡನೆಯ ಪದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಎರಡೂ ಪದಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಿರುವಂತಹವು: ಸತಿಪತಿ, ಕನೆಮೊಸರು, ಹಾಲ್ಳೇನು, ಮಕ್ಕಳುಮರಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳು.

ಮೊದಲ ಪದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥವಿರುವಂತಹವು : (ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ ಶಬ್ದಗಳು/ಮಾತಿಗೊಂದು ಗೀತು) ಕಾಫಿಗೀಭಿ, ಹುಳಹುಪ್ಪಡಿ, ದೇವರುಗೀವರು, ಹಣಗಿಣ, ಮಸ್ತಕಿಸ್ತಕ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಭಾಷಾ ಚರ್ಚೆವಟಿಕೆ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

೧. ಕನ್ನಡ ಸಂಧಿಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ, ಎರಡೆರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
೨. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಸ್ವರ ಮತ್ತು ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
೩. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಸಂಧಿ ಹೆಸರಿಸಿ.

ಸುರಾಸುರ, ಬಲ್ಲನೆಂದು, ಸೂಯೋಽದಯ, ಮಳೆಗಾಲ, ಅಪ್ಪೆಶರ್ಕ, ವೇದಿಯಲ್ಲಿ.

ಆ) ಮೊದಲೆರಡು ಪದಗಳಿಗಿರುವ ಸಂಬಂಧದಂತೆ ಮೂರನೆಯ ಪದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪದ ಬರೆಯಿರಿ.

೧. ನಮೋ ನಮೋ : ದ್ವಿರುತ್ತಿ : : ಧೀರ ಶೂರ : _____
೨. ಲೋಪ ಸಂಧಿ : ಸ್ವರ ಸಂಧಿ : : ಆದೇಶ ಸಂಧಿ : _____
೩. ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ : ಕಡೆಗೆ ಕಡೆಗೆ : : ಮೊತ್ತಮೊದಲು : _____
೪. ಶರಚಂದ್ರ : ಶ್ವಷತ ಸಂಧಿ : : ದಿಗಂತ : _____

ಈ) ಈ ಗಾದೆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

- ಇ. ಕೈ ಕೆಸರಾದರೆ ಭಾಯಿ ಮೊಸರು.
- ಉ. ಕುಂಬಾರನಿಗೆ ವರುಷ ದೊಣ್ಣಗೆ ನಿಮಿಷ.

ಉ) ಈ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

- ಇ. ಸ್ವಜ್ಞಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ
- ಉ. ಪ್ರಾಚ್ಯ ಸ್ವಾರಕರ್ಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ
- ಉ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವ್ಯಕ್ತಿ

ಪೂರಕ ಓದು

• ವಿನಾಯಕರ ‘ಸಮುದ್ರದಾಚೆಯಿಂದ, ಸಮುದ್ರದೀಚೆಯಿಂದ’ ಹಾಗೂ ನೇಮಿಚಂದ್ರರ ‘ಪೆರುವಿನ ಪವಿತ್ರ ಕಣೆವೆಯಲ್ಲಿ’ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನಗಳನ್ನು ಓದಿ.

* * * * *

ಇ. ಶುಕನಾಸನ ಉಪದೇಶ

C9P7Y8

ವಿದ್ಯಾವಾಚಸ್ಪತಿ ಡಾ. ಬನ್ಧುಂಜೆ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯ-

ಪಾಠ ಪ್ರಮೇಶ : ಹಣವು ಅನಧಿಕಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹಲವು ಮಹಾತ್ಮರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹಣವು ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಅನಧಿಕಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆಯೇ? ಇಲ್ಲ. ಅದು ಯಾರ ಬಳಿಯಾದರೂ ಸಂಚಯವಾದಾಗ ಅವರಿಗೊಂದು ಹುಸಿ ಹಮ್ಮು ಆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ದುಡ್ಡಿನಿಂದ ಏನನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ, ಯಾರನ್ನಾದರೂ ತನ್ನ ಅಡಿಯಾಳಾಗಿಸಬಲ್ಲೆ, ಹೇಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಬದುಕಬಲ್ಲೆ ಎಂಬ ಅಹಂಕಾರ ಹಷಟ್ಟತದಲ್ಲ; ಅದು ಅನಧಿಕಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ದುಡ್ಡಿನಿಂದಾಗಿ ಮದ, ದಪ್ರ, ಅಹಂಕಾರ ಮನೆಮಾಡುತ್ತದೆ. ತಾನು ಯಾರಿಗೂ ತಲೆಬಾಗಬೇಕಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲವುಟ್ಟದ ಸಂಪತ್ತು ಬಂದವರ ಕೆಂಪೆಯೇ ಹೀಗಾದರೆ ಇನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಸಂಪತ್ತಿನ ಒಡೆಯನಾಗಿರುವ ಅರಸನ ಕತೆ ಏನು? ಹಾಗಾಗಿ ಅರಸನಾಗಲು ಹೊರಟವನಿಗೆ ಈ ಯಾವ ‘ಮತ್ತು’ ತಲೆಗಡರದಂತೆ ಹಿರಿಯರು ಉಪದೇಶಿಸಬೇಕು. ಆತನಿಗೆ ವಿವೇಕದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಸಂಪತ್ತು, ದುಡ್ಡ, ಅಧಿಕಾರ, ಭೂಮಿಯ ಒಡೆತನ - ಇವೆಲ್ಲ ಯಾವುದೂ ತನ್ನದಲ್ಲ; ತಾನು ಅಲ್ಲಿ ಅವೆಲ್ಲದರ ಮೇಲ್ಲಿಚಾರಕನಾಗಿ ಹೊತೆದ್ದೇನಷ್ಟೆ ಎಂಬ ವಿವೇಕ ಅರಸನಿಗಿರಬೇಕು. ಖಿಜಾನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಂಪತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಜನತೆಯದ್ದು. ತಾನು ಅದರ ಮೇಲ್ಲಿಚಾರಣ ಹೊತ್ತ ಕೋಶಾಧಿಕಾರಿ ಮಾತ್ರ ಎಂದು ಅರಸನು ವಿನೀತನಾಗಿ ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಆತನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಹೇಳುವ ಹಿರಿಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಯುವರಾಜನ ಪಟ್ಟಕ್ಕೇರುತ್ತಿರುವ ಓವ್ರ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಅಂಥ ಹಿರಿಯ ಮಂತ್ರಿಯೋವ್ ಐಶ್ವರ್ಯದ ಕುರಿತು ನೀಡುವ ಮಾರ್ಮಿಕ ಉಪದೇಶವು ದಾವಿಲಾಗಿದೆ.

ಗುರುವಾಣಿ ಎಷ್ಟು ಪರಿಶುದ್ಧವಾದರೂ ಮೂರಿನ ಕಿವಿಗೆ ಅದು ಒಂದು ಹೊರೆ. ಅಂಥವರು ಕಿವಿಯೋಳಗೆ ಹಿತವಚನ ಹೊಕ್ಕಾಗ ತಿಳಿನಿರು ಹೊಕ್ಕಂತೆ ಸಂಕಟಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸಜ್ಜನಿಗೆ ಗುರುವಚನ ಎನ್ನುವುದು ಕಿವಿಗೆ ಒಂದು ಆಭರಣ. ಅದರಿಂದ ಅವರ ಶ್ರೀಮುಖ ಇನ್ನಷ್ಟು ಶ್ರೀಮಂತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಸ್ಸಂಜೆಯ ಚಂದ್ರ ಕತ್ತಲನ್ನು ಕಳೆವಂತೆ, ಬಗೆಯ ಕೊಳೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹಿತವಚನ ತೊಳೆದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆಗ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಯಮ, ಒಂದು ಪಕ್ಷತೆ, ಒಂದು ಶಾಂತಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಗುರೂಪದೇಶ ಎಂದರೆ ಜನರ ಒಳ ಹೊರಗಣ ಕೊಳೆಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಬಿಡುವ ನೀರಿಲ್ಲದ ‘ಮೀಹ’ ತಲೆ ನೆರೆಯದೆ, ಮೈ ಸುಕ್ಕುಗಟ್ಟದೆ ಮೂಡುವ ಮುಪ್ಪು; ಬೊಜ್ಜು ಬೆಳೆಯದೆ ಬರುವ ಗುರುತ್ವ; ಬಂಗಾರವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿದ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಕಿವಿಯೋಲೆ; ಪಂಚ ಇಲ್ಲದೆ ಬೆಳಗುವ ಬೆಳಹು; ಉದ್ದೇಗ ಬರಿಸದ ಜಾಗರಣೆ.

ರಾಜರ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿದರೆ ಸಾಕು. ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಅವರ ಕಿವಿ ಕಿವುಡಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಎಂಥ ಉಪದೇಶವೂ ಅವರ ಕಿವಿಗೆ ನಾಟುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರದೋ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಆಲಿಸಿದರೂ ಎಂಥ ಅನಾದರ ಆ ಮೋರೆಯಲ್ಲಿ! ಆನೆಯಂತೆ ಅರೆ ಮುಚ್ಚಿದ ಕೊಲ್ಲಿ “ತನಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಏನೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ” ಎನುವಂಥ ಭಾವ, ಉಪದೇಶಿಸ ಬಂದ ಗುರುಗಳಿಗೂ ಇದು ಒಂದು ವ್ಯಾಧಿ. ಇಂಥವರಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳುವ ದೌಭಾಗ್ಯ ತಮಗೇಕೆ ಬಂತು ಎಂದು ಅವರು ನೋಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ರಾಜರ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಹಾಗೆ. ಅಹಂಕಾರದ ದಾಹಜ್ಞರ ತಲೆಗಡರಿ ಅವರ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲು ತುಂಬಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಎಲ್ಲ ದುಡ್ಡಿನ ಮುಹಿಮೆ. ದುಡ್ಡ ದುರಭಿಮಾನದ ತವರು. ದುಡ್ಡಿನ ಪೈತ್ಯ ಅಡರಿದವರಿಗೆ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಸ್ವಾದುವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ವಿಷ. ಅದರ ಅಧಿಕಾರದ ಸೋಂಕು ತಾಗಿದವರಿಗೆಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿ ಮಂಕಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಹುಮಾರ, ನೀನು ಮಂಗಲವನ್ನೇ ಬಯಸುವವನು ಎಂದು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮೊದಲು ಈ ಸಂಪತ್ತಿನ ನೆಲೆಯನ್ನೇ ಒಂದಿಪ್ಪ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡು:

ಲ್ಕೀಯೆಂಬ ಚಂಚಲೆ ಹಾಲುಗಡಲಿನಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು ಬರುವಾಗಲೆ ತನ್ನ ಜತೆಗಾರರಿಂದ ಹಲವೆಲ್ಲ ದುರುಂಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡೆ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ: ಚಂದ್ರಕಲೆಯ ವರ್ಕತೆ, ಉಚ್ಚ್ಯಂಶವಸ್ಸಿನ ಚಾಪಲ್ಯ, ಕಾಲಕೂಟದ ಮೋಹಕತ್ವ, ಮುದ್ಯದ ಮಾದಕತ್ವ, ಕೌಸ್ತಭದ ಕಾರಿನ್ಯ ಈ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳು ಸಂಪತ್ತಿನ ಸಹಚಾರಿಗಳು. ಈ ಹಣಿದಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟ ವಸ್ತು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾರ ಗುರುತ್ವ ಇಲ್ಲ. ಸಂಪತ್ತು ಸಿಕ್ಕಿತು ಎಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆಯೇ ಸುಖವುಂಟಿ? ಅದನ್ನು ಕಾಯುವ ಕಷ್ಟ, ಕಾಪಾಡುವ ಪಾಡು ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು? ಎಷ್ಟು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಬಿಗಿದರೂ ನುಸುಳಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಜಾಣು ಅದಕ್ಕೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಮಹಾವೀರರಾದ ಸಾವಿರಾರು ಸ್ವೇನಿಕರ ಕತ್ತಿಗಳ ಪಂಜರದ ನಡುವೆ ಕಾಪಿಟ್ಟ ಸಂಪತ್ತು ಕೂಡ ತನ್ನ ತಾನೆ ಕಣ್ಣರೆಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಮದಜಲವನ್ನು ಸುರಿದು ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ಕತ್ತಲು ಬರಿಸುವ ಮದ್ದಾನೆಗಳ ಕಾವಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕಣ್ಣ ತಪ್ಪಿಸಿ ಓಡಬಿಡುತ್ತದೆ!

ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಸ್ವೇಹದ ಬಂಧನವಿಲ್ಲ; ಕುಲದ ಗುರುತಿಲ್ಲ; ರೂಪದ ಒಲವಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಉಳಿಯುವ ಅಭ್ಯಾಸವಂತು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಕಾಣಬು; ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಬು; ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಆಲಿಸಬು; ಧರ್ಮವನ್ನು ನಂಬಬು. ಅದಕ್ಕೆ ತ್ಯಾಗದ ಮೇಲೆ ಗೌರವವಿಲ್ಲ; ತುಂಬ ಬಲ್ಲವರು ಎಂದರೆ ಆದರವಿಲ್ಲ; ಒಳ್ಳಿಯ ನಡತೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅಪರಿಚಿತ. ಅದರ ಮುಂದೆ ಸತ್ಯಕ್ಕು ಸುಳಿನಷ್ಟೆ ಬೆಲೆ. ಅದು ಒಳ್ಳಿಯ ಲಕ್ಷಣವಂತೆನನ್ನೆ ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಅದರ ಚಾಪಲ್ಯಕ್ಕಂತು ಎಣಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಗಂಧರ್ವನಗರದಂತೆ, ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕರಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ!

ದುಡ್ಡ ಒಂದು ಕೆಟ್ಟ ಪಿಶಾಚಿ. ಅದು ಕೆಲವರನ್ನು ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕುಣಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಸ್ವಾದ್ಯಜಿವಿಗಳನ್ನಂತು ಈ ಪಿಶಾಚಿ ಹುಟ್ಟುಗೊಳಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾವಂತನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷ್ಯ. ಅವನ ಗೋಜಿಗೇ ಅದು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಗುಣವಂತನನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಕೊಳಕನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಹೇಗೆ ಹಾಗೆ ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತದೆ. ಏರರನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಅಮಂಗಲವನ್ನು ಕಂಡಂತೆ, ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅಪಶಕುನವನ್ನು ಕಂಡಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕುಲೀನನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಹಾವು ಸುಳಿದಂತೆ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತದೆ. ಶಾರರೆಂದರೆ ಮುಳ್ಳನಂತೆ, ದಾನಶೀಲರೆಂದರೆ ಕೆಟ್ಟ ಕನಸಿನಂತೆ ಅದಕ್ಕೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ. ವಿನಯಶೀಲನನ್ನು, ಪಂಡಿತನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಪಾತಕೆಯನ್ನು, ಮರುಳನನ್ನು ಕಂಡಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ದುಡ್ಡಿನ ಇತಿಹಾಸವೇ ಅಂಥದು.

ದುಡ್ಡಿನ ಬಿಸಿ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಡ್ಯವನ್ನು ತುಂಬುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯ ಜತೆಗೆಯೇ ಕೇಳುಮಟ್ಟದ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ. ಸಂಪತ್ತು ಬೆಳೆದಷ್ಟು ದುಡ್ಡಿನ ಹಸಿವೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಇಶ್ವರ್ಯ ಬೆಳೆದಂತೆಯೇ ದುರುಂಗಳೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ದುಡ್ಡಿನಿಂದ ದೊಡ್ಡವರು ಎನಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಇರುವಪ್ಪು ದೊಬಲ್ಯ, ಸಣ್ಣತನ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಇರಲಾರದು.

ಸಂಪತ್ತು ಸುಧೆಯ ಜರ್ತೆಗೆ ಕಡಲನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂತಂತೆ. ಆದರೆ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಎಂಥ ಅಂತರ! ಅಮೃತ ಸತ್ತವರನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದರೆ ಸಂಪತ್ತು ಸೇರಿದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಜನ ಹೊಡೆದಾಡಿಕೊಂಡು ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅದು ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಕಾಣಿಸದೆ ಮೋಜು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹರಿಯ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಸಿರಿಯ ವಾಸ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮೂರ್ವಿರ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ವಾಸ ಎನ್ನುವುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದ ಮಾತು. ಎಂಥ ತಿಳಿಯಾದ ಬಗೆಯಾದರೂ ಸರಿಯೆ; ದುಡ್ಡಿನ ಕಿಲುಬು ತಾಕಿತೆಂದರೆ ಮುಗಿಯಿತು – ಕದಡಿ ಕಲುಷವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

ದುಡ್ಡಿನ ನಿಜರೂಪ ಎಂಥದು ಗೊತ್ತೆ? ಇದು ಆಸೆಯ ವಿಷಲತೆಗೆ ಎರೆಯುವ ನೀರು. ಇಂದಿಯಗಳೆಂಬ ಜಿಂಕೆಗಳನ್ನು ಮರುಳುಗೊಳಿಸುವ ಬೇಡನ ಸಂಗೀತ. ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಯೆಂಬ ಬೆಿತ್ತುಕ್ಕೆ ಬಳಿದ ಮುಸಿ. ಅವಿವೇಕದ ಸವನಿದ್ದೆಗೆ ಹಾಸಿದ ಮೆಲುಹಾಸೆ. ಅಹಂಕಾರದ ಪಿಶಾಚಿಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಮನೆಯಾದ ಹಳೆಯಟ್ಟು. ಶಾಸ್ತ್ರದ ತಿಳಿವಿಗೆ ಬಿಗಿದ ಕಣ್ಣಟ್ಟಿ. ಎಲ್ಲ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳ ವಿಜಯದ್ಭೂಜ. ಕೋಪವೆಂಬ ಮೊಸಳೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತ ಹೊಳೆ. ವಿಷಯ ಮದ್ಯಗಳ ಪಾನಭೂಮಿ. ಸಜ್ಜನಿಕೆಗೆ ಬೀಸಿದ ಬೆತ್ತೆ. ಒಳ್ಳೆಯತನವೆಂಬ ಕಲಹಂಸಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುವ ಬಿರುಮಳಿ. ಸಜ್ಜನಿಕೆಯನ್ನು ಸುಡುವ ಮಸೂ. ಧರ್ಮವೆಂಬ ಚಂದ್ರಮಂಡಲವನ್ನು ಕೆಬಳಿಸುವ ರಾಹುವಿನ ಕರಿನಾಲಿಗೆ.

ಈ ಸಿರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಮರುಳಾಗದವರನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಸಿರಿಗೆ ಆಕಷಿಂತರಾದವರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಸಿರಿಯಿಂದ ಮೋಸಹೋಗುವವರೆ. ಯಾವನೇ ಒಬ್ಬನನ್ನು ನಿರ್ವಂಚನೆಯಿಂದ ಪ್ರೇಮಿಸುವುದು ಸಿರಿಯ ಜಾಯಮಾನಕ್ಕೇ ಸಲ್ಲದು.

ಕೆಟ್ಟಿ ನಡತೆಯ ಇಂಥ ಸಿರಿಯು ಹೇಗೊ ದ್ಯೇವಯೋಗದಿಂದ ಕೆಲ ಮಂದಿ ರಾಜರಿಗೆ ಒಲಿಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಯಿತು ಅವರ ಕತೆ. ಏನು ಸಂಭ್ರಮ, ಏನು ಕೋಲಾಹಲ! ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವರು ಆಸರೆ.

ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ತಲೆಗೆ ಮಂಗಲಜಲವನ್ನು ಬಿಂದಿಗೆಯಿಂದ ಸುರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಲಿಲವೆ ಅವರ ದಯೆ–ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೋಳಿದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಹೋಮದ ಹೋಗೆಯಿಂದ ಬಗೆಯೆಲ್ಲ ಮಲಿನವಾಗುತ್ತದೆ. ಮರೋಹಿತರು ಮಂತ್ರಜಲವನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸುವ ದಭ್ರೆಯ ಚಿಗುರು ಅವರ ಕ್ಷಮಾಗುಣವನ್ನು ಒರೆಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ತಲೆಗೆ ಬಿಗಿದ ಪಾವುಡದ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿನ ನೆನಪು ಮರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆಳ್ಳೆಗೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಲೋಕ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ದಿಟವನ್ನು ನುಡಿಯುವ ಬುದ್ಧಿ ಚಾಮರದ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕಂಚುಕಿಗಳ ಕೈಯ ಬೆತ್ತುವನ್ನು ಕಂಡೇ ಸಜ್ಜನಿಕೆ ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತದೆ. ಹೋಗಳುಭಟರ ಜಯಕಾರದ ಕೋಲಾಹಲದಲ್ಲಿ ನಲ್ಲುಡಿ ಕೇಳುವ ಕೆವಿ ಕಿವುಡಾಗುತ್ತದೆ. ತೋನೆಯುವ ವಿಜಯದ್ಭೂಜವೇ ಯಶಸ್ವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೀಗಿದೆ ಪಶ್ಚಿಮದ ಅಟಾಟೋಪ!

* * * *

ವಿದ್ಯಾವಾಚಸ್ಪತಿ ಡಾ. ಬನ್ನಂಜೆ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯ - ಇವರು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ರೊಮ್ಮೆ ಅಗಣ್ಯ ವಿರಂದು ಜನಿಸಿದರು. ತಂದೆ ಪದುಮನ್ಮಾರು ನಾರಾಯಣ ಆಚಾರ್ಯ. ಮೂರು ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಡಾ. ಬನ್ನಂಜೆ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯ ಕನಾಂಟಿಕ ಕಂಡ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಂಸ್ಕೃತ-ಕನ್ನಡ ವಿದ್ಯಾಂಸರು. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ೩೦, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ೧೨೦ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಹಾಗೂ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ೫೦,೦೦೦ ಗಂಟೆಗಳಷ್ಟು ಉಪನ್ಯಾಸ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ವಿದ್ಯಾವಾಚಸ್ಪತಿ ಎಂಬುದು ಅವರ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂದ ಬಿರುದು. ಕನಾಂಟಿಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕನಾಂಟಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಚ್‌, ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಸಂದಿವೆ. ಡಾ. ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು ಅಶ್ವಿಲ ಭಾರತ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಮೈಜ್‌ನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಭಾರತ ಸರಕಾರವು ಅವರಿಗೆ ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನಿತ್ತು ಗೌರವಿಸಿದೆ.

ಭಗವಂತನ ನಲ್ಲಿಡಿ, ಮುಗಿಲ ಮಾತು, ಹೇಳಿದೆ ಉಳಿದದ್ದು, ನೆನಪಾದಳು ಶಕುಂತಲೆ, ಮತ್ತೆ ರಾಮನ ಕತೆ, ಮಹಾಶ್ವರೇತೆ, ಆವೇಯ ಮಣಿನ ಆಟದ ಬಂಡಿ, ಖುತುಗಳ ಹೇಳಿಗೆ - ಇವು ಇವರ ಕೆಲವು ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಠವನ್ನು ಅವರ “ಕಾದಂಬರಿ” ಎಂಬ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಬಾಣಭಟ್ಟನ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಅದೇ ಹೆಸರಿನ ಕೃತಿಯ ಕನ್ನಡಾನುವಾದ.

ಕತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ :

ಸಾ.ಶ. ಟನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕನೌಜಿನ ಮಹಾರಾಜ ಹಷ್ವಾಧನನ ಆಸ್ಥಾನಕವಿಯಾಗಿದ್ದ ಬಾಣಭಟ್ಟನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗದ್ಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯ “ಕಾದಂಬರೀ”. ಇದರಲ್ಲಿ ಬರುವ “ಶುಕನಾಸೋಪದೇಶ” ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲರೂ ಪರಿಪಾಲಿಸಲೇಬೇಕಾದ ನೀತಿಸಂಹಿತೆಗಳ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಭಂಡಾರ. ಕಾಶ್ಮೀರದ ಮಹಾರಾಜ ತಾರಾಪೀಡನ ಮಹಾಮಂತ್ರಿ ಶುಕನಾಸ. ಆತ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ, ವಿವೇಕ, ಸಮಧನ ಆಡಳಿತಗಾರ, ರಾಜತಂತ್ರಿನಿಪುಣ, ಮುಶ್ವದಿ. ರಾಜಪ್ರತ್ಯ ಚಂದ್ರಾಪೀಡನಿಗೆ ಯುವರಾಜ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಾರಾಪೀಡನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಂತೆಯೇ ಸಕಲ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವ ಭಾವಿಯಾಗಿ ಮಹಾಮಂತ್ರಿಯಾದ ಶುಕನಾಸನನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಲು ಚಂದ್ರಾಪೀಡನು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಓವರ್ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಯುವರಾಜ ಪಟ್ಟವೇರಲಿರುವ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಅಶ್ವಂತ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾದ, ಅನುಭವಗಮ್ಯವಾದ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಶುಕನಾಸನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಈ ಭಾಗವು ಶುಕನಾಸೋಪದೇಶ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಶ್ರೀಮುಖ - ಲಕ್ಷ್ಮಣವಾದ ಮುಖ

ಮೀಹ - ಸಾನು

ಬಗೆ - ಮನಸ್ಸು, ವೃಕ್ಷತ್ವ, ರೀತಿ, ವಿಧಾನ

ಪೈತ್ಯ - ಮನೋವಿಕಾರ, ತಿಕ್ಕಲು, ಹುಟ್ಟಾಟಿಕೆ

ಕ್ಷುದ್ರ - ಕೇಳು

ಜಾಡ್ಯ - ರೋಗ

ಕಲುಪ - ಕೊಳೆ, ಕೆಲ್ಲ

ಮಂಗಲಜಲ - ಎಲ್ಲ ಮಣ್ಣನದಿಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತಂದ ಪವಿತ್ರ ಜಲ

ಮೆಲುಹಾಸೆ - ಮೆತ್ತನೆಯ ಹಾಸಿಗೆ

ದಭೇ - ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಹುಲ್ಲು

ಪಾಪುಡ - ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತುವ ವಸ್ತು, ಪೇಟೆ

ಕಂಚುಕಿ - ಅಂತಹಿರದ ಅಧಿಕಾರಿ

ನಲ್ಲುಡಿ - ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತು, ಹಿತವಾದ ಮಾತು

ಅಟಾಟೋಪ - ಹಾರಾಟ, ಗದ್ದಲ

ಕುಲೀನ - ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುಲದ

ಟಿಪ್ಪಣಿ

೧. ಉಚ್ಚಿಷ್ಟಪ್ರವಸು - ಇಂದ್ರನ ಕುದುರೆ.

೨. ಕೌಸ್ತಭ - ವಿಷ್ಣುವಿನ ಎದೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿರುವ ಒಂದು ರತ್ನ.

೩. ಕಾಲಕೂಟ - ಸಮುದ್ರಮಧನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಒಂದು ಉಗ್ರವಾದ ವಿಷ.

೪. ಮದಜಲ - ಆನೆಗೆ ಮದವುಂಟಾದಾಗ ಕುಂಭಸ್ಥಳದಿಂದ ಸುರಿಯುವ ದ್ರವ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

೧. ಹಿತವಚನವು ಮನಸ್ಸಿನ ಕೊಳೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ತೊಳೆಯುತ್ತದೆ?

೨. ಯಾರ ಕಿವಿಗೆ ಉಪದೇಶ ನಾಟುವುದಿಲ್ಲ?

೩. ಯಾರಿಗೆ ಜಗತ್ತು ಕ್ಷುದ್ರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ?

೪. ಲಷ್ಟೆ ಯಾವ ಯಾವ ದುರುಂಣಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ?
೫. ಸಂಪತ್ತಿನ ಗುಣವೇನು?
೬. ಯಾರ್ಥರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಆಗಿಬರುವುದಿಲ್ಲ?
೭. ದಭೇಯ ಜಿಗುರು ಯಾವ ಗುಣವನ್ನು ಒರೆಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ?
೮. ಬೆಳ್ಗಳಿಂದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ?
- ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಐದು-ಆರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.**
- ಗುರೂಪದೇಶದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ.
 - ಗುರೂಪದೇಶವು ಯಾರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ?
 - ರಾಜರ ಪ್ರಕೃತಿ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ?
 - ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಎದುರಾಗುವ ಕಷ್ಟಗಳೇನು?
 - ಸಂಪತ್ತ ಯಾರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತದೆ?
 - ದುಡ್ಡಿನ ನಿಜರೂಪವೇನು?
 - ಸಿರಿಯು ರಾಜರಿಗೆ ಒಲಿದರೆ ಏನೇನು ಅನಾಹತಗಳಾಗುತ್ತವೆ?
- ಇ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.**
- ಗುರೂಪದೇಶವನ್ನು ಯಾರ್ಥರು ಹೇಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ?
 - ಸಂಪತ್ತಿನ ಗುಣಾವಗುಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
 - ಸಂಪತ್ತಿನ ಮದವೇರಿದ ಅರಸರ ಸ್ವಭಾವ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ?
- ಈ) ಈ ಮಾತುಗಳ ಸಂದರ್ಭದೊಡನೆ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.**
- ಗುರೂಪದೇಶ ಎಂದರೆ ತಲೆ ನೆರೆಯದ ಬರುವ ಮುಪ್ಪು.
 - ದುಡ್ಡಿ ದುರಭಿಮಾನದ ತವರು.
 - ಸಂಪತ್ತ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು ಎಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆಯೇ ಸುಖಿವುಂಟೆ?
 - ದುಡ್ಡಿನಿಂದ ದೊಡ್ಡವರು ಎನಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಇರುವಷ್ಟು ದೌಬ್ರಾಹ್ಮ, ಸಣ್ಣತನ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಇರಲಾರದು.

೮೨) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳ ವಚನ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಮಾದರಿ : ಕುಲೀನ - ಕುಲೀನರು

ಕಿವಿಯೋಲೆ, ಕತ್ತಿಗಳು, ಹಾವು, ಬಿಂದಿಗೆಗಳು, ಹೊಗಳುಭಟ್ಟ.

೮೩) ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರಿ.

ಕೋಲಾಹಲ, ಹಿತವಚನ, ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ, ಅಪರಿಚಿತ, ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ.

೯೨) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಸಂಧಿ ಹೇಸರಿಸಿರಿ.

ತಲೆಗಡರಿ, ಗುರೂಪದೇಶ, ಹಾಲುಗಡಲು, ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ.

ಭಾಷೆಯ ಸೌಖಗ್ಯ

ಒಂದೇ ಶಬ್ದ, ಆದರೆ ಎರಡು ಅರ್ಥ. ಇಂಥವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿವೆ.

ಕರೆ -

- (೧) ಜೋರಾಗಿ ಮಳೆ ಸುರಿದ ಕಾರಣ ಕೆಂಪಾಂಬುಧಿ ಕೆರೆಯು ತುಂಬಿತು.
- (೨) ಅವನು ಮೈಯೆಲ್ಲ ಕರೆದುಕೊಂಡನು.

ಬರೆ -

- (೩) ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗಲೂ ತಪ್ಪಾಗುವುದೆ?
- (೪) ತಮ್ಮ ಮಾಡಿದರೆ ಬರೆ ಹಾಕಬಿಟ್ಟೇನು!

ತೋರೆ -

- (೫) ಗುಡ್ಡದಿಂದ ಇಳಿದುಬರುತ್ತಿದ್ದ ತೋರೆಯ ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಖ ತೋಳಿದುಕೊಂಡೆನು.
- (೬) ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೋರೆದು ಆಶ ಕಾಶಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಇಂಥ ಇನ್ನಷ್ಟು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪೆಟ್ಟಿಮಾಡಿ, ಅರ್ಥ ಬರೆಯಿರಿ.

ಸ್ವೇಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭಾಷೆ

ಕಾಲ

ಧಾರುಗಳಿಗೆ 'ಉತ್ತ್ರ' ಎಂಬ ಕಾಲಸೂಚಕ ಪ್ರತ್ಯೆಯ ಸೇರಿದಾಗ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲರೂಪವೂ 'ದ' ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯೆಯ ಸೇರಿದಾಗ ಭೂತಕಾಲರೂಪವೂ 'ವ' ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯೆಯ ಸೇರಿದಾಗ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲರೂಪವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಧಾರುಗಳಿಗೆ ಕಾಲಸೂಚಕದ ಜೊತೆಗೆ ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯೆಯಗಳು ಸೇರಿದಾಗ ಪುರುಷವಾಚಕಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:

ಕಾಲ	ಉತ್ತಮಪುರುಷ	ಮಧ್ಯಮಪುರುಷ	ಪ್ರಥಮಪುರುಷ
ವರ್ತಮಾನಕಾಲ	ತಿನ್ನತ್ತೇನೆ	ತಿನ್ನತ್ತಿ	ತಿನ್ನತ್ತಾನೆ
ಭೂತಕಾಲ	ತಿಂದನು	ತಿಂದೆ	ತಿಂದನು
ಭವಿಷ್ಯತ್ತಾಕಾಲ	ತಿನ್ನವೆನು	ತಿನ್ನವೆ	ತಿನ್ನವನು

ಕಾಲಪಲ್ಲಟ: ಒಂದು ಕಾಲದ ಶ್ರೀಯೆಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲದ ಶ್ರೀಯಾರೂಪದಿಂದ ಹೇಳುವುದೇ ಕಾಲಪಲ್ಲಟ, ಹೀಗೆ ಕಾಲ ಪಲ್ಲಟವಾಗುವಾಗ ಭವಿಷ್ಯತ್ತೀ ಕಾಲದ ಶ್ರೀಯಾಪದಗಳು ವರ್ತಮಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದ ಶ್ರೀಯಾಪದಗಳು ಭವಿಷ್ಯತ್ತೀ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುವುವು.

- ಉದಾ :**
- ವರ್ತಮಾನಕಾಲವು ಭವಿಷ್ಯತ್ತೀ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
 - ಅವನು ಒಳಗೆ ಉಣಿ ಮಾಡುವನು (ಉಣಿಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದಾಗಬೇಕು)
 - ಭವಿಷ್ಯತ್ತಾಕಾಲವು ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
 - ಅವಳು ಮುಂದಿನ ವಾರ ಬರುತ್ತಾಳೆ (ಬರುವಳು ಎಂದಾಗಬೇಕು)

ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿನ ದೇವಾಲಯ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದೆವು.
(ಭವಿಷ್ಯತ್ತಾಕಾಲಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ)
- ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುವರು.
(ವರ್ತಮಾನಕಾಲಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ)
- ಹೆಚ್ಚೆ ಹೆಚ್ಚೆಗೆ ಇತಿಹಾಸದ ಅಡಗಲ್ಲಿಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.
(ಭೂತಕಾಲಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ)

ಪತ್ರಲೇಖನ

ಕುಗಾಗಲೇ ಹಿಂದಿನ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ರಚಾ ಅರ್ಚನೆ, ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಬರೆಯುವ ಪತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಕೆಲವು ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ.

ವಿನಂತಿ ಪತ್ರ :

ನಿಮ್ಮ ಬೀದಿಗೆ ದಾರಿದೀಪ ಹಾಕಿಸುವಂತೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯಿರಿ.

ಇವರಿಂದ,

ರಾಮಚಂದ್ರ
ಚನ್ನೆತೋಡಿ ಗ್ರಾಮ
ವಾಮದಪದವು ಅಂಚೆ
ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ

ಇವರಿಗೆ,

ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು,
ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಕಚೇರಿ,
ವಾಮದಪದವು,
ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಮಾನ್ಯರೇ,

ವಿಷಯ : ಬೀದಿ ದೀಪ ಅಳವಡಿಸುವಂತೆ ಕೋರಿ ಮನವಿ.

ವಾಮದಪದವಿನಿಂದ ಚನ್ನೆತೋಡಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಶ್ಯ ನೂರಾರು ಮಂದಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡು ಈಗಾಗಲೇ ಹದಿನ್ಯೇದು ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ. ಚನ್ನೆತೋಡಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಎಪ್ಪತ್ತು ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಈ ರಸ್ತೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ರಸ್ತೆ ಹೊಂಡಮಯವಾಗಿರುವರಿಂದ ಹಾಗೂ ಕಾಡಿನ ಮಧ್ಯ ಹಾದು ಹೋಗುವುದರಿಂದ ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ವರ್ತಿಯಿಂದ ದಾರಿದೀಪ ಹಾಕಿಸಬೇಕಾಗಿ ಈ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಧನ್ಯವಾದಗಳೊಂದಿಗೆ

ಇತಿ ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸಿ,
ಸಹಿ.....

(ರಾಮಚಂದ್ರ)

(ಉರಿನ ನಾಗರಿಕರಲ್ಲಿ ಐವತ್ತು ಜನರು ಈ ವಿನಂತಿ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ.)

ಪೂರಕ ಒದು

- ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಮುಚ್ಚಂಚೆ, ಮೀಹ, ಮುಪ್ಪು, ಬೊಜ್ಜು - ಇವೆಲ್ಲ ಅಭಿ ಕನ್ನಡದ ಪದಗಳು. ಈ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಉಳಿದ ಅಂಥ ಅಭಿಕನ್ನಡದ ಪದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ.
- ಡಾ. ಬನ್ನಂಚೆ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರ ಇನ್ನಿತರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿರಿ.
- ‘ಸಮುದ್ರಮಥನ’ ಸಂದರ್ಭದ ಕರೆಯನ್ನು ಓದಿ, ತಿಳಿಯಿರಿ.

* * * * *

೪. ಭಾಗ್ಯಶಿಲ್ಪಿಗಳು

ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು - ಸಮಿತಿ ಸಂಸ್ಥೆ
ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶೇಷ್ಜ್ವರಯ್ಯ - ಡಿ.ಎಸ್. ಜಯಪ್ಪಗೌಡ

ಪ್ರಮೇಶ : ಹುಟ್ಟಿದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಧಕರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಧಕರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಧಕರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅಪಾರವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ, ಪರಿಶ್ರಮ, ಭವಿಷ್ಯತ್ತಾಚಿಂತನೆ, ಭಲವಂತಿಕೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಧನೆಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಅಡ್ಡಾತಂಕಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಂತಹ ಅಪರಾಪದ ಸಾಧಕರನ್ನು ಸಮಾಜ ನಿತ್ಯ ಸ್ವಾರ್ಥಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾಗಿ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಸೇವೆಯ ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಇಲ್ಲಿನ ಆಶಯ.

ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು

ಮೈಸೂರು ಸಂಸಾಧನದ ಒಡೆಯರ್ ರಾಜಸಂತತಿಯ ಏಳನೆಯ ರಾಜರು ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು. ಇವರ ಆಳಿಕೆ ಇಂದಿಗೆ ರಿಂದ ಇಂಳಿಂ ರವರೆಗೆ ನಡೆಯಿತು. ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಇಂಡಿಯಾ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತರಾದರೂ ಸಹ, ಕೇವಲ ೧೦ ವರ್ಷದ ಬಾಲಕರಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಅವರ ತಾಯಿಯವರಾದ್, ವುಹಾರಾಣ ವಾಣೆ ವಿಲಾಸರವರು ರೀಜೆಂಟರಾಗಿ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಿದರು. ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಆಡಳಿತ ತರಬೇತಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಮಹಾರಾಣೀಯವರು ತೀವ್ರ ನಿಗಾಹಿಸಿ ನಡೆಸಿದುದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಸಮರ್ಪ ಆಡಳಿತಗಾರರಾಗಿ ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ದೊರಕಿದರು.

ಮಾದರಿ ಮೈಸೂರು : ಇಂದಿಗೆ ಆಗಸ್ಟ್ ಲನೇ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ನೇರ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಸುಪದಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಆಗ ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ಸರ್.ಕೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯಾರವರ ಸಹಕಾರದೊಡನೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ವೋತ್ತಮೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಕಂಕಣಬದ್ಧರಾದರು. ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಭರತ ವಿಂಡರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಸಾಧನವೂ ಕಾಣದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವು

ಕಂಡುದರಿಂದ, ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ‘ಮಾದರಿ ಮೈಸೂರು’ ಎಂಬ ಕೇರಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ನಾಲ್ಕು ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಅರಸು ಮನೆತನದಿಂದ ಬಂದವರಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಜನತೆ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಮೋಫ್‌ವಿಕೆಯ ಪರವಾಗಿದ್ದರು.

ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆ : ನಾಲ್ಕು ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ‘ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆ’ಯು ನೂತನ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದು, ನಿಜವಾದ ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇವಿರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕಾನೂನೋಂದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದು, ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯನ್ನು ಶಾಸನಬಢ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಇದು ಪ್ರಜಾತಂತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾದರಿಯಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿತು. ಪ್ರಜಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎರಡು ಬಾರಿ (೨ ಜೂನ್ - ಮಹಾರಾಜರ ವರ್ಧಣಂತಿ, ೨ ಅಕ್ಟೋಬರ್ - ದಸರಾ ಮಹೋತ್ಸವ) ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡು ಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಆಯವ್ಯಯ ಪರಿಶೀಲನೆ, ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳು, ತರಾವುಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಸಂಸದೀಯ ಮಾದರಿಯ ನಡೆವಳಿಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ೨೫ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಜನರಿಂದ ಆಯ್ದುಯಾದವರಾಗಿದ್ದರು.

న్యాయ విధాయక సభే : నాల్గుడి కృష్ణరాజరు 1902 రల్లి న్యాయ విధాయక సభేయన్న స్వాప్తిసిద్దరు. ఇదర సదస్యర సంఖ్య 30. ఇదరల్లి జనరింద ఆయ్యియాదవరు 11 సదస్యరు. మేల్కునేయ రీతియల్లి కాయనివచ్చిసుత్తిద్ద ఈ సంస్థ, జూనో మత్త డిసెంబర్ తింగళుగళల్లి బెంగళూరినల్లి సమావేశగొళ్ళుత్తు. ప్రజాప్రతినిధి సభేయల్లి మండిసిద ఎల్ల విషయగళన్న విమర్శిసువ అధికార ఆ సభేగే ఇద్దితు. ముఖ్యావాగి యావుదే కానూనన్న జారిగొలిసలు ఆ సభేయ అనుమతి అగ్రహించాలిత్తు. ఆ సభేగే సకారద లికుంగళన్న కడిమే మాడువ అధికార సహ ఇద్దితు.

ಕೊಡುಗೆ : ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಆಡಳಿತ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಅನುವ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ನಗರಪಾಲಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಆರಂಭ ಮಾಡಿದವು. ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವೇಮ್‌ಲೀಕರಣ ಇ. ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಹಾಯ ಇ. ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರಚಾರ ಇ. ನೀರಿನ ಸೌಕರ್ಯ ಇ. ಪ್ರಯಾಣ ಸೌಲಭ್ಯ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದವು. ಮೈಸೂರು ಸಂಸಾಧನವನ್ನು ಮಾದರಿ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದರು. ‘ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾನೂನುಗಳ ಹರಿಕಾರ’ ಎಂದು ಹೆಸರಾದರು. ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದರು. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಪಾರಂಬಿಸಿದರು.

ಮೈಸೂರು, ಅರಸಿಕೆರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ಚಿಕ್ಕಜಾಜೂರು- ಚಿತ್ತದುರ್ಗ, ನಂಜನಗೂಡು- ಚಾಮರಾಜನಗರ, ತರೀಕೆರೆ- ಶಿವಮೊಗ್ಗ- ಆನಂದಪುರ ಈ ಎಲ್ಲ ರೈಲು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಇರ್ವಿಗರ ವೇಳಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಲಾಯಿತು.

೧೯೦೦ರಲ್ಲಿಯೇ ಶಿವನಸಮುದ್ರದ ಬಳಿ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯಿಂದ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಇದು ಭಾರತ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಏಷ್ಟು ಖಂಡದಲ್ಲೇ ಮೊದಲ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆ. ೧೯೦೯ರಲ್ಲಿ ವಾಣಿ ವಿಲಾಸ ಸಾಗರ (ಮಾರಿ ಕೋವೆ) ಕಟ್ಟಲಬ್ಬಿತು. ೧೯೧೧ರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಸಾಗರ ಇವರ ಬೃಹತ್ ಮುಂಗಾಣ್ಯೇಯ ಕೊಡುಗೆ.

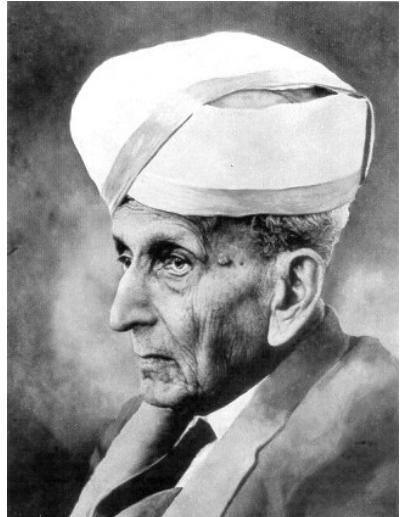
ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ನಾಡಿನಲ್ಲೇ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವಾದ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನು ಸಾಫಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ನಾಲ್ಕಡಿಯವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಾತ್ತದೆ. ೧೯೧೦ ಉಚಿತ ಆಸ್ತಿಗಳು ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿದವು. ವಾಣಿಜ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಂಕೇತ. ೧೯೦೯ರಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸಾಫಿಸಲಾಯಿತು.

ಜಾರಿ ಮಾಡಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾನೂನುಗಳು : ೧೯೦೯ - ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿ ನಿರ್ಣೇಧ, ೧೯೧೦ - ಒಸವಿ ಪದ್ಧತಿ ರದ್ದತಿ, ಗೆಜ್ಜೆ ಮೂರೆ ಪದ್ಧತಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿರ್ಮಾಲನೆ, ೧೯೧೧ - ವೇಶ್ಯಾ ವೃತ್ತಿ ತಡೆಗಟ್ಟಿಸುವ ಕಾಯ್ದೆ; ವಿಧವಾ ಮರು ವಿವಾಹ ಕಾಯ್ದೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಜಾರಿ, ೧೯೧೪ ಶಾಲಾ ಪ್ರೇಶಕ್ಕೆ ಜಾತಿ ಪರಿಗಣನೆಯ ನಿರ್ಣೇಧ, ೧೯೧೯ - ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಶುಲ್ಕ ರದ್ದತಿ, ೧೯೨೧ - ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕು, ೧೯೨೫ - ಸಹಕಾರ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪರಿಹಾರ ಕಾಯ್ದೆ, ೧೯೨೧ - ಮೈಸೂರು ಗ್ರಾಮ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಕಾಯ್ದೆ, ೧೯೨೮ - ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳ ಕಾಯ್ದೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ನಾಡಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಶೈಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ

“ದುರದೃಷ್ಟಿಯಾದ ಭಾರತೀಯರಾದ ನಾವು ಹೆಚ್ಚಿ ಮಾತನಾಡುವವರು ಮತ್ತು ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆಯಲಾರದವರೆಂಬ ದೂಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದೇವೆ. ತಾವು ಈ ಮಾತಿಗೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರತಾಗಿದ್ದೀರಿ. ತಾವು ಕಡಿಮೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೀರಿ; ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಅದನ್ನು ನಾವು ತಮ್ಮಿಂದ ಕಲಿಯೋಣ”. ಪಂಡಿತ ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರ ಜನ್ಮ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಈ ರೀತಿ ನುಡಿದರು. ಅವರ ಒಂದೊಂದು ಮಾತುಗಳು ಸರ್ ಎಂ. ವಿ. ಅವರಿಗೆ ಅಕ್ಷರಶಃ ಸಲ್ಲಾತ್ತಿದ್ದವು. ಇವರು ಭಾರತದ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಹರಿಕಾರರಾಗಿ ವಾಸ್ತವ ಚಿಂತನೆ, ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ನಡತೆ, ಸುಸಂಗತ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿ, ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷ ಆಡಳಿತದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಮುಂದಾದವರು.

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರು ಕ್ರಿಸ್ತ ಶಕ ಐಲ್ಲಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ದಿನದಿಂದ ಶ್ರೀನಿವಾಸಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ವೆಂಕಟಲಕ್ಷ್ಮೀ ಅವರ ಎರಡನೆಯ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರ ಪೂರ್ವಜರು ಮೂಲತಃ ಕನೂಲು ಜಿಲ್ಲೆ ಗಿಡ್ಡಲೂರು

ತಾಲೂಕಿನ ‘ಮೋಕ್ಷಗೊಂಡಂ’ ಅಗ್ರಹಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಕನಾಟಕಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದು ಜಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಮುದ್ದೆನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದರು. ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಅವರ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ‘ಮೋಕ್ಷಗೊಂಡಂ’ ಎಂಬ ಅವರ ಮೂಲ ಸ್ಥಳದ ಹೆಸರು ಸೇರಿಹೊಂಡಿತ್ತು. ಹೆಚ್ಚಲ್ಕುಮ್ಮೆ ಅವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚು ಓದಿ ದೊಡ್ಡ ವೃಕ್ಷಗಳಾಗಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲವಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಜಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದರು.

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರ ಪ್ರಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಜಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಸೋದರವಾವ ಎಚ್. ರಾಮಯ್ಯ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಂತೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪೆಸ್ಸಿಯನ್ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಇಂಟರ್ ಮೀಡಿಯಟ್ ಮತ್ತು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಬಿ.ಎ. ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಪಡೆದರು. ವ್ಯಾಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮನಿಷ್ಟರಾಗಿದ್ದ ಅವರು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತವಾದುದನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ದ್ಯಾಧನಿಧಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಣಾದ ಪ್ರತಿಭೆ, ಮನೋಸ್ಥ್ಯಯ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು. ಅಂದಿನ ಮೈಸೂರು ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ಸಿ. ರಂಗಾಚಾಲುರವರು ನೀಡಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮೂನಾದ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪ್ರಾಧಿಕೃತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪಡೆದು ಜೀಮ್ಸ್ ಬಕ್ಸೆ ಬಹುಮಾನಕ್ಕೂ ಪಾತ್ರರಾದರು.

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ೧೯೧೯ ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬ್ಯೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಆಗಿ ಸೇವೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಖಾನೋದೇಶ ಮತ್ತು ನಾಸಿಕ್ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಪಂಜಾರ ನದಿಯ ನೀರಾವರಿ ಕಾಲುವೆಗೆ ತೂಬು ಮೇಲ್ಮೈಲುವೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿ ಗಳಿಸಿ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳ ಮುಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ಮುಂಬ್ಯೆ ಸರ್ಕಾರದ ಸೂಚನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಸಿಂಧ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಸುಕ್ಷಾರು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಮೂರ್ಯಕೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮೂರ್ಯಸಿದರು. ಅಂದಿನ ಮುಂಬ್ಯೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಗವರ್ನರ್ ಆಗಿದ್ದ ಲಾಡ್‌ಎಂಎಸ್ ಸಂಡ್ ಹಾಸ್ಟ್ ಅವರು ಇವರನ್ನು ಮುಕ್ತಕಂಡಿಂದ ಹಾಡಿಹೊಗಳಿದರು. ಮೂನಾದ ಮುಧಾ ಕಾಲುವೆಗೆ ನೀರಿನ ನೆಲೆಯಾಗಿದ್ದ ಪೀಪ್ ಜಲಾಶಯಕ್ಕೆ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದರು. ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಬಾಗಿಲುಗಳ ಅನ್ವೇಷಣೆ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರ ಸಾಧನೆಯ ಕರೀಬಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಗರಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿತು. ಇದನ್ನೇ ಮುಂದೆ ಗ್ರಾಲಿಯರ್‌ನ ತಿಗ್ರ ಜಲಾಶಯಕ್ಕೂ ಮೈಸೂರಿನ ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾಗರ (ಕೆಗಿನ ಮಂಡ್ಯಜಿಲ್ಲೆಯ) ಜಲಾಶಯಕ್ಕೂ ಅಳವಡಿಸಲಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮುಂಬ್ಯೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಸ್ವಾನಿಟರಿ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಆಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡರು. ಈ ಹುದ್ದೆಗೆ ನೇಮಕವಾದ ಪ್ರಾಧಿಕೃತ ಭಾರತೀಯರು ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಅಂಶ.

ಮುಟ್ಟಿಯುವ ಚೈತನ್ಯ, ನಾಳೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಇಂದೇ ಮಾಡು, ಇಂದು ಮಾಡುವುದನ್ನು ಈಗಲೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ತುಡಿತ ಅವರದಾಗಿತ್ತು. ಹೃದರಾಬಾದ್ ನಗರಕ್ಕೆ ಈಸಿ ಮತ್ತು ಮೂಸಿ ನದಿಗಳ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಅಪಾರ ನಷ್ಟ ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಎರಡು ನದಿಗಳಿಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಜಲಾಶಯ ನಿರ್ಮಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಒಗ್ಗೆಹರಿಸಿದರು. ಹೃದರಾಬಾದ್ ನಗರವನ್ನು ಭಾರತದ ಸುಯೋಜಿತ ನಗರಗಳ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇವೆಡೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು.

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಕಾವೇರಿ ನದಿಗೆ ಕನ್ನಂಬಾಡಿ ಜಲಾಶಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಾರಂಭ, ರೈಲು ಮಾರ್ಗಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ತ್ರೈಮು, ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಯೋಜನೆ, ಮಾರಿಕಣಿವೆ ಜಲಾಶಯದ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆಯ ಮನವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಮರುಜೀವ, ಇವೆಲ್ಲ ಅವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳ ಕುರುಹು.

ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮಹಾರಾಜರಾಗಿದ್ದ ನಾಲ್ಕುಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರನ್ನು ದಿವಾನರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಮನ್ಸೂರುತರಕ್ಕೆ ಅಡಿಪಾಯ ಹಾಕಿದರು. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿ ಕಚೇರಿಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ತಂದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗೆ ಒಟ್ಟು ನೀಡಿದರು. ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದ್ದ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಂಗಗಳ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಳಿಸಿದರು. ಗಾಂಧೀಜಿ ಅವರು ಮೈಸೂರಿನ ಆಡಳಿತ ರೀತಿಯನ್ನು ಮುಕ್ತಕಂತದಿಂದ ಹೊಗಳಿದರು. ಇದರಿಂದ ‘ಮೈಸೂರು ಮಾದರಿ’ ಎಂಬ ಹೊಸ ಆಡಳಿತ ಮಾದರಿ ಜನ್ಮತಾಳಿತು.

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರು ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಪರಮೋಚ್ಚ ಪರಿಹಾರವೆಂದು ನಂಬಿದ್ದರು. ಶಿಕ್ಷಣವು ಸಂಜೀವಿನಿ ಎಂಬುದನ್ವರಿತಿದ್ದ ಅವರು ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಂಬಿ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಲೆಗಳು ಮದ್ರಾಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಇದನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ಸಂಸ್ಥಾನವೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಂತಿಮ ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಆಧಿಕ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮೂಲಕ ರೂಪಗೊಳಿಸಿದರು.

ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಇವರ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ಘಲಶ್ಯತಿ. “ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣವಿರಬೇಕು. ಅದು ಕೆಲವೇ ಜನರ ಸೊತ್ತಾಗದೆ ಪ್ರಗತಿಪರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಆಜನ್ಮಿಸಿದ್ದ ಹಕ್ಕಾಗಬೇಕು” ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಇವರು ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಮೆಕಾನಿಕಲ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಶಾಲೆ, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಚಾವರಾಜೇಂದ್ರ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಏಕೇಕೃತ ಕನಾರಟಕದ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ಒಲವನ್ನು ಮನಗಂಡು ‘ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು’ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದ ಇವರ ಕಾಲದ ಮತ್ತೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನೆ.

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರು ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಅಗ್ರ ಪ್ರಾಶ್ನ್ಯ ನೀಡಿದ್ದರು. “ಕೈಗಾರಿಕೆಕರಣ ಇಲ್ಲವೇ ಅವನತಿ” ಎಂಬ ಫೋಷನೆ ಮಾಡಿದರು. ಭದ್ರಾವತಿಯ ಕಟ್ಟಿಲ ಮತ್ತು ಉಪ್ಪು ಕಾಶಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಸಾಫ್ಟ್‌ಪ್ರೋಪ್ ಅವರ ದೊಡ್ಡ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಹಂಚಿನ ಕಾಶಾರ್ಥನೆ, ಮೂಳೆ ಮತ್ತು ಗೂಬ್ಬರ ತಯಾರಿಕಾ ಸಾಫ್ಟ್, ಸಕ್ಕರೆ ಕಾಶಾರ್ಥನೆ, ಜೀಷಿಟ್ ತಯಾರಿಕಾ ಫಟಕ, ಗಂಧದ ಎಣ್ಣೆ, ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ ಹಾಗೂ ಕಾಗದದ ಕಾಶಾರ್ಥನೆಗಳು ಸಾಫ್ಟ್‌ಪ್ರೋಪ್ ಅವನತಿ ತಿರುಳು, ರಟ್ಟಿ, ಪೆನ್ನಿಲ್, ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ ಮತ್ತು ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳ ತಯಾರಿಕಾ ಫಟಕಗಳು -ಹೀಗೆ ನೂರಾರು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡವು.

ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ಹಾಕುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹಣಕಾಸು ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಪಾರಡು ಮಾಡಿದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ೧೯೭೫ ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಬ್ಯಾಂಕನ್ನು ಸಾಫ್ಟ್‌ಪಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಉಳಿತಾಯ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಫೋಡರ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿರ್ದಿಖ ರಚಿತಗೊಂಡವು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವಮಾನ ಯೋಜನೆ ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. ರೈತರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕರಕುಶಲ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಸಾಲದ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡಲು ಸಹಕಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಬಲವರ್ಧನೆಗೊಳಿಸಿದರು. ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ಸಾಫ್ಟ್‌ಪಿಸಿದರು. ರಾಜ್ಯದ ಅಸ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಆದಾಯ ತರುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರು.

ಗೊಮ್ಮಟಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ದಾರ್ಶನಿಕ ನೇತಾರರಾಗಿ ‘ಆದು ಮುಟ್ಟದ ಸೊಪ್ಪಿಲ್’ ಎಂಬ ಗಾದೆಮಾತಿನಂತೆ ಬೆಳೆದ ವಿಶೇಷರ್ಯಾ ಅವರಿಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ‘ಸರ್’ ಪದವಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿತು. ಅವರ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ದೇಶದ ಅತ್ಯನ್ವತ ‘ಭಾರತ ರತ್ನ’ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿತು. ದೇಶದ ಹಲವಾರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಸದಸ್ಯತ್ವ ಹಾಗೂ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದವು. ಮಹಾನ್ ಆಡಳಿತಗಾರರಾದ ಇವರ ಶತಮಾನೋತ್ತಪದ ಸವಿನನಪಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಅಂಚೆಚೀಟಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಮೈಸೂರು ಸಂಸಾಧನದ ದಿವಾನ ಹುದ್ದೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಯಾದ ಅನಂತರವೂ ದೇಶಸೇವೆಯ ಪಥದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಗಿದರು. ತಮ್ಮ ಪರಿಪಕ್ವ ಅನುಭವವನ್ನು ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿಯೇ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನ ಅವರ ‘ರಿಕನ್ ಸ್ಕ್ರಿಪ್ಟ್‌ಗ್ ಇಂಡಿಯಾ’, ‘ಪ್ಲಾನ್ ಎಕಾನಮಿ ಫಾರ್ ಇಂಡಿಯ’ ಹಾಗೂ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ ‘ಮೆಮೋರೀಸ್’ (Memoirs) ಆಫ್ ಮೈ ವರ್ಕೆಂಗ್ ಲೈಫ್’, ‘ನೇಷನ್ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ ಪ್ಲಾನ್ ಫಾರ್ ಇಂಡಿಯ’ ಕೃತಿಗಳು. ಸೆಪ್ಪೆಂಬರ್ ೧೫, ೧೯೭೦ ರಂದು ಶತಮಾನೋತ್ಪದ ಅಭಿನಂದನೆ ‘ಸರ್ ಎಂ. ವಿ.’ ಅಭಿನಂದನಾ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯಿತು. ೧೦೨ ವರ್ಷಗಳ ತುಂಬಾಚೇವನ ಮೂರ್ಚಿಸಿದ ಸರ್ ಎಂ. ವಿ. ಅವರು ೧೯೭೨ ರಲ್ಲಿ ಇಹಲೋಕ ತ್ಯಜಿಸಿದರು. ಇವರ ಹುಟ್ಟಿ ಹಬ್ಬಿದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ‘ಎಂಜನಿಯರ್ ದಿನಾಚರಣೆ’ ಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

— ಡಿ. ಎಸ್. ಜಯಪ್ಪಗೌಡ

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಡಿ. ಎಸ್. ಜಯಪ್ಪಗೌಡ (೧೯೩೭) ಇವರು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂಡಿಗೆರೆ ತಾಲೂಕಿನ ದಾರದಹಳ್ಳಿಯವರು. ದಾರದಹಳ್ಳಿ ಸುಬ್ರಹ್ಮಗೌಡ ಜಯಪ್ಪಗೌಡ ಎಂಬುದು ಇವರ ಪೂರ್ವ ಹೆಸರು. ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ಇವರು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಭಾಷಾಂತರ ಮತ್ತು ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಕ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕನಾಂಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು. ಕನಾಂಟಕದ ಕಡಲಾಚೆಯ ಸಂಪರ್ಕಗಳು. ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರು. ಜನಪದ ಆಟಗಳು, ದಿವಾನ್ ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶೇಷರ್ಯಾ ನವರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಾಂತಿಗಳು ಶ್ರೀಯುತರ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳು. ಕನಾಂಟಕದ ಕಡಲಾಚೆಯ ಸಂಪರ್ಕಗಳು ಕೃತಿಗೆ ಕನಾಂಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ. ಧಾರವಾಡ ಕನಾಂಟಕ ಸಂಘದ ಸಂಶೋಧನಾ ಬಹುಮಾನಕ್ಕೆ ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಠದ ಗ. ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಎಂಬ ಭಾಗವನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸಮಿತಿಯು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ ಹಾಗೂ ಲಿ. ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು ಡಿ. ಎಸ್. ಜಯಪ್ಪಗೌಡ ಅವರು ರಚಿಸಿರುವ ‘ದಿವಾನ್ ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಕಾರ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು’ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

ಪರಿಶ್ರಮ, ಪ್ರತಿಭೆ, ನಿಷ್ಟೆಯಿದ್ದರೆ, ಧ್ಯೇಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತೇನೆಂಬ ದೃಢಸಂಕಲ್ಪವಿದ್ದರೆ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಬಡತನದ ಬವಣೆಯಾಗಲಿ, ಯಾವುದೇ ತಾರತಮ್ಯವಾಗಲಿ ಅದನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಾರದು. ವೈಕಿಂತಿಕ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಲಾರವು. ವೈಕಿಂತಿಕ ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾಗಿ ಲಭಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ಜನಮನದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ಸಾಫ್ಟ್ ಪಡೆಯಬಹುದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಮತ್ತು ಸರ್.ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಾಫ್ಟ್ ಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ಸರ್ವದ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಇದ್ದವರಿಗೆ ಜೀವಂತ ಆದಶ್ರೇಷ್ಠ ಪರಿಚಯ ಮಾದರಿಯಾಗಬಲ್ಲದು. ಬಹುಮುಖಿತ್ವದ ಅನುಭವವಾಗಬಲ್ಲದು.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಸ್ತಿಭಾರ	- ಬುನಾದಿ	ಕಾಮಗಾರಿ	- ಕೆಲಸ
ಗಿರಣಿ	- ಹತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ, ನೂಲು ಮಾಡುವ, ಧಾನ್ಯ ಬೀಸುವ ಯಂತ್ರ ಮತ್ತು ಇಂತಹ ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಟ್ಟಡ, ಮಿಲ್ಲ.	ಗೊಮ್ಮಟ ವೈಕಿಂತಿಕ ದೂಷಣೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮುಚ್ಚಯ ಸುಸಂಗತ	- ಉನ್ನತ ವೈಕಿಂತಿಕ - ನಿಂದನೆ - ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ - ಸಮೂಹ - ಯೋಗ್ಯವಾದ
ತಾಂತ್ರಿಕ	- ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ	ಹಂಬಲ	- ಬಯಕೆ
ಮುಕ್ತಕಂತ	- ತೆರೆದ ಮನಸ್ಸು		
ಶತಮಾನೋತ್ಸವ	- ನೂರು ವರ್ಷ ತುಂಬಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವ ಉತ್ಸವ		
ಸುಪದ್ರ್ಯ	- ವಶ		
ಸ್ಥೀಯ	- ದೃಢತೆ		
ಹರಿಕಾರ	- ಮುಂದಾಳು		

ಟಿಪ್ಪಣಿ

ರೀಚೆಂಟ್	(ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದ)	ಪ್ರತಿನಿಧಿ
ಸ್ವಾನಿಟರಿ	(ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದ)	ನಿರ್ಮಲೆಕರಣ, ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಖಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ.
ದಿವಾನ್	(ಪಣಿ-ಯನ್ ಪದ)	ಸಚಿವ, ಮಂತ್ರಿ, ಹಿರಿಯ, ಮುಖ್ಯಕಾರ್ಯಭಾರಿ.
ಮನ್ವಂತರ	(ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದ)	ಒಬ್ಬ ಮನುವನ ಕಾಲ. ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಕಾಲ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಯಾವಾಗ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತರಾದರು?
- ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಯಾವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಂಕಣಬಧ್ದರಾದರು?
- ವಿಷ್ಯಾ ಎಂಡದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಜಲ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆ ಯಾವುದು?
- ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ವಿಶೇಷರಯ್ಯ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಪದವಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿತು?
- ವಿಶೇಷರಯ್ಯ ಅವರನ್ನು ದಿವಾನರಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದವರು ಯಾರು?
- ವಿಶೇಷರಯ್ಯ ಅವರ ಹುಟ್ಟ ಹಬ್ಬದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಯಾವ ದಿನಾಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದವು?
- ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದವು?
- ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷರಯ್ಯ ಅವರು ಏನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ?
- ನೆಹರೂ ಅವರು ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶೇಷರಯ್ಯ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ?
- ಹಣಕಾಸು ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷರಯ್ಯ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಮಾಪಾಡುಗಳಾವುವು?

ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ‘ಮಾದರಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್’ ಹೇಗಾಯಿತು?
- ವಿಶೇಷರಯ್ಯ ಅವರು ಮೈಸೂರು ದಿವಾನರಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.
- ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷರಯ್ಯ ಅವರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

ಕ್ಷ) ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೧. “ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾನೂನುಗಳ ಹರಿಕಾರ.”
೨. “ಅವರ ಸಾಧನೆಯ ಕೀರ್ತಿಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಗರಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿತು.”
೩. “ಮೈಸೂರು ಸಂಸಾಧನಕ್ಕೆ ‘ಮಾದರಿ ಮೈಸೂರು’ ಎಂಬ ಕೇತ್ತಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು.”
೪. “ತಾವು ಕಡಿಮೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೀರಿ; ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ.”

೯) ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಪದದಿಂದ ತುಂಬಿರಿ.

೧. ನಾಲ್ಕಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ರವರಿಗೆ ರೀಜೆಂಟರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದವರು _____
೨. ಗ್ರಾಮೀಣ ಶಾಲೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ _____ ನಿರ್ವಹಿಸಿದವರು.
೩. ವಿಶೇಷರಂತಹ ಅವರು ಮುಂಬ್ಯೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ _____ ಆಗಿ ಸೇವೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.
೪. ಮುಂಬ್ಯೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಗವರ್ನರ್ ಆಗಿದ್ದ _____ ಅವರು ವಿಶೇಷರಂತಹ ಅವರನ್ನು ಮುಕ್ತಕಂತದಿಂದ ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿದರು.
೫. ಭಾರತ ಸರಕಾರವು ವಿಶೇಷರಂತಹ ನವರಿಗೆ _____ ಎಂಬ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿತು.

ಭಾಷೆಯ ಸೋಬಗು

ಕ, ಚ, ಟ, ತ, ಪ – ಇವು ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣ ಅಕ್ಷರಗಳು. ಖ, ಭ, ಠ, ಘ, ಝ – ಇವು ಮಹಾಪ್ರಾಣ ಅಕ್ಷರಗಳು.

ಭೂತಾಯಿ ಎಂದರೆ ಭೂಮಿತಾಯಿ. ಬೂತಾಯಿ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಒಗೆಯ ಮೀನು.

ಆಧರಿಸಿ ಎಂದರೆ ಆಧಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು. ಆದರಿಸಿ ಎಂದರೆ ಗೌರವಿಸಿ.

‘ಬಿನ್ನ’ ಎಂದರೆ ತುಂಡಾದ, ಕತ್ತರಿಸಿದ, ಭಗ್ಗೆಗೊಂಡ. ಚಿನ್ನ ಎಂದರೆ ಸುವರ್ಣ. ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಹಳದಿ ಲೋಹ.

- (೧) ರ್ಯಾತನಿಗೆ ಭೂತಾಯಿಯೇ ದೇವರು.
- (೨) ಬೆಸ್ತನು ಹಿಡಿದ ಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಭೂತಾಯಿಯದೇ ದೊಡ್ಡ ಪಾಲು.
- (೩) ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಹಲವು ನಾಟಕಗಳು ಬಂದವು.
- (೪) ಅತಿಧಿಗಳನ್ನು ಆದರಿಸಿ ಉಪಚರಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ.
- (೫) ಗ್ರಾಮೀಣ ಅವಿಂದ ಭಾರತವು ಬಿನ್ನವಾಗಿ ಎರಡು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಉದಯಿಸಿದವು.
- (೬) ಚಿನ್ನ ಎಂದರೆ ಹಂಗಳಿಯರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಲ್ಲವೇ?

ಇಂಥ ಇನ್ನಪ್ಪು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭಾಸ

ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಗಳು

ಬರೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ಪಾತ್ರ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಲ್ಲದ ಬರೆವಣಿಗೆ ಸಫ್ರಾಧ್ಯವನ್ನು ಹೊಡಿದೆ ತೊಡಕುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದುಂಟು. ಹಾಗಾಗಿ ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯ. ಇಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟಿರುವ ವಿವರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

ಪೂರ್ಣ ವಿರಾಮ : (.) ಒಂದು ಪೂರ್ಣಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಕೊಡಿದ ವಾಕ್ಯದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪೂರ್ಣವಿರಾಮ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು.

ಉದಾ :- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪದ್ಯವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಅಧ್ಯ ವಿರಾಮ : (;) ಅನೇಕ ಉಪವಾಕ್ಯಗಳು ಒಂದು ಪ್ರಥಾನವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧೀನವಾಗಿದ್ದಾಗ ಉಪವಾಕ್ಯಗಳು ಮುಗಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವುದು.

ಉದಾ :- ತಾವು ಕಡಿಮೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೀರಿ; ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ.

ಅಲ್ಪವಿರಾಮ : (,) ಸಂಬೋಧನೆಯ ಮುಂದೆ ಹಾಗೂ ಕರ್ತೃ, ಕರ್ಮ, ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಶೇಷಣಗಳು ಬರುವಾಗ ಕೊನೆಯ ವಿಶೇಷಣ ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದವುಗಳ ಮುಂದೆ ಅಲ್ಪವಿರಾಮ ಬಳಸಬೇಕು.

ಉದಾ :- ಬುಟ್ಟಿರಣಿ, ರಟ್ಟಿ, ಪೆನ್ನಲ್, ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ ತಯಾರಿಕಾ ಫಟಕಗಳನ್ನು ಸಾಫಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ : (?) ಪ್ರಶ್ನೆರೂಪದ ಪದ ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳ ಮುಂದೆ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವುದು.

ಉದಾ :- ದಾಶರಥಿ ಯಾರು ?

ಭಾವಸೂಚಕ : (!) ಹಷಟ, ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಸಂತೋಷ, ವಿಪಾದ, ದುಃಖ ಮುಂತಾದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದಗಳ ಮುಂದೆ ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವುದು.

ಉದಾ :- ಅಯೋ! ಹೀಗಾಗಬಾರದಿತ್ತ!

ಉಧಾರಣ ಚಿಹ್ನೆ : (“ ”) ಒಬ್ಬರು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನೇ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಬರೆಯುವಾಗ ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವುದು.

ಉದಾ :- “ಶಿಕ್ಷಣವು ಕೆಲವೇ ಜನರ ಸ್ವತಾಗದೆ ಪ್ರಗತಿಪರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಆಜನ್ಮಸಿದ್ದ ಹಕ್ಕಾಗಬೇಕು” ಎಂದು ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶೇಷ್ಯರಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿದರು.

ವಾಕ್ಯವೇಷ್ಯನ ಚಿಹ್ನೆ: (‘ ’) ಪೂರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ, ಅನ್ಯಭಾಷೆಯ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ, ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಾಗ ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವುದು.

ಉದಾ :- ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ‘ಇಂಗ್ಲಿಷ್’, ‘ಪರ್ಸಿಯನ್’, ‘ಪೋರ್ಚೆಗೀಸ್’ ಭಾಷೆಗಳ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಆವರಣ ಚಿಹ್ನೆ : () ಒಂದು ಪದವನ್ನೂ ವಾಕ್ಯವನ್ನೂ ಹೇಳಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಪದವನ್ನೂ ವಾಕ್ಯವನ್ನೂ ಹೇಳುವಾಗ ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ :- ನೀರನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿದರೆ ಆವ್ಯಾಜನಕ (ಆಸ್ಟ್ರಿಜನ್) ಜಲಜನಕ (ಹ್ಯಾಡ್ರೋಜನ್)ಗಳು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಚಿಹ್ನೆ: (:) ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ವಿವರಣೆ ಮುಂದೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಇದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ :- ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯಗಳು : ತಾಳ, ಹಳಗ, ಗಂಟೆ, ಮೌರಿ, ಸನಾದಿ.

ವಾಕ್ಯರಚನೆ

ಇಲ್ಲಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ :

१. ಭೀಮನು ದುಷ್ಪನಾದ ಬಕನನ್ನು ಕೊಂದನು.
२. ಮಹಾಶಕ್ತನಾದ ದೇವರು ಸಮಸ್ತಲೋಕಗಳನ್ನು ತ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಾಪಾಡುವನು.

ಈ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭೀಮ, ದೇವರು ಎಂಬ ಪದಗಳು ಕರ್ತೃಪದಗಳು, ಬಕ, ಸಮಸ್ತಲೋಕ ಎಂಬ ಪದಗಳು ಕರ್ಮಪದಗಳು, ಕೊಂದನು, ಕಾಪಾಡುವನು ಎಂಬ ಪದಗಳು ತ್ರೀಯಾಪದಗಳು ಹಿಂಗೆ—
ಕರ್ತೃ, ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ತ್ರೀಯಾಪದಗಳಿಂದ ಈಡಿರುವ ಪದ ಸಮಾಹರೇ ವಾಕ್ಯ ಎಂದೆನಿಸುವುದು.

ಆದರೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕರ್ತೃ, ಕರ್ಮ, ತ್ರೀಯಾಪದಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷಣಗಳೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ವಾಕ್ಯರಚನೆಯಾಗುವುದುಂಟು. ಹಾಗೆಯೇ ಕರ್ತೃಪದ ಅಥವಾ ಕರ್ಮಪದ ಅಥವಾ ತ್ರೀಯಾಪದಗಳು ಇಲ್ಲದೆಯೂ ವಾಕ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಪ್ರಯೋಗವೂ ಇದೆ.

ಒಂದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಅರ್ಥ ನೀಡುವ ಪದಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಜೋಡಣೆಯೇ ವಾಕ್ಯ.

- ಉದಾ:-**
१. ಈಗ ಒಂದನು (ಕರ್ತೃ ಪದ ಇಲ್ಲ)
 २. ಅವನು ಈಗ ತಾನೆ ತಿಂದನು (ಕರ್ಮಪದ ಇಲ್ಲ)
 ३. ಹುಡುಗ ಬುದ್ಧಿವಂತ (ತ್ರೀಯಾಪದ ಇಲ್ಲ)

ಇಂತಹ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಾರ್ಥಯುಕ್ತ ವಾಕ್ಯಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ವಾಕ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು

१. ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯ

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

ಅ. ಕಾರವಾರದಲ್ಲಿ ಮಲೇರಿಯಾ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿತ್ತು.

ಆ. ಕಾರವಾರದಲ್ಲಿ ಉದ್ದೋಗಿಯಾಗಿದ್ದ ವೀರೇಶ್ವರ ಪಾಠಕ್ ಮಲೇರಿಯಾದಿಂದ ಬಳಲಿದರು.

ಇ. ವೀರೇಶ್ವರ ಪಾಠಕ್‌ರನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಈ ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳು ಒಂದೊಂದು ಪೂರ್ಣತ್ವಿಯಾಪದೊಡನೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಹೀಗೆ—
ಒಂದು ಪೂರ್ಣತ್ವಿಯಾಪದೊಂದಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರುವ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತ್ರೀಯಾಪದ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದು ಸಾಪೇಕ್ಷ ತ್ರೀಯಾರೂಪಗಳು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದು.

ಉದಾ:- ಕಾರವಾರದಲ್ಲಿ ಮಲೇರಿಯಾ ಹಬ್ಬಿ, ವೀರೇಶ್ವರ ಪಾಠಕ್‌ರವರ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ದುಪ್ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿ, ಅವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ವರ್ಗಾವಣೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಆಯಿತು.

ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಯಿತು ಎಂಬ ಒಂದೇ ತ್ರೀಯಾಪದವಿದ್ದ ಹಬ್ಬಿ, ಬೀರಿ ಎಂಬ ಸಾಪೇಕ್ಷ ತ್ರೀಯಾಪದಗಳು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇದು ಕೂಡಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯವೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

२. ಸಂಯೋಜಿತ ವಾಕ್ಯ :

ಕಾರವಾರದಲ್ಲಿ ಮಲೇರಿಯಾ ಹಬ್ಬಿತ್ತು; ಆದ್ದರಿಂದ ವೀರೇಶ್ವರ ಪಾಠಕ್‌ರವರು ಮಲೇರಿಯಾದಿಂದ ಬಳಲಬೇಕಾಯ್ತು; ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಯ್ತು.

ಈ ವಾಕ್ಯ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಬೇರೆಬೇರೆ ವಾಕ್ಯಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ವಾಕ್ಯಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಯೋಜನೆಗೊಂಡು ಒಂದು ಪೂರ್ಣವಾಕ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ—

ಸ್ವತಂತ್ರ ವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಬಲ್ಲ ಅನೇಕ ಉಪವಾಕ್ಯಗಳೊಡನೆ ಒಂದು ಪೂರ್ಣಾಭಿಪ್ರಾಯದ ವಾಕ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ
ಅದು ಸಂಯೋಜಿತ ವಾಕ್ಯವನ್ನಿಸುವುದು.

३. ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯ :

ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೋಟಾರು ಕಾರಿಂಗನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ವಿಶೇಷಾರ್ಥಿಯನ್ನವರು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರಾದರೂ ಅವರ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ಅಪ್ಪಣಿ ದೊರೆಯಲ್ಲಿವೆಂಬ ವಿಷಯ ತಿಳಿದಾಗ ಅವರು ಬಹುವಾಗಿ ಮರುಗಿದರು.

ಇಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಹುವಾಗಿ ಮರುಗಿದರು ಎಂಬ ಪ್ರಥಾನ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ೧— ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೋಟಾರು ಕಾರಿಂಗನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ವಿಶೇಷಾರ್ಥಿಯನ್ನವರು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು; ೨— ಅವರ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ಅಪ್ಪಣಿ ದೊರೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಗಳು ಉಪವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ. ಹೀಗೆ—

ಒಂದು ಅಥವಾ ಅನೇಕ ವಾಕ್ಯಗಳು ಒಂದು ಪ್ರಥಾನ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧಿನಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.

ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಪತ್ರ

ಪರಿಷತ್ತು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ‘ಕನ್ನಡ ನಿರ್ಘಂಟು’ ವಿನ ಹತ್ತು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವಂತೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಿ.

ಇವರಿಂದ,

ಪ್ರಮೀಳ,
ಹತ್ತನೆಯ ಶರಗತಿ
ಸರಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ
ಅಶೋಕನಗರ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ದಿನಾಂಕ : ೨೧.೧೦.೨೦೧೯
ಸ್ಥಳ : ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ಇವರಿಗೆ,
ಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು,
ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು
ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮಾನ್ಯರೇ,

ವಿಷಯ : ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರಕಟಣೆಯಾದ ‘ಕನ್ನಡ ನಿರ್ಘಂಟು’ ವಿನ ಹತ್ತು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆ.

ಪರಿಷತ್ತು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಕನ್ನಡ ನಿರ್ಘಂಟಿನ ಹತ್ತು ಪ್ರತಿಗಳು ನನಗೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಗೆಳತಿಯಿರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ದಯವಾಡಿ ಹತ್ತು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ನನ್ನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ವಿ.ಪಿ.ಪಿ. ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಈ ಮೂಲಕ ಕೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಐನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಹುಂಡಿಯನ್ನು ಮುಂಗಡರೂಪವಾಗಿ ಈ ಪತ್ರದ ಜೊತೆ ಇರಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ವಂದನೆಗಳೊಂದಿಗೆ,

ಇಂತಿ ತಮ್ಮ ನಂಬುಗೆಯ,

ಸಹಿ.....

(ಪ್ರಮೀಳ)

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

೧. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳ ತತ್ವಮ-ತಧನ್ಯವ ಬರೆಯಿರಿ.
ವಂಶ, ಸಾಫ್, ಯಶ, ಪಟ್ಟಣ, ಕಾರ್ಯ.
೨. ನೀಡಿರುವ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ಯದೇಶ್ಯ ಪದಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
ದಿಪ್ಪುಮಾ, ದಿವಾನ, ಪ್ರಾಥ, ಶಿಕ್ಷಣ, ನಡೆಸು, ಸೋಮ, ಕಾಖಾನೆ, ಕಾಗದ, ಕಚ್ಚೆರಿ.
೩. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಗಾದೆಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
 ೧. ಕೂಡಿಬಾಳಿದರೆ ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖ.
 ೨. ಮಾತೇ ಮುತ್ತು, ಮಾತೇ ಮೃತ್ಯು.

ಪೂರಕ ಓದು

- ಎಸ್. ಜಯಪ್ಪಗೌಡರ ‘ದಿವಾನ್ ಸರ್’ ಎಂ. ವಿಶೇಶಭರಯ್ಯನವರ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗಳು’ ಕೃತಿಯನ್ನು ಓದಿರಿ.

* * * * *

ಃ. ನಿಜವಾದ ಆದರ್ಶ ಮರುಪ ಯಾರಾಗಬೇಕು?

ಕೇಶವ ಬಲಿರಾಮ ಹಡಗೇವಾರ -

ಪ್ರವೇಶ : “ನಿಮ್ಮ ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾರು?” ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದಾಗ ಜನರು ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದುಂಟು. ಕೆಲವರಿಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರು ಆದರ್ಶವಾಗಿ ತೋರಬಹುದು. ಕೆಲವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಉರು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯದ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಐತಿಹಾಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಆದರ್ಶವಾಗಬಹುದು. ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣದುರು ಕಾಣುವ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಆದರ್ಶವೆಂದು ಗಣಿಸಬಹುದು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರಿಗೆ ತಂತಮ್ಮ ತಂದೆತಾಯಿಯರು ಅಥವಾ ಕುಟುಂಬದ ಯಾವುದಾದರೂ ಸದಸ್ಯರೇ ಆದರ್ಶವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೊರತಾಗಿ ಒಂದು ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಆದರ್ಶ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವವರು ವಿರಳ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ, ಅವರು ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ದೋಷರಹಿತರಾಗಿ ಸತ್ಯರೂಪರಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮರಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದ್ದು ಒಂದು ಅನಿವಾರ್ಯತೆ. ಆದರೆ ಅಂಥ ನಿಷ್ಕಾಳಂಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಸಿಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಬಲು ಕರಿಣ. ಹಾಗಾಗಿ ಎಂದೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲು ಎಂದೂ ಬದಲಾಗದ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು, ಶಾಶ್ವತ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯಿದು ಎಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನನ್ನ ಗಳಿಯರು ನನಗೆ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದುಂಟು. ಅವಗಳಲ್ಲಿಂದು: ನಾವು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಆದರ್ಶ ಯಾವುದು? ತತ್ತ್ವವೇ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ? ಯಾರಾದರೂಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಆದರ್ಶವೆಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸುವುದಾದರೆ, ಆಶ ಯಾರು?

ತತ್ತ್ವವೇ ಎಂದೆಂದೂ ನಮ್ಮ ಆದರ್ಶವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಏರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತತ್ತ್ವದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯು ಎಪ್ಪು ಸೆವಿ ಅನಿಸುತ್ತಿದೋ ಅದನ್ನು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತರುವುದು ಅಪ್ಪೇ ಕರಿಣ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆಯು ರೂಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದಕ್ಕೂ ಇದೇ ಕಾರಣ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಭಗವಂತ ಇದ್ದಾನೆಯೇ? ಅದೃಶ್ಯ, ಅವೃತ್ತ ಹಾಗೂ ಅಸಂಪ್ರಾಪ್ತ ವಿಶ್ವಜಾಲಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿಗುರಣ ಮತ್ತು ನಿರಾಕಾರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾಜಿ ಮಾಡುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪೀ ಶಕ್ತಿಯದೇ ದೃಶ್ಯರೂಪವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಜನರು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆಯೇ ಧರ್ಮದ ಜೀವಾಳವಲ್ಲ. ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದು, ಆ ಮೂರ್ತಿ ತಿರ್ಫ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ, ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ ಎಂದಾಗಲೀ ಉತ್ತಮ ಕಲೆಯ ಪ್ರತೀಕ ಎಂದಾಗಲೀ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ತತ್ತ್ವವು ಆ ಮೂರ್ತಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದೇ ಅದಕ್ಕೆ ಮಾಜಿ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ವಿಶ್ವಶಕ್ತಿಯ ನಿರಾಕಾರ ಸ್ವರೂಪದ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಮೂರ್ತಿ ಮಾಜಿಯು ಒಂದು ಸುಲಭ ಸಾಧನ, ಅಪ್ಪೇ.

ಒಬ್ಬ ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಗೆ ಚಿಂತಿಸುವಾಗಲೂ ಇದೇ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿ. ನಮ್ಮಿಂದ ಎಂದೂ ದೂರವಾಗದಂಥ ಹಾಗೂ ನಾವೂ ಆಶನಿಂದ ದೂರ ಹೋಗದಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ನಮ್ಮ ಆದರ್ಶ ಆಗಬಲ್ಲನು. ನಾವು ಯಾರನ್ನು ಸದ್ಗುಣಗಳ ಸಾಕಾರ ಸ್ವರೂಪನೆಂದೂ, ಸರ್ವಧಾ ಪ್ರಮಾದಾತೀತನೆಂದೂ ಭಾವಿಸುವೇಯೇ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ನಮ್ಮ ಆದರ್ಶವಾಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶವೆಂದು ಭಾವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪಾದರೆ ನಾವು

ಬೇರೊಬ್ಬನನ್ನು ಮುದುಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಎರಡನೆಯವನಲ್ಲಿ ದೋಷ ಕಂಡುಬಂದರೆ, ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಶ್ರದ್ಧೆ ಸಹ ಹಾರಿಹೋಗುವುದು ಸಾಭಾವಿಕ. ಆಗ ಪುನಃ ನಾವು ಮೂರನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮುದುಕುವಂತೆ ಆದೀತು. ಹೀಗಾದರೆ ನಿತ್ಯವೂ ಹೋಸ ಹೋಸ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಆದರ್ಶಕ್ಕಾಗಿ ಮುದುಕುತ್ತ ಹೋರಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುವಾಗ ದೋಷರಹಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾರಿಸುವುದೇ ಯೋಗ್ಯ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನಾವು ಆದರ್ಶವೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳೂ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಎದ್ದು ಕಾಣಬೇಕು.

ನಾವು ದ್ವಜವನ್ನೇ ಗುರುವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಗುರುಪಾಠೀಮಾ ದಿನದಂದು ಅದನ್ನು ಮಾಜಿಸುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಮಾಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಜಲರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಾರು ಎಂಬ ಭರವಸೆಯಾದರೂ ಏನು? ಕೇವಲ ತತ್ತ್ವ ಒಂದೇ ಆ ಅಜಲ ಪದವಿಯಲ್ಲಿ ಇರಬಲ್ಲದು. ಅದನ್ನು ದ್ವಜವು ಸಾಂಕೇತಿಸುವುದು. ಯಾವ ದ್ವಜವನ್ನು ನೋಡಿದೋಡನೆ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಮಸ್ತ ಇತಿಹಾಸ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಪರಂಪರೆಗಳು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತವೇಯೋ, ಯಾವುದನ್ನು ಕಂಡ ಹೊಡಲೇ ಹೃದಯದ ಭಾವನೆಗಳು ಉಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೇಯೋ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾತ್ಮಿಕ್ಯಯ ಸಂಚಾರವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅಂತಹ ದ್ವಜವನ್ನೇ ನಾವು ನಮ್ಮ ಗುರುವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಮಹಾಮರುಪರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಚಿತ್ರ ಭಾವನೆಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಆದರ್ಶ ಎನ್ನಬಹುದಾದಂಥ ಹಲವಾರು ಮಹಾನ್ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅವನು ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಅದ್ಭುತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಕೈಗಳಿಂದ ಮಾಡುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ; ಅವನಾದರ್ದೋ ದೇವರು, ಮಾಣಾವತಾರನಾಗಿದ್ದ; ದೇವರ ಅನುಕರಣೆಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯರು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? – ಇತ್ಯಾದಿ ಹಲವಾರು ಭಾವನೆಗಳು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ರೂಢಿವಾಗಿವೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂತಹ ಮಾಣಾ ಮರುಪರನ್ನು ಈಶ್ವರನ ಅಧ್ಯವಾ ಅವಶಾರಿಗಳ ಸಾಲಿಗೆ ತಳ್ಳಿ, ಅವರಂತೆ ನಡೆಯುವುದು ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಗೆ ನಿಲುಕದ ವಿಷಯವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಬಂದಿದೆ. ಶ್ರೀರಾಮ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಮಾಜಿಸುವುದು, ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಗೀತೆ ಮುಂತಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪರಿಸುವುದು ಗುಣಗ್ರಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲ, ಕೇವಲ ಮೂರ್ಖಸಂಚಯಕ್ಕಾಗಿ! ಎಂಥ ಸಂಕುಚಿತ ಯೋಚನೆ ಇದು!

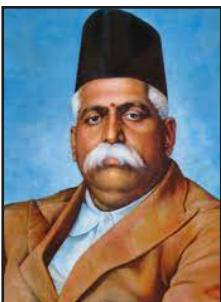
ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮ ಪರಿಚಿತ ಮಹನೀಯರೊಬ್ಬರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಂದರು. ಅವರು ದಿನನಿತ್ಯ ಸ್ವಾನ, ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಗಳಾದ ನಂತರ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ರಾಮಾಯಣದ ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ಉಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, “ನೀವು ಈಗಾಗಲೇ ಪರಿಸಿರುವ ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತರಲು ಯತ್ನಿಸಿರಬೇಕು ಅಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ನಾನು ಅಷ್ಟ ಕೇಳಿದೇ ತಡ ಅವರು ಕೆರಳಿ ಕೆಂಡವಾದರು. “ನೀವು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ, ಆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭಗವಂತನ ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವಿರಾ? ಭಗವಂತನ ಗುಣ ಎಂದಾದರೂ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೇ? ನಾನು ಗುಣಗ್ರಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲ, ಆದರೆ ಮೂರ್ಖಸಂಚಯ ಹಾಗೂ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಗ್ರಂಥಪರಣ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದರು!

ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಅಧಃಪತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದು. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ. ನಮ್ಮ ಗತ ಇತಿಹಾಸವಾದರೂ ಅಷ್ಟೇ, ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಮಾಣವಾಗಿದೆ, ಏರರಸಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವಾತಿತ್ವದಾಯಕವೂ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಾವೆಂದೂ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಗ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯೋಚಿಸಲು ಕಲಿತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬ ಕರ್ತೃತ್ವವುಳ್ಳ ಅಧ್ಯವಾ ವಿಚಾರವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಜನ್ಮತಾಳಿದರೆ ಸಾಕು, ನಾವು ಆತನನ್ನು ಅವಶಾರಿಗಳ ಶ್ರೇಣಿಗೆ ತಳ್ಳಿಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಅವನಿಗೆ ದೇವತ್ವವನ್ನು ಹೊರಿಸಲು ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ತಡಮಾಡುವು. ಈಗಂತೂ ಭತ್ತಪತಿ ಶಿವಾಜಿ ಮತ್ತು ಲೋಕಮಾನ್ಯ ತಿಲಕರನ್ನು ಸಹ ಅವಶಾರಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜರನ್ನು

ಶ್ರೀ ಶಂಕರರ ಅವತಾರವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. “ಶಿವಚರಿತ್ರೆ” (ಶಿವಾಜಿಯ ಚರಿತ್ರೆ)ಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಸಮಧಿನೇಗಾಗಿ ಒಂದು ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ! ಬಿಡಿ, ಲೋಕಮಾನ್ಯ ತಿಲಕರು ನಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಆಗಿಹೋದ ನಾಯಕರು. ಆದರೆ ನಾನೋಮ್ಮೆ ಅವರದೊಂದು ಜಿತ್ತು ನೋಡಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಜತುಭೂಜರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಶಂಖಿ, ಚಕ್ರ, ಗದೆ, ಪದ್ಮಗಳನ್ನು ಹೊಡಲಾಗಿತ್ತು! ಈ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಮಹಾಪುರುಷರನ್ನು ದೇವತೆಗಳ ಶ್ರೇಣಿಗೆ ತಳ್ಳುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಅದೆಷ್ಟು ವಿಚಿತ್ರ! ಮಹಾನ್ ವಿಭೂತಿ ಮರುಪರು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವುದೇ ತದ, ಅವರಾಗಲೇ ದೇವಸ್ಥಾನ ಸೇರಿದಂತೆಯೇ ಲೆಕ್ಕಿ! ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಪೂಜೆಯೇನೋ ಭಾವಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಅವರ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಸೌಲ್ಯ ಮಾತ್ರ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಬುದ್ಧಿಮೂರ್ಚಕವಾಗಿ ದೂರ ಸರಿಸುವಂಥ ಈ ಅಧ್ಯಾತ ಕಲೆಯನ್ನು ನಾವು ಸೋಗಸಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಯಾರ ಗುಣಗಳನ್ನನುಸರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಂಥ ನಿದೋಷ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ವಿಯಾಗಿ ಅರಳಿದ ಮೋಗ್ಗಗಳ ಬದಲು ಪೂರ್ಣ ಅರಳಿದ ಮುಷ್ಟಿಗಳು ನಮ್ಮ ಆದರ್ಶವಾಗಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಅರೆಬಿರಿದ ಮೋಗ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಶ್ರಮಿಕೀಟಗಳು ಸೇರಿದರೆ ಮುಂದೆ ಅವು ಪೂರ್ಣ ವಿಕಸಿತವಾಗಲಾರವು. ಯಾವ ಮುಷ್ಟವು ಪೂರ್ವಿ ಅರಳಿದೆಯೋ, ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿಯೂ ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಶ್ರಮಿರಹಿತವಾಗಿದೆಯೋ ಮತ್ತು ಯಾವುದರ ಒಳಹೊರಗನ್ನು ಜೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದೋ ಅಂಥ ಮುಷ್ಟವನ್ನೇ ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಾರಕುಸುಮದಲ್ಲಿಯೂ ನವಚೈತನ್ಯದ ಸೌಬಗ್ಯ ತುಂಬಿಬಂದಿರು. ಇದನ್ನೇ ಬೇರೆ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಯಾರ ಜೀವನಕುಸುಮವು ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿ ಪೂರ್ವಿಯಾಗಿ ಅರಳಿದೆಯೋ ಅಕಲಂಕವಾಗಿದೆಯೋ ನಿಭಿಂದಿಯಿಂದ ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಮುಖಿಮಾಡಿ ನಿಂತಿದೆಯೋ, ಯಾರ ಧ್ಯೇಯವು ಶಾಶ್ವತ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆಯೋ ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೇ ನಾವು ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಕೇಶವ ಬಲಿರಾಮ ಹೆಡಗೇವಾರರು ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಸಂಘಟನೆಯಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಸಂಘ (ಆರೆಸ್‌ಸ್‌ಸ್‌)ದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು. ಇವರು ಗೀಲರ್ ಎಪ್ಪಿಲ್ ಗೀರಂದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಸ್ವಾಮಿ ವರ್ವೇಕಾನಂದರು, ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರು ಹಾಗೂ ವಿನಾಯಕ ದಾಮೋದರ ಸಾರ್ಕಾರರ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದರು. ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪದವಿ ಪಡೆದು ವೈದ್ಯರಾಗಿ ಜನಸೇವೆ ವಾಡಿದರು. ತಿಲಕರ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಹೋರಾಟದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದರು ಹಾಗೂ ಅಸಹಕಾರ ಚೆಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲೋಂಡು ಜೈಲುವಾಸವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಜಂಗಲ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಪಾಲೋಂಡ ಕಾರಣ ಮತ್ತೆ ಇತಿಹಾಸ ಅವಧಿಗೆ ಅವರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಾರಾಗ್ವಹವಾಸ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಅಧ್ಯಕ್ಷಪೂರ್ವ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅವರ ನಿಲುವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಸಂಘವು ಇಂದು ಸರಿಸುಮಾರು ೪೦ ಲಕ್ಷ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಠವನ್ನು ಅವರ “ಪ್ರೇರಣಾ” ಎಂಬ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

ಆದರ್ಥ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕृತ ಶಬ್ದದ ಮೂಲಾರ್ಥ ಕನ್ನಡಿ ಎಂದು. ಕನ್ನಡಿಯ ಎದುರು ನಿಂತಾಗ ನಾವು ನಮ್ಮನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ, ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಕನ್ನಡಿಯ ನಮಗೆ ಹೇಗರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಬಾಯಿಟ್ಟು ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಅದರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಆದರ್ಥ ವೈಕ್ಯ ಎಂದರೆ ಯಾರನ್ನು ನೋಡಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು, ವೈಕ್ಯತವನ್ನು, ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೋ ಅಂಥ ವೈಕ್ಯ. ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಅವರ ವೈಕ್ಯತವೇ ನಮಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅವರು ನಮಗೆ ಪರೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಅಂಥದೊಂದು ಆದರ್ಥವನ್ನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅದು ನಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ನಾವು ಸರಿದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೇರೋಪಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗುರಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಭವಿಷ್ಯದ ಗೊಂದಲಗಳೆಲ್ಲ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಿ ನಮಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಖಚಿತವಾದ ದಾರಿಯು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಆದರ್ಥವು ನಮ್ಮನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ಈ ಆದರ್ಥವು ಓವರ್ ವೈಕ್ಯ ಆಗಿರಬೇಕೋ ಅಥವಾ ಒಂದು ತತ್ತ್ವವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಠವು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಆದರ್ಥ - ಮಾದರಿ

ತತ್ತ್ವ - ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಸೂತ್ರ, ಮೌಲ್ಯ

ನಿಗುಣ - ಯಾವುದೇ ಗುಣಗಳನ್ನು ಆರೋಪಿಸಲಾಗದ, ಗುಣಾತೀತವಾದ

ನಿರಾಕಾರ - ಯಾವುದೇ ಆಕಾರವನ್ನು ಆರೋಪಿಸಲಾಗದ, ಎಲ್ಲ ಆಕಾರಗಳಿಗೆ ಅತೀತವಾದ

ಪ್ರಮಾದಾತೀತ - ಎಲ್ಲ ತಪ್ಪಿ, ಕಳಂಕ, ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ಅತೀತವಾದ

ಮೋಕ್ಷ - ಜೀವನದ ಕೊನೆಯ ಸ್ಥಿತಿ, ಮುಕ್ತಿ

ಮಣಿಸಂಚಯ - ಮಣಿವನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವುದು

ವಿಭೂತಿ ಮರುಷ - ಮಹಾನ್ ವೈಕ್ಯ, ಸಾಧಕ

ಚೈತನ್ಯ - ಶಕ್ತಿ

ಅಕಲಂಕ - ಕಳಂಕವಿಲ್ಲದ, ದೋಷರಹಿತ

ನಿಭಿಂದ - ಭಯವಿಲ್ಲದ

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ಯಾವುದು ಎಂದೆಂದೂ ನಮ್ಮೆ ಆದರ್ಶವಾಗಿರಬೇಕು?
೨. ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಮಗೆ ಆದರ್ಶವಾಗಬಲ್ಲನು?
೩. ಗುರುಮಾರ್ಚಿಮಾ ದಿನದಂದು ಲೇಖಕರು ಯಾರನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ?
೪. ತಿಲಕರನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿತ್ತು?
೫. ಶಿವಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ಜನರು ಮೂರ್ತಿಮಾಡಿ ಮಾಡಲು ಕಾರಣವೇನು?
೨. ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು?
೩. ಮೋಗನ್ನು ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಇರುವ ತೊಡಕುಗಳೇನು?
೪. ದ್ವಾರಾವನ್ನೇ ನಮ್ಮೆ ಗುರುವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಲೇಖಕರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೇಕೆ?
೫. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಇರುವ ತೊಡಕುಗಳೇನು?

ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿ ದೋಷರಹಿತನಾಗಿರಬೇಕಾದ್ದು ಮುಖ್ಯ, ಏಕೆ?
೨. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೇವಲ ಮಣ್ಣಸಂಚಯಕ್ಕಾಗಿ ಮೂಡಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ – ಲೇಖಕರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಕಾರಣವೇನು?
೩. ಯಾವ ಕಲೆಯನ್ನು ನಾವು ಸೊಗಸಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿದ್ದೇವೆಂದು ಲೇಖಕರು ನಗೆಯಾದುತ್ತಾರೆ?
೪. ಮಣ್ಣಸಂಚಯ ಹಾಗೂ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಗ್ರಂಥಪತ್ರ ಮಾಡುವದರ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?
೫. ತಿಲಕರು ಮತ್ತು ಶಿವಾಜಿಯವರನ್ನು ಜನ ಹೀಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ? ಈ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖಕರು ಯಾವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಳೆದಿದ್ದಾರೆ?

ಈ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳ ಅರ್ಥಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಆರೇಳು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

೧. ಭಗವಂತನ ಗುಣ ಎಂದಾದರೂ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಬಂದಿತೆ?
೨. ಮೋಗ್ನಗಳ ಬದಲು ಮೂರ್ಚ ಅರಳಿದ ಪುಷ್ಟಿಗಳು ನಮ್ಮೆ ಆದರ್ಶವಾಗಬೇಕು.

೮) ಈ ವಿವರದ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚಚೆ/ಸಂವಾದ ನಡೆಸಿ:

೧. ಯಾವುದು ಆದರ್ಶವಾಗಬೇಕು - ತತ್ತ್ವ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿ?
೨. ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಆದರ್ಶ ಮರುಷರಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು? ಯಾಕೆ?
೩. ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಗುಣಗಳು ಇರಬೇಕು?
೪. ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ದೇವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯೇ ತಪ್ಪೆ?
೫. ಮನುಷ್ಯರು ಮೂರ್ತಿಪೂರ್ಜಿಯನ್ನು ಯಾಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ?

ಭಾಷೆಯ ಸೊಬಗು

ಅ ಮತ್ತು ಹಂಬ ಅಕ್ಷರಗಳ ಉಚ್ಛಾರ ಒಂದೇ ಬಗೆಯಾಗಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತದಾದರೂ ಅವುಗಳ ಮದ್ದ ಸ್ವಷ್ಟವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ.

ಅರಿವೆ - ಬಟ್ಟೆ

ಹರಿವೆ - ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸೊಪ್ಪು

- (೧) ಅವನಿಗೆ ಅರಿವೆ ಹೊಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಾಸು ಕೊಡು.
- (೨) ಹರಿವೆ ಸೊಪ್ಪು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆಂದು ಅವನನ್ನು ಸಂತೆಗೆ ಕಳಿಸು.

ವರಿಕೆ - ಹೆಚ್ಚಳ

ಹೇರಿಕೆ - ಒಂದರ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಹಾಕು

- (೩) ಪೆಟ್ರೋಲೆ ಬೆಲೆ ವರಿಕೆಯಾದರೆ ಎಲ್ಲ ಜೀವನಾವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳ ಬೆಲೆಗಳೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತವೆ.
- (೪) ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಲವಂತದ ಹೇರಿಕೆ ಸಲ್ಲದು.
- ಇಂಥ ಇನ್ನೊಂದು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

ಸ್ವಾಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭಾಸ

I. ಸಮಾಸಗಳು

ಆ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

೧. ಅಲ್ಲಿ ಹಿರಿದಾದ ತೊರೆಯು ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು.
೨. ಬಸವನು ಕಾಲಿನ ಬಳಿಗಳನ್ನು ತಂದನು.
೩. ಕೊಡಗಿನ ಜನರು ಕರೆಗಳ, ಕಟ್ಟಿಗಳ, ಬಾವಿಗಳ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಒಂದನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ‘ಹಿರಿದಾದ, ತೋರೆ’ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ‘ಹೆಡ್ಮೋರೆ’ ಎಂದೂ ಎರಡನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ‘ಕಾಲಿನ ಬಳಿಗಳನ್ನು’ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ‘ಕಾಲುಬಳಿ’ ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಮೂರನೆಯ ವಾಕ್ಯದ ‘ಕೆರಿಗಳ, ಕಟ್ಟಿಗಳ, ಬಾವಿಗಳ’ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ‘ಕೆರೆಕಟ್ಟಿಬಾವಿಗಳ’ ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ—

ಎರಡು ಅಥವಾ ಅನೇಕ ಪದಗಳನ್ನು ಅಥವ್ಯಕ್ತನುಸಾರವಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ (ಅಥವ್ಯಕ್ತ ಲೋಪ ಭಾರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ) ಒಂದೇ ಪದವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಯನ್ನು ‘ಸಮಾಸ’ ರಚನೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದು. ಹೀಗೆ ರಚನೆಗೊಳ್ಳುವ ಸಮಸ್ತಪದ ಅಥವಾ ಸಮಾಸದ ಮೊದಲ ಪದವು ಪೂರ್ವಪದವೆಂತಲೂ ಕೊನೆಯ ಪದವು ಉತ್ತರ ಪದವೆಂತಲೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಸಮಸ್ತಪದವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆಯುವುದನ್ನು ‘ವಿಗ್ರಹವಾಕ್ಯ’ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಸಮಾಸ ರಚನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದವನ್ನೇ ಸೇರಿಸಬೇಕು ಹೊರತು ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಅಥವಾ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಸೇರಿಸಿದರೆ ಅದು ‘ಅರಿಸಮಾಸ’ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪೂರ್ವದ ಕವಿಗಳ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ, ಬಿರುದಾವಳಿಗಳಲ್ಲಿ, ಗಮಕ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಸಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ದೋಷವಿಲ್ಲ.

ಸಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಪದ ಅಥವಾಪ್ರಥಾನ ಸಮಾಸ. ಉತ್ತರಪದ ಅಥವಾಪ್ರಥಾನ ಸಮಾಸ, ಉಭಯಪದ ಅಥವಾಪ್ರಥಾನ ಸಮಾಸ, ಅನ್ಯಪದ ಅಥವಾಪ್ರಥಾನ ಸಮಾಸ ಎಂಬ ಪ್ರಭೇದಗಳಿವೆ. ಈ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಎಂಟು ವಿಧದ ಸಮಾಸಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿರುಷ, ಕರ್ಮಧಾರಯ, ಧ್ವನಿ, ಬಹುವೀಕಿ, ಅಂಶಿ, ಧ್ವಂಧ್ಯ, ಕ್ರಿಯಾ ಮತ್ತು ಗಮಕ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಎಂಟೂ ಸಮಾಸಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿನ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ.

ತಪ್ಪಿರುಷ ಸಮಾಸ : ಬೆಟ್ಟದ + ತಾವರೆ = ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ
ತಲೆಯಲ್ಲಿ + ನೋವು = ತಲೆನೋವು

ಕರ್ಮಧಾರಯ ಸಮಾಸ : ಇನಿದು + ಮಾವು = ಇಮ್ಮಾವು
ಮೆಲ್ಲಿತು + ಮಾತು = ಮೆಲ್ಲಾತು
ಹೊಸದು + ಕನ್ನಡ = ಹೊಸಗನ್ನಡ

ಧ್ವನಿಸಮಾಸ : ಮೂರು + ಗಾವುದ = ಮೂಗಾವುದ
ಮೂರು + ಕಣ್ಣಿ = ಮುಕ್ಕಣ್ಣಿ
ಸಪ್ತಗಳಾದ + ಸ್ವರಗಳು = ಸಪ್ತಸ್ವರಗಳು

ಬಹುವೀಕಿಸಮಾಸ : ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿ ಉಳ್ಳವನು ಆವನೋ ಅವನು - ಹಣೆಗಣ್ಣಿ - ಶೀವ.
ಮೂರು ಕಣ್ಣಿ ಉಳ್ಳವನು ಆವನೋ ಅವನು - ಮುಕ್ಕಣ್ಣಿ - ಶೀವ.
ಚಕ್ರವು ಪಾಣೆಯಲ್ಲಿ ಆವನಿಗೋ ಅವನು - ಚಕ್ರಪಾಣಿ - ವಿಷ್ಣು

ಅಂಶಮಾಸ :

ಕ್ಯಾಯ + ಅಡಿ = ಅಂಗೈ

ತಲೆಯ + ಹಿಂದು = ಹಿಂದಲೆ

ಕಣ್ಣ + ಕಡೆ = ಕಡೆಗಳ್ಳು

ದ್ವಾಂದ್ವಮಾಸ :

ಗಿರಿಯೂ + ವನವೂ + ದುಗ್ಗವೂ = ಗಿರಿವನದುಗ್ಗಗಳು

ಕರಿಯೂ + ತುರಗವೂ + ರಥವೂ = ಕರಿತುರಗರಥ

ಕ್ರಿಯಮಾಸ :

ಮೃಯನ್ನು + ಮುಚ್ಚು = ಮೃಮುಚ್ಚು

ಕಣ್ಣಿನೀರೆ + ತೆರೆ = ಕಣ್ಣಿರೆ

ಕಣ್ಣಿನಿಂದ + ಕೆಡು = ಕಂಗೆಡು

ಗಮಕಸಮಾಸ :

ಅದು + ಕಲ್ಲು = ಆಕಲ್ಲು

ಇದು + ಬೆಕ್ಕು = ಈಬೆಕ್ಕು

ನೆಯ್ಯಾದು + ವಸ್ತು = ನೆಯ್ಯಾವಸ್ತು

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

೧. ಹೊಟ್ಟಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಿಂಧ ರಚಿಸಿರಿ.

೨. ಗ್ರಾಮಸ್ವರಾಜ್ಯ ಓ. ತ್ಯಾಜ್ಯವಸ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ

II. ತದ್ವಿತಾಂತಗಳು

ಶಾ. ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

೧. ಮೋಸವನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಇದ್ದಾನೆ.

೨. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬಲ್ಲವನು ಬಂದನು.

ಮೊದಲ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮೋಸವನ್ನು ಎಂಬ ಪದದ ಮುಂದೆ ಮಾಡುವವನು ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗಾರ ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯೇಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮೋಸಗಾರ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

ಅಂದರೆ ಮೋಸವನ್ನು + (ಮಾಡುವವನು) + ಗಾರ = ಮೋಸಗಾರ ಎಂಬ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪದರಚನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಪ್ರಕೃತಿ ಪದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಪ್ರತ್ಯೇಯವನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ಕ್ರಮವಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಮೋಸ ಎಂಬ ಪ್ರಕೃತಿ ಪದದ ಜೊಲೆಗೆ ಇದ್ದ ಅನ್ನು ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯೇಯವನ್ನು ತೆಗೆದು ಗಾರ ಎಂಬ ತದ್ವಿತ ಪ್ರತ್ಯೇಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಮೋಸಗಾರ ಎಂಬ ತದ್ವಿತಾಂತ ಪದರಚನೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

ಎರಡನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆದು ಕನ್ನಡವನ್ನು (ಪ್ರಕೃತಿಪದ) + ಇಗ (ತದ್ವಿತ ಪ್ರತ್ಯೇಯ) = ಕನ್ನಡಿಗ ಎಂಬ ತದ್ವಿತಾಂತ ಪದರಚನೆಯಾಗಿದೆ.

ತದ್ವಿತಾಂತ : ನಾಮಪದಗಳ ಮೇಲೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಗಾರ, ಕಾರ, ಇಗ, ಆಡಿಗ, ವಂತ, ಇಕ, ಗಾರ್ತಿ, ಕಾರ್ತಿ, ಇತಿ, ವಂತ ಮುಂತಾದ ತದ್ವಿತ ಪ್ರಶ್ನಯಗಳು ಸೇರಿ ತದ್ವಿತಾಂತಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಹೀಗೆ ರಚನೆಯಾಗುವ ತದ್ವಿತ ಪ್ರಶ್ನಯಗಳಲ್ಲಿ ತದ್ವಿತಾಂತನಾಮ, ತದ್ವಿತಾಂತಭಾವನಾಮ ಮತ್ತು ತದ್ವಿತಾಂತ ಅವ್ಯಯಗಳೆಂದು ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ.

ತದ್ವಿತಾಂತ ನಾಮಗಳು : ನಾಮಪದಗಳಿಗೆ ತದ್ವಿತ ಪ್ರಶ್ನಯಗಳು ಸೇರಿ ಆಗುವ ಪದಗಳೇ ತದ್ವಿತಾಂತನಾಮಗಳು.

ಉದಾ:- (ಪ್ರಲ್ಲಿಂಗರೂಪದಲ್ಲಿ)

ಬಳೆಯನ್ನು	+	ಮಾರುವವನು	=	ಬಳೆಗಾರ
ಕೋಲನ್ನು	+	ಹಿಡಿಯವವನು	=	ಕೋಲುಕಾರ
ಕನ್ನಡವನ್ನು	+	ಬಲ್ಲವನು	=	ಕನ್ನಡಿಗ
ಸಿರಿಯನ್ನು	+	ಉಳ್ಳವನು	=	ಸಿರಿವಂತ
ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು	+	ಉಳ್ಳವನು	=	ಪ್ರಮಾಣಿಕ

(ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗರೂಪದಲ್ಲಿ)

ಬಳೆಯನ್ನು	+	ಮಾರುವವಳು	=	ಬಳೆಗಾರ್ತಿ
ಕೋಲನ್ನು	+	ಹಿಡಿಯವವಳು	=	ಕೋಲುಕಾರ್ತಿ
ಕನ್ನಡವನ್ನು	+	ಬಲ್ಲವಳು	=	ಕನ್ನಡಿತಿ
ಸಿರಿಯನ್ನು	+	ಉಳ್ಳವಳು	=	ಸಿರಿವಂತಿ

ಹೀಗೆ—

ಇತಿ, ಇತ್ತಿ, ಗಿತ್ತಿ, ತಿ, ಎ ಇತ್ಯಾದಿ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ರೂಪದ ತದ್ವಿತ ಪ್ರಶ್ನಯಗಳು ಸೇರಿ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗದ ತದ್ವಿತಾಂತಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ತದ್ವಿತಾಂತ ಭಾವನಾಮಗಳು :

- ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.
- ಬಡತನ, ಸಿರಿತನಗಳು ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ.
- ನಮಗೆ ಅದೊಂದು ಹಿರಿಮೆ.

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಬಡತನ, ಸಿರಿತನ, ಹಿರಿಮೆ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಬಡವನ ಭಾವ – ಬಡತನ ಸಿರಿವಂತನ ಭಾವ – ಸಿರಿತನ, ಹಿರಿದರ ಭಾವ – ಹಿರಿಮೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿರುವ ತನ, ಮೆ ಎಂಬ ಪದಗಳು ಭಾವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿವೆ. ಹೀಗೆ...

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪಣ್ಣೀ ವಿಭಕ್ತ್ಯಂತ ನಾಮಪದಗಳ ಮುಂದೆ ಭಾವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ – ತನ,- ಇಕೆ, -ಪ್ಪ, - ಮೆ ಇತ್ಯಾದಿ ತದ್ದಿತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ ತದ್ದಿತಾಂತ ಭಾವನಾಮಗಳಿನಿಷ್ಪತ್ವವು.

- ಉದಾ:- ಜಾಣನ (ಭಾವ) ತನ – ಜಾಣತನ
ಚೆಲುವಿನ (ಭಾವ) ಇಕೆ – ಚೆಲುವಿಕೆ
ಕರಿದರ (ಭಾವ) ಪ್ಪ – ಕಪ್ಪು
ಪಿರಿದರ (ಭಾವ) ಮೆ – ಪೆಮೆ

ತದ್ದಿತಾಂತಾವ್ಯಯ

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

- ಇವನು ಭೀಮನಂತೆ ಬಲಶಾಲಿ.
- ಶಾಲೆಯ ತನಕ ಬನ್ನಿ.
- ಆಕೆಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕವಳು.

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭೀಮನಂತೆ, ಶಾಲೆಯತನಕ, ಆಕೆಗಿಂತ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದಾಗ ಭೀಮನ + ಅಂತೆ, ಶಾಲೆಯ + ತನಕ, ಆಕೆಗೆ + ಇಂತ ಎಂದಾಗುವುದು. ಹಿಗೆ....

ನಾಮಪದಗಳ ಮುಂದೆ ಅಂತೆ, ಪೋಲ್, ಪೋಲು, ತನಕ, ವರೆಗೆ, ಇಂತ, ಆಗಿ, ಒಸುಗ ಮುಂತಾದ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ ತದ್ದಿತಾಂತಾವ್ಯಯಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಬಂದಾಗ ನಾಮಪದದಲ್ಲಿರುವ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಲೋಪವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಉದಾ:

ಅಂತೆ	:	ಚಂದ್ರನಂತೆ, ಅವನಂತೆ
ಪೋಲ್	:	ಚಂದ್ರನಪೋಲ್, ಅವನಪೋಲ್
ಪೋಲು	:	ನನ್ನಪೋಲು, ಅವಳಪೋಲು
ಪೋಲು	:	ಮನೆಯಪೋಲು, ಇದರಪೋಲು
ಪೋಲ್	:	ಕರಡಿಯಪೋಲ್, ನದಿಯಪೋಲ್
ತನಕ	:	ಮನೆಯತನಕ, ಹಿಮಾಲಯದತನಕ
ವರೆಗೆ	:	ಶಾಲೆಯವರೆಗೆ, ಪಟ್ಟಣದವರೆಗೆ
ಮಟ್ಟಿಗೆ	:	ಇವಳಮಟ್ಟಿಗೆ, ಸುಂದರನಮಟ್ಟಿಗೆ
ಒಸ್ಕರ	:	ನನಗೋಸ್ಕರ, ಬೆಕ್ಕಿಗೋಸ್ಕರ
ಸಲುವಾಗಿ	:	ಅಜ್ಞಾನನ ಸಲುವಾಗಿ, ಕಟ್ಟಡದ ಸಲುವಾಗಿ
ಇಂತ	:	ರಾಧೆಗಿಂತ, ಅದಕ್ಕಿಂತ
ಆಗಿ	:	ನಿನಗಾಗಿ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ
ಒಸುಗ	:	ಮದುವೆಗೋಸುಗ, ಕಾಗೆಗೋಸುಗ

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ.

ಇ. ತದ್ದಿತಾಂತಗಳೆಂದರೇನು?

ಈ. ತದ್ದಿತಾಂತ ಭಾವನಾಮಗಳೆಂದರೇನು? ಉದಾಹರಣೆ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿ.

ಕರ್ಕ್ಯಾಪಿಕ್ಕೆ, ಆರಂಭಿಸು, ಪ್ರಯತ್ನಿಸು, ಘಾಸಿಗೊಳಿಸು.

ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಕ ಪದ ಬರೆಯಿರಿ.

ಒಳಿತು, ಸಮಜ್ಞ, ಪುಣ್ಯ, ಬೆಳಕು, ಧರ್ಮ.

ಈ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಗಾದೆಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಇ. ಕಟ್ಟುವುದು ಕರಿಣಾ; ಕೆಡಹುವುದು ಸುಲಭ.

ಈ. ಹತ್ತೆ ತಾಯಿ; ಹೊತ್ತೆ ನಾಡು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲು.

ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿ

“ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳೇ ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗ”

ತುಮಕೂರು: ನ.ಗಳಿ:- “ಭಾರತದ ಪ್ರಥಾನಿ ಜವಾಹರಲಾಲರು ತಮ್ಮ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ದಿನವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸಲು ಕರೆಯಿತ್ತಿರುವುದು ಎಲ್ಲಾಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ನೆಹರೂರವರ ಜಿಂತನೆಯಂತೆ ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳೇ ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ಆಶಯವಾಗಿತ್ತು. ಇಂದು ನಿಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳದಿನದ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ನೆಹರೂರವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ಲಭಿಸಿದಂತಾಯ್ತು” ಎಂದು ಸ್ಥಳೀಯ ಶಾಸಕರು ಹೇಳಿದರು. ಇಲ್ಲಿನ ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ ಪ್ರೋಫೆಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ದಿನಾಚರಣೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಮಾರಂಭದ ಅಧ್ಯಕ್ಷಸಾಫಾನದಿಂದ ಅವರು ಮಾತನಾಡಿದರು.

ಅನಂತರ ವಿವಿಧ ಸ್ವರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜೀತರಾದವರಿಗೆ ಶಾಸಕರು ಬಹುಮಾನ ವಿತರಿಸಿದರು. ಮಕ್ಕಳಿಂದ ವಿವಿಧ ವಿನೋದಾವಳಿ ನಡೆಯಿತು. ಸಹಕ್ಕಿಕ ರಾಮಯ್ಯನವರು ಸಾಗ್ರಹಿಸಿ, ಸಹಕ್ಕಿಕ ಕುಮುದ ವಂದಿಸಿದರು. ಚಿತ್ರಕಲಾಶಿಕ್ಷಕರು ರೋಬಟ್ ಕಾರ್ಡ್‌ಕ್ರೆಡ್ಟ್ ನಿರೂಪಿಸಿದರು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯೆಂದಿಗೆ ಸಮಾರಂಭ ಸಂಪನ್ಮೂಲಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಸಿದರು.

.....
(ವರದಿಗಾರರ ಸಹಿ)

ಪೂರಕ ಓದು

- ಕೇಶವ ಬಲೀರಾಮ ಹೆಡಗೇವಾರರ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಓದಿರಿ. (ಭಾರತ - ಭಾರತಿ)
- ಹೆಡಗೇವಾರರ ಜಿಂತನೆಗಳ ಕೃತಿ “ಪ್ರೇರಣಾ” ಓದಿರಿ.
- ಆದರ್ಶ ಮರುಷರ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಓದಿರಿ.

* * * *

ಇ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಭಾರತೀಯ ಚಿಂತನೆಗಳು

ಶತಾವಧಾನಿ ಡಾ. ಆರ್. ಗಣೇಶ -

ಪ್ರಮೇಶ : ಭಾರತದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಜಗತ್ತಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿಂದು. ಇದು ಪ್ರಾಚೀನವೂ ಹೌದು, ನಿತ್ಯನಾಶನವೂ ಹೌದು. ಅದಕ್ಕಿಂದೇ ಹಿರಿಯರು ಇದನ್ನು “ಸನಾತನ” ಎಂದು ಕರೆದರು. ಭಾರತದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಮಾಣವು ಬೇರಾವುದೇ ನಾಗರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕುರಿತು ನಮಗೆ ಇರುವ ಪರಿಚಯ ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟೇ. ಎಲ್ಲವೂ “ಇವೆ” ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತೇ ಹೊರತು ಅದರಲ್ಲಿ “ಏನಿದೆ?” ಎಂಬುದರ ಕಡೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಂದಿ ಉದಾಸೀನರು. ಹಾಗಾಗಿ ಭಾರತದ ಬಹಳಷ್ಟು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ಕಟ್ಟಕೊಟ್ಟ ತಪ್ಪಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನೇ ನಾವು ಸತ್ಯವೆಂದು ನಂಬುವಂತಾಯಿತು. ಭಾರತವು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಖೂಣ, ಧರ್ಮ, ಸತ್ಯ, ಖೂಣ ಮುಂತಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಅಜ್ಞರು. ಯಜ್ಞ, ದಾನ ಇತ್ಯಾದಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಮಹೋನ್ವತ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ನಾವು ಅವುಗಳಿಗೆ ನೀಚಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಭಾರತವನ್ನು ಹೀಗಳೆಯುವ ಕೆಲಸವನ್ನೇ ಮಾಡಿದ್ದೇವು. ನಮ್ಮ ನೆಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯೋಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಸತ್ಯಗಳನ್ನು, ಮೂಲಸೆಲೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯೋಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಆಗಿದೆ.

ಒಂದು ಕವಿತೆಯು ಅರ್ಥವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾದ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು. ಆ ಪದಗಳ ಮೇಲುಮೇಲಿನ ಅರ್ಥದ ಜೊತೆಗೇ ಅವು ಹೊಳೆಯಿಸುವ ವಿಶೇಷಾರ್ಥಗಳ ಜ್ಞಾನವೂ ಇರಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಕವಿತೆಯ ಲಯ, ಭಂದಸ್ಸು, ಗತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು. ಕಾವ್ಯವು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಆಸ್ತಾದಿಸುವ ಮನೋಧರ್ಮವಿರಬೇಕು. ಇವಿಲ್ಲವಾದರೆ ಕೋಣನ ಮುಂದೆ ಕಿನ್ನರಿ ಬಾರಿಸಿದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಅಷ್ಟೇ ಲಾಭ! ಹಾಗೆಯೇ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಅರ್ಥವಾಗಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಓದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಪದಗಳ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರಷ್ಟೇ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾವವು ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅರ್ಥವಾಗದ ಭಾಷೆಯ ಅರ್ಥವಾಗದ ಲಿಪಿಯ ನಿಷಂಟನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಮಟ್ಟಿರುಗಿಸಿದಷ್ಟೇ ಪ್ರಯೋಜನವಾದಿತು. ಕೆಲವೊಂದು ಭಾರತೀಯ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನೂ, ಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

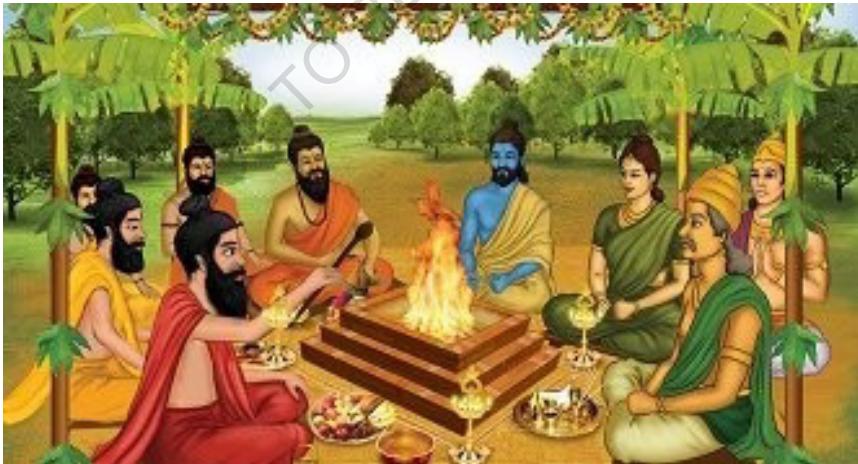
ಖೂಣ, ಸತ್ಯ, ಖೂಣ, ಧರ್ಮ

ಜಗತ್ತಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಹಿಂದಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಭೌತಜಗತ್ತಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಹಿಂದಿರುವ ಭೌತವ್ಯವಸ್ಥೆ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಅರಿವಾದರೆ ಭಾವಜಗತ್ತಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಹಿಂದಿರುವ ಭಾವವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವೆರಡೂ ಜಗತ್ತುಗಳ ಹಿಂದಿರುವ ತತ್ತ್ವ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ‘ಸತ್ಯ’ ಎನಿಸಿದ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಹಿಂದಿರುವ ‘ಖೂಣ’ ಎಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಮಾತ್ರ ವೇದ್ಯ. ಖೂಣದ ಅರಿವಾದ ಕೂಡಲೆ ನಾವು ಸತ್ಯಕ್ಕೆಷ್ಟ ಖೂಣಿಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆಂಬ ಪ್ರಜ್ಞ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿಸಿದೊಡನೆ ನೀರು ಬರುವುದು ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದರೆ ಹೀಗೆ ನೀರು ಬರಲು ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಮಾನವವ್ಯವಸ್ಥೆಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇದಕ್ಕೂ ಮೂಲವನಿಸಿದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾದ ಕಡಲಗಳು, ಮುಗಿಲುಗಳು, ಮಳೆ-ಗಾಳಿಗಳು,

ರವಿಕಿರಣಗಳು, ಗಿಡ-ಮರಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಅದೆಪ್ಪು ದೊಡ್ಡ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ದುಡಿಯುತ್ತದೆ; ಹೀಗಾಗಿ ಇಂಥ ಜೀವಮೋಷಕ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಮೋಲು ಮಾಡಬಾರದು ಎಂಬ ಅರಿವೇ ಇತ್ತ. ಈ ಅರಿವು ಯಾರನ್ನೇ ಆದರೂ ಇಡಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡದೆ ಇರದು. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಆ ಅರಿವೇ ಹುಸಿಯೆನ್ನಬೇಕು. ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ಈ ಭಾವವೇ ‘ಮುಣ್ಣಪ್ರಜ್ಞ’ ಒಮ್ಮೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಜಗದ್ವೈವಸ್ಥೆಗೆ ಖರಣಿಗಳಿಂದ ತಿಳಿದ ಬಳಿಕ ಸುಮ್ಮನಿರಲಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಸಾಲದ ಹೊರೆ ಹೊತ್ತ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅದನ್ನು ಶೀರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡದಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ! ಇಂಥ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೇ ‘ಧರ್ಮ’ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆ ಒಕ್ಕಣಿಸಿದೆ.

ಯಜ್ಞ ದಾನ, ತಪಸ್ಸು

ಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆಗಿರುವ ಪ್ರಥಾನ ಮಾರ್ಗವೇ ‘ಯಜ್ಞ’. ಯಜ್ಞ ಎಂದರೆ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪ ಸುರಿಯುವ, ಆಹಾರವನ್ನು ಮೋಲು ಮಾಡುವ ಕಂಡಾಚಾರ ಎಂದು ಹಲವರ ಆಕ್ಷೇಪ. ಅಗ್ನಿಮುಖಿದಲ್ಲಿ ಆಹುತಿ ನೀಡುವುದು ಒಂದು ಸಂಕೇತ ಮಾತ್ರ. ಇದು ಬಟ್ಟೆಯಿಂದಾದ ಬಾವುಟಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರದ್ವಜವೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸುವಂತೆಯೇ ಸರಿ. Struggle for existence ಎಂದು ಚಾಲ್ರ್ಫ್ ಡಾರ್ವಿನ್ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಹೊತ್ತಹೊತ್ತಿನ ತುತ್ತಿಗಾಗಿ, ಅನ್ನ-ಚಿನ್ನಗಳಿಗಾಗಿ ಸೆಣಿಸಿ ಹೆಣಗುತ್ತಿರುವ ಮಾನವ ಸಹಜವಾಗಿ ಲೋಭಿ. ಪ್ರಕೃತಿ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ ಇಂಥ ಜಿಮೂತನವನ್ನು. ಇದನ್ನು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಏರದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಬಾಳು ಹಸನಾಗದು, ಅರ್ಥಾತ್ವಾವಂತೂ ಆಗಲೇ ಆರದು. ನಿಸರ್ಗಲೋಭಿಯಾದ ಅವನಿಗೆ ಜೀದಾಯದ ಹಾದಿಯನ್ನೂ ಅದು ಕೊಡುವ ನೆಮ್ಮೆದಿಯನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ ತಾಯಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ‘ಯಜ್ಞ’ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಂದು ಅನುಷ್ಠಾನ. ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಆಹಾರಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪಡೆದುಹೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ತಡ್ಡ. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನೇ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ - ತನಗೆ ಮರಳಿ ಬರುವುದೆಂಬ ಯಾವುದೇ ನಿಶ್ಚಯ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಜೀವನಪಾಠದ ಕಲಿಕೆ ತಾನೆ!

“ಮನಷ್ಯಾಃ ಅನ್ನಗತಪ್ರಾಣಾಃ” ಎಂದು ವೇದ ಹೇಳಿದೆ. ಚಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕಬಹುದು; ಆದರೆ ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕಲಾದೀತೇ! ಹೀಗೆ ನಮಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ನಾವು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿಯಾದರೂ ಅಗ್ನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವುದೆಂದರೆ ಅದು ಪ್ರತಿಫಲದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವುದರ ಲಕ್ಷಣ. ಹೀಗೆ

త్వాగవనొన్నందు పిరియ మౌల్యవాగి సాక్షాత్కారిసికోండ బళిక జగత్తిన సహమానవరోడన బాటువుదు సుఖివాగుత్తదే. ఈ కారణదిందలే యజ్ఞశ్చే ‘దేవతారాధన’ ఎంబ అధ్యవష్టే అల్లదే ‘ఒట్టు సేరువికే’, ‘హంచికోండు బాటువికే’, ‘త్వాగ మాడువికే’ ఎంబెల్ల అధ్యస్తరస్వగ్రామివే. మనసమావ్యాపకవాగి ఒమ్మె కోట్ట బళిక కళవలిసబారదు. ‘కోట్టు కేట్టి’ ఎన్నువుదు సరియల్లవేందే అచ్ఛగన్నడద గాదమాతు. త్వాగవన్ను మాడియూ పశ్చాత్తాప పడదిరువుదు నిజక్షూ మనస్సిన ఒందు లున్నతి.

ಪ್ರತಿಕ್ಷಲದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿದ ತ್ಯಾಗವು ‘ದಾನ’ವಾದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಬೇಕಾದ ಮನಸ್ಸಿನ ಪರಿಪಾಠ ‘ತಪಸ್ಸು’. ಹೀಗೆ ಯಜ್ಞ ಎಂಬ ನಾಣ್ಯಕ್ಕೆ ದಾನ ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸುಗಳೆಂಬ ಎರಡು ಮುಖಿಗಳಿವೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಸಲ್ಲವ ನಾಣ್ಯ ಯಜ್ಞವೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶ-ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಭುತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಚಲಾವಣೆಗೆ ಬರುವ ಹಣವಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗೆ ಯಜ್ಞ ಒಂದು ಪರಮ್ಯ ಸಾಧನ.

ಮಾನವನು ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಳತನ್ನ ಇಬ್ಬಗೆಯಾಗಿ ಸಾಧಿಸಬಹುದೆಂದು ವೇದಗಳು ತಿಳಿಸುವಾಗ ‘ಇಷ್ಟ’ ಮತ್ತು ‘ಪೂರ್ತ್ವ’ ಎಂಬ ಎರಡು ಬಗೆಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಒಕ್ಕಣಿಸುತ್ತವೆ. ಇಷ್ಟ ಎಂಬುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ತ್ವ ಎಂಬುದು ಕರೆ-ಭಾವಿಗಳ ಕಟ್ಟಿಸುವಿಕೆ, ಮರ-ಗಿಡಗಳ ನೆಡುವಿಕೆ, ದೀನ-ದಲ್ಲಿತರಿಗೆ ನೆರಪು, ಮಂಟಪ-ಧರ್ಮಸತ್ರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಕವಿ-ಕಲಾವಿದರ ಪೋಷಣ ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಲೋಕೋಪಕಾರವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೂಡ ತತ್ವತ್ವತ್ವಃ ಸಮಾಜ ಎಂಬ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಜಗದಾರಾಥನೆ ಎಂಬ ಯಜ್ಞವೇ.

ಮರುಪಾಠಗಳು

ನಮ್ಮೆಳ್ಗಿನ ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಪ್ರಾಣಿಯ ಪರಿಯೇ ‘ಮರುಷಾಧ್ರ’. ಅಂದರೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯುವ ಬಗೆಯೇ ಮರುಷಾಧ್ರ ಎಂದಾಯಿತು. ಪರಮಾಧ್ರದಲ್ಲಿ ಇರವಿಗೂ ಅರಿವಿಗೂ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಇವೆರಡೂ ತಮ್ಮ ಸಾಧಕ್ಯವನ್ನು ನಲವಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಸರ್ತೋ+ಚಿತೋ+ಆನಂದ ಎಂಬ ಇರವು, ಅರಿವು, ನಲವುಗಳ ಅಭಿಜ್ಞಾನವೇ ಮರುಷಾಧ್ರದ ಅಂಶರಂಗ. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ‘ಮರುಷ’ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಗಂಡು

ಎಂಬ ಸಂಕುಚಿತವಾದ ಅರ್ಥ ಸಲ್ಲವುದಿಲ್ಲ. ಇದೇನಿದ್ದರೂ ಲಿಂಗಾತೀತವಾದ ಆತ್ಮವನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು. ಇಂಥ ಆತ್ಮವೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತು.

ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷಗಳಂಬ ನಾಲ್ಕು ಮರುಷಾರ್ಥಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಬಯಕೆಯೇ ಮೂಲವಾದ ಕಾಮವು ಜೀವಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಇಂಥ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಆಯಾ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಈಡೇರಿಸಬಲ್ಲ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಅರ್ಥವು ಜಗತ್ತೇಂದ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಬಯಕೆ-ಈಡೇರಿಕೆಗಳ ಮೊತ್ತವೇನಿಸಿದ ಜೀವ-ಜಗತ್ತಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಮೌಲ್ಯವೇ ಧರ್ಮ. ಧರ್ಮದ ಕೇಂದ್ರ ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿದೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ‘ದೇವರು’ ಎಂದು ನಂಬುವ ಪರತತ್ವವನ್ನೇ ಶಾಸಗಳು ‘ಈಶ್ವರ’ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿವೆ. ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿರಿಸದ ಜನರೂ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಂಥವರ ಪಾಲಿಗೆ ಧರ್ಮ ಎನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಜಗತ್ತು-ಜೀವಗಳ ನಡುವೆ ಇರಬೇಕಾದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ವ್ಯವಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅರ್ಥ-ಕಾಮಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಇಂಥದ್ದೇ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗೆಯ ಶಿಸ್ತೇ ಅವರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಧರ್ಮ. ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಇರಿಸಿದವರಿಗೆ ಧರ್ಮವು ಬರಿಯ ವ್ಯವಹಾರವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಆಚಾರವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ‘ವ್ಯವಹಾರ’ವು ಮಾನವರ ನಡುವಳಿ ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದರೆ ‘ಆಚಾರ’ವು ಮಾನವರ ಒಳಗೊ ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ.

ಸ್ವಧರ್ಮ

ಮರುಷಾರ್ಥಗಳ ಸಾಧನೆಗೆ ಸ್ವಧರ್ಮಾಚರಣೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ. ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ತನ್ನದಾದ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ತಾನೂ ತನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಜಗತ್ತಾತ್ಮಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೆಮ್ಮೆದಿಯನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಪರಿಯೇ ಸ್ವಧರ್ಮ. ಹಿಂದೆ ಸಮಾಜ ತುಂಬ ಸರಳವಾಗಿದ್ದಾಗ, ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಮೂಲಕ ದೇಶ-ಕಾಲಗಳ ಮಾಪಾಡು ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿ-ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಕಡೆಮೆಯಿದ್ದಾಗ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಪರಿಸರಗಳಿಂದಲೇ ಮಾನವರ ಸ್ವಧರ್ಮಗಳು ಬಲುಮಟ್ಟಿಗೆ ರೂಪಿತವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಇಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪರಿಪೂರ್ವವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಾಕೆಂದು ತೋರಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಪರಿಸರಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ, ಅದು ಸಾಧುವೂ ಅಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ತನ್ನೊಳಗಿನ ಒಲವು-ನಿಲವುಗಳಿಂದಲೇ ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಉಂಟು. ದಿಟ್ಟವೇ, ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಪರಿಸರಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಎಂದೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇವುಗಳಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾದುದು, ನಾವೆಲ್ಲ ನಷ್ಟಬಹುದಾದುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಒಳಗಿನ ನಿಶ್ಚಯವೇ.

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಶತಾವಧಾನಿ ಡಾ. ಆರ್. ಗಣೇಶ್ ಅವರು ಕೋಲಾರದವರು. ಅವರ ತಾಯಿ-ತಂದೆಯರು ಅಲಮೇಲಮ್ಮೆ ಮತ್ತು ಶರೀರನಾರಾಯಣ ಅಯ್ಯರ್. ಬಿ.ಇ., ಎಂ.ಎಸ್., ಎಂ.ಎ. ಮತ್ತು ಡಿ.ಲಿಟ್. ಪದವೀಧರರಾದ ಗಣೇಶ್ ಅವರು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಕವಿ-ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರು. ಇವರು ಕನಾರಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣರೆಯಾಗಿದ್ದ ‘ಅವಧಾನ’ ಕಲೆಯನ್ನು ಮನರುಜ್ಜೀವನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಇಲಂಂಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿ ಅಷ್ಟಾವಧಾನಗಳನ್ನು, ಏದು ಶತಾವಧಾನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು, ಸಂಸ್ಕಾರ, ಪ್ರಾಕೃತ, ಪಾಲಿ ಮೊದಲಾದ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿ ಗಳಿಸಿರುವ ಇವರು ಗ್ರೇಕ್ ಮೊದಲಾದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಭಾಷೆಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಾಮಿರಾರು ಫಂಟೆ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅರವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆರ್ಥಿಕಾವ್ಯಗಳ ನುಡಿಬೆಡಗು, ಪದ್ದತಿನಿಸಂಗ್ರಹ, ಭಾರತೀಯೋಚನ, ಬ್ರಹ್ಮಪುರಿಯ ಭಿಕ್ಷುಕ, ನಿತ್ಯನೀತಿ, ಭಾರತೀಯ ಕ್ಷಾತ್ರಪರಂಪರೆ, ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯ ಮುಂತಾದವು ಇವರ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳು. ‘ಮಣಿನ ಕನಸು’ ಇವರು ಬರೆದಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾದಂಬರಿ. “ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅವಧಾನಕಲೆ” ಎಂಬ ಅವರ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಹಂಪಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ತನ್ನ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಡಿ.ಲೀಟ್. ಪದವಿಯನ್ನು ನೀಡಿತು. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಹಲವಾರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶಾಸೀಯ ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಯಥ್ಕಗಾನಗಳಿಗೆ ಇವರ ಕೊಡುಗೆ ಮೌಲಿಕವಾಗಿದೆ. ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ನೀಡುವ ಬಾದರಾಯಣ ವ್ಯಾಸ ಸಮಾನವೇ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಇವರನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿವೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅನೇಕ ಮೌಲಿಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದೆ. ಅವುಗಳ ಪೈಕಿ ಕೆಲವು ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಲ್ಲಬಹುದಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಮೆಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ನಮ್ಮ ವ್ಯೇಯಕ್ಕಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಹಸನಾಗಿಸಿ ಆ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನವನ್ನೂ ಸುಂದರಗೊಳಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಇಂಥ ಕೆಲವು ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸುವುದು ಈ ಪಾಠದ ಉದ್ದೇಶ.

(೧) ಇತ್ತೀಚೆ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಾಗದೆ ಇದ್ದರೂ ಇದು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಒಂದು ಮಹೋನ್ನತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ. ಮೇಲಕ್ಕೆಸೇದ ಜಿಂಡು ಮತ್ತೆ ಭೂಮಿಯತ್ತ ಬೀಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ “ನೃತ್ಯ”. ಹೀಗೆ ವಾಪಸು ಭೂಮಿಯತ್ತ ಬರಲು, ಭೂಮಿಯ ಗುರುತ್ವವು ಜಿಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯವೆಸಗುವುದು ಎಂಬುದು “ಇತ್ತೀಚೆ”. ಭೂಮಿಯು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ತನ್ನ ಗುರುತ್ವದಿಂದ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದೆ, ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾವು ಭೂಮಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಭಾವವೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದು ಮನುಷ್ಯಕುಲಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಾಗದಂತೆ ನಮ್ಮ ಬಾಳನ್ನು ಬಾಳುವುದು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ. ಹಾಗೆಯೇ ಭೂಮಿಯ ಧರ್ಮ - ಗುರುತ್ವ ಸೂರ್ಯನ ಧರ್ಮ - ಬೆಳಗುವುದು. ಸತ್ಯವು ಮೇಲ್ಮೈಟಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿರಿಗೂ ಕಾಣಿಸಬಲ್ಲದಾದರೂ “ಇತ್ತೀಚೆ”ವನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಶ್ರಮ, ಸಂಸ್ಕಾರ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

(೨) ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಫಲದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ನಮ್ಮ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಧವಾ ಬಾಳಿನ ಯಾವುದೋ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದೇ “ಯಜ್ಞ”. ಆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಫಲದ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡದೆ ತಾಯಿಯು ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಮೋಷಿಸುವುದು ಕೂಡ ಯಜ್ಞವೇ. ಪ್ರತಿಫಲದ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿದ ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ “ದಾನ”ವೆಂದು ಹೆಸರು. ಮತ್ತು ಇಂಥ ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದೇ “ತಪಸ್ಸು”. ಲಾಭದ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ಯಾಕೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ “ಇತ್ತೀಚೆ”ದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರವಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಜನರು ಮಾವಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತಿಂದ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಮರಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟವರು ಯಾರೋ ಹಿರಿಯರು. ಮತ್ತು ಈಗ ಇವರು ನೆಡುವ ಗಿಡಗಳ ಹಣ್ಣಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವವರು ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನವರು. ಹೀಗೆ “ಬೇರೆಯವರ ತ್ಯಾಗದಿಂದ ನಾನು ಬಹಳಪ್ಪು ಲಾಭಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಉಳಿದವರು ಲಾಭ ಪಡೆಯಲಿ” ಎಂಬ ಮನಸ್ಸಿತಿಯೇ ತಪಸ್ಸು.

(೨) ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಮರುಷಾಧ್ರಗಳೆಂದರೆ ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾಮ, ಅರ್ಥಾತ್ ಬಯಕೆ ಎಂಬುದು ಜೀವಕೇಂದ್ರಿತ. ಮನುಷ್ಯನು ಸುಖವಾಗಿ ಬದುಕುವುದನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ಮೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಥಸಂಪಾದನೆಯು ಅವಶ್ಯಕ. ಹಾಗಾಗಿ ಅರ್ಥವು ಜಗತ್ತೇಂದ್ರಿತ. ಇವೆರಡನ್ನು ಬೆಸೆಯುವ ಮೌಲ್ಯವೇ ಧರ್ಮ. ಮನುಷ್ಯನು ಇಹದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿ, ನಂತರ ಮೋಕ್ಷದ ದಾರಿಗೆ ಹೋರಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯನು ಎಂದಿಗೂ ತನ್ನ ಸ್ವಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು ಉಚಿತವಾದದ್ದು. ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆ, ಆಸಕ್ತಿ, ಮನೋಧರ್ಮ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಭಾವನೆ - ಇವೆಲ್ಲ ತನಗೊಳ್ಳಬೇಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದದ್ದು ಎಂಬುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದೆ. ನಮ್ಮ ಶೀಲ, ಗುಣ, ಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಬಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಹಡುಕುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಅನನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೇ ಒಟ್ಟಾಗಿ ನಮ್ಮ “ಸ್ವಧರ್ಮ”. ನಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ನಾವು ಅರಿತುಕೊಂಡಾಗ ಮೂರಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯೂ ಶಾರೀರವೂ ಇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಜೀವನದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲೇ ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಉತ್ತಮ ಸಂಗೀತಗಾರನಾಗಿ ಹೆಸರಾಗಬಹುದು.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಖರ್ತ - ಜಗತ್ತಿನ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ; ಸತ್ಯದ ನೆಲೆ

ಜೀವಮೋಷಕ - ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನೀಡುವ

ಪರಂಪರೆ - ಕುಲ, ವಂಶ; ಸಂಪ್ರದಾಯ

ಲೋಭ - ಅಶಿಯಾದ ಆಸೆ

ತದ್ಯ - ಸತ್ಯ, ನಿಜ

ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ - ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಮರುಗುವುದು

ಪರಿಪಾಠ - ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಗಿರುವುದು

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಧರ್ಮ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆ ಯಾವುದನ್ನು ಒಕ್ಕಣಿಸಿದೆ?
- ಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆಗಿರುವ ಪ್ರಥಾನ ಮಾರ್ಗ ಯಾವುದು?
- ಬಾಳು ಹಸನಾಗಬೇಕಾದರೆ ಯಾವುದನ್ನು ಮೀರಬೇಕು?
- ಯಜ್ಞ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಏನೇನು ಅರ್ಥಸ್ವಾರಸ್ಯಗಳಿವೆ?
- ಅನ್ನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವೇದ ಏನು ಹೇಳಿದೆ?
- ಮರುಷಾಧ್ರ ಎಂದರೆ ಏನೆಂದು ಲೇಖಿಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ?

೬. ಆಚಾರವು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ?
೭. ಯಾವುದು ಸ್ವಧರ್ಮ ಎಂದು ಲೇಖಿಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ?
೮. ಸ್ವಧರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ಯಾವುದು?
೯. ಮನಸ್ಸಿನ ನಿಜವಾದ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ತೋರುವ ಅಂಶ ಯಾವುದು?
- ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.
- ಇತರ ಎಂದರೇನು?
 - ಇಂತಹ ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವೇನು?
 - ಯಜ್ಞಕ್ಕಿರುವ ಎರಡು ಮುಖಿಗಳು ಯಾವುವು?
 - ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಒಳಿತನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಾಧಿಸಬಹುದು?
 - ಪುರುಷ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕಿರುವ ಅರ್ಥವೇನು?
 - ಸ್ವಧರ್ಮವು ಯಾವುದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ?
- ಆ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಏದಾರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
೧. ಇತರ	೨. ಮೂರು
೩. ಸತ್ಯ	೪. ಧರ್ಮ
೫. ಸ್ವಧರ್ಮ	೬. ಈಶ್ವರ
೭. ಪುರುಷಾರ್ಥ	
- ಇ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಏದಾರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಚಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕಬಹುದು, ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕಲಾದೀತೆ?
 - ಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆಗಿರುವ ಪ್ರಧಾನ ಮಾರ್ಗವೇ ಯಜ್ಞ.
 - ಧರ್ಮದ ಕೇಂದ್ರ ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿದೆ.
 - ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ ಸಾಧನೆಗೆ ಸ್ವಧರ್ಮಾಚರಣೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ.
- ಈ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಉತ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಇತರವು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ _____ ಆಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
 - ಒಡೆಯ
 - ಪ್ರಮಾಣೀಕ
 - ಕೃತಜ್ಞ
 - ಅಧಿಯಾಳು

೧. ಯಜ್ಞವು ನಮಗೆ ಕಲಿಸುವ ಜೀವನಪಾಠವೇಂದರೆ ಯಾವುದೇ _____ ಇಲ್ಲದೆ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಅ. ಸ್ವಾರ್ಥ
ಆ. ಆಚರಣೆ
ಇ. ಭಕ್ತಿ
ಕ. ಸಂಬಂಧ
೨. ಉರಿನಲ್ಲಿ ಜನೋಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಕರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವುದು _____ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- ಅ. ಯಜ್ಞ
ಆ. ದಾನ
ಇ. ಮಾರ್ತ
ಕ. ಇಷ್ಟ
೩. ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಇರಿಸಿದವರಿಗೆ ಧರ್ಮವು ಬರಿಯ ವ್ಯವಹಾರವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ _____ ಕೂಡ ಆಗುತ್ತದೆ.
- ಅ. ವಿಚಾರ
ಆ. ಆಚಾರ
ಇ. ಮರುಷಾರ್ಥ
ಕ. ಮೋಕ್ಷ
೪. ಮನಃಮೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಕೊಟ್ಟ ಬಳಿಕ _____ .
- ಅ. ಕಳವಳಿಸಬಾರದು
ಆ. ಮರೆಯಬಾರದು
ಇ. ಕೇಳಬಾರದು
ಕ. ಹಳೆಯಬಾರದು

ಭಾಷೆಯ ಸೌಬಗ್ಯ

ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಶಬ್ದಗಳು ಭಿನ್ನ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದುಂಟು. ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು:

(೧) ಹಜಾರ - ಮನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ (ಕನ್ನಡ); ಸಾವಿರ (ಹಿಂದಿ)

ಹಜಾರ ಮುಂದಿ ಬಂದರೂ ನಾನು ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಎದುರಿಸಬಲ್ಲೇ.

ಅವರ ಮನೆಯ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಉರಮುಂದಿಯೆಲ್ಲ ಸೇರಿದರು.

(೨) ಅವಸರ - ಗಡಿಬಿಡಿ, ತ್ವರೆ (ಕನ್ನಡ); ಸಂದರ್ಭ (ಹಿಂದಿ)

ಅತಿಥಿಗಳು ಇನ್ನೇನುಬಂದೇಬಿಡುತ್ತಾರೆಂದು ಆಯೋಜಕರು ಅವಸರದಿಂದ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಂಥ ಶುಭಾವಸರದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಅಡಚಣೆ ಆಗಬಾರದೆಂದು ಬಯಸುವುದು ಸಹಜವಲ್ಲವೇ?

- ಇಂಥ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಸ್ವೇಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭಾಷೆ

ನಾಮಪದ

ನಾಮ ಪ್ರಕೃತಿಗಳಿಗೆ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ ಆಗುವ ಪದವೇ ನಾಮಪದ.

ಉದಾ : 'ಭೀಮ' ಎನ್ನುವುದು ನಾಮ ಪ್ರಕೃತಿ, ಅನ್ನ ಎನ್ನುವುದು ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ ಭೀಮನನ್ನು ಎನ್ನುವುದು ನಾಮಪದ.

ನಾಮವಾಚಕಗಳನ್ನು ವಸ್ತುವಾಚಕ, ಗುಣವಾಚಕ, ಸಂಶಯವಾಚಕ, ಸಂಖ್ಯೀಯವಾಚಕ, ಭಾವನಾಮ, ಪರಿಮಾಣವಾಚಕ, ದಿಗ್ಂಬರ, ಸರ್ವನಾಮ ಎಂಬ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

ವಸ್ತುವಾಚಕಗಳನ್ನು ರೂಡ್, ಅಂಕಿತ, ಅನ್ವಯ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ರೂಡನಾಮು

- ನದಿ, ಪರ್ವತ, ಉರು, ಮನುಷ್ಯ, ದೇಶ

ಅಂಕಿತನಾಮು

- ಸಹದೇವ, ಧರ್ಮರಾಯ, ರಾಮಲ, ಕಮಲಾಕ್ಷ

ಅನ್ವಯನಾಮು

- ವ್ಯಾಪಾರಿ, ವಿದ್ವಾಂಸ, ವಿಜ್ಞಾನಿ, ಪ್ರಾಜಾರಿ

ಗುಣವಾಚಕ

- ಒಳ್ಳೆಯ, ಕೆಟ್ಟ, ದೊಡ್ಡದು, ಹಳತು

ಸಂಶ್ಯಾಖಾಚಕ

- ಹನ್ನೆರಡು, ಐವತ್ತು, ಎಂಬತ್ತು

ಸಂಶ್ಯೇಯವಾಚಕ

- ಹನ್ನೆರಡನೆಯ, ಎಂಬತ್ತನೆಯ, ಮೂವರು

ಭಾವನಾಮು

- ಕಂಪು, ಹಿರಿಮೆ, ನೋಟ, ಆಟ, ಮಾಟ

ಪರಿಮಾಣವಾಚಕ

- ಅಪ್ಪು, ಎಪ್ಪು, ಹಲವು, ಅನಿತು, ಇನಿತು

ದಿಗ್ಭಾಚಕ

- ಮೂಡಣ, ತೆಂಕಣ, ಪಡುವಣ, ಈಶಾನ್ಯ, ಆಗ್ನೇಯ

ಸರ್ವನಾಮಗಳು:

ಸರ್ವನಾಮಗಳನ್ನು ಪುರುಷಾಧರಕ, ಪ್ರಶ್ನಾಧರಕ, ಆಶ್ಚರ್ಯಾಧರಕಗಳೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪುರುಷಾಧರಕಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮ, ಮಧ್ಯಮ, ಅನ್ಯ(ಪ್ರಥಮ) ಪುರುಷಗಳೆಂದು ವಿಭಾಗಿಸಿದೆ.

ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ

- ನಾನು, ನಾವು

ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷ

- ನೀನು, ನೀವು

ಅನ್ಯಪುರುಷ (ಪ್ರಥಮಪುರುಷ)

- ಅವನು, ಇವನು, ಅವರು, ಇವರು

ಅವಣು, ಇವಣು, ಅವರು, ಇವರು

ಅದು, ಇದು, ಅವು, ಇವು

ಪ್ರಶ್ನಾಧರಕ

- ಯಾರು?, ಏನು?, ಯಾವುದು?

ಆಶ್ಚರ್ಯಾಧರಕ

- ತಾನು, ತಾವು, ತನ್ನ, ತಮ್ಮ

ಕೃದಂತ

ನಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ, ಹೋಗುವ, ಬರೆಯುವ ಮುಂತಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದಾಗ ಮಾಡು+ದ+ಅ ಹಾಗೆಯೇ ‘ಹೋಗುವ’ ಪದದಲ್ಲಿ ಹೋಗು+ವ+ಅ, ‘ಬರೆಯುವ’ ಪದದಲ್ಲಿ ಬರೆ+ಉವ+ಅ ಎಂಬ ಭಾಗಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ‘ಧಾತು’ ಎಂತಲೂ ಎರಡನೆಯದು ಮೂರನೆಯದು ಪ್ರತ್ಯೇಯಗಳೆಂತಲೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಈ ಪ್ರತ್ಯೇಯಗಳು

ಸೇರಿದ ರೂಪವನ್ನು ಕೃದಂತನಾಮಪ್ರಕೃತಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದು. ಈ ಕೃದಂತ ನಾಮಪ್ರಕೃತಿಗಳಿಗೆ ವಿಭಿನ್ನ ಪ್ರತ್ಯೆಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದಾಗ ಅಪುಗಳು ಕೃದಂತನಾಮ ಪದಗಳನಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಹೊನೆಯಲ್ಲಿರುವ ‘ಅ’ ಎಂಬುದೇ ಕೃತ್ಪ್ರತ್ಯೆಯ.

ಸೂತ್ರ : ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಕೃತ್ಪ್ರತ್ಯೆಯಗಳು ಸೇರಿ ಕೃದಂತಗಳನಿಸುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕೃನ್ನಾಮಗಳಿಂಬ ಹೆಸರೂ ಇದೆ.

ಕೃದಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕೃದಂತನಾಮ, ಕೃದಂತಭಾವನಾಮ, ಕೃದಂತಾವ್ಯಯಗಳೆಂದು ಮೂರು ವಿಧಗಳಿವೆ.

ಕೃದಂತನಾಮ	ಕೃದಂತಭಾವನಾಮ	ಕೃದಂತಾವ್ಯಯ
ಒ. ಮಾಡಿದ	ಮಾಟ	ಮಾಡಿ
ಒ. ತಿನ್ನುವ	ತಿನ್ನುವಿಕೆ	ತಿಂದು
ಒ. ನಡೆಯುವ	ನಡೆತ	ನಡೆಯುತ್ತ
ಒ. ಓಡಿದ	ಓಟ	ಓಡಿ

ಕೃದಂತನಾಮಗಳು :- ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಕರ್ತೃ ಮೊದಲಾದ ಅಥವಾದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ‘ಅ’ ಎಂಬ ಕೃತ್ಪ್ರತ್ಯೆಯ ಬರುವುದು. ಧಾತುವಿಗೂ ಕೃತ್ ಪ್ರತ್ಯೆಯಕ್ಕೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲಸೂಚಕ ಪ್ರತ್ಯೆಯಗಳು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇಪುಗಳನ್ನೇ ಕೃದಂತನಾಮಗಳಿನ್ನುವರು.

ಉದಾ :

ವರ್ತಮಾನಕೃದಂತಕ್ಕೆ :

$$\begin{aligned} \text{ಓಡು+ವ+ಅ} &= \text{ಓಡುವ} \\ \text{ಬಾಳು+ವ+ಅ} &= \text{ಬಾಳುವ} \\ \text{ಬರೆ+ಉವ+ಅ} &= \text{ಬರೆಯುವ} \end{aligned}$$

ಭೂತಕಾಲಕ್ಕೆ :

$$\begin{aligned} \text{ಓಡು+ದ+ಅ} &= \text{ಓಡಿದ} \\ \text{ಬಾಳು+ದ+ಅ} &= \text{ಬಾಳಿದ} \\ \text{ಬರೆ+ದ+ಅ} &= \text{ಬರೆದ} \end{aligned}$$

ನಿಷೇಧ ಕೃದಂತಕ್ಕೆ:

$$\begin{aligned} \text{ಓಡು+ಅದ+ಅ} &= \text{ಓಡದ} \\ \text{ಬಾಳು+ಅದ+ಅ} &= \text{ಬಾಳದ} \\ \text{ಬರೆ+ಅದ+ಅ} &= \text{ಬರೆಯದ} \end{aligned}$$

ಇಪ್ಪಗಳಿಗೆ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೆಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದಾಗ ಲಿಂಗಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಆಗುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

ಒಡುವ+ಅವನು+ಉ	=	ಒಡುವವನು
ಒಡುವ+ಅವನು+ಇಂದ	=	ಒಡುವವನಿಂದ
ಒಡುವ+ಅವಳು+ಅಲ್ಲಿ	=	ಒಡುವವಳಲ್ಲಿ
ಒಡುವ+ಉದು+ಅನ್ನ	=	ಒಡುವುದನ್ನು

ಕೃದಂತಭಾವನಾಮ :

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

- ಆತನ ಓಟ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು
- ಗಡಿಗೆಯ ಮಾಟ ಸೊಗಸಾಗಿದೆ
- ಅದರ ನೆನಪು ಇಲ್ಲ
- ಇದರ ಕೂರೆತ ಹಸನಾಗಿದೆ.

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗರೆ ಎಳೆದಿರುವ ಪದಗಳು ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

- ಒಡುವ ರೀತಿಯೇ - ಓಟ - ಒಡು + ಟ
- ಮಾಡಿರುವ ರೀತಿಯೇ - ಮಾಟ - ಮಾಡು + ಟ
- ನೆನೆಯುವ ರೀತಿಯೇ - ನೆನಪು - ನೆನೆ + ಪು
- ಕೊರೆದಿರುವಿಕೆಯೇ - ಕೂರೆತ - ಕೂರೆ + ತ

ಇವೆಲ್ಲವೂ ಶ್ರಯೆಯ ಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದರಿಂದ ಇಪ್ಪಗಳನ್ನು ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಪ್ಪಗಳನ್ನು ಭಾವಕೃದಂತಗಳೆಂದೂ ಕರೆಯುವ ರೂಢಿ ಇದೆ.

ಮೂತ್ರ :- ಧಾರುಗಳ ಮೇಲೆ ಭಾವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕೃತ್ಯಾ ಪ್ರತ್ಯೆಯಗಳು ಸೇರಿದಾಗ ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾ :-

ಧಾರು	ಭಾವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ	ಕೃದಂತ	ಇತರ
	ಕೃತ್ಯಾಪ್ರತ್ಯೆಯ	ಭಾವನಾಮ	ರೂಪಗಳು
ಒಡು	ಟ	ಓಟ	ನೋಟ
ಬಾಳು	ವಿಕೆ	ಬಾಳುವಿಕೆ	ಬರೆಯುವಿಕೆ
ಅಂಚು	ಇಕೆ	ಅಂಚಿಕೆ	ನಂಬಿಕೆ
ಉಡು	ಗೆ	ಉಡುಗೆ	ತೊಡುಗೆ
ನಗು	ಉದು	ನಗುವುದು	ತಿನ್ನುವುದು

ಹೀಗೆ... ಉದು, ವಿಕೆ, ಇಕೆ, ಇಗೆ, ಅವು, ವು, ತೆ, ಟೆ, ವಳಿ, ಮು, ಅಲು, ಎ, ಅಕೆ, ವಳಿಕೆ, ವಣಿಗೆ ಎಂಬ ಕೃತ್ಯಾರ್ಥಗಳು ಭಾವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಧಾರುಗಳಿಗೆ ಸೇರುವ ಮೂಲಕ ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಕೃದಂತಾವ್ಯಯಗಳು

ಧಾರುಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಅವ್ಯಯದ ಗುಣವನ್ನು ಪಡೆದಂತಹ ಪದಗಳನ್ನು ಕೃದಂತಾವ್ಯಯಗಳು ಅಥವಾ ಅವ್ಯಯಕೃದಂತಗಳಿಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ :- ಉಣಿದೆ, ಬರುತ್ತೆ, ಬರೆದು, ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ.

ಸೂತ್ರ :- ಧಾರುಗಳ ಮೇಲೆ ಉತ್ತ, ಅದೆ, ದರೆ, ಅಲು, ಅಲಿಕೆ, ಅ, ಇ, ದು ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಸೇರಿ ಕೃದಂತಾವ್ಯಯಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾ :-	ಮಾಡು	+	ಉತ್ತ	=	ಮಾಡುತ್ತ
	ಮಾಡು	+	ಅದೆ	=	ಮಾಡದೆ
	ಮಾಡು	+	ಅಲು	=	ಮಾಡಲು
	ಮಾಡು	+	ಅಲಿಕೆ	=	ಮಾಡಲಿಕೆ
	ಮಾಡು	+	ಅ	=	ಮಾಡ
	ಮಾಡು	+	ಇ	=	ಮಾಡಿ
	ಬರೆ	+	ದು	=	ಬರೆದು

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

- ನಾಮಪದ ಎಂದರೇನು? ಉದಾಹರಿಸಿರಿ.
- ನಾಮವಾಚಕಗಳ ವಿಧಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿರಿ.
- ಕೃದಂತ ಎಂದರೇನು? ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಕೃದಂತನಾಮ, ಕೃದಂತಭಾವನಾಮ, ಕೃದಂತಾವ್ಯಯಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಮಾಟ, ಓದಿದ, ತಿಂದ, ನೋಡಿ, ಆಟ, ನೋಡಿದ.

- ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಉತ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾದುದನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.**
- ವರ್ಣಮಾನ ಕೃದಂತನಾಮಕ್ಕೆ ಈ ಪದವು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.
ಆ) ಬರೆಯುವ ಆ) ಬರೆದ ಇ) ಬರೆಯದ ಈ) ಬರೆಹ
 - ‘ನೋಟ’ ಎಂಬುದು ಈ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಶವಾಗಿದೆ.
ಆ) ಕೃದಂತನಾಮ ಆ) ಕೃದಂತಭಾವನಾಮ ಇ) ಕೃದಂತಾವ್ಯಯ ಈ) ತದ್ದಿತಾಂತ
 - ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೃದಂತಾವ್ಯಯಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾದ ಪದ.
ಆ) ತೊಡುಗೆ ಆ) ತಿನ್ನುವಿಕೆ ಇ) ನಡೆಯುವ ಈ) ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ
 - ಇ. ‘ತೋಕದೋಳ’ ಎಂಬುದು ಈ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ.
ಆ) ಪ್ರಥಮಾ ಆ) ತೃತೀಯಾ ಇ) ಪಂಚಮೀ ಈ) ಸಪ್ತಮೀ
- ಇ) ಮೊದಲೆರಡು ಪದಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧದಂತೆ ಮೂರನೆಯ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪದ ಬರೆಯಿರಿ.**
- ನದಿ, ಪರ್ವತ : ರೂಢನಾಮ : : ವ್ಯಾಪಾರಿ, ವಿಜ್ಞಾನಿ : _____
 - ನಾನು, ನೀನು : ಮರುಷಾಧಕ ಸರ್ವನಾಮ : : ಯಾರು? ಏನು? : _____
 - ಅಪ್ಪಿ : ಪರಿಮಾಣ ವಾಚಕ : : ಹನ್ನೆರಡು : _____
 - ಫೊಟೋ : ಪಟ್ಟಣ : : ಕೆಸವರ : _____
- ಈ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಗಾದೆಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.**
- ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಮಿಲ್ಲ; ಸುಳಿಗೆ ಸುಖಿಮಿಲ್ಲ.
 - ಆಳಾಗಬಲ್ಲವನು; ಅರಸಾಗಬಲ್ಲನು.

ಮೂರಕ ಓದು

- ಶತಾವಧಾನಿ ಡಾ. ಆರ್. ಗಣೇಶ್ ಅವರ ಇತರ ಮುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಒದಿರಿ.
- ಶತಾವಧಾನಿ ಡಾ. ಆರ್. ಗಣೇಶ್ ಅವರ ಅಷ್ಟಾವಧಾನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಿರಿ.
- ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿ ದಿವಿజಿ ಅವರು ಬರೆದಿರುವ “ಸಂಸ್ಕೃತಿ” ಕೃತಿಯನ್ನು ಒದಿರಿ.

* * * * *

ಒ. ವ್ಯಾಪಕ ಸಾಹಿತ್ಯ

ದುರ್ಗಸಿಂಹ -

ಪ್ರಮೇಶ : ಮೌಲಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಬಂದು ಇಂದು ಗ್ರಂಥಸ್ಥರೂಪ ಪಡೆದಿರುವ ಕನ್ನಡ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಪ್ರಕಾರ. ಮನರಂಜನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳಾದ ಸತ್ಯ, ಪ್ರೇಮ, ಅಹಿಂಸೆ, ತ್ಯಾಗ, ನಿಸ್ಸಾರ್ಥಕ ಸೇವೆ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತವೆ. ದೇವತೆಗಳು, ಮನುಷ್ಯರು, ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಯಕ್ಷ ಯಕ್ಷಿಗಳಿಂದು, ಅಸುರರು ಮುಂತಾದ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಕಥೆಗಳು ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಸಿಂಹನ ಪಂಚತಂತ್ರದ ಕಥೆಗಳು ಆಬಾಲವೃದ್ಧರಿಗೂ ಶ್ರೀಯವಾಗುತ್ತವೆ. ವಸುಭಾಗಭಟ್ಟನ ಸಂಸ್ಕಾರ ಪಂಚತಂತ್ರ ಕೃತಿಯನ್ನು ದುರ್ಗಸಿಂಹನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿ ಚಂಪೂ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪಂಚತಂತ್ರ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೋಳಿಸಿದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ್ದು.

ಮಧುರಾ ನಗರದೊಳಗೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯುಂ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯಮೆಂಬರಿರ್ವರ್ಗ ವರ್ಣಿಸ್ತುತ್ತರೂ ಪುದುವಿನೊಳ್ಳ ಪರದುವೋಗಿ ಹಿರಿದಪ್ಪ ಪೋನ್ನು ಪಡೆದು ಮಗುಣ್ಣ ಬಂದು ನಿಜಜನ್ಮಭಾಮಿಯಪ್ಪ ಮಧುರಾಪುರದ ಬಹಿರುದ್ಯಾನವನವನದೊಳಗೆ ಬೀಡಂ ಬಿಟ್ಟರ್ವರಾತ್ರಿಯೊಳ್ಳ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಪ್ಪ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯುಂ ಕರೆದು ಪೋನ್ನಂ ಪಚ್ಚಕೊಳ್ಳಮನೆ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ಪಾಪಬುದ್ಧಿಯಾಗಲ್ಲಿಗೆದಿಂತೆಂದಂ : ನಾವೀ ಪೋನ್ನಂ ಪಚ್ಚಕೊಂಡು ಮನೆಯೊಳ್ಳ ಸ್ವೇಚ್ಚೆಯಿಂದಿರ್ವವರಲ್ಲಂ ಮತ್ತಂ ಪರದುವೋಗಲ್ಲೋಬ್ಬಾಮದುಕಾರಣದಿಂ ನಿನಗಮೆನಗಂ ಬೀಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಷನಿತು ಪೋನ್ನಂ ಕೊಂಡು ಮಿಕ್ಕ ಪೋನ್ನನೆಲ್ಲಮನಿಲ್ಲಿಯೆ ಮಡಂಗುವಮನೆ, ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಾ ಪಾಪಕರ್ಮನಂ ತನ್ನ ಮನದನ್ನನೆಂದೆ ಬಗೆದುಮದಕೋಡಂಬಟೊಂದು ಮಹಾವಟಿಬಟಿಯ ಕೆಲದೊಳ್ಳ ಪೋನ್ನಂ ಪೂರ್ಣ ಮಜುದಿವಸಮಿರ್ವರುಂ ಪೂರಿಲಂ ಪೂರ್ಕು ಇಷ್ಟವಿಷಯ ಸುಖಿಂಗಳನನುಭವಿಸುತ್ತಿರು ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಂ ವಂಚಿಸಿ ಪೋಗಿ ಪೋನ್ನನೆಲ್ಲಮಂ ಕೊಂಡು ಕುಟೆಯಂ ಮುನ್ನಿನಂತೆ ಪೂರ್ಣ ಕೆಲವಾನುಂ ದಿವಸಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿಗೆ ವಂದು ಬೀಯಕ್ಕೆ ಪೋನ್ನಿಲ್ಲವಿನ್ನುಂ ಕಿಂದು ಪೋನ್ನಂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಂ ಬನ್ನಿಮೆಂದೊಡಂಗೊಂಡು ಪೋಗಿ ಪೂರ್ಣಾಡೆಯೊಳ್ಳ ಪೋನ್ನಂ ಕಾಣದೆ ಇನ್ನುಸಿರದಿದೊಡೆ ಅನ್ನತಂ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ವರ್ಪುದೆಂದು ಪೋನ್ನನೆಲ್ಲಮಂ ನೀನೆ ಕೊಂಡೆಯೆಂಬುದುಂ

ಅತಿಕುಟಿಲಮನಂ ಧನಲು

ಬ್ಧತೆಯಿಂದಂ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ನುಡಿದಂ ಪುಸಿಯಂ

ಮತಿಗೆಟ್ಟು ‘ತಸ್ಮಾರಸ್ಯಾ

ನೃತಂ ಬಲಂ’ ಎನಿಪ ವಾಕ್ಯವಂ ನೆನೆಯುತ್ತಂ

ಅಂತು ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ಮುನ್ನಮೆ ಹಾ ! ಹಾ ! ಕೆಟ್ಟೆಂದು ಬಾಯಂ ಬಸಿಂಗಂ ಪೋಯ್ದುಕೊಂಡು ಪುಯ್ಯಿಟ್ಟು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಕಳವನಿಟ್ಟು ಕಾಪಟೆದು ಕಾತರಿಸಿ ನುಡಿಯೆ ತತ್ವಮೇರಿಗಿಡಲ್ಪುಡಿದು

ನೀಂ ಗೆಲೇ ಬಾಯಾದ್ವ ಪೋಗಲ್ಲಡೆಯೆ ವಿಚಾರಂಗೆಯ್ಯಮೆಂದು ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಕರಣರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರ್ವರುಂ ತತ್ತ್ವಪಂಚಮೆಲ್ಲಮಂ ಸವಿಸ್ತರಂ ನುಡಿದು ಕಡೆಯೋಳ್ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯಿಂತೆಂದಂ : ಪೋನ್ನೆಲ್ಲಮನೀತನೆ ಕಳೆದುಹೊಂಡದಕ್ಕ ಸಾಕ್ಷಿಯಂಟನೆ ಸಭಾಸದರ್ ಸಾಕ್ಷಿಯಂ ಹೇಳಿಸೆ ಪೋನ್ನುಂ ಮಡಗುವಾಗಳೀತನುಮಾನ ಉಮಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯರ್ ಪೆಜರಿಲ್ಲ, ತತ್ತ್ವನ್ನಿಧಾನಸಿಫಿತಮಪ್ಪ ವಟವೃಕ್ಷಮೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಂಬುದುಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಕರಣರ್ ವಿಸ್ತ್ಯಯಂಬಟ್ಟ ಈತನ ಮಾತು ಆಶ್ರುತಪೂರ್ವಮೀ ಜೋಧ್ಯಮುಂ ನೋಡುವಮೆಂದು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಂ ಕರೆದು ನೀನೀ ಸಾಕ್ಷಿಯಂ ಕೈಕೊಳ್ಳುದೆಂದೊಡಾತಂ ವಕ್ಕಂ ಸಾಕ್ಷಿಯಂದು ಮುನ್ನುಂ ಹೇಳಿರುಂ ಕೇಳಿರುಮಿಲ್ಲಮ್.

ವ॥ ಮನುಷ್ಯರ ಸುಕೃತದುಷ್ಟತಂಗಳು ದೈವಗಳಜೀಗುವಾದಜೀಂದೀ ಸಾಕ್ಷಿಯುಮುಚಿತಂ. ಮರನಂ ನುಡಿಸುವುದು ಪರಮಗಹನಮೀ ಸಾಕ್ಷಿಯಂ ಕೈಕೊಳ್ಳುದೆನೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಕರಮೋಳಿತ್ತು ಕೈಕೊಂಡನೆನೆ ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಕರಣದವರಂದು ಪೋಟ್ಟಿ ಪೋದುದು, ನಾಳೆ ಪೋಗಿ ಕೇಳುಮೆನೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನಸೆಲ್ಲರುಂ ಪೋದರ್, ಅನ್ನೆಗಂ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯಂ ತನ್ನ ಮನಸೆ ಬಂದು ತಮ್ಮಯ್ಯನ ಕಯ್ಯಂ ಬಿಡಿದು ಕಟ್ಟೇಕಾಂತಕ್ಕೂಯ್ಯಾ ತದ್ವಾತಾಂತಮೆಲ್ಲಮಂ ತಿಳಿಯೆ ಹೇಳ್ಯಾ ನಿಮ್ಮೊಂದು ವಚನಮಾತ್ರದಿಂ ನಮ್ಮ ಪರಿಗ್ರಹಮೆಲ್ಲಂ ಪಲವುಕಾಲಂ ಪಸಿಯಿದುಂದು ಬಾಟ್ಯಂತರ್ಥಂ ಸಾದರ್ಪುದು ನೀವಾ ಮರದ ಪೋಟಲೋಳಜಂಗಿದ್ವ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯೆ ಪೋನ್ನುಂ ಕೊಂಡುಯ್ಯನೆಂದು ನುಡಿಯಿಮೆಂಬುದುಮಾತನಿಂತೆಂದಂ.

ಪರಧನಹರಣಮುಂ ವಿಶ್ವಾಸಫಾತುಕಮುಂ ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಮುಂ ಇವೆಲ್ಲಮೇಗೆಯ್ಯುಂ ಕಡಿಸುಗುಮಿಂತಪ್ಪದೆಲ್ಲಮಂ ನೀನಜೆದಿದೆನ್ನುಮಂ ಸಾಕ್ಷಿ ಮಾಡಿ ನುಡಿಸಿ ಕಡಿಸಲ್ಪಗೆದೆ, ನಿನ್ನ ಪಟುವಗೆ ನಮ್ಮ ಕುಲಮನೆಲ್ಲಮನಚೆವ ಬಗೆ. ಎನಲ್ ದುಷ್ಪ ಬುದ್ಧಿ ಕೇಳ್ಯಾ ನಮ್ಮ ನಿವಾರಿಹಮಂ ಕಡಿಸದೆನ್ನಂದುದಂ ಗೆಯ್ಯಿಂದು ತನ್ನ ತಂದೆಯನೋಡಂ ಬಡಿಸುತ್ತಿರ್ವಿನಮಾದಿತ್ಯನಪರಗಿರಿಯನೆಯ್ಯಾವುದುಂ

ಉ॥ ಮೇದಿನಿಯಂ ಕ್ರಮಕ್ರಮದೆ ಪರ್ವಿದುದಾತ್ನಭೋವಿಭಾಗಮಾ
ಚಾಂಡಿತದಿಬ್ಬುವಿಂ ವ್ಯವಹಿತಾವಿಲದ್ರಷ್ಟಿಪಥಂ ತಮಾಲ ಭೃಂ
ಗೋದರ ನೀರದಾಗಮ ಘನ ಪ್ರಕರಾಂಜನ ಪುಂಜ ಕೋಕಿಲಾ
ಬ್ರಹ್ಮದರಕಾಯಕಾಂತಿ ಶ್ರಿಕಂಠಗಳಪ್ರತಿಮಪ್ರಭಂ ತಮಂ

ಅಂತು ಕವಿದ ಕಟ್ಟಿಲೆಯೋಳ್ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯಂ ಕೊಂಡಲ್ಲದೆ ಮಾಣಸೆಂದುಯ್ಯಂತುಯ್ಯಾ ಬಳಾರಿಯ ಮನಸೆಯಂ ಪರಕೆಯ ಕುಚೆಯಂ ಪುಗಿಸುವಂತೆ ವಟವಿಟಪಿ ಕೋಟರಕುಟೀರಾಂತರಮಂ ಪುಗಿಸಿ ಬವರಮಂ ಗೆಳ್ಳನೆಂದು ರಾಗಿಸಿ ಮನಸೆವಂದು ನಿದ್ರಾಂಗನಾಸಕ್ತನಾದಂ.

ಆದಿತ್ಯೋದಯಮಾಗಲೋಡಂ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ದೇವಗುರು ದ್ವಿಜಪೂಜೆಗಳಂ ಮಾಡುತ್ತುಂ ತಡೆಯೆ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ಮುಖಿಮಂ ತೋಳೆಯದೆ ಬಂದು ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಕರಣಕ್ಕೆಂತೆಂದಂ:

ಪ್ರತ್ಯುಧಿಂ ಬಂದನಿಲ್ಲ ಪಿರಿದುಂ ಪೋಟ್ಟಿ ಪೋದುದು ಎನಗೆ ಕರ್ತವ್ಯಮಾವುದೆಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಿರ್ವನ್ನೆಗಂ, ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ಬರವಂ ಕಂಡಾಕ್ಷಣದೋಳ್ ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಕರಣರ್ ನಡೆಯಿಂ ನಿಮ್ಮಿರ್ವರ ಬವರಮಂ ತಿರುವಮೆಂದು ವಟವೃಕ್ಷದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ವಂದಪ್ಪವಿಧಾಚನಸೆಯಿಂದಚಿಸಿ ತದನಂತರಮಾಯಿರ್ವರಮಂ ನುಡಿಸಿ ಬಟ್ಟಿಕ್ಕು ಮರನನಿಂತೆಂದರ್:

ನೀನಪ್ಪೊಡೆ ಯಕ್ಕಾದ ದಿವ್ಯದೇವತಾವಾಸಮುಂ ಸೇವೆಮುಮಪ್ಪ ವೃಕ್ಷಮಧುಕಾರಣದಿಂ ನಿನ್ನಂ ಸಾಕ್ಷಿಮಾಡಿ ಕೇಳ್ಣಪೆವು. ನೀಂ ತಪ್ಪದೆ ನುಡಿಯೆಂದು ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಕರಣಂ ಧರ್ಮಶ್ರವಣಂಗೆಯ್ದಸಿರ ದಿಪುರದುಂ ಪೂರುಳೊಳಡಂಗಿರ್ದ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯ ತಂದೆ ಪ್ರೇಮಮತಿ ಮತಿಗೆಟ್ಟಿ ಧರ್ಮಗತಿಯಂ ಬಿಟ್ಟು ‘ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೃತಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯನಾಯುಷ್ಯಂ ಕುಂದುಗುಂ’ ಎಂದು ನುಡಿವಂತೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯೇ ಧನಮುಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನೆಂದು ನುಡಿವುದುಂ ನೆರವಿಯುಂ ಧರಾಧಿಕರಣಮುಂ ಜೋಡ್ಯಂಬಟ್ಟರೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ, ಜೋಡ್ಯಮಿದು ದೃವಮಲ್ಲಕ್ಕುಮಂತಪ್ಪೊಡೆ ಸತ್ಯಮನೇಕೆ ನುಡಿಯದು, ಇದೇನಾನುಮೊಂದು ಕೃತ್ಯಿಮವಾಗಲೇವೇಣ್ಣುವೆಂದಾ ವಾರನಂ ಬಲವಂದು ನೋಡಿ ಹಿರಿದಪ್ಪ ಪೂರುಳುಮನಲ್ಲಿಯೆ ಮನುಷ್ಯಸಂಚಾರಮಾಗಿರುದುಮುಂ ಕಂಡು ನಿಶ್ಚೈಸಿ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಕರಣಿರ್ಗಂತೆಂದಂ ಹುಸಿಯದ ಬೇಹಾರಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ನಾಂ ಬೇಹಾರಿಯಪ್ಪದಚೆಂದೆಮ್ಮೆ ವೃತ್ತಿ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಯಾಗಿ ಧನಮುಂ ಬಂಚಿಸಿಕೊಂಡೆನ್ನ ಮನೆಗುಯ್ದೆನಂಬನ್ನೆಗಂ ನೇಸಮೂರ್ದಿದೊಡುಯ್ಯಲಿಂಬಿಲ್ಲದೆ ಮರದ ಪೂರುಳೊಳಗಿಟ್ಟು ಬಂದು ಮಜ್ಜದಿವಸನಂ ಪೂರ್ಗಿ ನೋಟನ್ನೆಗಂ ಆ ಪೂರ್ನನೊಂದು ಪನ್ನಗಂ ಸುತ್ತಿಪಟ್ಟಿರ್ದೋಡೆ ಕೊಳಲಂಜಿ ಪೂರ್ದೆಂ. ನೀಮಿಲ್ಲಿರ್ದಂತೆ ನೋಡುತ್ತಮಿರಿಂ; ಪೂರುಳೊಳಗೆ ಪೂರ್ಗೆಯನಿಕ್ಕ ಪಾವಂ ಪೂರುಳಮಡಿಸಿ ಕಳ್ಳುಕೊಂಡೊಡವೆಯಂ ಕುಡುವನೆಂದು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಪುಲ್ಲಂ ಪುಳ್ಳಿಯಂ ತರಿಸಿಯಾ ಪೂರುಳೊಳಗಡಸಿ ತುಂಬಿ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯ ಮನೆಯೋಳ್ಳ ಕಿಚ್ಚನಿಕ್ಕುವಂತೆ ಕಿಚ್ಚನಿಕ್ಕೊಡಂ ಪೂರ್ಗೆ ಸುತ್ತಿಯುರಿಯಟ್ಟೋ ಪ್ರೇಮಮತಿ ಧೃತಿಗೆಟ್ಟಿ ಪುಯ್ಯಲಿಟ್ಟು ಪೂರುಳೊಳಗಿಂದಂ ಸುರುಳ್ಳುರುಣ್ಣ ಕಂಠಗತಪ್ರಾಣನಾಗಿಪ್ರಾದುಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಕರಣಾ ಕಂಡು ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯ ತಂದೆಯಪ್ಪದಂ ಸಂದೆಯಮಿಲ್ಲೆಂದಚೆಂದು ಈ ಪಾಪಕರ್ಮನಪ್ಪ ದುಷ್ಪತ್ವನಿಂ ನಿನಗಿಂತಪ್ಪ ದುರ್ಮರಣಂ ಸಮನಿಸಿದುದೆಂದು ನುಡಿವುದುಂ.

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ದುರ್ಗಸಿಂಹ [ಸಾ.ಶ. ೧೦೫೧] ಕಿಸುಕಾಡು ನಾಡಿನ ಸಯ್ಯಡಿಯವನು. (ಈಗಿನ ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರೋಣ ತಾಲೂಕಿನ ಸವಡಿ) ಒಂದನೆಯ ಜಗದೇಕಮಲ್ಲನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದಂಡನಾಯಕನೂ ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಮತಧರ್ಮ ಸಮನ್ವಯಕಾರನಾದ ಈತ ಸಯ್ಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಹರಿಹರಭವನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಇವರೇ ‘ಕಣಾಟಕ ಪಂಚತಂತ್ರ’ ಎಂಬ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯದ ಕತ್ಯು. ಪಂಚತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಭೇದ, ಪರೀಕ್ಷಾ, ವಿಶ್ವಾಸ, ವಂಚನಾ ಮತ್ತು ಮಿತ್ರಕಾರ್ಯ ಎಂಬ ಇದು ತಂತ್ರಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಉಲ ಉಪಕರೆಗಳಿವೆ. ಕಾವ್ಯಪು ಲಿಖಿತ ಪದ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ೨೨೦ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ‘ವೃಕ್ಷಸಾಕ್ಷಿ’ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಠೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

ಗುಣಾಧ್ಯನಿಂದ ಪೈಶಾಚಿಕ ಭಾವೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಬೃಹತ್ತಾಧೆ ವಸುಭಾಗಭಟ್ಟನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಚತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಆಕರ. ತಾನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿಯನ್ನಾಧರಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಪಂಚತಂತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದಾಗಿ ದುರ್ಗಸಿಂಹ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಪಂಚತಂತ್ರದ ವೃಕ್ಷಸಾಕ್ಷಿ ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ಹಳೆಗನ್ನಡ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಆಶಯದೊಂದಿಗೆ ವೃಕ್ಷಸಾಕ್ಷಿ ಕಥೆಯು “ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾವಿಲ್ಲ ಸುಳಿಗೆ ಸುವಿವಿಲ್ಲ” ಎಂಬ ನೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ಪಾತ್ರಗಳು ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಷಂತೆ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ಪಾತ್ರವು ಸಹನಶೀಲತೆ, ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದರೆ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯ ಪಾತ್ರವು ತನ್ನ ವಂಚನೆ, ಕಪಟತನ, ಮೋಸದಿಂದ ತಾನು ಹಾಳಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಸಂಪತ್ತಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಬಲಿಕೊಡುವ ಹೃದಯಹಿಣ ಕೃತ್ಯದಿಂದ “ಮಾಡಿದುಹೊಣಿ ಮಾರಾಯ” ನೀತಿಯಂತೆ ಕೆಟ್ಟ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಥೆಯು “ಹಣಕ್ಕಿಂತ ಗುಣ ಮೇಲು” ಎಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

* * *

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ, ಗುಂಡಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಇತಾಳರು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ದುರ್ಗಸಿಂಹ ಕವಿಯ ಕಣಾಟಕ ಪಂಚತಂತ್ರ ಎಂಬ ಕೃತಿಯಿಂದ ಈ ಪಾಠವನ್ನು ಆರಿಸಿಲಾಗಿದೆ.

ಪದ ವಿಂಗಡಣೆ

ಮಥುರಾ ನಗರದ + ಒಳಗೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಂ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯಂ + ಎಂಬರ್ + ಇರ್ವರ್ ವಣಿಕ + ಪುತ್ರರ್ ಪ್ರದುವಿನೊಳ್ಳ ಪರದು + ಪೋಗಿ ಪಿರಿದು + ಅಪ್ಪ ಪೋನ್ನ ಪಡೆದು ಮಗುಟ್ಟಿ ಬಂದು ನಿಜಜನ್ಮಭೂಮಿ + ಅಪ್ಪ ಮಥುರಾಪುರದ ಬಹಿರ್ + ಉದ್ಯಾನವನದ + ಒಳಗೆ ಬೀಡಂ ಬಿಟ್ಟು + ಅರ್ಥರಾತ್ರಿಯೊಳ್ಳ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ದುಬುರ್ದಿ + ಅಪ್ಪ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯಂ ಕರೆದು ಪೋನ್ನಂ ಪಚ್ಚಕೊಳ್ಳಂ + ಎನೆ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ಪಾಪಬುದ್ಧಿ + ಆಗಲ್ + ಬಗೆದು + ಇಂತು + ಎಂದಂ; ನಾವು + ಈ ಪೋನ್ನಂ ಪಚ್ಚಕೊಂಡು ಮನೆಯೊಳ್ಳ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ

+ ಇರ್ವರ್ವರ್ + ಅಲ್ಲಂ ಮತ್ತಂ ಪರದು + ಪೋಗಲ್ + ಬೇಟ್ಟುಂ + ಅದುಕಾರಣದಿಂ ನಿನಗಮ್ + ಎನಗಂ ಬೀಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕು + ಅನಿತು ಪೋನ್ನಂ ಕೊಂಡು ಮಿಕ್ಕ ಪೋನ್ನನ್ + ಎಲ್ಲಮನ್ + ಇಲ್ಲಿಯೆ ಮಡಂಗುವಮ್ + ಎನೆ, ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ + ಆ ಪಾಪಕರ್ಮನಂ ತನ್ನ ಮನದನ್ನನ್ + ಎಂದೆ ಬಗೆದುಮ್ + ಅದಕ್ಕೆ + ಒಡಂಬಟ್ಟು + ಒಂದು ಮಹಾವಟವಿಟಪಿಯ ಕೆಲದೊಳ್ಳು ಪೋನ್ನಂ ಪೂರ್ಣ ಮಜ್ಜದಿವಸಮ್ + ಇರ್ವರ್ಯಂ ಪೋಟಲಂ ಪೋಕ್ಕು ಇಷ್ಟು ವಿಷಯ ಸುಖಿಂಗಳನ್ನನ್ + ಅನುಭವಿಸುತ್ತ + ಇದು ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯಂ ವಂಚಿಸಿ ಪೋಗಿ ಪೋನ್ನನ್ + ಎಲ್ಲಮಂ ಕೊಂಡು ಕುಟೀಯಂ ಮುನ್ನಿನರಂತೆ ಪೂರ್ಣ ಕೆಲವಾನುಂ ದಿವಸಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿಗೆ + ಬಂದು ಬೀಯಕ್ಕೆ ಪೋನ್ನು + ಇಲ್ಲ + ಇನ್ನುಂ ಕಿಟೆದು ಪೋನ್ನಂ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಂ ಬನ್ನಿಮ್ + ಎಂದು + ಒಡಂಗೊಂಡು ಪೋಗಿ ಪೂರ್ಣ + ಎಡೆಯೊಳ್ಳು ಪೋನ್ನಂಕಾಣದೆ ಇನ್ನು + ಉಸಿರದೆ + ಇದೊಡಡೆ ಅನೃತಂ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ವಪ್ರದು + ಎಂದು ಪೋನ್ನನ್ + ಎಲ್ಲಮಂ ನೀನೆಕೊಂಡೆ + ಎಂಬುದುಂ

ಕಂದ - ಅತಿಕುಟಿಲಮನಂ ಧನಲುಭ್ರತೆಯಿಂದಂ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ನುಡಿದಂ ಪುಸಿಯಂ ಮತಿ + ಕೆಟ್ಟು ತಸ್ಕರಸ್ಯ + ಅನೃತಂ ಬಲಂ ಎನಿಪ ವಾಕ್ಯವಂ ನೆನೆಯುತ್ತಂ

ಅಂತು ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ಮುನ್ನಮೆ ಹಾ ! ಹಾ ! ಕೆಟ್ಟಿನೆಂದು ಬಾಯಂ ಬಸಿಣಂ ಪೋಯ್ದುಕೊಂಡು ಪುಯ್ಲು + ಇಟ್ಟು ಧರ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಕಳವನ್ + ಇಟ್ಟು ಕಾಪು + ಅಟೆದು ಕಾತರಿಸಿ ನುಡಿಯೆ ತತ್ತ್ವ + ಕೂಮೇರ್ + ಕಿಡಲ್ + ನುಡಿದು ನೀಂ ಗೆಲೆ ಬಾಯ್ + ಆದು ಪೋಗಲ್ + ಪಡೆಯೆ ವಿಚಾರಂ + ಗೆಯ್ಯಮ್ + ಎಂದು ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು + ಇರ್ವರ್ಯಂ ತತ್ತ್ವ + ಪ್ರಪಂಚಮ್ + ಎಲ್ಲಮಂ ಸವಿಸ್ತರಂ ನುಡಿದು ಕಡೆಯೊಳ್ಳು ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ + ಇಂತು + ಎಂದಂ + ಪೋನ್ನು + ಎಲ್ಲಮನ್ + ಈತನೆ ಕಳೆದು ಕೊಂಡತ + ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ + ಉಂಟು + ಎನೆ ಸಭಾಸದರ್ಶ ಸಾಕ್ಷಿಯಂ ಪೇಟ್ಲು + ಎನೆ ಪೋನ್ನಂ ಮಡಗುವಾಗ್ಲು + ಈತನುಮ್ + ಆನುಮ್ + ಅಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯರ್ ಪೆಟ್ಲರ್ + ಇಲ್ಲ, ತತ್ತ್ವ + ಸನ್ನಿಧಾನಸ್ಥಿತಮ್ + ಅಪ್ಪ ವಟವಕ್ಕಮೇ ಸಾಕ್ಷಿ + ಎಂಬುದುಂ ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣರ್ ವಿಸ್ತೃಯಂ + ಪಟ್ಟು ಈತನ ಮಾತು ಆಶ್ರುತಪೂರ್ವಮ್ + ಈ ಜೋಡ್ಯಮಂ ನೋಡುವಮ್ + ಎಂದು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯಂ ಕರೆದು ನೀನ್ + ಈ ಸಾಕ್ಷಿಯಂ ಕೈಕೊಳ್ಳುದು + ಎಂದೊಡೆ + ಆತಂ ವ್ಯಕ್ತಂ ಸಾಕ್ಷಿಯೆಂದು ಮುನ್ನಂ ಪೇಟ್ಲರುಂ ಕೇಳುರುಂ + ಇಲ್ಲಮ್

ವಾ ಮನುಷ್ಯರ ಸುಕೃತದುಷ್ಟತಂಗಳಂ ದ್ಯೇವಗಳ್ + ಅಟೆಗುಮ್ + ಅದಜೆಂದ + ಈ ಸಾಕ್ಷಿಯುಮ್ + ಉಚಿತಂ. ಮರನಂ ನುಡಿಸುವುದು ಪರಮಗಹನಂ + ಈ ಸಾಕ್ಷಿಯಂ ಕೈಕೊಳ್ಳುದು + ಎನೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಕರಂ + ಒಳ್ಳಿತ್ತು ಕೈಕೊಂಡನ್ + ಎನೆ ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣದವರ್ + ಅಂದು ಪೋಯ್ತು ಪೋದುದು, ನಾಳೆ ಪೋಗಿ ಕೇಳುಮ್ + ಎನೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ + ಎಲ್ಲರುಂ ಪೋದರ್, ಅನ್ನೆಗಂ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯುಂ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ + ಅಯ್ಯನ ಕಯ್ಯಂ ಪಿಡಿದು ಕಟ್ಟು + ಏಕಾಂತಕ್ಕೆ + ಉಯ್ಯನ್ ತತ್ತ್ವ + ವೃತ್ತಾಂತಮ್ + ಎಲ್ಲಮಂ ತಿಳಿಯೆ ಪೇಟ್ಲು ನಿಮ್ಮ + ಒಂದು ವಚನ ಮಾತ್ರದಿಂ ನಮ್ಮ ಪರಿಗ್ರಹಂ + ಎಲ್ಲಂ ಪಲಪುಕಾಲಂ ಪಸಿಯದೆ + ಉಂಡು ಬಾಟ್ಟಂತ + ಅಥರ್ವಂ ಸಾರ್ವಬ್ರಹ್ಮ ನೀವ್ + ಆ ಮರದ ಪೋಟಲೊಳ್ಳು + ಅಡಂಗಿ + ಇದು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯೆ ಪೋನ್ನಂ ಕೊಂಡು + ಉಯ್ಯನ್ + ಎಂದು ನುಡಿಯಿಮ್ + ಎಂಬುದುಮ್ + ಆತನ್ + ಇಂತು + ಎಂದಂ

ಪರಧನ ಹರಣಮುಂ ವಿಶ್ವಾಸ ಫಾತುಕಮುಂ ಸ್ವಾಮಿದೇಹಮುಂ ಇವೆಲ್ಲಮ್ + ಏಗೆಯ್ದುಂ ಕಡಿಸುಗುಮ್ + ಇಂತು + ಅಪ್ಪುದ + ಎಲ್ಲಮುಂ ನೀನೋ + ಅಚೆದು + ಇದ್ದು + ಎನ್ನಮುಂ ಸಾಕ್ಷಿಮಾಡಿ ನುಡಿಸಿ ಕಡಿಸಲ್ + ಬಗೆದೆ, ನಿನ್ನ ಪಟ್ಟ + ಬಗೆ ನಮ್ಮ ಕುಲಮನ್ + ಎಲ್ಲಮನ್ + ಅಚೆವ ಬಗೆ, ಎನಲ್

ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ಕೇಳ್ಣ ನಮ್ಮ ನಿವಾರಹಮುಂ ಕಡಿಸದೆ + ಎನ್ನ + ಎಂದುದಂ ಗೈಯೆಂದು ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ + ಒಡಂಬಡಿಸುತ್ತ + ಇರ್ಣಿನಮ್ ಆದಿತ್ಯನ್ + ಅಪರಗಿರಿಯನ್ + ಎಯ್ದುವುದಂ.

ಮೇದಿನಿಯಂ ಕ್ರಮಕ್ರಮದೆ ಪರ್ವಿದ + ಉದಾತ್ತ + ನಭೋವಿಭಾಗಮ್ + ಆಚಾರ್ಣಿತ + ದಿಬ್ಬುಖಿಂ ವ್ಯವಹಿತ + ಅಖಿಲದೃಷ್ಟಿಪಥಂ ತಮಾಲ ಭೃಂಗೋದರ ನೀರದಾಗಮ ಘನ ಪ್ರಕರ + ಅಂಜನ ಪುಂಜ ಹೋಕಿಲ + ಅಭೋದರಕಾಯಕಾಂತಿ ಶೀತಿಕಂಠಗಳ + ಅಪ್ರತಿಮಪ್ರಭಂ ತಮಂ ಅಂತು ಕವಿದ ಕಟ್ಟಲೆಯೋಳ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯಂ ಕೊಂದಲ್ಲದೆ ಮಾಣಿಸೆಂದು + ಉಯ್ಯಂತೆ + ಉಯ್ಯಾ ಬಳಾರಿಯ ಮನೆಯಂ ಪರಕೆಯ ಕುಚೆಯಂ ಪುಗಿಸುವಂತೆ ವಟವಿಟಪಿಕೋಟಿರಕುಟೀರ + ಅಂತರಮಂ ಪುಗಿಸಿ ಬವರಮಂ ಗೆಲ್ಲೆನ್ + ಎಂದು ರಾಗಿಸಿ ಮನೆಗೆ + ಬಂದು ನಿದ್ರಾಂಗನಾ + ಆಸಕ್ತನಾದಂ.

ಆದಿತ್ಯ + ಉದಯಮ್ + ಆಗಲೋಡಂ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ದೇವಗುರು ದ್ವಿಜಪೂಜಿಗೆಳಂ ಮಾಡುತ್ತುಂ ತಡೆಯೆ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ಮುಖಿಮುಂ ತೋಳಿಯದೆ ಬಂದು ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣಕ್ಕೆ + ಇಂತು + ಎಂದಂ:

ಪ್ರತ್ಯಾರ್ಥಿ ಬಂದನ್ + ಇಲ್ಲ, ಪಿರಿದುಂ ಪೂರ್ಣಿ ಪೂರ್ಣೆದುದು, ಎನಗೆ ಕರ್ತವ್ಯಮ್ + ಆವುದು + ಎಂದು ನುಡಿಯಿತ + ಇವರ್ + ಅನ್ನೆಗಂ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ಬರವಂ ಕಂಡು + ಆಕ್ಷಣದೋಳ ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣರ್ + ನಡೆಯಿಂ ನಿಮ್ಮ + ಇವರರ ಬವರಮಂ ತಿದುವಮ್ + ಎಂದು ವಟವ್ಯಾಕದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ವಂದು + ಅಪ್ಪವಿಧ + ಅರ್ಚನೆಯಿಂದ + ಅಚೆಸಿ + ತತ್ತ್ವ + ಅನಂತರಮ್ + ಆ + ಇವರುಮಂ ನುಡಿಸಿ ಬಟೆಕ್ಕೆ + ಆ ಮರನನ್ + ಇಂತೆಂದರ್.

ನೀನೋ + ಅಪ್ಪೊಡೆ ಯ್ಯಾಕ್ + ಆದಿ ದಿವ್ಯದೇವತಾ + ಆವಾಸಮುಂ ಸೇವ್ಯಮುಂ + ಅಪ್ಪ ವ್ಯಾಕಮ್ + ಅದುಕಾರಣದಿಂ ನಿನ್ನಂ ಸಾಕ್ಷಿಮಾಡಿಕೇಳ್ಣಪೆವು. ನೀಂ ತಪ್ಪದೆ ನುಡಿ + ಎಂದು ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣಂ ಧರ್ಮಶ್ರವಣಂಗೆಯ್ದು + ಉಸಿರದೆ + ಇಪ್ರುದುಂ ಪೂರಿಲ + ಒಳಗೆ + ಅಡಂಗಿ + ಇದ್ರ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯ ತಂದೆ ಪ್ರೇಮಮತಿ ಮತಿ + ಕೆಟ್ಟಿ ಧರ್ಮಗತಿಯಂ ಬಿಟ್ಟಿ ‘ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೃತಿ + ಆದ ಮನುಷ್ಯನ + ಆಯುಷ್ಯಂ ಕುಂದುಗುಂ’ ಎಂದು ನುಡಿವಂತೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ಧನಮಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನ್ + ಎಂದು ನುಡಿವುದುಂ ನೆರವಿಯುಂ ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣಮುಂ ಚೋದ್ಯಂ + ಪಟ್ಟಿ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಚೋದ್ಯಂ + ಇದು ದೃವಮ್ + ಅಲ್ಲ + ಅಕ್ಷಮ್ + ಅಂತೆ + ಅಪ್ಪೊಡೆ ಸತ್ಯಮನ್ + ಏಕ ನುಡಿಯದು, ಇದು + ವಿನಾನುಮ್ + ಬಂದು ಕೃತಿಪುಮ್ + ಆಗಲೆವೇಣ್ಣುಮ್ + ಎಂದು + ಆ ಮರನಂ ಬಲ + ಬಂದು ನೋಡಿ ಪಿರಿದು + ಅಪ್ಪ ಪೂರಿಲಮನ್ + ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಚಾರಮ್ + ಆಗಿ + ಇದ್ದುದುಮಂ ಕಂಡು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣಗೆ + ಇಂತು + ಎಂದಂ ಹುಸಿಯದ ಬೇಹಾರಿಯೇ ಇಲ್ಲ, ನಾಂ ಬೇಹಾರಿ + ಅಪ್ಪದು + ಅದಚೆಂದ + ಎಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ + ಅಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ + ಆಗಿ ಧನಮಂ ಬಂಚಿಸಿಕೊಂಡು + ಎನ್ನ ಮನೆಗೆ + ಉಯ್ಯೆನ್ + ಎಂಬ + ಅನ್ನೆಗಂ ನೇಸರ್ + ಮೂಡಿದೋಡೆ + ಉಯ್ಯಲ್ + ಇಂಬು

+ ಇಲ್ಲದೆ ಮರದ ಪೋಟಲ + ಒಳಗೆ + ಇಟ್ಟು ಬಂದು ಮತ್ತು ದಿವಸಂ ಹೋಗಿ ನೋಟ್ಟಿ + ಅನ್ನೆಗಂ ಆ ಪೌನ್ಯನ್ನು + ಬಂದು ಪನ್ನಗಂ ಸುತ್ತಿಪಟ್ಟು + ಇದೊಂದೆ ಕೊಳ್ಳಲ್ + ಅಂಚಿ ಪೋದೆಂ ನೀಂ + ಇಲ್ಲಿ + ಇದ್ದು + ಅಂತೆ ನೋಡುತ್ತುವ್ವು + ಇರಿಂ ಹೊಟಿಲ + ಒಳಗೆ ಪುಗೆಯನ್ನು + ಇಕ್ಕೆ ಪಾವಂ ಪೋಜಮಡಿಸಿ ಕಳ್ಳುಕೊಂಡ + ಒಡವೆಯಂ ಕುಡುವೆನ್ನು + ಎಂದು ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಪುಲ್ಲಂ ಪುಳ್ಳಿಯಂ ತರಿಸಿ + ಆ ಪೋಟಲ + ಒಳಗೆ + ಅಡಸಿ ತುಂಬಿ ದುಷ್ಪಭುದ್ಧಿಯ ಮನೆಯೋಳ್ಳು ಕಿಚ್ಚನ್ನು + ಇಕ್ಕುವಂತೆ ಕಿಚ್ಚನ್ನು + ಇಕ್ಕುಲ್ + ಒಡಂ ಪೋಗೆ ಸುತ್ತಿ + ಉರಿ + ಅಟ್ಟಲ್ ಪ್ರೇಮಮತಿ ಧೃತಿ + ಕೆಟ್ಟಿ ಪುಯ್ಯಲ್ + ಇಟ್ಟು ಪೋಟಲ + ಒಳಗಿಂದಂ ಸುರುಳ್ಳು + ಉರುಟ್ಟು ಕಂಠಗತ ಪ್ರಾಣನ್ನು + ಆಗಿಪ್ರಾರ್ಥಿಕರಣರ್ ಕಂಡು ದುಷ್ಪಭುದ್ಧಿಯ ತಂದೆ + ಅಪ್ಪದಂ ಸಂದೆಯಂ + ಇಲ್ಲಂ + ಎಂದು ಅಣಿದು ಈ ಪಾಪಕರ್ಮನ್ನು + ಅಪ್ಪ ದುಷ್ಪತ್ವನಿಂ ನಿನಗೆ + ಇಂತು + ಅಪ್ಪ ದುರ್ಮಾರಣಂ ಸಮನಿಸಿದುದು + ಎಂದು ನುಡಿವುದುಂ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅತಿಕುಟಿಲಮನ	-	ಅತಿಯಾದ ಹೋಸದ ಮನಸ್ಸು		
ಅನೃತ	-	ಅಸತ್ಯ		
ಅಪರಗಿರಿ	-	ಅಸ್ತಮಾನದ ಬೆಟ್ಟ, ವಶಿಮದ ಬೆಟ್ಟ		
ಅಳ್ಳೋದರ	-	ವಿಷ್ಟು		
ಕಾಯಕಾಂತಿ	-	ವಿಷ್ಟವಿನ ದೇಹದ ಕಾಂತಿ	ಕಟ್ಟೇಕಾಂತ	- ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಂತಹ
ಅಯ್ಯ	-	ತಂದೆ	ಕರಮ್	- ತುಂಬಾ
ಅಷ್ಟವಿಧ	-	ಎಂಟುಬಗೆಯ	ಕಳೆದುಕೊಂಡುದಕ್ಕೆ	- ಕದ್ದುದಕ್ಕೆ
ಅಟಿ	-	ನಾಶ	ಕಾಪು	- ರಕ್ಷಣೆ
ಆಜ್ಞಾದಿತ	-	ಆವರಿಸಿದ	ಕಿಡಿಸು	- ಕೆಡಿಸು
ಆದಿತ್ಯ	-	ಸೂರ್ಯ	ಕಿಡು	- ನಾಶವಾಗು
ಇಂಬು	-	ಅವಕಾಶ	ಕಿಡಿದು	- ಸ್ವಲ್ಪ
ಉಯ್	-	ಒಯ್ಯು	ಕುಟಿ	- ಹೊಂಡ
ಉಯ್ದು	-	ಒಯ್ದು	ಕೂರ್ಮ	- ಸ್ವೇಹ
ಉರಿಯಟ್ಟಲ್	-	ಬೆಂಕಿ ಉರಿಯಲು	ಕೃತ್ಯಿಮ	- ಹೋಸ
ಉಸಿರ್	-	ಹೇಳು	ಕೆಲವಾನುಂ	- ಕೆಲವು
ಎನ್ನೆಂದುದಂ	-	ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು	ಕೃಕೊಳ್ಳು	- ಸಮೃತಿಸು
ಒಡಂಬಡು	-	ಒಪ್ಪು	ಕೋಟಿರಕುಟೀರ	- ಮರದ ಪೋಟರೆ

ಕ್ರಮಕ್ರಮದೆ	-	ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ	ಪೋಯ್ದುಕೊಂಡು	-	ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳತ್ತೆ
ಕಟ್ಟಲೆ	-	ಕಟ್ಟಲೆ	ಪೋಯ್ತಪೋಗು	-	ಕಟ್ಟಲಾಗು
ಚೋದ್ಯ	-	ಅದ್ಭುತ	ಪೋಯಲ್	-	ನಗರ
ತತ್ತ್ವಪಂಚಂ	-	ಈವರೆಗೆ ನಡೆದ ಘಟನೆ	ಪೋಯಲ್	-	ಪೋಟರೆ
ತತ್ಸ್ವಿಧಾನಸ್ಥಿತ	-	ಆಲ್ಲಿರುವ	ಪೋಗಲ್ಪಡೆ	-	ಹೋಗಲು ಅನುವಾಗು
ತಮಾಲ	-	ಕತ್ತಲೆ	ಪ್ರಕರಾಂಜನ ಮಂಜ	-	ಕಾಡಿಗೆಯರಾಶಿ
ತಸ್ಕರ	-	ಕಳ್ಳು	(ಕಾಡಿಗೆಯಷ್ಟು ಕಪ್ಪಾದ)		
ದಿಷ್ಟುವಿ	-	ದಿಕ್ಕುಗಳು	ಪ್ರತ್ಯೇಧಿಸ್	-	ಪ್ರತಿವಾದಿ
ದುಷ್ಪತ್ತ	-	ದುಷ್ಪವುತ್ತ	ಪಯಿ	-	ಕೆಟ್ಟ
ನಿವಾರಣ	-	ತಂತ್ರ	ಬಂಚಿಸು	-	ವಂಚಿಸು
ನೀರದ	-	ಮೋಡ	ಬರವಂ	-	ಬರುವಿಕೆಯನ್ನು
ನೆರವಿ	-	ಜನಸಮೂಹ	ಬಲವಂದು	-	ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಂದು
ನೇಸರ್	-	ಸೂರ್ಯ	ಬವರ	-	ಜಗತ್
ಪಚ್ಚ	-	ಹಂಚು	ಬಸಿರ್	-	ಹೊಚ್ಚೆ
ಪನ್ನಗ	-	ಹಾವು	ಬಹಿರುದ್ಯಾನವನ	-	ಹೊರವಲಯದ ಮರಗಿಡಗಳ
ಪರದು	-	ವ್ಯಾಪಾರ			ಹೂದೋಟ
ಪರಮ ಗಹನ	-	ನಿಗೂಢ	ಬಳಾರಿ	-	ಮಾರಿ
ಪರಿಗ್ರಹ	-	ಮನೆಯವರು	ಬಾಯ್	-	ಬಾಯಿ
ಪರ್ವಿದ	-	ಹಬ್ಬಿದ್	ಬಾಯಾದ್ಯ	-	ಕಾಗಾಡಿ
ಪಸಿಯದುಂಡು	-	ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲದೆ	ಬಾಳ್ಜಂತಧರ್	-	ಬಾಳುವಪ್ಪು ಸಂಪತ್ತು
ಪಿರಿದಪ್ಪ	-	ಬಹಳಷ್ಟು	ಬೀಡಂಬಿಡು	-	ತಂಗು
ಪುಗಿಸು	-	ಹೊಗಿಸು	ಬೀಯ(ಧ್ವ)	-	ವ್ಯಯ(ತ್ಸ), ವಿಚ್ಯು
ಪುಲಿಟ್ಟು	-	ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕಿ	ಬೇಹಾರಿ(ಧ್ವ)	-	ವ್ಯಾಪಾರಿ(ತ್ಸ)
ಪುಲ್ಲಿ	-	ಕಟ್ಟಿಗೆ	ಭೃಂಗೋದರ	-	ಹೊಗೆತುಂಬಿ
ಪೂರ್ಜ್	-	ಹೂಳು	ಮನದನ್ನು	-	ಸ್ನೇಹಿತ
ಪೆಟರ್	-	ಬೇರೆಯವರು	ಮಹಾವಟವಿಟಿ	-	ದೊಡ್ಡದಾದ ಅಶ್ವತ್ಥ
ಪೌನ್ಯ	-	ಸಂಪತ್ತು, ಹಣ	ಮೇದಿನಿ	-	ಮರ
					ಭೂಮಿ

ಲುಭ್ರತೆ	-	ದುರಾಸೆ
ವಂದು	-	ಬಂದು
ವಣಿಕ್ಕುತ್ತರ್ವ	-	ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಮಕ್ಕಳು
ವಪ್ರದು	-	ಬರುವುದು
ವ್ಯವಹಿತ	-	ಮುಚ್ಚಿದ
ಸಂದೇಹ(ಧ್ವ)	-	ಸಂದೇಹ (ತ್ವ)
ಸಮನಿಸು	-	ಸಂಭವಿಸು
ಹರಣ	-	ಕದಿಯು
ಹುಸಿ	-	ಸುಳ್ಳು
ಕೋಕಿಲಾ(ತ್ವ)	-	ಕೋಗಿಲೆ(ಧ್ವ)

ಟಿಪ್ಪಣಿ

- ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣರ್ :** ನ್ಯಾಯತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವವರ ಸಮೂಹ.
- ಅಶ್ರುತ ಪ್ರೂರ್ವ :** ಅಶ್ರುತ - ಕೇಳಿದರುವ, ಪ್ರೂರ್ವ - ಈ ಹಿಂದೆ = ಈ ಹಿಂದೆ ಕೇಳಿಲ್ಲದ.
- ಅಬ್ಜ್ಞಾದರ :** ಅಪ್ಸ - ನೀರು, ಜ - ಹುಟ್ಟಿದ್ದು, ಅಬ್ಜ್ - ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು - ಕಮಲ, ಉದರ - ಹೊಟ್ಟೆ, ಅಬ್ಜ್ಞಾದರ - ಉದರ (ನಾಭಿದಲ್ಲಿ ಕಮಲ ಉಳ್ಳವ - ವಿಷ್ಣು).
- ಶಿತಿಕಂತ :** ಶಿತಿ - ನೀಲ, ಕಂತ - ಕುತ್ತಿಗೆ, ಶಿತಿಕಂತ - ನೀಲಬಣ್ಣದ ಕುತ್ತಿಗೆ ಉಳ್ಳವ = ಶಿವ.
- ಶಿತಿಕಂತಗಳಪ್ರತಿಮು ಪ್ರಭಂ ತಮುಂ :** ಶಿತಿಕಂತ - ಶಿವ, ಅಪ್ರತಿಮು ಪ್ರಭಂ - ಹೋಲಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ, ತಮುಂ - ಕತ್ತಲೆ = ಶಿವನ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಕಪ್ಪಾದ

ಅಭ್ಯಾಸ

- ಅ) ಹೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.
- ‘ವ್ಯಕ್ತ ಸಾಕ್ಷಿ’ ಕರೆಯನ್ನು ಯಾವ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ?
 - ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಆರೋಪವನ್ನು ಹೊರಿಸಿದನು?
 - ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣರು ಏಕ ವಿಸ್ತೃಯ ಹೊಂದಿದರು?

- ಉ. ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯ ತನ್ನ ಬೆಳಗನ ಹೊತ್ತನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಳಿದನು?
- ಇ. ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಕರಣರು ಪಟವ್ಯಕ್ಕದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಬಂದರು?
- ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.
- ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಗೆ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯ ಯಾವ ಸಲಹೆಯಿತ್ತನು?
 - ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯ ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಏನೆಂದು ಹೇಳಿದನು?
 - ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಕರಣರು ಪಟವ್ಯಕ್ಕಕ್ಕೆ ಏನು ಹೇಳಿದರು?
- ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ:
- ‘ವೈಕ್ ಸಾಕ್’ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ನೀವು ಮೆಚ್ಚಿವ ಪಾತ್ರ ಯಾವುದು? ಏಕೆ?
 - ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿಯ ತಂತ್ರ ಅವನಿಗೆ ತಿರುಗುಬಾಣವಾದ ಬಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
- ಈ) ಸಂದರ್ಭ-ಸಹಿತ ಶಾರ್ಕಾರ್ಥಿವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
- “ಪೌನ್ಯನೆಲ್ಲಮಂ ನೀನೆ ಕೊಂಡೆ”
 - “ಈತನ ಮಾತು ಅಶ್ವತಪೂರ್ವಮಾ”
 - “ನಿನ್ನ ಪರಿವರ್ಗ ನಮ್ಮ ಕುಲಮನೆಲ್ಲಮನಟಿವ ಬಗೆ”
 - “ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೃತಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯನಾಯಿಷ್ಯಂ ಕುಂದುಗುಂ”
 - “ಹುಸಿಯದ ಬೇಹಾರಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ:”
- ಉ) ಮೊದಲೆರಡು ಪದಗಳಿರುವ ಸಂಬಂಧದಂತೆ ಮೂರನೆಯ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ವದ್ದಾರಾಧನೆ - ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯ : : ಪಂಚತಂತ್ರ _____ .
 - ಕಬ್ಬಿ - ಕಾವ್ಯ : : ಬೇಹಾರ _____ .
 - ಅನೃತ - ಸುಳ್ಳಿ : : ಕೃತ್ಯಿಮ _____ .
 - ಬಂದಲ್ಲದೆ - ಲೋಪ : : ಧೃತಿಗೆಟ್ಟಿ _____ .
 - ದೃವಭಕ್ತಿ - ತತ್ವರುಷ : : ಅರ್ಜ್ಞೋದರ _____ .

ಭಾಷೆಯ ಸೌಬಗ್ಯ

ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳು ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣ ಅಥವಾ ಮಹಾಪ್ರಾಣ ಇದ್ದರೆ ಅರ್ಥವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು. ಅಲ್ಲಾಗೆ ರವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಲುದಾಹರಣೆಗೆ: ಒಂಭತ್ತು, ಎಂಭತ್ತು ಮುಂತಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಒಂಬತ್ತು, ಎಂಬತ್ತು ಎಂದು ಬರೆದರೂ ಅರ್ಥವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗದು.

ಹಾಗೆಯೇ ಖುಚೀ, ಕುಚೀ - ಎರಡೂ ರೂಪಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ.

ಧೂಳು ಮತ್ತು ಧೂಳು ಎಂಬ ಎರಡೂ ರೂಪಗಳು ಸಾಧು.

ಇಂಥ ಇನ್ನಷ್ಟು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಸ್ವೇಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭಾಷೆ

ಉ(ರ)ಳ-ಕುಳ-ಕೈಳ :

ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಮೂರು ರೀತಿಯ ‘ಳ’ ಕಾರಗಳಿದ್ದವು. ಅವೇ ಇಳ, ಕುಳ, ಕೈಳ.

‘ಇ’ ಈ ‘ಳ’ ಕಾರವೇ ಇಳ. ಸೂರ್ಯ ಪದಕ್ಕೆ ಸರದಿ, ಪಾಳಿ ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ.

‘ಳ’ ಅಕ್ಷರವೇ ಕುಳ. ಎಳ- ಚಿಕ್ಕ, ಸಣ್ಣ; ಕೆಳ- ಪಕ್ಷವಾಗು, ಮಾಗು ಎಂಬ ಅರ್ಥವ್ಯಳ್ಳ ಪದಗಳಿವೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತದ ‘ಲ’ ಕಾರ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ ‘ಳ’ ಕಾರ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಕೈಳ. ಮಂಗಲ-ಮಂಗಳ; ಹಿಂಗಲ- ಹಿಂಗಳ ಇತ್ತಾದಿ.

ಇದೇ ರೀತಿ ‘ರ’ ಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡು ರೀತಿಯ ‘ರ’ ಕಾರಗಳು ಇದ್ದವು. ಅವುಗಳನ್ನು ರೇಫ್, ಮತ್ತು ಶರೆಟರೇಫ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

‘ರ’ ಅಕ್ಷರವೇ ರೇಫ್ ಮತ್ತು ‘ಇ’ ಅಕ್ಷರವೇ ಶರೆಟರೇಫ್. ಈ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪದಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವ್ಯತ್ಯಾಸವಿತ್ತು.

ಲುದಾ : ಏರ್- ಹತ್ತು; ಏಜ್ - ಗಾಯ

ನೆರೆ - ಸಮೀಪ, ಅಕ್ಕಪಕ್ಕ ; ನೆಱಿ - ಪ್ರವಾಹ, ಮಹಾಪೂರ

ಮೋರೆ - ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ;

ಮೊಜೆ - ಗೋಳಾಟ, ಗುಂಯ್ ಗುಡು. (ದುಂಬಿ ಮೊಜೆಯುತ್ತದೆ)

ಭಂದಸ್ನ ಮುಂದುವರಿದುದು-

ಕಂಡ ಪದ್ಯ

ಲಕ್ಷಣ : ಇದು ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಿಳ್ಳ ಪದ್ಯ. ಒಂದು ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಪಾದಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು, ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಮೂರು ಮೂರು ಗಣಗಳಿಂದ ಕೊಡಿವೆ. ಎರಡು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾದಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಬದ್ದೆದು ಗಣಗಳಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಒಂದು ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ಪಾದಗಳು ಪ್ರಾಂತ್ಯಾರ್ಥಿಕವೆಂತಲೂ ಮೂರು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾದಗಳು ಉತ್ತರಾರ್ಥಿಕವೆಂತಲೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಉದಾ :	ಉ	ಉ	ಉ		
	ಉ ಉ ಉ	- -	ಉ ಉ ಉ	= ೧೨	
	ಒಡೆಯಲ	ಜಾಂಡಂ	ಕುಲಗಿರ		
	ಉ	ಉ	ಉ	ಉ	ಉ
	ಉ -	ಉ -	- -	ಉ -	ಉ -
	ಕೆಡೆಯಲ	ನಡುಗ	ಲ್ಕ್ಷಧಾತ್ರಿ	ದಿವಿಜರ್	ಸೆಡೆಯ
	ಉ	ಉ	ಉ		
	ಉ ಉ ಉ	ಉ - -	- - ಉ	= ೧೨	
	ಲ್ಕ್ಷಧರಿಸು	ವಿನಂಜ	ಟಾಸುರ		
	ಉ	ಉ	ಉ	ಉ	
	- -	ಉ ಉ -	- -	- -	= ೨೦
	ಹಿಡಿಂಬ	ಬಕ್ಕೆ	ರಿಸಿಂಹ	ನಾದಂ	ಗಯ್ಯಂ

ಉತ್ತಲಮಾಲಾಪೃತ್ತ

ಲಕ್ಷಣ : ಇದು ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಿಳ್ಳ ಪದ್ಯ. ಪ್ರತಿ ಪಾದವೂ ಅಕ್ಷರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು ತಲ್ಲಾ ಇಪ್ಪತ್ತು ಅಕ್ಷರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಭ, ರ, ನ, ಭ, ಭ, ರ, ಗಣಗಳು ಮತ್ತು ಕೆನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಘು ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರು ಇರುತ್ತವೆ.

ಸೂತ್ರ : ಉತ್ತಲಮಾಲೆಯಪ್ಪದು ಭರಂ ನಭಭಂರಲಗಂ ನೆಗಟ್ಟಿರಲ್

ಉದಾ :

ಭ	ರ	ನ	ಭ	ಭ	ರ	ಲ ಗು
- ಉ	- ಉ -	ಉ ಉ	- ಉ	- ಉ	- ಉ -	ಉ -
ಚಾಗದ	ಭೋಗದ	ಕ್ಷರದ	ಗೇಯದ	ಗೊಟ್ಟಿರು	ಲಂಪಿನಿಂ	ಪುಗ
ಕ್ಷಾಗರ.....						

ಶಾರ್ಥಕಲ ವಿಕ್ರೀಡಿತ ವೃತ್ತ

ಅಕ್ಷರ : ಇದು ಅಕ್ಷರಗಳಾದಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಯ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಿಷ್ಟು ಅಕ್ಷರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿವೆ. ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲಿ ಮ,ಸ,ಜ,ಸ,ತ,ತ ಗಣಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದು ಸುರು ಇರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಅಕ್ಷರಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಸೂತ್ರ : ಕಣ್ಣೋಪ್ತಲ್ ಮನಜಂ ಸತಂತಗಮುಮಾ ಶಾರ್ಥಕಲವಿಕ್ರೀಡಿತಂ

ಉದಾ :	ಮ	ಸ	ಜ	ಸ	ತ	ತ	ಸು

ಮಾತಂಗಾ	ಸುರವೈ	ರಿಯಲ್ಲಿ	ಪಡೆದುಂ	ಬಿಲ್ಲಂಧ	ನುರ್ವಿದ್ಯೈ	ಗಂ	

ಭಾಷಾ ಚರ್ಚಿತವಿಧಿ

१. ಈ ಪದಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಸಂಧಿಯ ಹೆಸರು ಬರೆಯಿರಿ.
ಪೋಗಲ್ ವೇಯ್ಯಂ, ತಕ್ಕನಿತು, ಪೂಣ್ಯದ್ವಿಡೆ
२. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ವಿಗ್ರಹಿಸಿ ಸಮಾಸವನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
ಅತಿಕುಟಿಲ, ಕೈಕೊಳ್ಳುದು, ಕಟ್ಟೇಕಾಂತ, ಸ್ವಾಮಿದ್ಯೋಹ, ಪರಧನ, ಧನಹರಣ,
ಸಾಕ್ಷಿಮಾಡಿ, ಬಲವಂದು.
३. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯಭಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ, ಗಣ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಭಂದಸನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
 - ಅ. ಅತಿಕುಟಿಲಮನಂ ಧನಲು
ಬ್ಧತೆಯಿಂದಂ ದುಷ್ಪಿಣಿ ನುಡಿದಂ ಪುಸಿಯಂ॥
 - ಆ. ಮೇದಿನಿಯಂ ಕ್ರಮಕ್ರಮದೆ ಪರ್ವಿದುದಾತ್ನಭೋ ವಿಭಾಗಮಾ
४. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬುಂಧ ರಚಿಸಿರಿ.
५. ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ६. ಅಕ್ಷರ ದಾಸೋಹ ಮತ್ತು ಕ್ಷೀರ ಭಾಗಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಹತ್ವ

ಪೂರಕ ಓದು

- ದುರ್ಗಸಿಂಹ ಕವಿಯ ‘ಕಣಾರಬಿಕ ಪಂಚತಂತ್ರ’ ಕೃತಿಯನ್ನು ಓದಿರಿ.
- ವಿವಿಧ ಲೇಖಕರು ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಪಂಚತಂತ್ರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಓದಿರಿ.

* * * * *

ಪ್ರಪೇಶ : “ಹಿಂದೆ ಗುರುವಿದ್ದ, ಮುಂದೆ ಗುರಿಯಿತ್ತು, ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಧೀರರ ದಂಡು” ಎಂಬ ವಾಕ್ಯ ಹಿಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನ ಯುವಕರಿಗಿದ್ದ ನೆಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹೋಗಬೇಕಾದ ದಾರಿ ತಲುಪಬೇಕಾದ ಗುರಿ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿದ್ದರೆ ಅರ್ಥ ಯಶಸ್ವನ್ನು ಪಡೆದಂತೆ. ‘ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನನ್ನ ಆಜನ್ನಾಧಿಕ್ಕ ಹಕ್ಕು’ ಎಂದ ತಿಲಕರು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಸುವುದೇ ಜೀವನದ ಏಕೈಕ ಸಂಕಲ್ಪ ಎಂದುಕೊಂಡ ರಾಷ್ಟ್ರಪಿತ ಗಾಂಧಿಜಿ ಸಾಧಕರೆನಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇತಿಹಾಸ ದಾಖಲಿಸುವುದು, ನೆನಪಿಸುವುದು ಇಂತಹ ಸಾಧಕರನ್ನು ಸಾಧಕನು ತಾನು ಕಂಡ ಕನಸನ್ನು ಅದೆಷ್ಟೇ ತೊಡಕುಗಳು ಬಂದರೂ ಅಡ್ಡಾತ್ಮತಂಕಗಳು ಎದುರಾದರೂ ನನಸಾಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಕಲ್ಪದತ್ತ ದೃಢನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಕಾರ್ಯಶೀಲರಾದರೆ “ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.” ದೃಢ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಏನೇನನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದಂಬುದನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಕೆವಿ ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರು ‘ಸಂಕಲ್ಪ’ ಎಂಬ ಭಾವಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಸರಳವಾಗಿ, ಸುಂದರವಾಗಿ ಅಭಿವೃತ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸುತ್ತಲು ಕವಿಯುವ ಕತ್ತಲೆಯೊಳಗೆ
ಪ್ರೀತಿಯ ಹಣತೆಯ ಹಚ್ಚೋಣ.
ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಹೊಯ್ದಾಡುವ ಹಡಗನು
ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಸೋಣ.

॥ ೧ ॥

ಕಲುಷಿತವಾದೀ ನದೀಜಲಗಳಗೆ
ಮುಂಗಾರಿನ ಮಳೆಯಾಗೋಣ.
ಬರಡಾಗಿರುವೀ ಕಾಡುಮೇಡುಗಳ
ವಸಂತವಾಗುತ ಮುಚ್ಚೋಣ

॥ ೨ ॥

ಬಿದ್ದುದನ್ನು ಮೇಲೆಬಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ
ಹೊಸ ಭರವಸೆಗಳ ಕಟ್ಟೋಣ.
ಮನುಜರ ನಡುವಣ ಅಡ್ಡಗೋಜೆಗಳ
ಕೆಡವುತ ಸೇತುವೆಯಾಗೋಣ.

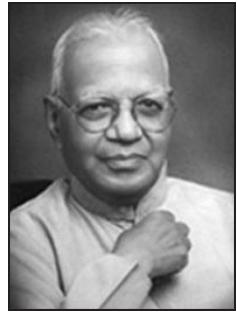
॥ ೩ ॥

ಮತಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪಧಗಳು ಎನ್ನುವ
ಹೊಸ ಎಚ್ಚರದೊಳು ಬದುಕೋಣ
ಭಯ-ಸಂಶಯದೊಳು ಕಂದಿದ ಕಣ್ಣೋಳು
ನಾಳಿನ ಕನಸನು ಬಿತ್ತೋಣ.

॥ ೪ ॥

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಜ.ಎಸ್.ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ಗುಗ್ಗಿರಿ ಶಾಂತವೀರಪ್ಪ ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ (ಸಾ.ಶ. ೧೯೨೬) ಇವರು ಶಿವಮೋಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿಕಾರಿಪುರದವರು. ಮೈಸೂರು, ಉಸ್ಕಾನಿಯಾ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಧುನಿಕ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಅವರು ಸಾಮಗಾನ, ಚೆಲುವು-ಒಲವು, ದೇವತೀಲ್ಪ, ದೀಪದ ಹೆಚ್ಚೆ, ಅನಾವರಣ, ವಿಮರ್ಶೆಯ ಪೂರ್ವಪಟ್ಟಿಮು, ಮಾಸ್ಕೊದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತರಡು ದಿನಗಳು, ಸೌಂದರ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾವ್ಯಾಧಃಕಿಂತನ ಕೃತಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದಿರುವ ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಅವರು ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ನಾಡೋಜ ಪುರಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಗೌರವ ಡಿ.ಲಿಟ್. ಪದವಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಅಭಿಧಾನ ಮತ್ತು ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಪ್ರಾತ್ರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೭೨ರಲ್ಲಿ ದಾವಣಗರೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾರ್ಥನೆಗೊಂಡ ಐಸೆನ್ಯೆ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು.

ಜ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ವಿರಚಿತ ‘ಎದೆತುಂಬಿ ಹಾಡಿದೆನು’ ಕವನ ಸಂಕಲನದಿಂದ ‘ಸಂಕಲ್ಪಗೀತೆ’ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಧನಾತ್ಮಕ ಭಾವನೆಯನ್ನು ದೃಢಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸವಾಲುಗಳು ಎದುರಾದಾಗಲೂ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದ ಸಂಕಲ್ಪ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಶ್ರಿಯಾಶೀಲರಾದಾಗ ಯಶಸ್ವಿ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಭೇದಭಾವಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಇಕ್ಕೆದಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲರಾದಾಗ ಬಲ ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಭಯ ಮತ್ತು ಅನುಮಾನ ಆವರಿಸಿರುವ ಸಮಾಜವನ್ನು ದೃಢನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯದ ನೇಲೆಯಾಗಿಸುವ ಹಣತೆ ಹಚ್ಚಿದಾಗ ಕತ್ತಲೆ ದೂರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಭಾವಗೀತೆಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದೇ ಈ ಕವನದ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

* * * *

ಪದಗಳ ಅಧ್ಯ

ಕಂದಿದ	-	ಮಸುಕಾದ	ವಸಂತ	-	ಸಮೃದ್ಧಿ
ಕಲುಷಿತ	-	ಮಲಿನ	ಹಡಗು	-	ನಾವೆ
ಪಥ	-	ದಾರಿ	ಹಣತೆ	-	ದೀಪ
ಬರಡು	-	ಪೋಳ್ಣು, ಹಾಳುಬಿದ್ದಿರುವ			

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ಯಾವುದನ್ನು ಎಚ್ಚರದಲಿ ಮನ್ನಡೆಸಬೇಕು?
೨. ನದೀಜಲಗಳು ಏನಾಗಿವೆ?
೩. ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಗಾರಿನ ಮಳೆಯಾಗಬೇಕು?
೪. ಕಾಡುಮೇಡುಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದೆ?
೫. ಯಾವ ಎಚ್ಚರದೊಳು ಬದುಕಬೇಕಿದೆ?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ಹಡಗನ್ನು ಯಾವುದರ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮನ್ನಡೆಸಬೇಕಿದೆ?
೨. ಹೊಸ ಭರವಸೆಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ ಯಾವುದರ ನಡುವೆ ಸೇತುವೆಯಾಗಬೇಕಿದೆ?
೩. ನಾಳಿನ ಕನಸನ್ನು ಬಿತ್ತಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ಹೇಗೆ ಬದುಕಬೇಕು?

ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ನಾವು ಯಾವ ಸಂಕಲ್ಪ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ಕವಿ ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರ ಆಶಯ?
೨. ಸಂಕಲ್ಪ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕುರಿತು ಕವಿ ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

ಈ) ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೧. “ಪ್ರೀತಿಯ ಹಣತೆಯ ಹಚ್ಚೋಣ.”
೨. “ಮುಂಗಾರಿನ ಮಳೆಯಾಗೋಣ.”
೩. “ಹೊಸ ಭರವಸೆಗಳ ಕಟ್ಟೋಣ.”
೪. “ಹೊಸ ಎಚ್ಚರದೊಳು ಬದುಕೋಣ.”

ಉ) ಬಿಟ್ಟು ಜಾಗಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರಿ.

೧. ‘ಸಂಕಲ್ಪ ಗೀತೆ’ ಪಡ್ಡವನ್ನು _____ ಕವನ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
೨. ಕತ್ತಲೆಯೋಳಗೆ ಪ್ರೀತಿಯ _____ ಹಚ್ಚೋಣ.
೩. ಜಿ.ಎಸ್.ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರು _____ ಯಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡ ಅವಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು.

ಭಾಷೆಯ ಸೋಬಗು

ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣ ಅಕ್ಷರದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಾಣ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ (ಅಥವಾ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ) ಅರ್ಥವೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಭರಚುಕ್ಕಿ – ಕಾವೇರಿ ನದಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಒಂದು ಜಲಪಾತದ ಹೆಸರು. ಈ ಜಲಪಾತದಲ್ಲಿ ನೀರೇ ಇಲ್ಲದ ಹೋದರೆ ಬಹುಶಃ ‘ಭರಚುಕ್ಕಿ’ ಎನ್ನಿಬಹುದೇನೋ!

ಹಾಗೆಯೇ ‘ರುರಿ’ ಎಂದರೆ ನೀರಿನ ಸಣ್ಣದೊಂದು ಪ್ರವಾಹ. ಆದರೆ ‘ಜರಿಗಡ’ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಗಿಡ. ಇದನ್ನು ‘ರುರಿಗಡ’ ಎನ್ನಲಾಗದು – ಅದು ‘ರುರಿಯ’ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರೂ!

ಇಂಥ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪದಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಸ್ವೇಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭಾಷಣ

ಕ್ರಿಯಾಪದ

ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಮೂಲ ರೂಪವನ್ನು ‘ಧಾತು’ (ಕ್ರಿಯಾಪ್ರಕೃತಿ) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ‘ಸಕಮ್ರಾಕ್ತ’ ಮತ್ತು ‘ಅಕಮ್ರಾಕ್ತ’ ಧಾತುಗಳೆಂದು ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ.

ಸಕಮ್ರಾಕ್ತ:– ಹೊಡು, ಬಿಡು, ಉಣ್ಣಿ, ಉಜ್ಜು, ತಿದ್ದು, ಮುಚ್ಚು – ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅಕಮ್ರಾಕ್ತ:– ಮೆಲಗು, ಓಡು, ಬದುಕು, ಹೋಗು, ನಾಚು – ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕರ್ತವ್ರಿಪ್ರಯೋಗ:– ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗವಾಚಕ ಮತ್ತು ವಚನವಾಚಕಗಳು ಸೇರಿ ಒಂದು ಪೂರ್ಣವಾಕ್ಯವಾದಾಗ ಅದು ‘ಕರ್ತವ್ರಿ ಪ್ರಯೋಗದ’ ವಾಕ್ಯವೇನಿಸುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:– ಭೀಮನು ಅನ್ನವನ್ನು ಉಂಡನು

ಕರ್ಮಣಪ್ರಯೋಗ:– ಸಕಮ್ರಾಕ್ತ ಧಾತುಗಳ ಮೇಲೆ ‘ಅಲ್ಪಡು’ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿ ಕಾಲಸೂಚಕ ಮತ್ತು ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿದಾಗ ‘ಕರ್ಮಣ ಪ್ರಯೋಗದ’ ವಾಕ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:– ಭೀಮನಿಂದ ಅನ್ನವು ಉಣಿಲ್ಪಟಿತು.

ಅರ್ಥರೂಪ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು

ಅರ್ಥರೂಪ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಲ್ಲಿ ‘ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಕ’, ‘ನಿರ್ವೇಧಾರ್ಥಕ’, ‘ಸಂಭಾವನಾರ್ಥಕ’ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳೆಂದು ಮೂರು ವಿಧಗಳಿವೆ.

ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು :— ಆಶೀರ್ವಾದ, ಅಪ್ತನೆ, ಆಜ್ಞೆ, ಕೋರಿಕೆ ಇವುಗಳು ತೋರುವಾಗ ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಆಖ್ಯಾತಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನಿನ್ನುವುತ್ತವು.

‘ಮಾಡು’ ಧಾತುವಿನ ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಕ ರೂಪಗಳು

ಮರುಪ	ಲಿಂಗ	ಎಕವಚನ	ಬಹುವಚನ
ಪ್ರಥಮ	ಮಲ್ಲಿಂಗ	ಮಾಡಲಿ	ಮಾಡಲಿ
	ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ	ಮಾಡಲಿ	ಮಾಡಲಿ
	ನಮಂಸಕ ಲಿಂಗ	ಮಾಡಲಿ	ಮಾಡಲಿ
ಮಧ್ಯಮ	ಮಂ, ಸ್ತೀ, ನಮಂಸಕ ಲಿಂಗ	ಮಾಡು	ಮಾಡಿ/ಮಾಡಿರಿ
ಉತ್ತಮ	ಮಂ, ಸ್ತೀ, ನಮಂಸಕ ಲಿಂಗ	ಮಾಡುವೆ	ಮಾಡುವಾ/ಮಾಡೋಣ

ನಿರ್ವೇಧಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು :— ಕ್ರಿಯೆಯು ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ ಎಂಬರ್ಥ ತೋರುವಾಗ ಧಾತುಗಳ ಮೇಲೆ ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳ ಸೇರಿ ನಿರ್ವೇಧಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನಿನ್ನುವುತ್ತವು.

‘ಮಾಡು’ ಧಾತುವಿನ ನಿರ್ವೇಧಾರ್ಥಕ ರೂಪಗಳು

ಮರುಪ	ಲಿಂಗ	ಎಕವಚನ	ಬಹುವಚನ
ಪ್ರಥಮ	ಮಲ್ಲಿಂಗ	ಮಾಡನು	ಮಾಡರು
	ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ	ಮಾಡಣು	ಮಾಡರು
	ನಮಂಸಕ ಲಿಂಗ	ಮಾಡದು	ಮಾಡವು
ಮಧ್ಯಮ	ಮಂ, ಸ್ತೀ, ನಮಂಸಕ ಲಿಂಗ	ಮಾಡೆ	ಮಾಡರಿ
ಉತ್ತಮ	ಮಂ, ಸ್ತೀ, ನಮಂಸಕ ಲಿಂಗ	ಮಾಡೆನು	ಮಾಡೆವು

ಸಂಭಾವನಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು :— ಕ್ರಿಯೆಯು ನಡೆಯುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ‘ಸಂಶಯ’ ಅಥವಾ ‘ಉಂಟಾಗಿ’ ತೋರುವಲ್ಲಿ ಧಾತುಗಳ ಮೇಲೆ ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ ಸಂಭಾವನಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನಿನ್ನುವುತ್ತವು.

‘ಮಾಡು’ ಧಾತುವಿನ ಸಂಭಾವನಾರ್ಥಕ ರೂಪಗಳು

ಪುರುಷ	ಲಿಂಗ	ಪಕವಚನ	ಬಹುವಚನ
ಪ್ರಧಾನ	ಪುಲ್ಲಿಂಗ	ಮಾಡಿಯಾನು	ಮಾಡಿಯಾರು
	ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ	ಮಾಡಿಯಾಳು	ಮಾಡಿಯಾರು
	ನಮಂಸಕ ಲಿಂಗ	ಮಾಡಿತು	ಮಾಡಿಯಾವು
ಮಧ್ಯಮ	ಮಂ, ಸ್ತ್ರೀ, ನಮಂಸಕ ಲಿಂಗ	ಮಾಡಿಯೆ	ಮಾಡಿರಿ
ಉತ್ತಮ	ಮಂ, ಸ್ತ್ರೀ, ನಮಂಸಕ ಲಿಂಗ	ಮಾಡೇನು	ಮಾಡೇವು

ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯ

ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

“ಭೀಮನು ತನ್ನ ಬಲಗಾಲಿನಿಂದ ಚೆಂಡನ್ನು ಒದೆದನು.”

ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೀಮ, ತಾನು, ಬಲಗಾಲು, ಚೆಂಡು ಎಂಬ ಪದಗಳು ನಾಮಪ್ರಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ನಾಮಪ್ರಕೃತಿಗಳನ್ನು ವಾತ್ತ ಹೇಳಿ ‘ಒದೆದನು’ ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಅರ್ಥ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. (ಭೀಮ ತಾನು ಬಲಗಾಲು ಚೆಂಡು ಒದೆದನು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೆ) ಈ ಎಲ್ಲಾ ನಾಮ ಪ್ರಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಕಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದಾಗ ವಾಕ್ಯವು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ. ‘ಭೀಮ’ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ‘ಕರ್ತೃರ್ಥ’ದಲ್ಲಿ ‘ಉ’ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯವನ್ನೂ ‘ತಾನು’ ಎಂಬ ಸರ್ವನಾಮಕ್ಕೆ ‘ಸಂಬಂಧಾರ್ಥ’ದಲ್ಲಿ ‘ಅ’ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯವನ್ನೂ ‘ಚೆಂಡು’ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ‘ಕರ್ಮಾರ್ಥ’ದಲ್ಲಿ ‘ಅನ್ನ’ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯವನ್ನೂ ‘ಬಲಗಾಲು’ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ‘ಕರಕಾರ್ಥ’ದಲ್ಲಿ ‘ಇಂದ’ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ‘ಒದೆದನು’ ಎಂಬ ‘ಕ್ರಿಯಾಪದ’ವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದಾಗ – ‘ಭೀಮನು ತನ್ನ ಬಲಗಾಲಿನಿಂದ ಚೆಂಡನ್ನು ಒದೆದನು’ ಎಂಬ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ವಾಕ್ಯದ ರಚನೆಯಾಯಿತು. ಹೀಗೆ....

ಕರ್ತೃ, ಕರ್ಮ, ಕರಣ, ಸಂಪ್ರದಾನ, ಅಪಾದಾನ, ಅಧಿಕರಣಾದಿ ಕಾರಕಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯಗಳೇ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯಗಳು.

ಈ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯಗಳು ಹಳಗನ್ನಡ ಮತ್ತು ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡೋಣ.

ವಿಭಕ್ತಿ	ಕಾರಕಾರ್ಥ	ಹೊಸಗನ್ನಡ ಪ್ರಶ್ನೆಯ	ರೂಪ	ಹಳಗನ್ನಡ ಪ್ರಶ್ನೆಯ	ರೂಪ
ಪ್ರಥಮಾ	ಕರ್ತೃರ್ಥ	ಉ	ಸಾವಿಶ್ರಿಯ	ಮ್ರೋ	ಸಾವಿಶ್ರಿಯಮ್ರೋ
ದ್ವಿತೀಯಾ	ಕರ್ಮಾರ್ಥ	ಅನ್ನ	ಸಾವಿಶ್ರಿಯನ್ನ	ಅಂ	ಸಾವಿಶ್ರಿಯಂ
ತೃತೀಯಾ	ಕರಣಾರ್ಥ	ಇಂದ	ಸಾವಿಶ್ರಿಯಿಂದ	ಇಂ, ಇಂದಂ, ಇಂದ	ಸಾವಿಶ್ರಿಯಿಂ
ಚತುರ್ಥೀ	ಸಂಪ್ರದಾನ	ಗೆ, ಇಗೆ, ಕೈ	ಸಾವಿಶ್ರಿಗೆ	ಗೆ, ಕೆ, ಕೈ	ಸಾವಿಶ್ರಿಂಗೆ
ಪಂಚಮೀ	ಅಪಾದಾನ	ದೆಸೆಯಿಂದ	ಸಾವಿಶ್ರಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ	ಅತ್ತಣಿಂ ಅತ್ತಣಿಂದಂ	ಸಾವಿಶ್ರಿಯತ್ತಣಿಂ
ಷಟ್ತಮೀ	ಸಂಬಂಧ	ಅ	ಸಾವಿಶ್ರಿಯ	ಅ	ಸಾವಿಶ್ರಿಯ
ಸಪ್ತಮೀ	ಅಧಿಕರಣ	ಅಲ್ಲಿ	ಸಾವಿಶ್ರಿಯಲ್ಲಿ	ಒಳ್ಳೋ	ಸಾವಿಶ್ರಿಯೊಳ್ಳೋ

ವಿಭಕ್ತಿ ಪಲ್ಲಟ : ನಾವು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಪ್ರಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಯಾವ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯವನ್ನು ಬಳಸಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಬಳಸದೆ ಬೇರೆ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯವನ್ನು ಬಳಸಿ ಮಾತನಾಡುವುದುಂಟು. ಹೀಗೆ ಒಂದು ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯದ ಬದಲಿಗೆ ಅರ್ಥ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗದಂತೆ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯವನ್ನು ಬಳಸುವ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ‘ವಿಭಕ್ತಿ ಪಲ್ಲಟ’ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ.

ದ್ವಿತೀಯಾ ಬದಲಿಗೆ ಚತುರ್ಥೀ ವಿಭಕ್ತಿ ಸೇರಿದಾಗ –

- ಉರನ್ನು ಸೇರಿದನು (ದ್ವಿತೀಯಾ) ಉರಿಗೆ ಸೇರಿದನು (ಚತುರ್ಥೀ)
- ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಹತ್ತಿದನು (ದ್ವಿತೀಯಾ) ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದನು. (ಚತುರ್ಥೀ)

ಪಂಚಮೀ ಬದಲಿಗೆ ತೃತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ ಸೇರಿದಾಗ –

- ಮರದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಹಣ್ಣು ಬಿತ್ತು (ಪಂಚಮೀ)
ಮರದಿಂದ ಹಣ್ಣು ಬಿತ್ತು (ತೃತೀಯಾ)
- ಕೌರವನ ದೆಸೆಯಿಂದ ಕೇಡಾಯ್ತು (ಪಂಚಮೀ)
ಕೌರವನಿಂದ ಕೇಡಾಯ್ತು (ತೃತೀಯಾ)

ಷಟ್ಕೀ ಬದಲಿಗೆ ಚತುರ್ಥೀ ವಿಭಕ್ತಿ ಸೇರಿದಾಗ

- ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ (ಷಟ್ಕೀ) ನಮಗೆ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ (ಚತುರ್ಥೀ)
- ಅಯೋಧ್ಯೇಯ ರಾಜ (ಷಟ್ಕೀ) ಅಯೋಧ್ಯೇಗೆ ರಾಜ (ಚತುರ್ಥೀ)

ಭಾಷಾ ಚರ್ಚೆವಟಿಕೆ

೧. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳ ಧಾತುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ನಿಲ್ಲಿಸು, ನಡೆಸು, ಹಬ್ಬಿಸು, ಮುಟ್ಟೊಣ, ಕಟ್ಟಿಸು, ಆಗೋಣ.

೨. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಪ್ರೀತಿಯ, ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ, ಜಲಕ್ಕೆ, ಬಿದ್ದುದನ್ನು, ಭರವಸೆಗಳ.

೩. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

ಸಂಶಯದೊಳ್ಳಿ, ಜಲದಿಂ, ಮರದತ್ತಣಿಂ, ರಾಯಂಗೆ.

೪. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಧಾತುಗಳಿಗೆ ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಕ, ನಿರ್ವಹಣಾರ್ಥಕ ಮತ್ತು ಸಂಭಾವನಾರ್ಥಕ ರೂಪಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಹಾಡು, ನೋಡು, ಕಟ್ಟಿ, ಕೇಳು, ಓಡು, ಓದು, ಬರೆ.

ಚರ್ಚೆವಟಿಕೆ

೫. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು ಮೂರಣಗೊಳಿಸಿ ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿರಿ.

೧. ಕಲುಷಿತವಾದೀ

.....

.....

..... ಮುಟ್ಟೊಣ

೨. ಮತಗಳೆಲ್ಲವೂ

.....

.....

..... ಬಿತ್ತೋಣ

ಮೂರಕ ಓದು

- ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರ ಭಾವಗೀತೆಗಳನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸಿ ಓದಿ.
- ‘ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ’ ಮರಸ್ಕ್ತತರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸಿ ಓದಿ.

* * * * *

೬. ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ

ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ-

ಪ್ರಮೇಶ : ನವೋದಯ ಕಾಲದ ಜನಸ್ವಿಯ ಸಾವ್ಯಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವಗೀತೆ ಮೊದಲನೆಯದು. ವ್ಯಕ್ತಿಯೋವ ಯಾವುದಾದರೂಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ, ಕೇಳಿದ, ಅನುಭವಿಸಿದ ನೋವು ನಲಿವುಗಳಿಗೆ ಮೂರ್ತರೂಪ ನೀಡುವುದು ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಭಾವಂತರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಆಗುವಂಧದ್ದು. ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅನುಭವ ಭಾವತೀತೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಗೇಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಾಗ ಅದು ಭಾವಗೀತೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಭಾವಗೀತೆ ವ್ಯೇಯಕ್ತಿಕ ಸೆಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದೂ ಸಾರ್ಥಕ ಮನ್ವಣಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತಿದ್ದರೆ ಭಾವಗೀತೆಯ ಸೋಗಸು ಮತ್ತಪ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತದೆ. ಭಾವಗೀತೆ ದ್ವಾರಿಪೂರ್ವಾವಾಗಿದ್ದರೆ ಗೀತೆಯ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತಪ್ಪ ಮೇರಗು ಬರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಭಾವಗೀತೆಯೋಂದನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧

ಇರುಳಿರುಳಿದು ದಿನ ದಿನ ಬೆಳಗೆ
ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಮೇಲಕೆ ಕೆಳಗೆ
ಗಾವುದ ಗಾವುದ ಗಾವುದ ಮುಂದೆ
ಎವೆರೆದಿಕ್ಕುವ ಹೊತ್ತಿನ ಒಳಗೆ
ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ?

೨

ಕರಿನರೆ ಬಣ್ಣದ ಮಚ್ಚಗಳುಂಟು
ಬಿಳಿ-ಹೊಳೆ ಬಣ್ಣದ ಗರಿ-ಗರಿಯುಂಟು
ಕನ್ನನ ಹೊನ್ನನ ಬಣ್ಣ-ಬಣ್ಣಗಳ
ರಕ್ಕಿಗಳೆರಡೂ ಪಕ್ಕದಲುಂಟು
ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ?

೩

ನೀಲಮೇಘಮಂಡಲ-ಸಮ ಬಣ್ಣ
ಮುಗಿಲಿಗೆ ರಕ್ಕಿಗಳೊಡೆದವೋ ಅಣ್ಣ
ಚಿಕ್ಕಿಯಮಾಲೆಯ ಸೆಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು
ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರನು ಮಾಡಿದೆ ಕಣ್ಣ
ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ?

೪

ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ತನೆ ಒಕ್ಕೆ
 ಮಂಡಲ-ಗಿಂಡಲಗಳ ಗಡ ಮುಕ್ಕೆ
 ತೇಲಿಸಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಖಂಡ-ಖಂಡಗಳ
 ಸಾರ್ವಭೌಮರಾ ನೆತ್ತಿಯ ಕುಕ್ಕೆ
 ಹಕ್ಕೆ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ?

ಒ

ಯುಗ-ಯುಗಗಳ ಹಣ ಬರೆಹವ ಒರಸಿ
 ಮನ್ನಂತರಗಳ ಭಾಗ್ಯವ ತರೆಸಿ
 ರಕ್ಕಿಯ ಬೀಸುತ ಜೀತನಗೊಳಿಸಿ
 ಹೊಸಗಾಲದ ಹಸುಮಕ್ಕಳ ಹರಸಿ
 ಹಕ್ಕೆ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ?

೫

ಬೆಳ್ಳಿಯ ಹಳ್ಳಿಯ ಮೇರೆಯ ಮೇರಿ
 ತಿಂಗಳಿನೂರಿನ ನೀರನು ಹೀರಿ
 ಆಡಲು ಹಾಡಲು ತಾ ಹಾರಾಡಲು
 ಮಂಗಳ ಲೋಕದ ಅಂಗಳಕೇರಿ
 ಹಕ್ಕೆ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ?

೬

ಮುಟ್ಟಿದೆ ದಿಗ್ಗಂಡಲಗಳ ಅಂಚೆ
 ಆಚೆಗೆ ಚಾಚಿದೆ ತನ್ನಯ ಚುಂಚ
 ಬ್ರಹ್ಮಂಡಗಳನು ಒಡೆಯಲು ಎಂದೋ
 ಬಲ್ಲರು ಯಾರಾ ಹಾಕಿದ ಹೊಂಚ!
 ಹಕ್ಕೆ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ?

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ರಾಮಚಂದ್ರ ಬೇಂದ್ರೆ (ಸಾ.ಶ. ೧೮೯೫) ಧಾರವಾಡದವರು. ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ರಾಜಾರಾಮ್ ಕಾಲೇಜನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ. ಧಾರವಾಡದ ಬಾಸುಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನವೋದಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರು ಗರಿ, ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರಿ, ಉಯ್ಯಾಲೆ, ಸವೀಗೀತ, ನಾದಲೀಲೆ, ಮೇಘದೂತ, ಗಂಗಾವತರಣ, ಸೂರ್ಯಪಾನ, ನಗೆಯ ಹೊಗೆ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿರಾಟ್ ಸ್ವರೂಪ ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳ ಕೆತ್ತ್ರೆ. ಮುರಾರಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅರಳು-ಮರಳು ಕವನ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ನಾಕುತಂತ ಕವನ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಜಾಖ್ಯಪಿತೇ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪುರಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಭಾಜನರಾಗಿರುವ ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರು ಇಂಜಿನಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವಮೋಗ್ನದಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡ ಇಲೆನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು.

ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆ ವಿರಚಿತ ‘ಗರಿ’ ಕವನಸಂಕಲನದಿಂದ ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತ್ತದೆ ನೋಡಿದಿರು ಕವಿತೆಯನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಆಯಾ ಭಾವ

ಚಲನಶೀಲತೆ ಜೀವಂತಿಕೆಯ ಗುಣ. ನಿಸರ್ಗದ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಂತೆ ಕಾಲ ಉರುಳುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತದೆ ಎಂಬುದಿಲ್ಲ. ಎಂತಹ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದರೂ ನಿಸರ್ಗದತ್ತವಾದ ಕಾಲಚಕ್ರದ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ತಲೆಬಾಗಲೇಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಯಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಟನೆಯೂ ಕಾಲ ಉರುಳಿದಂತೆ ಇತಿಹಾಸವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕವಿ ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರು ಕಾಲದ ಗತಿಯನ್ನು ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಿ ನೋಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಕ್ಕಿಯ ಹಾರುವಿಕೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಹజ ತ್ರೀಯೊಂದಿಗೆ ಯುಗಗಳೇ ಉರುಳಿ ಹೊಸತನಕ್ಕೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಕೇತವೂ ಆಗಿದೆ.

ಶುಕ್ರ, ಚಂದ್ರ, ಮಂಗಳ ಲೋಕ ಸಂಚಾರ ಕಾಲದ ಒಂದು ಭೌತಿಕ ಲಕ್ಷಣ. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಖಿಯಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಿಂತನದ ಕಲ್ಪನಾ ಪ್ರಕ್ಷಿಯ ಹಾರಾಟವು ಇನ್ನೊಂದು ಲಕ್ಷಣ. ಇದಲ್ಲದೆ ಮಂಗಳ ಲೋಕದ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಮಾನವನು ಏರುವ ಸೂಕ್ಷನೆಯನ್ನು ಸಾರಿದ ಕವನ ಇಡಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಕಾಲ ಪ್ರಕ್ಷಿಯ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಮಾನವ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಾಗುವ ವೈಚಿತ್ರ್ಯದ ವಿಸ್ತೃಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉದ್ದಾರವಿದು.

ಇಂಥ ಭಾವಗೀತೆಯೊಂದನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲಿನ ಆಯಾವಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಎವೆ - ಕಣ್ಣರೆಪ್ಪೆ	ತಿಂಗಳೂರು - ಚಂದ್ರಲೋಕ
ಒಕ್ಕೆ - ತನೆಯಿಂದ ಕಸಕಡ್ಡಿ ಬೇರ್ವಡಿಸಿ	ನರೆ - ಬಿಳಿಬಣ್ಣ
ಕೆನ್ನು - ಕೆಂಪು	ಚೆಳ್ಳಿ - ಶುಕ್ರ
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ - ಜಗತ್ತು	ಮುಕ್ಕಿ - ಗಬಗಬನೆ ತಿಂದು
ಮನ್ಮಂತರ - ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಕಾಲ	ತಿಂಗಳ - ಚಂದ್ರ
ಗಾವುದ - ದೂರವನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಒಂದು ಪ್ರಮಾಣ, ನಾಲ್ಕು ಹರಿದಾರಿ, ಒಟ್ಟ ಮೈಲುಗಳ ಅಂತರ	ಹೊನ್ನು - ಹಳದಿ

ಅಭ್ಯಾಸ

- ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.
- ಹಕ್ಕಿ ಯಾವ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಹಾರುತ್ತಿದೆ?
 - ಹಕ್ಕಿಯ ಗರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬಣ್ಣಗಳಿವೆ?
 - ಹಕ್ಕಿಯ ಕಣ್ಣಗಳು ಯಾವುವು?
 - ಹಕ್ಕಿಯು ಯಾರ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಕುಕ್ಕಿದೆ?
 - ಹಕ್ಕಿ ಯಾರನ್ನು ಹರಸಿದೆ?
 - ಹಕ್ಕಿಯು ಯಾವುದರ ಸಂಕೀರ್ತವಾಗಿದೆ?
 - ಹಕ್ಕಿಯ ಚುಂಚಗಳು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಚಾಚಿವೆ?
- ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.
- ಹಕ್ಕಿಯ ಹಾರಾಟವನ್ನು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾರೆ?
 - ಹೊಸಗಾಲದ ಹಸುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಕ್ಕಿ ಹೇಗೆ ಹರಸಿದೆ?
 - ಹಕ್ಕಿಯು ಯಾವ ಮೇರೆ ಮೇರಿ, ನೀರನು ಹೀರಿದೆ?

ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

ಒ. ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕಾಲಗತಿಗೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತಾ ಕಬಿ ಹೇಳಿರುವ ಮಾತುಗಳಾವುವು?

ಈ) ಸಂದರ್ಭ-ಸಹಿತ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

ಒ. “ರೆಕೆಗಳಿರಡೂ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಂಟು”

ಒ. “ಸಾರ್ವಭಾಮರಾ ನೆತ್ತಿಯ ಕುಕ್ಕೆ”

ಒ. “ಬಲ್ಲರು ಯಾರಾ ಹಾಕಿದ ಹೊಂಚ”

ಒ. “ಹೊಸಗಾಲದ ಹಸುಮಕ್ಕಳ ಹರಸಿ”

ಒ. “ಮಂಗಳ ಲೋಕದ ಅಂಗಳಕೇರಿ”

ಉ) ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಒ. ಹಕ್ಕೆ	ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶ್ನೆ
ಒ. ನಾಕುತಂತಿ	ಪಣ್ಣಿ
ಒ. ನೀಲಮೇಷಮಂಡಲ	ವಿಂಡ-ವಿಂಡಗಳ
ಒ. ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ್ಯದ	ತನೆ ಒಕ್ಕೆ
ಒ. ತೇಲಿಸಿ ಮುಳುಗಿಸಿ	ಸಮು ಬಣ್ಣಿ
ಒ. ಮಂಗಳ	ಭಾಗ್ಯವ ತೆರೆಸಿ ಅಂಗಳಕೇರಿ

ಭಾಷೆಯ ಸೌಬಗ್ಯ

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹಳಪ್ಪು ಮಂದಿ ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣದ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನಗತ್ಯವಾಗಿ ಮಹಾಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಳಸುವುದುಂಟು. ಅಂಥ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು:

ಒ. ಉದ್ದೇಶ (ಉದ್ದೇಶ ಸರಿ)

ಒ. ವೈಧೂಯ್ಯ (ಎಷ್ಟೇ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ರತ್ನವಾದರೂ ಅದು ವೈಧೂಯ್ಯವೇ)

ಒ. ಪ್ರಭಲ (ಅದೆಷ್ಟೇ ಬಲಯುತವಾದರೂ ಅದನ್ನು ಪ್ರಭಲ ಎಂದೇ ಬರೆಯಬೇಕು)

ಒ. ಜನಾರ್ಥನ (ಗೋವರ್ಥನ ಎನ್ನವಾಗ ಥ ಅಕ್ಷರವು ಮಹಾಪ್ರಾಣವಾಗಿರಲಿ, ಆದರೆ ಜನಾರ್ಥನ ಎಂದು ಬರೆಯುವಾಗ ಅದು ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರವಾಗಿರಲಿ)

ಒ. ಉಚ್ಚ (ಉಚ್ಚ ಎಂಬುದೇ ಸರಿಯಾದ ರೂಪ)

ಇಂಥ ಬೇರೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಎಷ್ಟುವೇ? ಅವನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅವ್ಯಯಗಳು

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ :

- ಅವನು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದನು.
- ಅವಳು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದಳು.
- ಅವರು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದರು.
- ಅದು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿತು.

ಈ ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ‘ಸುತ್ತಲೂ’ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅದು ಪುಲ್ಲಿಂಗ, ಸ್ಟೀಲಿಂಗ, ನಪುಂಸಕಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಏಕವಚನ, ಬಹುವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದದೆ ಏಕರೂಪದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ‘ಸುತ್ತಲೂ’ ಎಂಬ ಪದದ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವ ಹಣ್ಣುಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ನಾಮಪದ, ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳ ಹಾಗೆ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ— ಲಿಂಗ, ವಚನ, ವಿಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಯಾವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನೂ ಹೊಂದದದ— ಚೆನ್ನಾಗಿ, ನೆಟ್ಟಗೆ, ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಸುಮ್ಮನೆ, ತರುವಾಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳು ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಪದಗಳೇ ಅವ್ಯಯಗಳು ಹಾಗಾಗಿ—

‘ನಾಮಪದ, ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಿಂತೆ ಲಿಂಗ, ವಚನ, ವಿಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ರೂಪಭೇದವನ್ನು ಹೊಂದದೆ ಏಕರೂಪವಾಗಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಅವ್ಯಯ’ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಅವ್ಯಯಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯಾವ್ಯಯ, ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯ, ಭಾವಸೂಚಕಾವ್ಯಯ, ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ, ಸಂಬಂಧಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ, ಕೃದಂತಾವ್ಯಯ, ತದ್ವಿತಾಂತಾವ್ಯಯ, ಅವಧಾರಣಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

ಸಾಮಾನ್ಯಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ : ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆದ ರೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವಂತಹ ಅವ್ಯಯಗಳೇ ಸಾಮಾನ್ಯಾವ್ಯಯಗಳು. ಇವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿಶೇಷಣಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಉದಾ:- ಬೇಗನೆ, ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಸೋಗಸಾಗಿ, ಸುಮ್ಮನೆ, ತಟ್ಟನೆ, ತರುವಾಯ, ಹಾಗೆ, ಅಂತು, ಬೇರೆ, ಬಳಿಕ, ಕೊಡಲೆ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು.

ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯಗಳು : ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ದ್ವಿನಿ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ತಾನು ಕಿವಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದಂತೆ ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳುವ ಪದಗಳನ್ನು ‘ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯಗಳಿಂದು’ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ: ಚಟುಚಟು, ಕರಕರ, ಚುರುಚುರು, ಧಗಧಗ, ರೊಯ್ಯನೆ, ಸುಯ್ಯನೆ, ಘುಳುಘುಳು, ದಡದಡ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳು.

ಭಾವಸೂಚಕಾವ್ಯಯಗಳು:- ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಕೋಪ, ಹರ್ಷ, ದುಃಖ, ಮೆಚ್ಚುಗೆ, ಆಕ್ಷೇಪ, ತಿರಸ್ತಾರ -ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾವಗಳನ್ನು ವೈಕಾಪಡಿಸುವಾಗ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಕೆಲವು ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇವೆ. ಅಂತಹ ಪದಗಳನ್ನು ಭಾವಸೂಚಕ ಅವ್ಯಯಗಳಿಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ:- ಆಹಾ! ಭಜಿರೆ! ಅಯ್ಯೋ! ಓಹೋ! ಹೋ! , ಅಃ! ಆಃ, ಓ - ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳು, ಅಥವಾ ಪದರೂಪದ ಆಕ್ಷರಗಳು.

ಶ್ರೀಯಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯಗಳು: ಶ್ರೀಯಾಪದದ ಸಾಫನದಲ್ಲಿದ್ದ ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಅವ್ಯಯಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಯಾರ್ಥಕ ಅವ್ಯಯಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಉದಾ:- ಅಹಮದು, ಸಾಹು, ಅಲ್ಲ, ಹೌದು, ಬೇಡ, ಉಂಟು-ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಂಬಂಧಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯಗಳು: ಎರಡು ಪದಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಹಲವು ಪದ ಸಮುಚ್ಛಯಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ಜೋಡಿಸುವಂತಹ ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಗೊಳಿಸುವಂತಹ ಪದಗಳೇ ಸಂಬಂಧಾರ್ಥಕ ಅವ್ಯಯಗಳು.

ಉದಾ:- ಮತ್ತು, ಅಥವಾ, ಆದ್ದರಿಂದ, ಉ, ಉಂ, ಅಲ್ಲದೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪದಗಳ ಜೋಡಣೆ :- ರಾಮನೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೂ ಸಿತೇಯೂ ಕಾಡಿಗೆ ಹೊರಟಿರು.

ಪದಸಮುಚ್ಛಯ ಜೋಡಣೆ:- ಅವನು ಬರುವುದೂ ಬೇಡ; ಆ ಕೆಲಸ ಆಗುವುದೂ ಬೇಡ.

ವಾಕ್ಯಗಳ ಜೋಡಣೆ:- ಅವನು ಬರಲಿಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನೂ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಕೃದಂತಾವ್ಯಯ ಮತ್ತು ತದ್ವಿತಾಂತಾವ್ಯಯಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಕೃದಂತ ಮತ್ತು ತದ್ವಿತ ಪ್ರಕರಣಗಳ ವಿವರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯೋಣ.

ಅವಧಾರಣಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ:- ಒಂದು ನಿಶ್ಚಯಾರ್ಥದಲ್ಲಿರುವ ಅವ್ಯಯವನ್ನು ಅವಧಾರಣಾರ್ಥಕ ಅವ್ಯಯ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಲವು ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಬಾಗಿ ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಅವ್ಯಯವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:- ಅವನೇ, ಅದುವೇ, ನೀನೇ, ಅವಳೇ, ಅವರೇ, ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿರುವ ‘ಏ’ ಎಂಬ ಅಕ್ಷರವೇ ಅವಧಾರಣಾರ್ಥಕ ಅವ್ಯಯ.

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ.

ಇ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳಿಗೆ ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಪದ ಬರೆಯಿರಿ.

ಸೂರ್ಯ, ಮೇಘ, ಗಡ, ಹರಸು, ಒಕ್ಕೆ, ಕೆನ್ನು.

೧. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳಗೆ ತತ್ವಮ-ತದ್ವವ ಬರೆಯಿರಿ.
ಬಣ್ಣ, ಬ್ರಹ್ಮ, ಚಂದ್ರ, ಯುಗ, ಅಂಗಳ.
೨. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಸಂಧಿ ಹೇರಿಸಿ.
ಇರುಳಳಿದು, ತರೆದಿಕ್ಕುವ, ಹೊಸಗಾಲ, ಮನ್ವಂತರ, ತಿಂಗಳಿನೂರು.
೩. ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ದ್ವಿರುತ್ತಿ ಪದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.
- ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅವ್ಯಯ ಪದಗಳು ಯಾವ ಯಾವ ಅವ್ಯಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.
ಅದುವೇ, ಆದ್ದರಿಂದ, ಅಯ್ಯೋ, ಬೇಗನೆ, ಧಗಧಗ, ಸಾಕು, ಓಹೋ, ಹೌದು, ನೀನೇ,
ರೊಯ್ಯನೆ, ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಅಲ್ಲದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

೧. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಮೂರಣಗೊಳಿಸಿ, ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿರಿ.

೧. ನೀಲ ಮೇಘ ಮಂಡಲ

.....
.....
.....

ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ?

೨. ಯುಗ ಯುಗಗಳ

.....
.....
.....

ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ?

ಮೂರಕ ಓದು

- ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೇಯವರ ‘ಗರಿ’ ಕವನ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಓದಿ.
- ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ‘ಜಾಣಪಿಳ’ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

* * * * *

೧೦. ಹಲಗಲಿ ಬೇಡರು

ಜನಪದ-

ಪ್ರವೇಶ : ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯನ ಅನುಭವ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಹಜ ಸ್ವಾತ್ಮಿಕ್ಯಾಯಿಂದ ಹೋರಹೋಮ್ಯಾದ ನುಡಿಮುತ್ತು. ಶಿಷ್ಟಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಮೂಲ ಪ್ರೇರಣೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳಿಗೆ ಅಗ್ನಸ್ಥಾನ. ಜನಪದ ಕತೆ, ಗಾದೆ, ಒಗಟು ಮತ್ತು ಲಾವಣಿಗಳೂ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಕಾರಗಳು. ನಾಡು, ನುಡಿಗಾಗಿ ಶೈಮಿಸಿದ ಸಾಧಕರನ್ನು ಕುರಿತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಗಳು, ಹಾಗೂ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಲಾವಣಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನ. ವಾಣಿಜ್ಯ ಮೂಲವನ್ನಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಸಿಪಾಹಿದಂಗೆಯ ಅನಂತರ ನಿಶ್ಚಯಿಕರಣ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರಾಯಿರಾಗಿದ್ದ ಹಲಗಲಿಯ ಬೇಡರು ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಹತಾತ್ಮಾದರು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನಕ್ಕರಸ್ತ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ ದೇಶ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸುವುದು ಇಲ್ಲಿನ ಆಶಯ.

ಹೊತ್ತು ಬಂದಿತು ಮತ್ತು ನೋಡಿರಿ ಕತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಜನಕ
ಸಿಟ್ಟಿನ ಮಂದಿ ಹಲಗಲಿ ಬಂಟರು ಮುಟ್ಟಲೆಲ್ಲ ದಡಕ ॥ ೫ ॥

ವಿಲಾತಿಯಿಂದ ಹುಕುಮ ಕಳಿಸಿತು ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರ
ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೆ ಜೋರ ಮಾಡಿ ಕಸಿದು ಕೊಳ್ಳಿರಿ ಹತಾರ
ಹಲಗರಹಳ್ಳಿ ಮುಢೋಳ ಹತ್ತರ ಮೆರೆಯಿತೊ ಸುತ್ತಮುತ್ತು
ಮಾಜೇರಿ ಹನುಮಾ ಬ್ಯಾಡರ ಬಾಲ ಜಡಗರಾಮ ಮಸಲತ್ತು
ಕೈಯಾನ ಹತಾರ ಕೊಡಬಾರದೊ, ನಾವು ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಜತ್ತ
ಹತಾರ ಹೋದಿಂದ ಬಾರದು ಜೀವ ಸತ್ತ ಹೋಗುವುದು ಗೊತ್ತ
ಹೊಡಿರಿ ಜಗಳ ಕೂಡಿ ತೀತೇವು ಕುಮಕಿ ನಮ್ಮದ್ಯಾವತ್ತ
ಒಳಗಿಂದೊಳಗ ವಚನ ಕೊಟ್ಟರೊ ಬ್ಯಾಡರೆಲ್ಲ ಕಲ್ಲ.
ಕಾರಕೊನನ ಕಪಾಳಕ ಬಡಿದರ ಸಿಪಾಹಿ ನೆಲಕಬಿತ್ತ
ಆಗಿಂದಾಗ ದು:ಖಿದ ಸುದ್ದಿ ಸಾಹೇಬಗ ಹೋಯ್ತ

॥८॥

ಸಿಟ್ಟೆಲಿ ಮುಂಗೈ ಕಟ್ಟನೆ ಕಡಕೊಂಡ, ಮುಕುಮ ಹೊಟ್ಟಿ ಸಾಹೇಬಾಗ
 ಕುದರಿ ಮಂದಿ ಕೂಡಿ ಮುಟ್ಟಿತೋ ಹಲಗಲಿ ತಳದ ಮ್ಯಾಗ
 ಒಳಗಿನ ಮಂದಿ ಗುಂಡು ಹೊಡಿದರೋ ಮುಂಗಾರಿ ಸಿಡಿಲ ಸಿಡಿದ್ದಾಂಗ
 ಹೊರಗಿನ ಮಂದಿ ಗುಂಡ ಹತ್ತಿ ಸರಿದು ನಿಂತರೋ ಹಿಡಿದು ದಂಗ
 ಕಾಗದ ಬರೆದು ಕಳುವ್ಯಾರೆ ಬೇಗ, ದಂಡು ಬರಲೆಂತ ಹೀಂಗ
 ದಂಡ ಬಂದಿತೋ ತಯಾರಾಗಿ ಜಲದ ಮಾಡಿ ಹಲಗಲಿಗಿ ||೨||

ಬೆನ್ನುಬೆನ್ನತಿ ತಿರಿತಿವಿಚ ಕಡಿದರೋ ಏನು ಉಳಿಯದ್ದಾಂಗ
 ನಡುವೆ ಹಾಕ್ಕೊಂಡು ಹೊಡಿದರೋ ಗುಂಡ ಕರುಣ ಇಲ್ಲದ್ದಾಂಗ
 ಚಟೆಕಾರರು ಚೌಕಿ ಮಾಡುತ್ತ, ನಡಿದರೋ ಹೇಳದೆ ಗುಡದಾಗ
 ಅಗಸಿಗೆ ಬಂದು ‘ಹೆಬಲಕ’ ಸಾಬ ಹೇಳತಾನ ಬುದ್ಧಿಮಾತ
 ಕೊಡುತ್ತಿವಿ ಕಬುಲ ಕೇಳರಿ ಮಾತ, ಹೋಗಬ್ಬಾಡರಿ ಸತ್ತ
 ಅನುವ ಮಾತಿಗೆ ನಂಬಿಗೆ ಸಾಲದೆ ‘ಹನುಮ’ ಬಂದನೊ ಮುಂದಿತ್ತ ||೩||

ಜಡಗ ಹೇಳುತ್ತಾನೊ ಹೊಡೆಯಿರಿ ಇವರ ಪೂರ ಘಾತಕರಾ
 ಇಸವಾಸಫಾತಕ ಮಾಡಿದರಿವರ, ನಂಬಿಗಿಲ್ಲ ನಮಗ ಪಿಶಾರಾ
 ಮೋಸ ಮಾಡಿ ನಮದೇಶ ಗೆದಿತಾರೋ ಮುಂದ ನಮಗ ಫೋರಾ
 ಅಂದು ಹೊಡೆದಾನೊ ಒಂದು ಗುಂಡಿಗೆ ಆದ ಸಾಹೇಬನ ಟಾರಾ
 ‘ಕಾರ’ ಸಾಹೇಬ ಬೆಂಕಿ ಚೂರಾದ ಲೂಟ ಮಾಡಂತನೊ ಉರಾ
 ಸಿಟ್ಟೆಲೆ ಹೊಡೆದರು ಸಿಡಿಲಸಿಡಿದ್ದಾಂಗ ಗುಂಡು ಸುರಿದಾವ ಭರಪೂರ
 ಹನುಮ ಹೇಳತಾನ ಗುಂಡು ಹೊಡಿದು ಕೆರ ಕೆಡವು ನಷ್ಟ ಬಾರ
 ಮುನ್ನೂರ ಮಂದಿ ಮೃಮ್ಯಾಗ ಬಂದರ ಆಗ ನೋಡೊ ಜೋರಾ
 ಭೀಮನು ಇದುರಿಗೆ ನಿಂತಾ ಐನೂಮುಂದಿಗೆ ಮತ್ತಾ.
 ಬಾಲನು ಮಾಡಿದ ಕಸರತ್ತಾ, ಕುದುರಿಯ ಕಡಿದು ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತಾ.
 ರಾಮನ ಕಡಿತ ವಿಪರೀತಾ, ಕಾಲುವೆ ಹರಿತೋ ರಕ್ತಾ.
 ಸಾವಿರ ಆಳಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಶಾಗತಾನೊ, ಕಡಿಕಡಿರಿ ಅಂತ ಮತ್ತಾ
 ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಹಿಂಗ ಕಡಿದು ಸತ್ತರೋ ಹಲಗಲಿ ಬಂಟರಣ್ಣ ಜನಕ ||೪||

ಹೊಡಲೆ ಹೋರೆ ಕುಡ ಕಬ್ಬಿಣ ಮೋಸರು ಬೆಣ್ಣೆ ಹಾಲಾ
 ಉಪ್ಪು ಎಣ್ಣೆ ಅರಿಸಿಂ ಜೀರಗಿ ಅಕ್ಕಿಸಕ್ಕಾರಿ ಬೆಲ್ಲಾ
 ಗಂಗಳ ಚರಗಿ ಮಂಗಳ ಸೂತ್ರ ಹೋದವು ಬೀಸುಕಲ್ಲಾ
 ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು ಅತ್ತು ವರ್ಣಸಿ ಹೇಳಲಿ ನಾನೆಷ್ಟ್ವ
 ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ತಗೊಂಡು ಸರದ ನಿಂತರೊ ಉರಿಗೆ ಹೊಳ್ಳಿ ಹೊಟ್ಟು
 ಬೂದಿ ಮಾಡ್ಯಾರ್ಮೋ ಹಲಗಲಿ ಸುಟ್ಟು ಗುತ್ತುಳಿಯಲ್ಲಿಳ್ಳಷ್ಟು
 ಕಾಣದೆ ಹೋಯಿತೋ ಕೆಟ್ಟು ವರ್ಣಸಿ ಹೇಳಿದೆ ಕಂಡಪ್ಪು
 ಕುರ್ತೆಕೋಟಿ ಕಲ್ಲೇಶನ ದಯದಿಂದ ಹಾಡಿದೆನಷ್ಟ್ತು ಜನಕ್ ನಿಖಿ||

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಲಾವಣಿಗಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಕಾರ. ಏರತನ, ಸಾಹಸವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದರಿಂದ ಲಾವಣಿ ಎಂದರೆ ‘ಏರಗೀತೆ’ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಏಕ ಘಟನೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿದ್ದ ಕಥನಾತ್ಮಕವಾಗಿರುವ ಲಾವಣಿಗಳು ಹಾಡಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಕತೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ರಚಿಸಿರುವ ಲಾವಣಿಗಳು ವಸ್ತುನಿಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹಿಂದಿನಿಂದ ವಾಕ್ಯರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದು ಬಂದಿದ್ದು, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವ ಪಡೆದಿವೆ. ಗದ್ದುದ ಹೋಳಹನ್ನು, ಭಾವಗೀತದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಲಾವಣಿಗಳು ಧ್ವನಿ ರಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಲಾವಣಿಯನ್ನು ಡಾ. ಬಿ.ಎಸ್. ಗದ್ದಗಿಮತ ಅವರ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು ಕೃತಿಯಿಂದ ಆಯ್ದು ಸಂಪಾದಿಸಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಮೇಲೆ ಪರಗಡಿಗಳಿಂದ ದಾಳಿ-ದಂಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಏರರು ಅವುಗಳನ್ನು ತಡೆದು ಕನ್ನಡಿಗರ ಗೌರವವನ್ನು ಉಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತ್ಯಾಗ, ಬಲಿದಾನಗಳಿಂದ ಅಮರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಏರ ಕಲಿಗಳ ಏರಸಾಹಸ, ಉಜ್ಜಲ ಜೀವನವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಕಥನಾತ್ಮಕ ಕಾವ್ಯಗಳೇ ಲಾವಣಿಗಳು. ಜನತೆಯನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಲು ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಉರುಗಳನ್ನೇ ಅವರಿಗೆ ಅಂಕಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಲಗಲಿಯ ಬೇಡರ ಲಾವಣಿ ಅದಕ್ಕೊಂದು ನೈಜ ನಿದರ್ಶನ.

ಹಲಗಲಿಯು ಬೇಡರ ಉರು. ಮುಧೋಳ ಸಂಸಾನದಲ್ಲಿದ್ದು, ಇಂದಿನ ಬಾಗಲಕೋಟಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದೆ. ಅಂದು ಕಲಾದಗಿಯು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಫನ ಹೊಂದಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿಂದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಇದಾರು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರದಲ್ಲಿ ಹಲಗಲಿ ಇದೆ. ‘ಹಲಗಲಿಯ ಬಂಟರ ಹತಾರ ಕದನ’ ಎಂಬ ಏರರಸಯಮ್ಕವಾದ ಹಾಡುಗಳೇ ಹಲಗಲಿ ಬೇಡರ ಲಾವಣಿಗಳು.

ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಆಡಳಿತ ಸೂತ್ರ ಹಿಡಿದರು. ಉಲ್ಲಿಂಧ ಪ್ರಥಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಿತ ಅನಂತರ ಭಾರತೀಯರ ಮೇಲೆ ನಿಶ್ಚಯಿತ ಕರಣದ ಹುಕುಮನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದರು. ಈ ಶಾಸನದ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮತಿಯಿರದೆ ಭಾರತೀಯರು ಶಸ್ತಾಸ್ತಾಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವಂತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಷ್ಟಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಹುಕುಮನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದಂಗೆಗಳಾದವು. ಹಲಗಲಿಯ ರಾಮ, ಬಾಲ, ಹನುಮ, ಜಡಗ ಮೊದಲಾದ ಏರರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಕೊಡಲೊಪ್ಪದೆ ದಂಗೆ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಹೆಬಲಕ್ ಎಂಬ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಕೊಲೆಗೈದರು. ಇದರಿಂದ ಕ್ರೋಧಗೊಂಡ ಕಾರಣಾಹೇಬ ಕಲಾದಗಿಯಿಂದ ದಂಡು ಕಳುಹಿಸಿ ಹಲಗಲಿಯನ್ನು ಮುತ್ತಿ ದಂಗೆ ಎದ್ದವರನ್ನು ಬಗ್ಗುಬಡಿದನು. ಕಂಪನಿ ಸರ್ಕಾರದ ದೌಜನ್ಯವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ ಕಥಾನಕವೇ ಈ ಲಾಖಣಿ.

* * *

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಗಸಿ	-	ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು	ಕಸರತ್ತು	-	ಚಮತ್ವಾರ
ಕಾರಕೊನ	-	ಗುಮಾಸ್ತ	ಹುಮಕಿ	-	ಸಹಾಯ, ಒತ್ತಾಸೆ
ಕೊಳ್ಳು	-	ಬೆಂಕಿ	ಫಾತಕ	-	ದ್ರೋಹಿ
ಘೋರ	-	ಆಪತ್ತು,	ಚರಿಗೆ	-	ತಂಬಿಗೆ
ಜತ್ತು	-	ಜೊತೆ	ಜಲದ	-	ತೀವ್ರ
ಟಾರಾ	-	ನಾಶ	ದಂಡು	-	ಸ್ವೇಚ್ಛ
ಭಂಟಿ	-	ವೀರ	ಭರಪೂರ	-	ಪ್ರವಾಹ
ಲೂಟಿ	-	ಸುಲಿಗೆ	ವಿಲಾತಿ	-	ವಿಲಾಯಿತಿ
ಹತಾರ	-	ಆಯುಧ	ಮಸಲತ್ತು	-	ಪಿತೂರಿ, ಒಳಸಂಚು
ಹುಕುಂ	-	ಆಡೇಶ			

ಟಿಪ್ಪಣಿ

೧. ಚಟೆಕಾರರು - ಆಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯನ್
೨. ಹೆಬಲಕ ಸಾರ್ - ಹೆನ್ನಿ ಹ್ಯಾವೋಲಾಕ್ ಎಂಬ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿ.
೩. ಕಾರಣಾಹೇಬ - ಅಲೆಗ್ಜಾಂಡರ್ ವಿಲಿಯಂ ಕರ್ಟೆ ಎಂಬ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿ.
೪. ಕುಂಪಣಿ; ಕಂಪನಿ - ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ ಎಂಬ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ರಚಿಸಿದ್ದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸಂಸ್ಥೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರ ಹೊರಡಿಸಿದ ಆದೇಶ ಏನು?
- ಹಲಗಲಿಯ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖರು ಯಾರು?
- ಹಲಗಲಿ ಗುರುತು ಉಳಿಯದಂತಾದು ಏಕೆ?
- ಯಾವ ಫಣನೆ ಹಲಗಲಿ ಲಾವಣಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ?
- ಹಲಗಲಿ ಗ್ರಾಮ ಎಲ್ಲಿದೆ?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಹಲಗಲಿಯ ಬೇಡರು ದಂಗೆ ಏಳಲು ಕಾರಣವೇನು?
- ಹಲಗಲಿಗೆ ದಂಡು ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು?
- ದಂಡು ಹಲಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ದಾಳಿ ನಡೆಸಿತ್ತು?
- ಲಾವಣಿಗಳನ್ನು ಏಕೆ ವೀರಗಿರೆಗಳು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ?

ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಹಲಗಲಿ ದಂಗೆಗೆ ಕಾರಣವೇನು? ಸರಕಾರ ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸಿತ್ತು?
- ಹಲಗಲಿ ದಂಗೆಯ ಪರಿಣಾಮವೇನು?

ಈ) ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

- “ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೆ ಜೋರ ಮಾಡಿ ಕಸಿದು ಕೊಳ್ಳಿ ಹತಾರ”
- “ಬೀವ ಸತ್ತು ಹೋಗುವುದು ಗೂತ್ತ”
- “ಹೊಡೆದರೋ ಗುಂಡ ಕರುಣ ಇಲ್ಲದ್ದಂಗ”
- “ಕೆಟ್ಟಿ ವಣಿಸಿ ಹೇಳಿದೆ ಕಂಡಪ್ಪ”

ಉ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾದುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

- ಹಲಗಲಿ ಬಂಟರ ಕದನ ವೀರರಸ ಪ್ರಧಾನವಾದ _____
(ಕತೆ, ಗಾದೆ, ಒಗಟು, ಲಾವಣಿ)
- ಹಲಗಲಿಯ ಈಗ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದೆ _____
(ಬಾಗಲಕೋಟಿ, ಕಲಾದಗಿ, ಮುಧೋಳ, ಹೆಬಲಕ)

೨. ಕುಂಪಣಿ ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಶಾಸನ _____
 (ಯುದ್ಧಶಾಸನ, ನಿತ್ಯಸ್ಥಿತಿಕರಣ, ಕಬುಲಶಾಸನ, ಕುರ್ತ್‌ಕೋಟಿಶಾಸನ)
೩. ಲಾವಣೀಕಾರ ಅಂಕಿತಗೊಳಿಸಿರುವ ದೈವ _____
 (ಕಲ್ಯಾಂತ, ಹನುಮ, ರಾಮ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ)
೪. 'ವಿಲಾತಿ' ಪದದ ಸರಿಯಾದ ರೂಪ _____
 (ಅಯುಧ, ವಿಹಾರ, ವಿಲಂತಿ, ವಿಲಾಯಿತಿ)

ಭಾಷೆಯ ಸೌಭಗ್ಯ

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನಾವು ಮಹಾಪ್ರಾಣ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕೆದ್ದೆಡೆ ಅಲ್ಲಿಪ್ರಾಣ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೆಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಅಂಥ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು:

೧. ಕನಿಷ್ಠ - ಇದು ತಪ್ಪು ರೂಪ. ಕನಿಷ್ಠ ಎಂದೇ ಬರೆಯಬೇಕು. (ಹಾಗೆಯೇ ಘನಿಷ್ಠ, ಗರಿಷ್ಠ)
೨. ಶ್ರೇಷ್ಠ - ಇದು ತಪ್ಪು. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸರಿಯಾದ ರೂಪ.
೩. ಶ್ವಚ್ಛ - ಸರಿಯಲ್ಲ. ಶ್ವಚ್ಛ ಎಂದು ಬರೆಯಬೇಕು.
೪. ಉಚ್ಚಾರ - ಇದು ಕೂಡ ತಪ್ಪು. ಉಚ್ಚಾರ ಎಂಬುದು ಸರಿಯಾದ ರೂಪ.
- ಈ ಬಗೆಯ ಇನ್ನಷ್ಟು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

ಸ್ವೇಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

ಪದಗಳು

ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿದಾಗ ಪದರಚನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಒಂದೇ ಅಕ್ಷರವೂ ಪದವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ಆ ಮನೆ, ಈ ತೋಟ ಇಲ್ಲಿರುವ ಆ, ಈ ಎಂಬ ಅಕ್ಷರಗಳು ಪದಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ.

ಭಾಷೆಯಿಂಬುದು ನಿಂತ ನೀರಲ್ಲ. ಅದು ತನ್ನ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಿಂದಲೂ ಪದಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಬಳಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಾ ಅದರದೇ ಆದ ಮೂಲ ಪದಗಳು ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದ ಪದಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಮೂಲ ಪದಗಳನ್ನು 'ದೇಶ್ಯಪದ' ಎಂತಲೂ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು 'ಅನ್ಯದೇಶ್ಯ' ಪದ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲ ಪದಗಳು ದೇಶ್ಯಪದಗಳನ್ನಿಸಿವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪಾಸ್ರ, ಪೋಜುಗೀಸ್, ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಉದ್ರ್ವ - ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾಷೆಗಳಿಂದಲೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಪದಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಉಳಿದ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಅನ್ಯದೇಶ್ಯ ಪದಗಳಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ತಢ್ಣವ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯೋಣ.

ದೇಶ್ಯ ಪದಗಳು : ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅದರದೇ ಆದ ಮೂಲ ಪದಗಳು ಇರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಪದಗಳೇ ದೇಶ್ಯಪದಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ದೇಹದ ಅಂಗಾಂಗ ಗಳಿಗೆ, ಸಂಬಂಧವಾಚಕಗಳಿಗೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹೆಸರಿಗೆ, ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ, ಸರ್ವನಾಮಗಳಿಗೆ, ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಗಳಿಗೆ, ಧಾರುಗಳಿಗೆ ಆಯಾ ಭಾಷೆಯ ಸ್ವಂತ ಪದಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.

ಕನ್ನಡದ ದೇಶ್ಯಪದಗಳು

ಅಂಗಾಂಗಗಳು	:	ಕೈ, ತಲೆ, ಹೊಟ್ಟೆ, ಕಾಲು, ಬೆನ್ನು ಇತ್ಯಾದಿ.
ಸಂಬಂಧವಾಚಕಗಳು :		ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮು, ಅಜ್ಜ, ಅಜ್ಜಿ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ಮಾವ, ಭಾವ, ಅಣ್ಣ, ತಂಗಿ, ತಮ್ಮ ಇತ್ಯಾದಿ.
ಪ್ರಾಣಿಗಳು	:	ಇಲಿ, ಹಾವು, ಎತ್ತು, ಎಮ್ಮೆ, ದನ, ಕೋಳಿ ಇತ್ಯಾದಿ.
ಪದಾರ್ಥಗಳು	:	ಬಾಗಿಲು, ಉಪ್ಪು, ಹಾಲು, ಜಿಲಕ ಇತ್ಯಾದಿ.
ಸರ್ವನಾಮಗಳು	:	ನಾನು, ಅವನು, ನೀನು, ಅವಳು, ಅದು, ಅವು, ಅವರು ಇತ್ಯಾದಿ.
ಸಂಶ್ಯಾವಾಚಕಗಳು	:	ಒಂದರಿಂದ ಒಂಬ್ಯೆನೂರತ್ತೊಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತರವರೆಗಿನ ಸಂಶ್ಯೇಗಳು.
ಧಾರುಗಳು	:	ತಿನ್ನ, ಹೋಗು, ಕೇಳು, ಬಿಡು ಇತ್ಯಾದಿ.

ఎరవలు పదగళు

ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇತರೆ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ‘ಎರವಲು ಪದಗಳು’ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಎರವಲು ಪದಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

ಉದಾ: ದಮ್ಮ, ಅಬಕಾರಿ, ರಸ್ತೆ, ದವಾಶಾನೆ, ದಲ್ಲಾಳಿ, ಗಲೀಜು, ತಕರಾರು, ತರಬೇತು, ಅನಾನಸು, ಸಾಬೂನು, ಚೊಂಬು, ಇಸ್ತಿ, ರಸೀದಿ, ತಾರೀಖು, ಇಲಾಖೆ, ದಜ್ರ, ಬಂದೂಕು, ಕಭೇರಿ, ಕಾಶಾಫನೆ, ಕುಚೆ, ಕಾಗದ, ಬಸ್ಟಿ, ಕಾರು, ಕಾಲೇಜು ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳು ಎರವಲು ಪದಗಳಾಗಿವೆ.

ತತ್ವಮ-ತದ್ವಿವ

ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪದಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಬಂದ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಲ್ಪಸ್ವರ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಗೊಂಡು ಬಂದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಮೂರ್ತಿ ಬದಲಾವಣೆಗೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ತತ್ತ್ವಮ-ತದ್ವಿವಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವ ರೂಢಿಯಿದೆ.

ತತ್ವಮಗಳು : ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಬರುವಾಗ ವಿಕಾರ ಹೊಂದದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲ್ಪಡುವ ಪದಗಳನ್ನು ‘ತತ್ವಮ’ಗಳಿಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ‘ತತ್ವ’ ಎಂದರೆ ‘ಅದಕ್ಕೆ’ (ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ) ‘ಸಮ’ ಎಂದರೆ ‘ಸಮಾನ’ ಎಂದರ್ಥ. ಅಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದದ್ದು ಎಂದರ್ಥ. ತದ್ವಪಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತ ರೂಪವನ್ನೂ ತತ್ವಮ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ : ರಾಮ, ವಸಂತ, ಸೋಮ, ಚಂದ್ರ, ಗ್ರಹ, ಸ್ತ್ರೀ, ಶ್ರೀ, ಭುವನ, ಶುತ್ತಿ, ಕಾವ್ಯ, ಪಶು – ಇತ್ಯಾದಿ.

ತದ್ವಪಗಳು : ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ವಿಕಾರವನ್ನಾಗಲೀ, ಪೂರ್ಣ ವಿಕಾರವನ್ನಾಗಲೀ ಹೊಂದಿ ಬಂದಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ‘ತದ್ವಪ’ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ‘ತತ್ವ’ ಎಂದರೆ ಅದರಿಂದ, ಎಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ‘ಭವ’ ಎಂದರೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಅಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಎಂದರ್ಥ.

ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣಣೋಂಡ ತದ್ವಪರೂಪಗಳು : ಶಶಿ-ಸಸಿ, ಶಿರ-ಸಿರ, ಕಲಶ-ಕಳಸ, ಅಂಕುಶ-ಅಂಕುಸ, ವರ್ಷ-ವರುಸ ಇತ್ಯಾದಿ

ಪೂರ್ಣ ವ್ಯಾತಾಸ ಹೊಂದಿದ ತದ್ವಪರೂಪಗಳು : ದೂತ-ಜೂಜು, ವಂಧ್ಯಾ-ಬಂಜೆ, ವಿದ್ಯಾಧರ-ಬಿಜ್ಞೋದರ, ವೈಶಾಖಿ-ಬೇಸಗೆ, ಕುತಾರ-ಕೊಡಲಿ, ಪಾದುಕಾ-ಹಾಪುಗೆ, ಅರ್ಕ-ಎಕ್ಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಭಾಷಾ ಚರ್ಚೆ ವಟಿಕೆ

೧. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ವಿಗ್ರಹಿಸಿ ಸಮಾಸವನ್ನು ಹೇಸರಿಸಿ.

ಮುಂಗ್ಯ, ನಡುರಾತ್ಮಿ, ಹನುಮಭೀಮರಾಮ, ಮೋಸಮಾಡು.

೨. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಪದಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ರೂಪ ಬರೆಯಿರಿ.

ಹೀಂಗ, ಮ್ಯಾಗ, ಕಳುವ್ಯಾರೆ, ಇಲ್ಲದ್ವಂಗ, ಇಸವಾಸ, ಸಕ್ಕಾರಿ.

೩. ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಹೇಸರಿಸಿ ಸಮನ್ವಯಿಸಿ.

ಆ. “ಒಳಗಿನ ಮಂದಿ ಗುಂಡು ಹೊಡಿದರೂ ಮುಂಗಾರಿ ಸಿಡಿಲ ಸಿಡಿದ್ವಾಂಗ”

ಆ. ಸಿಡಿಲ ಸಿಡಿದ್ವಾಂಗ ಗುಂಡು ಸುರಿದಾವ.

೪. ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿ.

ಒಳಗಿಂದೊಳಗೆ, ಸುದ್ದಿ, ಮಂದಿ, ಕಸರತ್ತು.

ಇ. ದೇಶ್ಯ-ಅನ್ವಯದೇಶ್ಯ ಪದಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಹೊತ್ತು, ಹತಾರ, ಮಸಲತ್ತು, ಬಂಟರು, ಹುಕುಮ, ಮುಂಗೈ, ಸಾಹೇಬ,
ಕಾರಕೊನ, ಸಿಪಾಯಿ, ಮುಂಗಾರು, ಕೆಬುಲ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

ಗ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ, ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿರಿ.

ಗ. ಕೊಡಲಿ _____

_____ ನಾನೆಷ್ಟು

ಗ. ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ _____

_____ ಜನಕಾ ||

ಪೂರಕ ಓದು

- ಡಾ. ರಾಗೇ ಅವರ ‘ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ದೂಪಗಳು’ ಕೃತಿಯನ್ನು ಓದಿ.
- ಡಾ. ಹಾ ಮಾ ನಾಯಕರ ‘ಜಾನಪದ ಶ್ವರೂಪ’ ಕೃತಿಯನ್ನು ಓದಿ.

* * * * *

೧೧. ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಕೊಂಡೆ ನೀನು

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ-

ಪ್ರಬೇಷ : ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಪೂಜನೀಯ ಕೃತಿಗಳು. ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ವೇದವ್ಯಾಸರು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು. ಪಂಪ, ರನ್ನ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮೊದಲಾದವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ರಚಿಸಿದರು. ಶ್ರವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತ ಕಾವ್ಯಗಳು ಉಳಿದು ಬೆಳೆದುಬಂದಿವೆ. ಉತ್ತಮಗುಣ, ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಷ್ಟೇ ಶೌರ್ಯ, ಸಾಹಸ, ಏರತನವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಸ್ವತಃ ಅವನಿಗಾಗಲಿ, ಅವನ ಹಿರಿಯರಿಗಾಗಲಿ ಯಾವುದೇ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ. ದಾಯಾದಿಗಳೊಳಗಿನ ದ್ವೇಷಾಸೂಯಿಗಳು ನಮ್ಮ ಮನವನ್ನೂ ಮನೆಯನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ “ಮಹಾಭಾರತ” ಒಂದು ನಿದರ್ಶನ. ಕೃಷ್ಣಸಂಧಾನವು ದುರ್ಯೋಧನನ ಹರಡಿದ ತಿರಸ್ಕೃತವಾಗುತ್ತದೆ. ಯುದ್ಧ ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದಾದಾಗ ಧರ್ಮಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಭೇದತಂತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಿ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಜನ್ಮರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯನಿಗೆ ಅತಿಯಾದ ಸಂತೋಷವನ್ನು ನೀಡಬಹುದಾದ ಸಂಗತಿ, ಅಸಾಮಾನ್ಯನೂ ಶೌರ್ಯಕ್ಕೆ, ದಾನಕ್ಕೆ, ಉದಾತ್ತತೆಗೆ, ಕರುಣೆಗೆ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಎಂತಹ ಸಂಕಟವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು; ಅವನ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಟೇಯ ಮುಂದೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡಿದ ಪ್ರತೋಭನೆ ಹೇಗೆ ವ್ಯಧಕಗೊಂಡಿತೆಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇನತನೂಜನ ಕೂಡೆ ಮೈಡುನ
ತನದ ಸರಸವನೆಸಿಗಿ ರಥದೊಳು
ದನುಜರಿಪು ಬರಸೆಳೆದು ಕುಳಿರಿಸಿದನು ಹೀತದಲಿ
ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮಾಡಿಗಳಿ ಸಮಸೇ
ವನೆಯೆ ದೇವ ಮುರಾರಿಯಂಜುವೆ
ನನಲು ತೊಡೆಸೋಂಕಿನಲಿ ಸಾರಿದು ಶೌರಿಯಂತೆಂದ || ೧ ||

ಭೇದವಿಲ್ಲೆಲೆ ಕರ್ಣ ನಿಮ್ಮಾಳು
ಯಾದವರು ಕೌರವರೊಳಗೆ ಸಂ
ವಾದಿಸುವಡನ್ನಯಕೆ ಮೊದಲೆರಡಿಲ್ಲ ನಿನ್ನಾಣೆ
ಮೇರಿನೀಪತಿ ನೀನು ಚಿತ್ತದೊ
ಖಾದುದರಿವಿಲ್ಲೆನುತ ದಾನವ
ಸೂದನನು ರವಿಸುತ್ತನ ಕವಿಯಲೆ ಬಿತ್ತಿದನು ಭಯವ || ೨ ||

ಲಲನೆ ಪಡೆದಿಯ್ಯೆದು ಮಂತ್ರಂ
ಗಳಲಿ ಮೊದಲಿಗ ನೀನು ನಿನ್ನಯ
ಬಳಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರದೇವ ಮೂರನೆಯಾತ ಕಲಿಭೀಮ
ಫಲುಗುಣನು ನಾಲ್ಕನೆಯಲ್ಲಿದನೆ
ಯಲೆ ನಕುಲ ಸಹದೇವರಾದರು
ಬಳಿಕ ಮಾದ್ರಿಯಲೊಂದು ಮಂತ್ರದೊಳಿಬ್ಬರುದಿಸಿದರು || ೨ ||

ನಿನಗೆ ಹಸ್ತಿನಪುರದ ರಾಜ್ಯದ
ಫನತೆಯನು ಮಾಡುವೆನು ಪಾಂಡವ
ಜನಪ ಕೌರವ ಜನಪರೋಲ್ಯೈಸುವರು ಗದ್ದಗೆಯ
ನಿನಗೆ ಕಿಂಕರವೆರಡು ಸಂತತಿ
ಯೆನಿಸಲೊಲ್ಲದೆ ನೀನು ದುರಿಯೋ
ಧನನ ಬಾಯ್ದಂಬುಲಕೆ ಕೈಯಾನುವರೆ ಹೇಳಂದ || ೩ ||

ಎಡದ ಮೈಯಲೆ ಕೌರವೇಂದ್ರರ
ಗಡಣ ಬಿಲದಲಿ ಪಾಂಡು ತನಯರ
ಗಡಣವಿದಿರಲಿ ಮಾದ್ರ ಮಾಗಧ ಯಾದವಾದಿಗಳು
ನಡುವೆ ನೀನೋಲಗದೊಳೊಪ್ಪುವ
ಕಡು ವಿಲಾಸವ ಬಿಸುಟು ಕುರುಪತಿ
ನುಡಿಸೆ ಜೀಯ ಹಸಾದವೆಂಬುದು ಕಷ್ಟ ನಿನಗೆಂದ || ೪ ||

ಕೊರಳ ಸೆರೆ ಹಿಗ್ಗಿದವು ದೃಗುಜಲ
 ಉರವಣಿಸಿ ಕಡು ನೋಂದನಕಟ್ಟಾ
 ಕುರುಪತಿಗೆ ಕೇಡಾದುದೆಂದನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ
 ಹರಿಯ ಹಗೆ ಹೊಗೆದೋರದುರುಹದೆ
 ಬರಿದೆ ಹೋಹುದೆ ತನ್ನ ವಂಶವ
 ನರುಹಿ ಕೊಂದನು ಹಲವು ಮಾತೇನೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ || ೬ ||

ಏನು ಹೇಳ್ಣಿ ಕಣಣ ಚಿತ್ತ
 ಗ್ರಾನಿ ಯಾವುದು ಮನಕೆ ಕುಂತೀ
 ಸೂನುಗಳ ಬೆಸಕ್ಕೆಸಿಕೊಂಬುದು ಸೇರದೇ ನಿನಗೆ
 ಹಾನಿಯಿಲ್ಲೆನ್ನಾಣೆ ನುಡಿ ನುಡಿ
 ಮೌನವೇತಕೆ ಮರುಳುತನ ಬೇ
 ಡಾನು ನಿನ್ನಪದೆಸೆಯ ಬಯಸುವನಲ್ಲ ಕೇಳಿಂದ || ೭ ||

ಮರುಳು ಮಾಥವ ಮಹಿಯ ರಾಜ್ಯದ
 ಸಿರಿಗೆ ಸೋಲುವನಲ್ಲ ಕೌಂತೇ
 ಯರು ಸುಯೋಧನರೆನಗೆ ಬೆಸಕ್ಕೆವಲ್ಲಿ ಮನವಿಲ್ಲ
 ಹೊರೆದ ದಾತಾರಂಗ ಹಗೆವರ
 ಶಿರವನರಿದೊಪ್ಪಿಸುವನೆಂಬಿ
 ಭರದೋಳಿದೆನು ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಕೊಂಡ ನೀನೆಂದ || ೮ ||

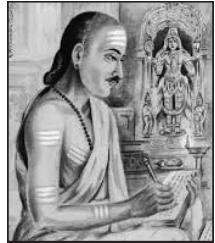
ವೀರ ಕೌರವರಾಯನೇ ದಾ
 ತಾರನಾತನ ಹಗೆಯೆ ಹಗೆ ಕೈ
 ವಾರವೇ ಕೈವಾರವಾದಂತಹಿನು ಕುರುನೃಪತಿ
 ಶಾರಿ ಕೇಳ್ಣಿ ನಾಳೆ ಸಮರದ
 ಸಾರದಲಿ ತೋರುವೆನು ನಿಜಭುಜ
 ಶಾರಿಯದ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನು ಪಾಂಡುತನಯರಲಿ || ೯ ||

ಮಾರಿಗೊತಣವಾಯ್ತು ನಾಳಿನ
 ಭಾರತವು ಚತುರಂಗ ಬಲದಲಿ
 ಕೌರವನ ಶುಣ ಹಿಂಗೆ ರಣದಲಿ ಸುಭಟಕೋಟಿಯನು
 ತೀರಿಸಿಯೆ ಪತಿಯವಸರಕ್ಕೆ ತ
 ರೀರವನು ನೂಕವೆನು ನಿನ್ನಾಯ
 ವೀರರ್ಯೇವರ ನೋಯಿಸೆನು ರಾಜೀವಸವಿನಾಳೆ

॥೧೦॥

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ (ಸಾ.ಶ. ೧೪೨೦) ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವ ಗದುಗಿನ ನಾರಾಣಪ್ಪ ಗದಗ ಪ್ರಾಂತದ ಕೋಳಿವಾಡದವನು. ಆದಿಕವಿ ಪಂಪನ ಅನಂತರ ವ್ಯಾಸರ ಮಹಾಭಾರತದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೊದಲ ಹತ್ತು ಪರವರ್ತನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ, ಪಾಮರಿಗೂ ಕಾಮಧೇನು ಎಂಬ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ. ಕನ್ನಡ ಭಾರತ, ಗದುಗಿನ ಭಾರತ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಣಾಕಟ ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದು ಖ್ಯಾತನಾದ ಈತ ಐರಾವತ ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನೂ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ರೂಪಕಾಲಂಕಾರವನ್ನು ನಿರಗಳವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ “ರೂಪಕಶಾಮಾಞ್ಜ್ಞ ಚಕ್ರವರ್ತಿ” ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ವೀರನಾರಾಯಣನ ಪರಮಭಕ್ತನಾದ ಈತ ಭಾಗವತ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಸರಳ, ಸುಂದರ ಹಾಗೂ ರಂಜನೀಯವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸಿ ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನಡುಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಗದುಗಿನ ಭಾರತ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ.

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ವಿರಚಿತ ಕಣಾಕಟ ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿ ಕಾವ್ಯದ ಉದ್ಘಾಗಪರವರ್ತಿಂದ ‘ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಕೊಂಡ ನೀನು’ ಕಾವ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರಸ್ಯದ ಬದುಕು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ. ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಮತ್ತರ, ಭಲ ಪ್ರಧಾನವಾದರೆ ಸಂಘರ್ಷ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬರನ್ನೂಬಿಬು ನಾಶಮಾಡುವವರೆಗೂ ಅದು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಹೋರವಾದುದು ಎಂಬ ಅರಿವಿರುವುದಾದರೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠೇಯಿಂದ ಹರ ಸಾಧಿಸಿದಾಗ ಗೆಲ್ಲಲು, ಉಳಿಯಲು ವಿವಿಧ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಸಹజ. ಶತ್ರುವಿನೊಂದಿಗೆ ಸಮರಕ್ಕಿಳಿದು ಕಾದಾಡುವ ಮುನ್ನ ಶತ್ರುಭಿಲದ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸಿದಾಗ ಗೆಲವು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದು ಒಂದು ರಾಜತಂತ್ರ. ಅದರಂತೆ ಧರ್ಮ ಪಾಂಡವರ ಪರವಿದ್ವದರಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕೌರವರ ಪಕ್ಷದ ವೀರಕರ್ನಾನ ಜನ್ಮರಹಸ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿ, ತನ್ನವರಿಗೆ ಆತನಿಂದ ಅಪಾಯವಾಗದಂತೆ ಮಾಡುವ ಹೃದಯವಿದ್ರಾವಕ ಸನ್ನಿವೇಶ ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಕೊಂಡ ನೀನು ಎಂಬ ಈ ಪದ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಪಾಂಡವರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ನಿಂತ ಕೃಷ್ಣ ಒಂದು ಕಡೆ, ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಟೆಗೆ ಬದ್ಧನಾದ ಕರ್ಣ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ. ಪ್ರತೀಂಬನೆಗೆ ಒಳಗಾಗದೆ ಅಸಹಾಯಕನಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನೋವು, ಸಂಕಟದಿಂದ ಬಳಲುವ ಕರ್ಣನ ವೃಕ್ಷಿತದ ಹಿರಿಮೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಗೊಂಡಿದೆ.

ಪೂರ್ವಕಢೆ

ಧರ್ಮರಾಯನ ಮಹಿಮೆತ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಮಾನಿತನಾದ ಕೌರವನು ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ದ್ಯುತಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಜೂಜಾಟದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ದ್ಯುತದ ಪಣದಂತೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ವನವಾಸ ಒಂದು ವರ್ಷ ಅಜಾತ್ವಾಸವನ್ನು ಯಶ್ಸಿಯಾಗಿ ಮುಗಿಸಿಬಂದ ಪಾಂಡವರು ತಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಜಾತ್ವಾಸವು ಪೂರ್ವಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಎಂಬ ನೆಪವನ್ನೊಡ್ಡಿ ಕೌರವನು ರಾಜ್ಯ ನೀಡಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಂಧಾನದ ಮುಖೇನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಯ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸಂಧಿಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಕಪಟನಾಟಕ ಸೂತ್ರಧಾರಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸಂಧಿಯ ನೆಪದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಬಲವನ್ನು ಕುಗಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮೊದಲು ವಿದುರನಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಕುಪಿತನಾದ ಕೌರವ ವಿದುರನನ್ನು ತುಂಬಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡ ವಿದುರ ಅಪ್ರತಿಮವಾದ ತನ್ನ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಮುರಿದು ಯುದ್ಧದಿಂದ ವಿಮುಖನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸಂಧಿ ವಿಫಲಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಯುದ್ಧವೇ ಸಿದ್ಧ ಎಂಬ ತೀವ್ರಾನಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೌರವನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಹೊಲ್ಲಬಲ್ಲ ಇನ್ನೊಂದು ಬಲಶಾಲಿ ಕರ್ಣನಿಂದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವೇದಿಕೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭವೇ ಪ್ರಕೃತ ಪಾಠಭಾಗ.

ಪದ ವಿಂಗಡಣೆ

೧. ಇನ+ತನೂಜನ ಹೂಡೆ ಮೈದುನತನದ ಸರಸವನೆಸಗಿ ರಥದೊಳು ದನುಜರಿಪು ಬರಸೆಳೆದು ಕುಳಿರಿಸಿದನು ಹೀತದಲ್ಲಿ, ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮ+ಅಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸೇವನಯೆ ದೇವ ಮುರಾರಿ+ಅಂಜವೆನು+ಎನಲು ತೂಡೆ ಸೋಂಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾರಿದು ಶೌರಿ+ಇಂತು+ಎಂದ.

೨. ಭೇದ+ಇಲ್ಲ ಎಲೆ ಕರ್ಣ ನಮ್ಮೊಳ್ಳು ಯಾದವರು ಕೌರವರೊಳಗೆ ಸಂವಾದಿಸುವಚೆ+ಅನ್ನಯಕೆ ಮೊದಲು+ಎರಡು+ಇಲ್ಲ ನಿನ್ನ+ಆಳೆ ಮೇದಿನೀಪತಿ ನೀನು ಚಿತ್ತದೊಳ್ಳ+ಆದುದು+ ಅರಿವಿಲ್ಲ+ಎನುತ ದಾನವಸೂದನನು ರವಿಸುತ್ತನ ಕೆವಿಯಲೆ ಬಿತ್ತಿದನು ಭಯವ.

೩. ಲಲನೆ ಪಡೆದ+ಕು+ಬದು ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ನೀನು ನಿನ್ನಯ ಬಳಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರದೇವ ಮೂರನೆಯಾತ ಕಲಿಭಿಮ ಘಲುಗುಣನು ನಾಲ್ಕನೆಯಲ್ಲಿ ಬದನೆಯಲ್ಲಿ ನಕುಲಸಹದೇವರಾದರು ಬಳಿಕ ಮಾರ್ದಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಿಕ ಒಂದು ಮಂತ್ರದೊಳ್ಳ+ಇಬ್ಬರು ಉದಿಸಿದರು.

೪. ನಿನಗೆ ಹಸ್ತಿನಪುರದ ರಾಜ್ಯದ ಘನತೆಯನು ಮಾಡುವೆನು, ಪಾಂಡವ ಕೌರವಜನಪರು+ಛಲ್ಯೆಸುವರು ಗದ್ದಗೆಯ ನಿನಗೆ ಕಿಂಕರ+ಎರಡು ಸಂತತಿ+ಎನಿಸಲು+ಬಲ್ಲದೆ ನೀನು ದುರಿಯೋಧನನ ಬಾಯ್+ತಂಬುಲಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರ+ಆನುವರೆ ಹೇಳು+ಎಂದ

೫. ಎಡದ ಮೈಯಲೆ ಕೌರವ+ಇಂದ್ರರ ಗಡಣ ಬಲದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡು ತನಯರ ಗಡಣವು +ಇದಿರಲಿ ಮಾಡು ಮಾಗಧ ಯಾದವ + ಆದಿಗಳು ನಡುವೆ ನೀನು + ಛಲಗದೊಳು + ಒಮ್ಮೆವ ಕಡು ವಿಲಾಸವ ಬಿಸುಟು ಕುರುಪತಿ ನುಡಿಸೆ ಜೀಯ ಹಸಾದ + ಎಂಬುದು ಕಷ್ಟ ನಿನಗೆ + ಎಂದ.

ಈ. ಕೊರಳೆ ಸರೆ ಹಿಗ್ಗಿದವು ದೃಗುಜಲ ಉರವಣಿಸಿ ಕಡು + ನೋಂದನು + ಅಕಟ್ಟಾ ಕುರುಪತಿಗೆ ಕೇಡು + ಆದುದು + ಎಂದನು ಮನದ + ಒಳಗೆ ಹರಿಯ ಹಗೆ ಹೊಗೆ + ತೋರದೆ + ಉರುಹದೆ ಬರಿದೆ ಹೊಮುದೆ ತನ್ನ ವಂಶವನು + ಅರುಹಿ ಕೊಂದನು ಹಲವು ಮಾತು + ಏನು + ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ.

ಉ. ಏನು ಹೇಳ್ಣಿ ಕರ್ಣ ಚಿತ್ತಗ್ಗಾನಿ ಯಾವುದು ಮನಕೆ ಕುಂತಿಸೂನಗಳ ಬೆಸಕ್ಕೆಸಿಕೊಂಬುದು ಸೇರದೇ ನಿನಗೆ ಹಾನಿ + ಇಲ್ಲ + ಎನ್ನ + ಆಣೆ ನುಡಿ ನುಡಿ ಮೌನವು + ಏತಕೆ ಮರುಳುತನ ಬೇಡ + ಆನು ನಿನ್ನ + ಅಪದೆಸೆಯ ಬಯಸುವನು + ಅಲ್ಲ ಕೇಳು + ಎಂದ

ಆ. ಮರುಳು ಮಾಧವ ಮಹಿಯ ರಾಜ್ಯದ ಸಿರಿಗೆ ಸೋಲುವನು + ಅಲ್ಲ ಕೊಂತೇಯರು ಸುಯೋಧನರು + ಎನಗೆ ಬೆಸಕ್ಕೆವಲ್ಲಿ ಮನವು + ಇಲ್ಲ ಹೊರದ ದಾತಾರಂಗೆ ಹಗೆವರ ಶಿರವನು + ಅರಿದು + ಒಪ್ಪಿಸುವೆನು + ಎಂಬ + ಈ ಭರದೊಳು + ಇದೆನು ಕೌರವ + ಇಂದ್ರನ ಕೊಂದೆ ನೀನು + ಎಂದ

ಇ. ವೀರ ಕೌರವರಾಯನೇ ದಾತಾರನ್ + ಆತನ ಹಗೆಯೆ ಹಗೆ ಕೈವಾರವೇ ಕೈವಾರ + ಆದಂತೆ + ಅಹೆನು ಕುರುನ್ಯಪತಿ ಶೌರಿ ಕೇಳ್ಣಿ ನಾಳೆ ಸಮರದ ಸಾರದಲಿ ತೋರುವೆನು ನಿಜಭೂಜ ಶೌರಿಯದ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನು ಪಾಂಡುತನಯರಲಿ.

೧೦. ಮಾರಿಗೆ + ಜೀತಣವು + ಆಯ್ತು ನಾಳಿನ ಭಾರತವು ಚತುರಂಗ ಬಲದ ಕೌರವನ ಯಣ ಹಿಂಗೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಸುಭಟ ಕೋಟಿಯನು ತೀರಿಸಿಯೆ ಪತಿಯ + ಅವಸರಕ್ಕೆ ಶರೀರವನು ನೂಕುವೆನು ನಿನ್ನಯ ವೀರರು + ಬವರ ನೋಯಿಸೆನು ರಾಜೀವ ಸವಿನ + ಆಣೆ

ಪದಗಳ ಅಥವಾ

ಅಡಿ-ಪಾದ	ಕೈಯಾನು-ಕೈಚಾಚು	ಬಾಯ್ದುಂಬುಲಕೆ-ಎಂಜಲಿಗೆ
ಅನ್ವಯ-ವಂಶ	ಕೈವಾರ-ಹೊಗಳಿಕೆ	ಭೇದ-ವೈತನಿಸೆ
ಅರುಹು-ಹೇಳು	ಗಡಣ-ಸಮೂಹ	ಮುರಾರಿ-ಕೃಷ್ಣ
ಅವಸರ-ಅಗತ್ಯದ	ಗದ್ದಗೆ-ಪೀಠ	(ಮುರ+ಅರಿ)
ಇನ-ಸೂರ್ಯ	ಗ್ಲಾನಿ-ತಲ್ಲಣ	ಮೇದಿನಿ-ಭೂಮಿ
ಉರವಣಿಸು-ಹೆಚ್ಚಾಗು	ಚಿತ್ತ-ಮನಸ್ಸು	ರಣ-ಯುದ್ಧ
ಯಣ-ಹಂಗು	ತನೂಜ-ಮಗ	ರವಿ-ಸೂರ್ಯ
ಎನಿಸಲೊಲ್ಲದ-ಇಷ್ಟಪಡದ	ದನುಜ-ರಾಕ್ಷಸ	ರವಿಸುತ್ತ-ಕರ್ಣ
ಕಡು-ಅತಿ	ದೃಗುಜಲ-ಕಣ್ಣನೀರು	ರಾಜೀವಸವಿ-ಸೂರ್ಯ.
ಕಿಂಕರ-ಸೇವಕ	ಬಳಿ-ಅನಂತರ	ರಿಪು-ಶತ್ರು

ಲಲನೆ-ತರುಣೆ;	ಸುತ-ಮಗ
ಶೌರಿ-ಕೃಷ್ಣ;	ಸೂನುಗಳು-ಮಕ್ಕಳು
ಶೌರಿಯ-ಶೌರ್ಯ	ಹಗೆ-ಶತ್ರು
ಸಂತತಿ-ವಂಶ	ಹಸಾದ(ಧ್ವ)-ಪ್ರಸಾದ(ತ್ವ)

ಟಿಪ್ಪಣಿ

- ಮುರಾರಿ** - ಮುರ+ಅರಿ; ಮುರ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ವಧಿಸಿದವನು ಮುರಾರಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ.
- ಯಾದವರು** - ಯಾದುವಿನ ವಂಶಸ್ಥರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯಾದುವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ನಿಜಯಾನುಸಾರ ಯಾದವರು ಕುರುಕ್ಕೇತ್ರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಪರವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದರು.
- ಮಾಡಿ** - ಪಾಂಡುರಾಜನ ಎರಡನೆಯ ಹಂಡತಿ. ಮದ್ರದೇಶದ ರಾಜಕುಮಾರಿ. ಕುಂತಿಯಿಂದ ಪಡೆದ ಮಂತ್ರದ ಬಲದಿಂದ ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಧಿಕಸಿ ನಕುಲ ಸಹದೇವರೆಂಬ ಅವಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದವಳು.
- ಚತುರಂಗಬಲ** - ಈನೆ, ಕುದುರೆ, ರಥ, ಕಾಲಾಳಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸೈನ್ಯ ಸಮೂಹ.
- ರಾಜೀವ ಸಖಿ** - ರಾಜೀವ-ಕಮಲ (ತಾವರೆ); ಸಖಿ-ಗಳಿಯ - ತಾವರೆಯ ಗಳಿಯ - ಸೂರ್ಯ
- ಮಾಧವ** - ಮಾ-ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಧವ-ಪತಿ, ಒಡೆಯ, ಧರಿಸಿದವ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಯನ್ನು ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದವ-ವಿಷ್ಣು-ಇಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ (ಕೃಷ್ಣನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅವತಾರ)

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ಣನನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡನು?
- ಹುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಆರಾಧ್ಯದ್ಯೇವ ಯಾರು?
- ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆಗಳ ವರಬಲದಿಂದ ಜನಿಸಿದವರು ಯಾರು?
- ಹುಮಾರವ್ಯಾಸನಿಗಿರುವ ಬಿರುದು ಯಾವುದು?
- ನಾರಣಪ್ಪನಿಗೆ ಹುಮಾರವ್ಯಾಸನೆಂಬ ಹೆಸರು ಏಕೆ ಬಂತು?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಕೃಷ್ಣನ ಕರ್ಣನ ಮನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಯವನ್ನು ಬಿಡ್ಡಿದನು?
- ಹುಂತಿ, ಮಾಡಿಯರು ಯಾರ್ಥಾರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದರು?

- ಇ. ಕೃಷ್ಣನು ಆಮಿಷಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡಿದಾಗ ಕರ್ಣನ ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಭಾವನೆಗಳೇನು?
- ಉ. ಕೃಷ್ಣನು ಕಾರವೇಂದ್ರನನ್ನು ಕೊಂದನು ಎಂದು ಕರ್ಣ ಹೇಳಲು ಕಾರಣವೇನು?
- ಇ. ಯಥ್ಥದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ತೀಮಾನವೇನು?
- ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.
- ಉ. ಕರ್ಣನಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಒಡ್ಡಿದ ಆಮಿಷಗಳೇನು?
- ಅ. ಪಾಂಡವರು ಸೋದರರೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ ಕರ್ಣನ ಮನಸ್ಸಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
- ಆ. ಕರ್ಣನ ನಿಧಾರ ಸರಿ ಎನ್ನುವಿರಾ? ಏಕೆ?
- ಆ) ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
- ಉ. “ರವಿಸುತ್ತನ ಕೆವಿಯಲಿ ಬಿತ್ತಿದನು ಭಯವ.”
- ಅ. “ಬಾಯ್ದಂಬುಲಕೆ ಕೈಯಾನುವರೆ.”
- ಆ. “ಜೀಯ ಹಸಾದವೆಂಬುದು ಕಪ್ಪು”
- ಇ. “ನಿನ್ನಪದೆಸೆಯ ಬಯಸುವನಲ್ಲ”
- ಇ. “ಮಾರಿಗೌತಣವಾಯ್ತು ನಾಳಿನ ಭಾರತವು.”
- ಉ) ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ.
- ಉ. ‘ರಾಜೀವಸಲಿ’ ಎಂದರೆ _____ ಎಂದು ಅರ್ಥ.
- ಅ. ಗದುಗಿನ ಭಾರತವು _____ ಷಟ್ಕದಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ.
- ಆ. ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆಗಳ ವರಬಲದಿಂದ _____ ಜನಿಸಿದರು.
- ಇ. ಕರ್ಣನು _____ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಜನಿಸಿದನು.
- ಇ. ಗದುಗಿನ ಸಮೀಪದ _____ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಹುಟ್ಟಿದಸ್ಥಳ.

ಭಾಷೆಯ ಸೌಖಗ್ಯ

ಭಾಷೆಗೆ ಎರಡು ರೂಪಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆದುವ ಮಾತು, ಬರೆಯುವ ಭಾಷೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾತಿಗಳಿದಾಗ ನಾವು ಅದರ “ಸ್ಟೇಲ್ಸ್‌ಗ್ರಾಂ” ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವಾಗ ಸ್ಟೇಲ್ಸ್‌ಗ್ರಾಂ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸರಿಯಾದ ಸ್ಟೇಲ್ಸ್‌ಗ್ರಾಂ ಹೇಳುವ ಬಗ್ಗೆ “ಸ್ಟೇಲ್ಸ್‌ಗ್ರಾಂ ಬೀ”ಯಂಥ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳೇ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ನೇಮ್ ಎಂಬುದನ್ನು “nem” ಎಂದು ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ name ಎಂದು ಬರೆದುದನ್ನು ನಾಮೆ ಎಂದು ಓದುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾತಿನ ನಿಯಮಗಳೇ ಬೇರೆ, ಬರವಣಿಗೆಯ ನಿಯಮಗಳೇ ಬೇರೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆಡುವ ಮಾತು ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆ ಎಂದು ಎರಡು ಬಗೆ. ಬರವಣಿಗೆಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಕನ್ನಡ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಭಾಷೆಯ ಕಾಗುಣಿತದ ಕಡೆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬರವಣಿಗೆ ಅದರದ್ದೇ ಆದ ಇತಿಹಾಸ, ಶಾಸ್ತ್ರ, ನಿಯಮಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೇಸ್ತು, ಹೆಸ್ತು ಎಂದು ಆಡಿದರೂ ಬರೆವಾಗ ಹೆಸರು ಎಂದೇ ಬರೆಯುತ್ತೇವಲ್ಲವೆ? ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ “ದಾರವಾಡ” ಎಂಬ ಪದಬಳಕೆಯಾದರೂ ಅದನ್ನು ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಪಡಿಮೂಡಿಸುವಾಗ “ಧಾರವಾಡ” ಎಂದೇ ಬರೆಯಬೇಕು. ಆಡುಮಾತಿನಲ್ಲಿ “ದುಕ್ಕು” ಎಂದರೂ ಬರೆಯುವಾಗ ದುಃಖ ಎಂಬುದು ಸಾಧುರೂಪ.

ಆಡುಮಾತಿನ ಶಬ್ದಗಳು ಬರಹಕ್ಕಿಂದಾಗ ಹೇಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಐದಾರು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

ಭಂದಸ್ಸು

ಶುದ್ಧ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥಪೂರ್ವಿಕಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲು, ಬರೆಯಲು ವ್ಯಾಕರಣ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಹೇಗೆ ಅಗತ್ಯಪೋ ಹಾಗೆಯೇ ಪದ್ಯರಚನೆ ಮಾಡಲೂ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಪದ್ಯರಚನಾ ನಿಯಮವನ್ನು ಭಂದಸ್ಸು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಎಂಂರಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಒಂದನೆಯ ನಾಗವರ್ಮ ಎಂಬವನು ಭಂದೋಂಬುದಿ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದ ಮೂಲಕ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಹಳಗನ್ನಡದ ಮತ್ತು ನಡುಗನ್ನಡದ ಪದ್ಯಕಾವ್ಯಗಳು ಈ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವು.

ಭಂದಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವೀಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಸ, ಯತ್ತಿ, ಗಣಗಳಿಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಸ : ಪದ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನ ಒಂದು ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ಸ್ವರಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಜಾತಿಯ ವ್ಯಂಜನವಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಆದಿಪ್ರಾಸ ವೆಂತಲೂ ಪ್ರತಿ ಪಾದದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಜಾತಿಯ ವ್ಯಂಜನವಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸವೆಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಸಾಲಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರಗಳು ಬರುವುದುಂಟು ಅದನ್ನು ಒಳಪ್ರಾಸ ಅಥವಾ ಮಧ್ಯಪ್ರಾಸ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರದ ಹಿಂದಿನ ಸ್ವರವು ಹೈಸ್ವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಸಿಂಹಪ್ರಾಸ ಎಂತಲೂ ಹಿಂದಿನ ಸ್ವರವು ದೀಪ್ರಾಸವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಗಜಪ್ರಾಸ ಎಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ಅನುಸಾರವಿದ್ದರೆ ವೃಷಭಪ್ರಾಸ ಎಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ವಿಸಗ್ರಾವಿದ್ದರೆ ಅಜಪ್ರಾಸ ಎಂತಲೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ಜಾತಿಯ ಎರಡು ಮೂರು ವ್ಯಂಜನಗಳು ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಶರಭಪ್ರಾಸ ಎಂತಲೂ ಒಂದೇಜಾತಿಯ ಎರಡು ವ್ಯಂಜನಗಳು ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಹಯಪ್ರಾಸ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಆರು ವಿಧದ ಪ್ರಾಸಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಯತಿ : ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದುವಾಗ ಉಸಿರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಯತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಓದುವಾಗ ಅಥವಾ ಹಾಡುವಾಗ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಲೋಪ ಬಾರದಂತೆ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಿದೆ. ಹೀಗೆ—

ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದುವಾಗ ಅಥವಾ ಹಾಡುವಾಗ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಲೋಪಬಾರದಂತೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ‘ಯತಿ’ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಕವಿಗಳು ಯತಿಯ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕೆಲವು ಸಂಕೇತಗಳೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯತಿಯ ಬಳಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಗಣ : ‘ಗಣ’ ಎಂದರೆ ‘ಗುಂಪು’ ಅಥವಾ ‘ಸಮೂಹ’ ಎಂದರ್ಥ. ಭಂದಶ್ಯಾಸ್ತದಲ್ಲಿ ‘ಗಣ’ ಎಂದರೆ ಪದ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲೂ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಮಾತ್ರೆ ಅಥವಾ ಅಕ್ಷರ ಅಥವಾ ಅಂಶಗಳ ಗುಂಪು ಎಂದರ್ಥ.

ಮಾತ್ರೇಗಳ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದೊಂದಿಗೆ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಗಣವನ್ನು ಮಾತ್ರಾಗಣ ಎಂತಲೂ ಅಕ್ಷರಗಳ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಗಣವನ್ನು ಅಕ್ಷರಗಣ ಎಂತಲೂ ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಗಣವನ್ನು ಅಂಶಗಣ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಅಂಶಗಣದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು ಮತ್ತು ರುದ್ರ ಎಂಬ ಮೂರು ವಿಧಿಗಳಿವೆ. (ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.)

ಮಾತ್ರಾಗಣ

ಒಂದು ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಉಚ್ಛರಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಕಾಲವನ್ನು ‘ಮಾತ್ರೆ’ ಎಂಬ ಮಾನದಿಂದ ಅಳೆಯಲಾಗುವುದು. ಈ ಮಾತ್ರೇಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ‘ಗಣ’ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ‘ಮಾತ್ರಾಗಣ’ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಗಣಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸುವಾಗ ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು ಅಥವಾ ಷಂ ಮಾತ್ರೇಗಳ ಗಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುವುದು, ಪದ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಅಕ್ಷರಗಳ ಮಾತ್ರೇಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಗಣಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಯಾವ ಸಾಲಿನಲ್ಲೂ ಗಣ ವಿಂಗಡಣ ಆದ ಬಳಿಕ ಮಾತ್ರೆ ಉಳಿಯಬಾರದು. (ಷಟ್ಪದಿಯ ಮೂರು ಮತ್ತು ಅರನೆಯ ಪಾದಗಳ ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು).

ಮಾತ್ರೇಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ‘ಗುರು’, ‘ಲಘು’ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಮಾತ್ರಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಛರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ‘ಲಘು’ ಎಂತಲೂ ಎರಡು ಅಥವಾ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತ್ರಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಛರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ‘ಗುರು’ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯಲಾಗುವುದು. ಲಘುವನ್ನು ‘ಪ’ ಜಿಹ್ವೆಯಿಂದಲೂ ಗುರುವನ್ನು ‘-’ ಜಿಹ್ವೆಯಿಂದಲೂ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗುರು, ಲಘುಗಳನ್ನು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ‘ಪ್ರಸ್ತಾರಹಾಕುವುದು’ ಎನ್ನುವರು.

ಅಕ್ಷರವು ಗುರುವನಿಸುವ ಲಕ್ಷಣಗಳು :

- ದೀಫಾಂಕ್ಕರ
- ಒತ್ತಕರದ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರ
- ಅನುಸ್ತಾರ ಅಥವಾ ವಿಸರ್ಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಅಕ್ಷರ
- ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಅಕ್ಷರ
- ಷಟ್ಪದಿಯ ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಸಾಲಿನ (ಪಾದದ) ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರ

— — — — —
 ಏಕೋ ರಾಜೂ ಈ ಕೈ ಸೌಣ್ಯ
 — ಉ ಉ
 ಅಕ್ಷರ
 — ಉ ಉ —
 ಶಂಖ, ಪುನಃ
 ಉ ಉ —
 ಬಯಲೋಳ್
 ಇದು ಗುರು ಎನಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದದಿದ್ದರೂ ಗುರುವೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು.
 (ಷಟ್ಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು)

ಇದುವರೆಗೆ ಹೇಳಿದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇಲ್ಲದ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ‘ಲಘು’ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು. ಕಂದ, ಷಟ್ಪದಿ ಮತ್ತು ರಗಳೆ ಭಂದಸ್ಸಗಳು ಮಾತ್ರಾಗಣಾಧಾರಿತ ಭಂದಸ್ಸಗಳು.

ಷಟ್ಪದಿಗಳು

ಆರು ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಪದ್ಯವನ್ನು ‘ಷಟ್ಪದಿ’ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಒಂದು, ಎರಡು, ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಐದನೆಯ ಪಾದಗಳು ಮಾತ್ರಾ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೂಂದು ಸಮಾನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಪಾದಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಮವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿರುವ ಮಾತ್ರೆಗಳ ಒಂದೂವರೆಯಷ್ಟು ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರು ಮೂರನೆಯ ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ದ್ವಿತೀಯಾಕ್ಷರವು ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಷಟ್ಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಶರ, ಕುಸುಮ, ಭೋಗ, ಭಾಮಿನಿ, ಪರಿವರ್ಥನಿ ಮತ್ತು ವಾಧ್ರಾ ಎಂಬ ಆರು ವಿಧಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿ

ಅಕ್ಷಣ : ಒಂದು, ಎರಡು, ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಐದನೆಯ ಪಾದಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಎರಡೆರಡು ಗಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಪಾದಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಮವಾಗಿದ್ದು ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಅನಂತರ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಮೂರು ಮೂರು ಗಣಗಳು ಮತ್ತು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುರು ಇರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಒಂದು, ಎರಡು ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಪಾದಗಳು ಮೂವಾರ್ಥವೆಂತಲೂ ನಾಲ್ಕು, ಐದು, ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಪಾದಗಳು ಉತ್ತರಾರ್ಥವೆಂತಲೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಉದಾ :

ಇ ಲಿ ಇ ಲಿ
 - ಉ | - ಉ ಉ | - ಉ | ಉ ಉ ಉ
 ಮಕ್ಕು ಶೈವರೋ ಖಾನು ಹಿರಿಯನು

ಇ ಲಿ ಇ ಲಿ
 - ಉ | - ಉ ಉ | - ಉ | - -
 ತಕ್ಕು ಮಾತೆಯ ಮಾತು ಸಂದೇ

ಇ ಲಿ ಇ ಲಿ ಇ ಲಿ ಗು
 - ಉ | ಉ ಉ - | ಉ ಉ ಉ | ಉ ಉ - | ಉ ಉ ಉ | ಉ ಉ ಉ | -
 ಹಕ್ಕು ನೆಲೆಯಿ ಲ್ಲಿದುನಿ ಲಲಿಧಾ ರುಣಿಯ ಬಯಸುವ | ರೆ |

ಇ ಲಿ ಇ ಲಿ
 - ಉ | - - | - ಉ | ಉ ಉ ಉ
 ತಕ್ಕು ದೇದಾ ತಾರ ನರಸಿಯೋ

ಇ ಲಿ ಇ ಲಿ
 - ಉ | ಉ ಉ ಉ | - ಉ | - ಉ ಉ
 ಜೊಕ್ಕು ತನವಿರ ಲಾರು ಮೆಚ್ಚುವ

ಇ ಲಿ ಇ ಲಿ ಇ ಲಿ ಗು
 - ಉ | - - | - ಉ | - ಉ ಉ | - ಉ | ಉ ಉ - | -
 ರಕ್ಕು ಹೇಳೋ ಹೇಸ | ಖೇಜಯು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ತನಗೆಂ | ದ ||

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

ಗ. ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಹೇಸರಿಸಿ ಸಮನ್ವಯಿಸಿ.

“ಮಾರಿಗೊಡುವಾಯ್ ನಾಳಿನ ಭಾರತವ್”

ಉ. ವಿಗ್ರಹಿಸಿ ಸಮಾಸವನ್ನು ಹೇಸರಿಸಿ.

ಇನತನೊಜ, ದನುಜರಿಪು, ಮುರಾರಿ, ಮೇದಿನೀಪತಿ, ಕೈಯಾನು, ಮಾದ್ರಮಾಗಧಯಾದವರು, ಹೊಗೆದೋರು, ರಾಜೀವಸವಿ.

ಇ. ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ, ಗಣವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ, ಭಂದಸ್ಸನ್ನು ಹೇಸರಿಸಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಏನು ಹೇಳ್ಣಿ ಕಣಂ ಚಿತ್ತ

ಗ್ಲಾನಿ ಯಾವುದು ಮನಕೆ ಕುಂತೀ

ಸೂನುಗಳ ಬೆಸಕ್ಕೆಸಿಕೊಂಬುದು ಸೇರದೇ ನಿನಗೆ ||

೪. ಮೌದಲೆರಡು ಪದಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಮೂರನೇ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪದ ಬರೆಯಿರಿ.
೧. ತನುಜ : ಮಗ :: ಸವಿ :
 ೨. ಯುದ್ಧ : ಚುದ್ದ :: ಪ್ರಸಾದ :
 ೩. ಭೇದವಿಲ್ಲ : ಆಗಮ ಸಂಧಿ :: ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಲ್ಲಿ :
 ೪. ಕಂದ : ನಾಲ್ಕು ಸಾಲು :: ಷಟ್ಪದಿ :

ಚಣ್ಣಪಣಿಕೆ

- ಅ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಮೂರಾಗೋಳಿಸಿ, ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿರಿ.

ಕೊರಳಿಸುವ ಹಿಗ್ಗಿದವು ದೃಗುಜಲ

ನರುಹಿ ಕೊಂದನು ಹಲವು ಮಾತೇನೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ
ಮಾರಿಗೊತಣವಾಯ್ತು ನಾಳಿನ

ಎರೆರ್ಪರ ನೋಯಿಸುವು ರಾಜೀವಸವಿನಾಂ ||

ಮೂರಕ ಓದು

- ಶ್ರೀ ಎ.ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ಬರೆದಿರುವ ‘ವಚನ ಭಾರತ’ ಕೃತಿಯನ್ನು ಓದಿರಿ.

* * * * *

ಕುವೆಂಪು-

ಪ್ರವೇಶ : ಬಹುತೇಕ ವಿಮರ್ಶಕರು ಕುವೆಂಪುರವರ ‘ಪ್ರಕೃತಿಕಾಶಿ’ಯನ್ನು ಅವರ ಪ್ರಕೃತಿಗೀತೆಗಳ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸಂಕಲನವೆಂದೇ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕವಿಪ್ರಜ್ಞರೆ ‘ಪ್ರಕೃತಿ ಒಬ್ಬಮೇಯೇ ಮುಕ್ತಿಯಾನಂದ ಸಾಧನೆಯಾಗುತ್ತದೆ’. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಈ ಚಿಂತನೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿವೆ ‘ಪ್ರಕೃತಿಕಾಶಿ’ಯ ಪದ್ಯಗಳು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ‘ಹಸುರು’ ಎಂಬ ಈ ಕವಿತೆಯು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ‘ಪ್ರಕೃತಿ ತನ್ನಯಿತೆಗೂ’, ‘ಕವಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ಒಂದಾಗುವ ಅವರ ಕಾವ್ಯದ ಅಧ್ಯೇತ ಸ್ಥಿತಿಗೂ’ ಸಮಧಿ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ.

ನವರಾತ್ರಿಯ ನವಧಾತ್ರಿಯ
ಈ ಶ್ಯಾಮಲ ವನಧಿಯಲಿ
ಹಸುರಾದುದೊ ಕವಿಯಾತ್ಮಂ
ರಸಪಾನ ಸಾನದಲಿ!

ಹಸುರಾಗಸ; ಹಸುರು ಮುಗಿಲು;
ಹಸುರು ಗದ್ದೆಯಾ ಬಯಲು;
ಹಸುರಿನ ಮಲೆ; ಹಸುರು ಕಣೆವೆ;
ಹಸುರು ಸಂಜೆಯೇ ಬಿಸಿಲೂ!

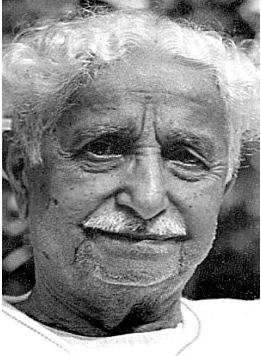
ಅಶ್ವೀಜದ ಶಾಲಿವನದ
ಗಿಳಿಯೆದೆ ಬಣ್ಣಿದ ನೋಟ;
ಅದರೆಡೆಯಲೆ ಬನದಂಚಲಿ
ಕೊನೆವೆತ್ತಡಕೆಯ ತೋಟ!

ಅದೊ ಮಲ್ಲಿನ ಮಕಮಲ್ಲಿನ
ಮೊಸಪಚ್ಚೆಯ ಜಮುಖಿನ
ಪಸರಿಸಿ ತಿರೆ ಮೈ ಮುಚ್ಚಿರೆ
ಬೇರೆ ಬಣ್ಣಿವನೆ ಕಾಣೆ!

ಹೊಸ ಹೊವಿನ ಕಂಪು ಹಸುರು,
ಎಲರಿನ ತಂಪೂ ಹಸುರು!
ಹಕ್ಕಿಯ ಕೊರಲಿಂಪು ಹಸುರು!
ಹಸುರು ಹಸುರಿಳೆಯುಸಿರೂ!

ಹಸುರತ್ತಲ್! ಹಸುರತ್ತಲ್!
ಹಸುರತ್ತಲ್ ಕಡಲಿನಲಿ
ಹಸುರಗಟ್ಟಿತೋ ಕವಿಯಾತ್ಮಂ
ಹಸುರನೆತ್ತರ್ ಒಡಲಿನಲಿ!

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಕವೆಂಪು ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಕುಪ್ಪಳಿ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ಮಟ್ಟಪ್ಪ ಅವರು ಮಲೆನಾಡ ಮಡಿಲಾದ ತಿವಮೋಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ಸಮೀಪದ ಕುಪ್ಪಳಿಯವರು. ಜನನ ೧೯೦೪ ಇಸೆಂಬರ್ ೨೫. ಮಹಾರಾಜಾ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಾಗಿ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿ ನಿವೃತ್ತರಾದರು. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರಾದ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೊಳಳು, ಪಾಂಚಜನ್ಯ, ಪ್ರೇಮಕಾಶೀರ, ಪಕ್ಷಿಕಾಶಿ - ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು. ನನ್ನ ದೇವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥಿಗಳು, ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥಿಗಳು - ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳು. ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು - ಕಾದಂಬರಿಗಳು. ತಪೋನಂದನ, ರಸೋವೈಸ: - ವಿಮಾನ ಸಂಕಲನಗಳು. ಅಮಲನ ಕಥೆ, ಮೋಡಣ್ಣನ ತಮ್ಮ, ಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯ ಕಿಂದರಿಜೋಗಿ - ಮಕ್ಕಳ ಮಸ್ತಕಗಳು. ಜಲಗಾರ, ಯಮನ ಸೋಲು, ಬೆರಳ್ಳಿ ಕೊರಳ್ಳು - ನಾಟಕಗಳು. ನೆನಪಿನ ದೋಷೀಯಲ್ಲಿ - ಆತ್ಮಕಥನ ಮುಂತಾದ ಸುಮಾರು ಎಪ್ಪತ್ತು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ ಮಹಾಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮತ್ತು ೧೯೬೭ರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ದೊರಕಿದೆ. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ೧೯೫೬ ರ ಮೂವತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಇವರಿಗೆ ೧೯೭೪ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ, ೧೯೮೮ರಲ್ಲಿ ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ೧೯೯೮ರಲ್ಲಿ ಪದ್ಮವಿಭೂಷಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ದೊರೆತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮೈಸೂರು, ಕನ್ನಡಿಕ, ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಗುಲ್ಬರ್ಗ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಿಂದ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಸಂದಿದೆ. ೧೯೯೨ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಾಟಕ ರಥ್ವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪದ್ಮಭಾಗವನ್ನು ಕವೆಂಪು ಅವರ 'ಪಕ್ಷಿಕಾಶಿ' ಕವನ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

'ಹಸುರು' ಕವನವು ಆಶ್ಚರ್ಯಯುಜ ಮಾಸದ ನವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದ ಹಜ್ಜ ಹಸುರನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಕವನವಾಗಿದೆ. ಇದು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸ್ಥಳವಾದ ಮಲೆನಾಡಿನ ಕುಪ್ಪಳಿಯ 'ಕವಿಶ್ವೇಲ್'ದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗುಂಟಾದ ಸೌಂದರ್ಯಾನಭವ. ಪ್ರಕೃತಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಹಸುರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕುವೆಂಪು ಹೊಂದಿದ್ದ ಸಮೀಪ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಸಸ್ಯ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಹಸುರೇ ಆಗಸ, ಮುಗಿಲು, ಗದ್ದೆ, ಬಯಲು, ಸಂಜೆ, ಹೂಗಂಪು, ಹಕ್ಕಿಯ ದನಿ, ಕಡಲಿನವರೆಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕವಿ ಹಸುರಿನಲ್ಲಿ ತಲ್ಲಿನರಾಗಿರುವುದನ್ನು ಈ ಕವನದ ಮುಖಾಂತರ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಆಶ್ವೀಜ - ಚೈತ್ಯದಿಂದ ಏಳನೆಯ ಮಾಸ (ಆಶ್ವಯುಜ)

ಇಳಿ - ಭೂಮಿ

ಎಲರ್ - ಗಾಳಿ

ಕೊನೆ - ಗೊನೆ

ತಿರೆ - ಭೂಮಿ

ನವಥಾತ್ರಿ - ಹೊಸದಾಗಿ ಕಾಣುವ ಭೂಮಿ

ಮಹಮಲ್ಲು - ನಯವಾದ ಬಟ್ಟಿ (ಹುಲ್ಲಿನ ಮಹಮಲ್ಲು-ಹುಲ್ಲುಹಾಸು)

ವನಧಿ - ಸಮುದ್ರ (ಹಸುರಿನ ಸಮುದ್ರ)

ಶ್ಯಾಮಲ - ಕಮ್ಮ, ನೀಲ

ಶಾಲಿವನ - ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆ

ಹೊಸಪಚ್ಚಿ - ಹೊಸ ಹಸುರು, ಎಳೆಯ ಜಿಗುರು

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ಆಶ್ವಯುಜದ ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆಯ ಬಣ್ಣ ಯಾವ ಹಸುರಿನಂತಿದೆ?
೨. ಕವಿಯು ನೋಡಿದ ಅಡಕೆಯ ತೋಟ ಎಲ್ಲಿದೆ?
೩. ‘ಹಸುರು’ ಎಂಬುದು ಯಾವುದನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಕವನವಾಗಿದೆ?
೪. ಕವಿಗೆ ಹುಲ್ಲಿನ ಹಾಸು ಯಾವ ರೀತಿ ಕಂಡಿದೆ?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ಕವಿಗೆ ಯಾವ್ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಆಗಸದಿಂದ ಬಿಸಿಲವರೆಗೂ ಹಸುರು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ?
೨. ಹಸುರು ಸಕಲೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕವಿಯು ಹೇಗೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ?
೩. ಕವಿಯಾತ್ಮವು ಹಸುರುಗಟ್ಟಲು ಕಾರಣವಾದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಅಂಶಗಳೇನು?

ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಒ. ‘ಹಸುರು’ ಕವನದ ರೀತ್ಯೇ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹಸುರು ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
ಒ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ‘ಹಸುರು’ ಜೀವ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಈ) ಸಂದರ್ಭ-ಸಹಿತ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

- ಒ. “ಹಸುರಾದುದು ಕವಿಯಾತ್ಮಂ”
ಒ. “ಬೇರೆ ಬಣ್ಣವನೆ ಕಾಣೆ”
ಒ. “ಹಸುರು ಹಸುರಿಳಿಯಸಿರೂ”
ಒ. “ಹಸುರತ್ತಲ್, ಹಸುರಿತ್ತಲ್, ಹಸುರೆತ್ತಲ್”

ಭಾಷೆಯ ಸೋಬಗು

ನಿಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಆಳಿದ ಮುಸ್ಲಿಂ ದೊರೆಗಳು ಹಾಗೂ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರ ಇಲ್ಲಿನ ಬಹಳವುಂಟು ಉಂಟಾಗಿರುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ,

ದೇವಗಿರಿ – ದೌಲತಾಬಾದ್

ಪ್ರಯಾಗ – ಅಲಹಾಬಾದ್

ಮಂಗಳೂರು – ಮಂಜರಾಬಾದ್

ಮೈಸೂರು – ಮೈಸೋರ್

ಲವಪುರ – ಲಾಹೋರ್

ಗುರುಗ್ರಾಮ – ಗುಗ್ಗಾವ್

ಉದಕಮಂಡಲ – ಉಡಳಿ

ತಿರುವನಂತಪುರ – ತ್ರಿವೇಂದ್ರಪುರ್

ಚಂಗಳೂರು – ಬ್ಯಾಂಗಲೋರ್

ವಿಜಯಪುರ – ಬೀಜಾಪುರ್

ಉರಿನ ಹೆಸರುಗಳು ಆಯಾ ಉರಿನವರ ಗೌರವ, ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳ ಸಂಕೇತ. ಹಾಗಾಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಉರುಗಳಿಗೆ ಹಳೆಯ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೇ ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಯಾವೆಲ್ಲ ಉರುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬದಲಾಗಿವೆ? ಅಥವಾ ಬದಲಾಗಬೇಕಿದೆ? ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

ಸ್ವೇದಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭಾಷೆ

ಅಲಂಕಾರಗಳು

‘ಅಲಂಕಾರ’ ಎಂದರೆ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಾಧನ. ಮಾನವ ತನ್ನ ದೇಹದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ತಾನು ಆಡುವ ಮಾತಿಗೂ, ರಚಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಉದಾ : ‘ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಮೂಡಿದನು’ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಬದಲಿಗೆ ‘ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಸೂರ್ಯನು ಮುತ್ತೆದೆಯ ಹಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕುಂಕುಮದಂತೆ ಕಂಡನು’, ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಮಾತಿನ ಸೌಂದರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತದೆ.

ಅಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ ‘ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ’, ಮತ್ತು ‘ಅಧಾರಲಂಕಾರ’ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ. ಶಬ್ದ ಅಥವಾ ಪದಗಳ ಜೋಡಣೆಯ ಮೂಲಕ ಕಾವ್ಯ ಅಥವಾ ಮಾತಿನ ಸೌಂದರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ‘ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ’ ಎಂತಲೂ ಪದಗಳ ಅಥವಾ ಜೆಮತ್ತಾರದಿಂದ ಕಾವ್ಯದ ಅಥವಾ ಅಥವಾದ ಸೌಂದರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ‘ಅಧಾರಲಂಕಾರ’ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ :- ಇದರಲ್ಲಿ ಅನುಪ್ರಾಸ, ಯಮಕ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಕವಿತ್ತ ಎಂದು ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ. ಅನುಪ್ರಾಸವನ್ನು ವೃತ್ತಾನುಪ್ರಾಸ ಮತ್ತು ಫೇಕಾನುಪ್ರಾಸ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮತ್ತೆ ವಿಭಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವೃತ್ತಾನುಪ್ರಾಸ :- ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು ಪದ್ಯದ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಒಂದರೆ ಅಂದರೆ ಪುನರಾವರ್ತನೆಗೊಂಡರೆ ಅದನ್ನು ವೃತ್ತಾನುಪ್ರಾಸ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ :- “ಎಳಗಿಳಿಗಳ ಬಳಗಗಳು ನಳನಳಿಸಿ ಬೆಳೆದ ಕಳವೆಯ ಎಳೆಯ ಕಾಳಿಗೆ ಎಳಿಸಿ ಬಂದವು”

ಫೇಕಾನುಪ್ರಾಸ :- ಎರಡೆರಡು ವ್ಯಂಜನಗಳು ಪುನರಾವರ್ತನೆಗೊಂಡರೆ ಅದನ್ನು ಫೇಕಾನುಪ್ರಾಸ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ:- ಕೆಲದೊಳ್ಳ ಪುಳಿಂದಿಯಿರೆ ಪೆ |

ಬುರ್ಗಲಿ ಬಂದೊಡಮಂಜನಳ್ಳ ನೋಡಂನೋಡಂ ||

ಚಲದಿಂ ಕಾಡಂಕಾಡಂ |

ಸಲೆ ಪಸಿವಂ ಮರೆದು ತಣಿದು ಬೇಡಂಬೇಡಂ ||

ಯಮಕ :- ಮೂರು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ ಪದವಾಗಲಿ, ಪದಭಾಗವಾಗಲಿ ಒಂದು ಪದ್ಯದ ಆದಿ, ಮಧ್ಯ, ಅಥವಾ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಯತವಾಗಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಬಂದರೆ ಅದು ಯಮಕಾಲಂಕಾರವನಿಸುವುದು.

ಅಮೃತಾ ನಯವಿಕ್ರಮಗುಣ ।

ದಮಳ್ಳು ನೃಪಶಾಸ್ತಿ ಪರಿಣತರವರಂ ||

ಸಮರದೊಳಗ್ಗೆ ಶಾರ್ಕೋ ।

ಸಮರಸ ಸಂಪನ್ಮೂಲಾವನುದಾರನಪ್ಪನ್ ||

ಚಿತ್ರಕವಿಶ್ವ : - ಪ್ರೌಢಪಂಡಿತ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಕೌಶಲದಿಂದ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಪೂರ್ವಾಗಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನೂ ಪದಗಳನ್ನೂ ಜೋಡಿಸಿ ಪದ್ಯರಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರಕವಿಶ್ವ ಅಥವಾ ಬಂಧ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿರೋಹಿತ್ಯು, ತಾಲವ್ಯ, ಏಕಾಕ್ರ, ದ್ವಾಕ್ರ, ತ್ರಿಕ್ರ, ಹಾರಬಂಧ, ಮುರಜಬಂಧ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ.

ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପରିଚୟ

ಉಪಮಾಲಂಕಾರ

ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ :

‘ನೀಚರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವು ಹಾವಿಗೆ ಹಾಲೆರೆದಂತೆ’

ನೀಚರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ವಾಡುವುದರಿಂದ ಹೇಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಹಾಗೆ ಹಾಲೆರೆಯುವುದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಈ ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥ.

ಇಲ್ಲಿ ‘ನೀಚರಿಗೆ ವಾಡುವ ಉಪಕಾರ’ ಎಂಬುದು ‘ವಣ್ಣ’. (ವರ್ಣಸಲ್ಪಡುವ ವಾಕ್ಯ) ಇದನ್ನು ‘ಉಪಮೇಯ’ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ‘ಹಾವಿಗೆ ಎರೆದ ಹಾಲು’ ‘ಅವಣ್ಣ’. (ವರ್ಣಸಲ್ಪಡಾರವಾಗಿರುವ ವಾಕ್ಯ) ಇದನ್ನು ‘ಉಪಮಾನ’ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ‘ಅಂತೆ’ ಎಂಬುದು ‘ವಾಚಕ’ ಪದ ಅಂದರೆ ಉಪಮೇಯಕ್ಕೂ ಉಪಮಾನಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅಂದರೆ ಹೋಲಿಕೆಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದ. ಹೀಗೆ—

ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಇರುವ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಳುವುದೇ ಉಪಮಾಲಂಕಾರವನಿಸುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:- “ಭೀಮ ದುರ್ಯೋಧನರು ಮದಗಜಗಳಂತೆ ಹೋರಾಡಿದರು.”

ಇಲ್ಲಿ ಭೀಮ ದುರ್ಯೋಧನರ ಹೋರಾಟವು ಮದಗಜಗಳ ಹೋರಾಟದಂತೆ ಇತ್ತು ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉಪಮೇಯ (ವಣಿಕ) : ಭೀಮ ದುರ್ಯೋಧನರು

ಉಪಮಾನ (ಅವಣ್ಣ) : ಮದಗಜಗಳು

ಉಪಮಾವಾಚಕ	: ಅಂತೆ
ಸಮಾನಧರ್ಮ	: ಹೋರಾಟ
ಅಲಂಕಾರ	: ಉಪಮಾಲಂಕಾರ
ಸಮನ್ವಯ	: 'ಉಪಮೇಯ'ವಾದ ಬೀಂಗಿನು ರ್ಯಾಥನರನ್ನ 'ಉಪಮಾನ'ವಾದ ಮದಗಜಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ. 'ಅಂತೆ' ಎಂಬ 'ವಾಚಕ' ಪದವಿದ್ದು 'ಹೋರಾಟ' ಎಂಬ 'ಸಮಾನಧರ್ಮ' ಇರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು 'ಪ್ರಾಣೋಪಮಾಲಂಕಾರ' ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಉಪಮಾಲಂಕಾರವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಉಪಮೇಯ, ಉಪಮಾನ, ಸಮಾನ ಧರ್ಮಗಳು ಯಾವುದಾದರೂ ಅದನ್ನು ಲುಪ್ತೋಪಮಾಲಂಕಾರ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.

ಉದಾಹರಣೆ : ಮರವೇರಿದ ಮರಕಟನಂತೆ

ಉಪಮೇಯ : (ಮನಸ್ಸು) ಲುಪ್ತವಾಗಿದೆ

ಉಪಮಾನ : ಮರವೇರಿದ ಮರಕಟ

ಉಪಮಾವಾಚಕ : ಅಂತೆ

ಸಮಾನ ಧರ್ಮ : ಚಂಚಲತೆ

ಸಮನ್ವಯ : ಉಪಮೇಯ ಲುಪ್ತವಾಗಿದೆ ಇದನ್ನು ಲುಪ್ತೋಪಮಾಲಂಕಾರ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ.

* * * * *

ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ

ಅಶಿ ಸಾಮ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಉಪಮೇಯ ಉಪಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅಭೇದವನ್ನು ಹೇಳಿ ವರ್ಣಿಸಿದಾಗ ಅದು 'ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ' ವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ : ಅಳ್ಳಿರಿಯುತ್ತಿಪ್ಪ ಎಮ್ಮೆ ಒಡಲಬೇಗೆಯ ಬೆಂಕಿಯುರಿ ನಿನ್ನನಿರಿಯದೆ ಪೇಚು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಿ ಇಲ್ಲಿ -

ಉಪಮೇಯ - ಒಡಲಬೇಗೆ

ಉಪಮಾನ - ಬೆಂಕಿಯುರಿ

ಅಲಂಕಾರ - ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ

ಸಮನ್ವಯ - ಉಪಮೇಯವಾದ ಅಯೋಧ್ಯೇಯ ಪ್ರಜಂಗಳ ಒಡಲ ಬೇಗೆಯನ್ನು ಉಪಮಾನವಾದ ಬೆಂಕಿಯ ಉರಿಗೆ ಅಭೇದವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ರೂಪಕಾಲಂಕಾರವಾಗಿದೆ.

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಮೊಣಾಗೋಳಿಸಿ ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿ.

೧. ಹಸುರಾಗಸ _____

ಬಿಸಿಲು

೨. ಹೊಸ ಹೊವಿನ _____

ಯುಸಿರೂ!

ಮೂರಕೆ ಓದು

- ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಪ್ರಕೃತಿ ವರ್ಣನೆಯ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸಿರಿ.

೧೨. ಭಲಮನೆ ಮೇಣಿವೆಂ

ರನ್ನ -

ಪ್ರಷ್ಟೇ : ಪಂಪ ಕವಿಯ ನಂತರ ಕಾಣಬರುವ ‘ಶಕ್ತಿಕವಿ’ ಎಂದರೆ ರನ್ನ. ಈತನ ಸಾಹಸ ಭೀಮ ವಿಜಯ’ ಕಾವ್ಯವು ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಷ್ವಕಾವ್ಯ. ಯುದ್ಧದ ಪರಿಣಾಮ ಯಾವಾಗಲೂ ಸರ್ವನಾಶವೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಯಾರೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ರನ್ನ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ದುರ್ಯೋಧನ ಭಲವನ್ನೇ ಮುಖ್ಯಗುಣವಾಗುಳ್ಳವನು. ಭೀಷ್ಮರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಧಿಗೆ ಒಪ್ಪದ, ಯುದ್ಧಮಾಡಿಯೇ ತೀರಬೇಕೆಂಬ ಅವನ ‘ಭಲ’ ಅವನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಷನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮನಗಾಣಬಹುದು.

ವಚನ : ಇಂಬುಕೆಯ್ದೀರುತ್ತೇನೆ ಪಾಂಡವರನೊಡಂಬಡಿಸಿ ಸಂಧಿಯಂ ಮಾಡಿ ಮೂರ್ಕತ್ತಮದೊಳ್ಳ ನಡೆವಂತು ಮಾಡ್ದಿಂ ಇನ್ನುಮುವರೆಮೃಂದುದಂ ಇಂಬುಕೆಯ್ದಿದರೂ ಮೀಜುವರಲ್ಲ ನೀನುಮೆಮ್ಮೆ ಪೇಟ್ಯಾದಂ ಮೀಜದೆ ನೆಗಟ್ಲೇಟ್ಯಾಮೆನೆ ಸುರ್ಯೋಧನಂ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕೆ-

ಕೆಂ॥ ನಿಮಗೆ ಹೊಡೆಮುಟ್ಟು ಪೋಪೀ॥

ಸಮಕಟ್ಟಿಂ ಬಂದೆನಹಿತರೊಳ್ಳ ಸಂಧಿಯನೇ॥

ಸಮಕೊಳಿಸಲೆಂದು ಬಂದೆನೆ॥

ಸಮರದೊಳಿನಗಜ್ಞ ಪೇಟಿಮಾಪುದು ಕಜ್ಞಂ॥

॥೧॥

ಕಂ॥ ನೆಲಕಿಟಿವೆನೆಂದು ಬಗದಿರೆ|

ಚಲಕಿಟಿವೆಂ ಪಾಂಡಸತರೋಳಿನೆಲನಿದು ಪಾ|

ಟ್ಯೂಲನೆನಗ ದಿನಪಸುತನಂ|

ಕೊಲಿಸಿದ ನೆಲನೋಡನೆ ಮತ್ತೆ ಪುದುವಾಟ್ಟಪೇನೇ||

||೨||

ಉ॥ ಎನ್ನಾಲುಗಾಳನೆನ್ನಾಲುಗದಮ್ಮನಿಕ್ಕಿದ ಪಾಥಭಿಮರು|

ಖ್ಯಾನೆಗಮೊಲ್ಲಿನೆನ್ನೊಡಲೊಳೆನ್ನಸುಪುಳಿನಮ್ಮಜ್ಞ ಸಂಧಿಯಂ|

ಮುನ್ನಮವಂದಿರಿಬರುಮನಿಕ್ಕುವೆನಿಕ್ಕಿ ಬಟೆಕ್ಕೆ ಸಂಧಿಗೆ|

ಯೊನ್ನೆಗಟ್ಟಂತಕಾತ್ಮಜನೋಳೆನ್ನಾಟಲಾಟಿದೊಡಾಗದೆಂಬೆನೇ||

||೩||

ಕಂ॥ ಮಟ್ಟಿದ ನೂವರುಮೆನ್ನೊಡಾ|

ವುಟ್ಟಿದ ನೂವರುಮಿದಿಚ್ಚ ಸತ್ತೋಡೆ ಕೋಪಂ||

ಮಟ್ಟಿ ಮೊದಟ್ಟಿದು ಸತ್ತರ್

ಮಟ್ಟರೆ ಪಾಂಡವರೋಳಿಟೆದು ಭಲಮನೆ ಮೆಜ್ಜಪೆಂ ||

||೪||

ಕಂ॥ ಕಾದದಿರೆನಜ್ಞ ಪಾಂಡವ|

ರಾದರ್ ಮೇಣಿಂದಿನೊಂದೆ ಸಮರದೊಳಾಂ ಮೇ||

ಣಾದೆನದಟೆಂದೆ ಪಾಂಡವ

ಗಾರುದು ಮೇಣಾಯ್ತು ಕೌರವಂಗವನಿತಳಂ||

||೫||

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ರನ್ನ ಶ. ಶ. ಸುಮಾರು ಎಂಟ್ ರಲ್ಲಿ (ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ) ಬಾಗಲಕೋಟಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುದುಪೋಳಲು (ಈಗಿನ ಮುಧೋಳ) ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ಇವನ ತಂದೆ ಜಿನವಲ್ಲಭ, ತಾಯಿ ಅಬ್ಜಲಭ್ರಿ. ಈತನು ಚಾಲುಕ್ಯ ದೋರೆಯಾದ ತೈಲಪನು ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಇವನು ‘ಸಾಹಸ ಭೀಮ ವಿಜಯಂ (ಗದಾಯುಧ)’, ‘ಅಜಿತತೀರ್ಥಂಕರ ಪುರಾಣತಿಲಕಂ’, ‘ಪರಶುರಾಮಚರಿತಂ’, ‘ಚಕ್ರೇಶ್ವರಚರಿತಂ’ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ‘ರನ್ನಕಂದ’ ಎಂಬ ನಿಷಂಟನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಇವನಿಗೆ ತೈಲಪನು ‘ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ’ ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಈತನು ಕನ್ನಡದ ರತ್ನತ್ರಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು.

ಆಶಯ ಭಾವ

ದುರೋಧನನು ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಶರಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ತಾತ ಭೀಷ್ಠರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಭೀಷ್ಠರು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಸಲಹೆಯನ್ನು ದುರೋಧನವಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ದುರೋಧನ ಅದಕ್ಕೂಪ್ಪದೆ, ತಾನು ಯುದ್ಧವನ್ನೇ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುವ ದುರೋಧನನ ಫಲದ ಗುಣ, ಅವನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಷದಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ.

‘ಭಲಮನೆ ಮೆಜಿವೆಂ’ ಎಂಬ ಪದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಮೈಲ್. ಹಂಪ ನಾಗರಾಜಯ್ಯ ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ‘ರನ್ನ ಸಂಮಟ’ದ (ಮಟ ಸಂಖ್ಯೆ-೨೩೨೪೦) ಮಹಾಕವಿ ರನ್ನನ ಶಾಹಸ ಭೀಮ ವಿಜಯಂ ಎಂಬ ಮಹಾಕಾವ್ಯಭಾಗದ ಏದನೆಯ ಆಶ್ವಾಸದಿಂದ (ಪಂಚಮಾಶ್ವಸಂ-ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ-೪೫,೪೬,೫೧,೫೨,೫೩) ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಪದ ವಿಂಗಡಣೆ

ವಚನ : ಇಂಬುಕೆಯ್ಯೆ + ಅಮ್ಮೊಡೆ ಪಾಂಡವರನ್ + ಒಡಂಬಡಿಸಿ ಸಂಧಿಯಂ + ಮಾಡಿ ಪೂರ್ವಕ್ತಮದೊಳ್ಳಿನಡೆವ + ಅಂತು + ಮಾಟ್ಟಿಂ ಇನ್ನುಮಂ + ಅವರ್ + ಎಮ್ಮು + ಅಂದುದಂ ಇಂಬುಕೆಯ್ಯೆದೆ + ಅವರ್ ಮೀಜುವರಲ್ಲಿ ನೀನುಮ್ಮು + ಎಮ್ಮು + ಪೇಟ್ಟುದಂ + ಮೀಜದೆ ನೆಗಳಲ್ಲೊ + ವೇಳ್ಳುಂ + ಎನೆ ಸುಯೋಧನಂ ಮುಗುಳ್ಳಿಗೆ ನಕ್ಕೆ -

ಪದ್ಯ ೧ : ನಿಮಗೆ ಮೊಡೆಮಟ್ಟು ಮೋಪ + ಈ ಸಮಕಟ್ಟಿಂ ಬಂದೆನ್ + ಅಹಿತರೊಳ್ಳಿ ಸಂಧಿಯನ್ + ಏಂ ಸಮಕೊಳಿಸಲ್ಲೊ + ಎಂದು + ಬಂದನೆ ಸಮರದೊಳ್ಳಿ + ಎನಗೆ + ಅಜ್ಞ ಪೇಟೆಮ್ಮು + ಆಪುದು + ಕಜ್ಜಂ.

ಪದ್ಯ ೨ : ನೆಲಕೆ + ಇಟೆವೆನ್ + ಎಂದು ಬಗೆದಿರೆ ಚಲಕೆ + ಇಟೆವೆಂ ಪಾಂಡಸುತೆರೊಳ್ಳಿ + ಈ + ನೆಲನ್ + ಇದು ಪಾಟ್ + ನೆಲನ್ + ಎನಗೆ ದಿನಪಸುತನಂ ಕೊಲಿಸಿದ ನೆಲನೊಡನೆ ; ಮತ್ತೆ ಮದುವಾಳ್ಳಪನೇ?

ಪದ್ಯ ೩ : ಎನ್ನ + ಅಣುಗಾಳನ್ + ಎನ್ನ + ಅಣುಗ + ತಮ್ಮನನ್ + ಇಕ್ಕಿದ ಪಾಢಭೀಮರ್ ಉಳ್ಳಿ + ಅನ್ನೆಗಂ + ಒಲ್ಲೆನ್ + ಎನ್ನ + ಒಡಲೆಂದೊ + ಎನ್ನ + ಅಸು + ಉಳ್ಳಿನಮ್ಮು + ಅಜ್ಞ ಸಂಧಿಯಂ + ಮುನ್ನುಮ್ಮು + ಅವಂದಿರ್ + ಇಬರುಮನ್ + ಇಕ್ಕುವೆನ್ + ಇಕ್ಕಿ ಬಳಿಕ್ಕೆ ಸಂಧಿ + ಗೆಯ್ಯೊನ್ + ನೆಗಟ್ಟಿ ಅಂತಕಾತ್ಯಜನೊಳ್ಳಿ + ಎನ್ನ + ಅಟಲ್ + ಅಟಿದೊಡೆ + ಆಗದು + ಎಂಬನೇ?

ಪದ್ಯ ೪ : ಮಟ್ಟಿದ + ನೂರ್ವರುಂ + ಒಡವುಟ್ಟಿದ ನೂರ್ವರುಮ್ + ಇದಿಚ್ ಸತ್ತೋಡೆ ಕೋಪಂ ಮಟ್ಟಿ
ಮೋದಣ್ಣಿದು ಸತ್ತರ್ಮಮಟ್ಟರೆ ಪಾಂಡವರೊಳ್ಳು + ಇರಿದು ಭಲಮನೆ ಮೆರೆವೆಂ.

ಪದ್ಯ ೫ : ಕಾದದೆ + ಇರೆನ್ + ಅಜ್ಞ ಪಾಂಡವರ್ + ಆದರ್ ಮೇಣ್ + ಇಂದಿನ + ಒಂದೆ
ಸಮರದೊಳ್ಳು + ಆಂ ಮೇಣ್ + ಆದನ್ + ಅರಜಿಂದ ಪಾಂಡವಗೆ + ಆದುದು
ಮೇಣ್ + ಆಯ್ತು ಕೌರವಂಗೆ + ಅವನಿತಳಂ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ವಚನ : ಇಂಬುಕೆಯ್ಯೆ-ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು, ಸಮೃತಿ ಸೂಚಿಸಲು; ಒಡಂಬಡಿಸಿ-ಒಪ್ಪಿಸಿ; ಸಂಧಿ - ಒಪ್ಪಂದ;
ನೂರ್ವಕ್ರಮದೊಳ್ಳು - ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ, ಮೋದಲಿನಂತೆಯೇ ; ನಡೆವಂತೆ - ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ
ಹಾಗೆ ; ಮಾಟ್ಟಿಂ - ಮಾಡುವೆನು ; ಎಮ್ಮಂದುದ - ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ; ನೆಗೆಲಲ್ಲೇಜ್ಜುಂ -
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ; ಸುಯೋಧನ - ದುರ್ಯೋಧನ.

೧. ಮೋಡೆಮಟ್ಟಿ - ನಮಸ್ಕಾರಿಸಿ ; ಅಹಿತರೊಳ್ಳು - ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿ, ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ; ಸಮಕೊಳಿಸು -
ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸು ; ಸಮರದೊಳ್ಳು - ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ; ಪೇಟೆ - ಹೇಳಿ ; ಕಜ್ಞಂ -
ಕಾರ್ಯ, ಕೆಲಸ.
೨. ಇಜ್ಜರೆ - ಹೋರಾಡುವೆ ; ಪಾಂಡಸುತರೊಳ್ಳು - ಪಾಂಡುವಿನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ; ಪಾಳ್ಳೆಲ - ಪಾಳು
ಬಿದ್ದಿರುವ ನೆಲ ; ದಿನಪಸುತ - ಕರ್ಣ ; ಮದುವಾಳ್ಳುಪೆನೆ? - ಬಾಳುವುದುಂಟೆ?
೩. ಅಣುಗಾಳ್ಳು - ಪ್ರಿಯ ಗಳಿಯ, (ಕರ್ಣ) ಅಣುಗದಮ್ಮು - ಪ್ರಿಯತಮ್ಮು, (ದುಶ್ಯಾಸನ); ಪಾಢ್ಯ -
ಅಜುನ ; ಅಸು - ಪ್ರಾಣ ; ಇಬರು - ಇಬ್ಬರು ; ಇಕ್ಕೆ - ಹೊಂದು; ಬಟ್ಟಿಕ್ಕೆ - ಆಮೇಲೆ;
ಅಂತಕಾಶ್ಚಜ - ಅಂತಕ+ಅಶ್ಚಜ- ಯಾವುನ ಮಗ (ಯುಧಿಷ್ಠಿರ) ; ಅಟಲ್ - ದುಃಖ.
೪. ಮಟ್ಟಿದ - ಹುಟ್ಟಿದ ; ಒಡವುಟ್ಟಿದ - ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ; ನೂರ್ವರು - ನೂರು ಜನರು ;
ಇದಿಚ್ - ಹೋರಾಡಿ ; ಸತ್ತರ್ಮ ಮಟ್ಟರೆ - ಸತ್ತರೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ಭಲಮನೆ ಮೆರೆವೆಂ -
ಚಲವನ್ನೇ ಮೆರೆಯುವೆ, ಸಾಧಿಸುವೆ.
೫. ಕಾದು - ಹೋರಾಡು ; ಸಮರ - ಯುದ್ಧ ; ಕೌರವಂಗೆ - ದುಯೋಧನನಿಗೆ; ಅವನಿ - ಭೂಮಿ

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ನಿಮಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಿಸಿ ಹೋಗಲು ಬಂದೆನಷ್ಟೇ ಎಂದು ದುಯೋಧನ ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳುವನು?
೨. ದಿನಪಸುತ ಎಂದರೆ ಯಾರು?

೩. ಯಾರಿಬ್ಬಿರನ್ನು ಕೊಂದ ಬಳಿಕ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ದುಯೋಧನ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ?
೪. ಭಲವನ್ನೇ ಮೇರೆಯುವುದಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದವನು ಯಾರು?
೫. ಅಂತಕಾರ್ತ್ಯ ಎಂದರೆ ಯಾರು?
- ಆ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.**
೧. ತಾನು ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನೆಲಕ್ಕಳ್ಳ ಭಲಕ್ಕೆ ಎಂಬುದನ್ನು ದುಯೋಧನ ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ?
೨. ಈ ನೆಲದೊಡನೆ ತಾನು ಸಹಭಾಜ್ಞ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ದುಯೋಧನ ಹೇಳುವುದೇಕೆ?
೩. ಪಾರ್ಥ-ಭೀಮರ ಬಗೆಗೆ ದುಯೋಧನನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?
- ಇ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.**
೧. ಭೀಷ್ಯ ಮತ್ತು ದುಯೋಧನರ ನಡುವಿನ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
೨. ದುಯೋಧನನ ಭಲದ ಗುಣ ಅವನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
- ಈ. ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.**
೧. “ನೆಲಕಿಟೆವೆನೆಂದು ಬಗೆದಿರೆ ಚಲಕಿಟಿವೆಂ”
೨. “ಸಮರದೊಳೆನಗಜ್ಜ ಪೇಟಿಮಾವುದು ಕಜ್ಜಂ.”
೩. “ಪಾಂಡವರೊಳಿಟೆದು ಭಲಮನೆ ಮೇರೆವೆಂ.”
೪. “ಮೇಣಾಯ್ತು ಕೌರವಂಗವನಿತಳಂ.”

ಭಾಷೆಯ ಸೊಬಗು

ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳು ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಎರವಲು ಬಂದರೂ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯವೇ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಇಂಥವನ್ನು ನಾವು ತತ್ತ್ವಮ, ತದ್ಘವ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದ ಇಂಥ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದಗಳಿವೆ. ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು:

ಜಾವ (ಯಾಮ)

ಸಂಚೆ (ಸಂಧ್ಯಾ)

ದಡ (ತಟ, ತಟೀ)

ಅಯ್ಯ (ಅಯ್ರ)

ಸಕ್ಕರೆ (ಶಕ್ರರ)

ಪಾಯಸ (ಪಯಸ = ಹಾಲು)

ಈ ರೀತಿ, ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ್ದೇ ಆದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ.

ಸ್ವೇದಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

ಅಕ್ಷರಗಣ

ಇದರ ಹೆಸರೇ ಹೇಳುವಂತೆ ಈ ಗಣದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಪ್ರಥಾನವಾಗಿದೆ. ಮಾತ್ರೆಗಳು ಇಂತಿಷ್ಟೇ ಇರಬೇಕು ಎಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಮೂರು ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಗಣ ವಿಭಾಗ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮವೇ ಅಕ್ಷರಗಣದ ಪದ್ಧತಿ. ಹೀಗೆ ಪದ್ಯದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಗಣವನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಆ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಅಕ್ಷರಗಳು ಉಳಿಯಬಹುದು. ಅಂತಹ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ‘ಲ’, ‘ಗು’ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉಳಿದಂತೆ ಗಣಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಕ್ಷರಗಳ ಮಾತ್ರ ಕ್ರಮಕ್ಕೂನುಗುಣವಾಗಿ ಆ ಗಣಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಗಣಗಳನ್ನು ಒಂದು ಸೂತ್ರವಾಕ್ಯದಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳಬಹುದು.

ಯಮಾತಾರಾಜಭಾನಸಲಗಂ ಎಂಬುದೇ ಆ ಸೂತ್ರವಾಕ್ಯ.

ಈ ಸೂತ್ರವಾಕ್ಯದ ಎಂಟು ಅಕ್ಷರಗಳು ಗಣಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಅವು ಇಂತಿವೆ—

ಗಣಗಳು	ಅಕ್ಷರಗಳು	ಮಾತ್ರಾವಿನಾಮ
ಯಗಣ	ಯಮಾತಾ	೦ - -
ಮಗಣ	ಮಾತಾರಾ	- - -
ತಗಣ	ತಾರಾಜ	- - ೦
ರಗಣ	ರಾಜಭಾ	- ೦ -
ಜಗಣ	ಜಭಾನ	೦ - ೦
ಭಗಣ	ಭಾನಸ	- ೦ ೦
ನಗಣ	ನಸಲ	೦ ೦ ೦
ಸಗಣ	ಸಲಗಂ	೦ ೦ -

ಈ ಎಂಟು ಗಣಗಳನ್ನು ಈ ಪದ್ಯದ ಆಧಾರದಿಂದಲೂ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಗುರು ಲಫು ಮೂರಿರೆ ಮ - ನ - ಗಣ |

ಗುರು ಲಫು ಮೋದಲಲ್ಲಿ ಬರಲು ಭ - ಯ - ಗಣಮೆಂಬರ್ ||

ಗುರು ಲಫು ನಡುವಿರೆ ಜ - ರ - ಗಣ |

ಗುರು ಲಫು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬರಲು ಸ - ತ - ಗಣ ಮಕ್ಕುಂ ||

ಹೀಗೆ ಅಕ್ಷರಗಣಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಟು ವಿಧದ ಗಣಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ವೃತ್ತಗಳು

ಅಕ್ಷರಗಳಾಗಳ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕನುಗೊಂಡಿ ರಚಿಸಲಪಟ್ಟ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ವೃತ್ತಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವೃತ್ತಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕವಿಗಳು ಬಹಳವಾಗಿ ಬಳಸಿರುವುದು ಆರು ವೃತ್ತಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅವುಗಳನ್ನು ಖ್ಯಾತಕಣಾಂಟಕಂ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅವು ಇಂತಿವೆ—

ಗುರುಪೋಂದಾದಿಯೋಳುತ್ತಲಂ ಗುರುಮೋದಲ್ ಮೂರಾಗೆ ಶಾದೂಲಮಾ |

ಗುರುನಾಲ್ಕಾಗಿರಲಂತು ಸ್ರಗ್ಧರೆ ಲಫು ದ್ವಂದ್ವಂ ಗುರುದ್ವಂದ್ವಮಾ |

ಗಿರೆ ಮತ್ತೇಭ ಲಫುದ್ವಯ ತ್ರಿಗುರುವಿಂದಕ್ಕುಂ ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರಾ |

ಹರಿಣಾಕ್ಷೀ, ಲಫು ನಾಲ್ಕು ಚಂಪಕಮೀವಾಜುಂ ಖ್ಯಾತಕಣಾಂಟಕಂ ||

ವೃತ್ತದ ಲಕ್ಷಣ : ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅಕ್ಷರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಗಣಗಳ ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದವೂ ಸಮಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದಿಪ್ರಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವೃತ್ತಕ್ಕೂ ಗಣಾಧಾರಿತ ನಿಯಮ ಬೇರೆಬೇರೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಆಯಾವೃತ್ತಗಳ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ತಿಳಿಯುವಾಗ ಗಮನಿಸೋಣ.

ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ಷೇಡಿತ ವೃತ್ತ

ಉದಾ :

ಸ	ಭ	ರ	ನ	ಮ	ಯ	ಲಗು
೦೦-	-೦೦	-೦-	೦೦೦	---	೦--	೦-
ಕರೆಯಂ	ಕಟ್ಟಸು	ಬಾವಿಯಂ	ಸವೆಸು	ದೇವಾಗಾ	ರಮಂ ಮಾ	ಡಿಸು

ಜ್ಞರೆಯೋಳ್.....

ಲಕ್ಷಣ : ಪ್ರತಿ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಪಾದವೂ ಸ,ಭ,ರ,ನ,ಮ,ಯ ಎಂಬ ಗಣಗಳಿಂದಲೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಫು ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರುವಿನಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆದಿಪ್ರಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಸೂತ್ರ : ಸಭರಂನಂಮಯಲಂಗಮುಂ ಬಗೆಗೊಳಲ್ ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ಷೇಡಿತಂ

ತಾಳಿ ನೋಡುವುದು : ಈ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ ಗಣ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿದಾಗಲೂ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಗಣ ವಿನ್ಯಾಸ ಬರಬೇಕು.

ಸ	ಭ	ರ	ನ	ಮ	ಯ	ಲಗು
೦೦-	-೦೦	-೦-	೦೦೦	---	೦--	೦-
ಸಭರಂ	ನಂಮಯ	ಲಂಗಮುಂ	ಬಗೆಗೊ	ಳ್ಳಾಮತ್ತೇ	ಭವಿಕ್ಷೀ	ಡಿತಂ

ಚಂಪಕಮಾಲಾ ವೃತ್ತ

ಲಕ್ಷಣ :- ಪ್ರತಿಪಾದಿದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿಪಾದವೂ ನ, ಜ, ಭ, ಜ, ಜ, ಜ, ರ ಎಂಬ ಗಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಆದಿ ಪ್ರಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಸೂತ್ರ :- ನಜಭಜಜಂಜರಂ ಬಗೆಗೊಳ್ಳತ್ತಿರೆ ಚಂಪಕ ಮಾಲೆಯೆಂದಪರ್

ಉದಾ :

ನ	ಜ	ಭ	ಜ	ಜ	ಜ	ಜ	ರ
೦೦೦	೦-೦	-೦೦	೦-೦	೦ -೦	೦-೦	೦-೦	-೦-
ಎನೆನೆ	ಸುನಕ್ಕು	ಮಾರರಿ	ಪ್ರವಾತ	ನ ಧ್ಯರ್ಯ	ಮನಾತ	ನೇಳೆವೆ	

ತ್ತನುಗತ.....

ಅಲಂಕಾರಗಳು (ಮುಂದುವರೆದುದು)

ದೃಷ್ಟಾಂತಾಲಂಕಾರ : ಎರಡು ಬೇರೆಬೇರೆ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಾದ್ಯಶೈಲಿಯಿಂದ ಬಿಂಬ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ದೃಷ್ಟಾಂತಾಲಂಕಾರ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಉದಾ : ಮಾತು ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಜಗಳವಿಲ್ಲ; ಉಣಿಬಲ್ಲವನಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ.

ಉತ್ತೇಷ್ಠಾಲಂಕಾರ : ಉಪಮೇಯವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಅಥವಾ ಸನ್ನಿಹಿತವನ್ನು ಉಪಮಾನವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಅಥವಾ ಸನ್ನಿಹಿತವನ್ನಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸುವುದೇ ಉತ್ತೇಷ್ಠಾಲಂಕಾರ.

ಉದಾ : ಅಚ್ಚೋದ ಸರೋವರವು ಶ್ರೀಲೋಕ್ಯಲಷ್ಟಕಿಯು ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಲು ಮಾಡಿಟ್ಟ ರನ್ನಗನ್ನಡಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು.

ಉಪಮೇಯ : ಅಚ್ಚೋದ ಸರೋವರ

ಉಪಮಾನ : ರನ್ನಗನ್ನಡಿ

ಅಲಂಕಾರ : ಉತ್ತೇಷ್ಠಾಲಂಕಾರ

ಸಮನ್ವಯ : ಉಪಮೇಯವಾದ ಅಚ್ಚೋದ ಸರೋವರವನ್ನು

ಉಪಮಾನವಾದ ರನ್ನಗನ್ನಡಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಉತ್ತೇಷ್ಠಾಲಂಕಾರವಾಗಿದೆ.

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

ಅ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯದ ಸಾಲುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ, ಗಣ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ, ಭಂದಸ್ಸಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಇ. ಮುಟ್ಟಿದ ನೂರ್ವರುಮೆನ್ನೊಡ

ವುಟ್ಟಿದ ನೂರ್ವರುಮಿದಿಚ್ಚಿ ಸತ್ಯೋಡೆ ಕೋಪಂ

ಉ. ಎನ್ನಾಳನ್ನುಗಳಿಗಾಗಿ ಅನ್ನಾಳನ್ನಿಕ್ಕಿದ ಪಾಠ್ಯಭಿಜೀವು
ಶ್ಲಾಷ್ಟಿನ್ನುಮ್ಮೆ

ಆ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳಿಗೆ ತತ್ವಮ- ತದ್ವವಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಕಜ್ಜ, ಅಜ್ಜ,

ಇ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ವಿಗ್ರಹವಾಕ್ಯ ಮಾಡಿ ಸಮಾಸದ ಹೆಸರನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

ಪಾಠ್ಯಭಿಜೀವು, ಅಂತಕಾತ್ಮಕ, ದಿನಪಸುತ

ಚಟುವಟಿಕೆ

ಅ. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಮೂರಿಕ್ಕಾಡಿ, ಕಂತಪಾಠ ಮಾಡಿ.

ಇ. ನೆಲಕಿಂಡಿವೆನೆಂದು ಬಗೆದಿರೆ

_____ ಮುದುವಾಟ್ಟಿಪೆನೇ

ಆ. ಮುಟ್ಟಿದ ನೂರ್ವರುಮೆನ್ನೊಡ

_____ ಭಲಮನೆ ಮೆಜೆವೆಂ

ಮೂರಕ ಓದು

- ಹೊಸಗನ್ನಡರಲ್ಲಿರುವ ಕವಿ ರನ್ನನ್ ಶಾಹಸಭೀಮ ವಿಜಯಂ (ಗದಾಯುಧ) ಕೃತಿಯನ್ನು ಓದಿರಿ.

* * * * *

ರಣ. ವೀರಲಂ

ଲେଖକ—

ಪ್ರಮೇಶ : ಆದಿಕವಿ ವಾಲ್ಯೇಕಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ರಚಿಸಿದರು. ವ್ಯಾಸರು ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಈ ಎರಡು ಕಾವ್ಯಗಳು ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ವಿಷ್ಣುವು “ದುಷ್ಟ ಶ್ರೀಕೃಂತಾಗಿ, ಶ್ರೀಪರಕ್ಷಣಾಗಿ” ಮಾನವ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕೃಷ್ಣಕರ್ತೆಯಾಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವೆರಡೂ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅನೇಕ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರ ಶಾಯ್ಚ, ಧ್ಯೈಯ, ಸಾಹಸ, ಗುಣಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಸಹ್ಯದರ್ಯಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ ಆಶಯದಿಂದ ಲಕ್ಷೀಶ ಕವಿಯು “ಜ್ಯೇಮಿನಿ ಭಾರತ”ವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕುಶಲವರ ಕತೆ ಸರಳವೂ ಸುಂದರವೂ ಆಗಿದೆ. ಶ್ರೀರಾಮನು ಕೈಗೊಂಡ ಅಶ್ವಮೇಧದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಾಲಸಹಜ ಕುಶಾಹಲದಿಂದ ಲವನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದ ಕಾವ್ಯಸೋಬಗನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದು ಇಲ್ಲಿನ ಆಶಯ.

ಬಲ್ಯಾಯ್ದು ನೃಪರಂಜಿ ತಡೆಯದೆ ರಘೂದ್ವಹನ |
 ಸೊಲ್ಲೇಳಿ ನಮಿಸಲಿಳಿಯೋಳಿ ಜರಿಸುತ್ತಿರದ |
 ನಲ್ಲಿದುರೆ ಬಂದು ವಾಲ್ಕಿಕಿಯ ನಿಜಾಶ್ರಮದ ವಿನಿಯೋಗದುಪವನದೊಳು ||
 ಮಲ್ಲಿಳ ಪಸುಗೆಳಿಸಿ ಮೊಕ್ಕೊಡಾ ತೋಟಗಾ |
 ವಲ್ಲ ತನೆನ್ನಾಡಿಗಳ ಕೂಡಿ ಲೀಲೆ ಮಿಗೆ |
 ಬಿಲ್ಲೊಂಡು ನಡೆತಿಂದವರಂ ಕಂಡನಚಿತ ಸುವಾಚಿಯಂ ಏರಲವನು

11

ಎತ್ತಣ ತುರಂಗಮಿದು ಪೋಕ್ಕು ಪೂರ್ವೋಟಮಂ ।
 ಶೊತ್ತಲಾದ್ಯಾದುದು ವಾಲ್ಕೀಕೆ ಮುನಿನಾಥನೇ ।
 ಹೊತ್ತುಮಾರ್ಪುದೆಂದನಗೆ ನೇಮಿಸಿ ಹೋದನಭ್ರಿಪಂ ಕರೆಸಲಾಗಿ ॥
 ಮತ್ತೆ ವರುಣನ ಲೋಕದಿಂ ಬಂದು ಮುಳಿದಪನೆ
 ನುತ್ತ ಹಯದೆಗೆ ನಡೆತಂದು ನೋಡಲ್ಪದರ ।
 ನೈತಿಯೋಳ ಮೆರೆವ ಪಟ್ಟದ ಲಿಬಿತಮಂ ಕಂಡು ಲವನೋದಿಕೊಳ್ಳತಿದ್ದನು

|| 2 ||

ಉವ್ರಿಯೊಳ್ಳ ಕೊಸಲ್ಯೆ ಪಡೆದ ಕುವರಂ ರಾಮ ।
 ನೋವ್ರನೇ ವೀರನಾತನ ಯಜ್ಞತುರಗಮಿದು ।
 ನಿವರ್ಹಿಸಲಾಪರಾರಾದೋಡಂ ತಡೆಯಲೆಂದಿರ್ ಲೇಖನವನ್ನೋಡಿ ॥
 ಗವರ್ಮಂ ಬಿಡಿಸದಿಮೋಡ ತನ್ನ ಮಾತೆಯಂ ।
 ಸವಜನಮುಂ ಬಂಜಿಯೆನ್ನದಿರ್ಪುದೆ ತನ ।
 ಗುವರ್ತೊಳ್ಳಿತೇತಕೆಂದು ಸಲೆ ವಾಸಿಯಂ ತೊಟ್ಟಿ ಲವನುರಿದ್ದನ್ನು

|| 2 ||

ತೆಗೆದುತ್ತರೀಯಮಂ ಮುರಿದು ಕುದುರೆಯ ಗಳಕೆ ।
ಬಿಗಿದು ಕದಲೀದ್ದುಮಂಕೆ ಕಟ್ಟಲ್ಪೇ ಮುನಿಸುತ್ತರ್ಹು ।
ಮಿಗೆ ನಡುಗಿ ಬೇಡಬೇಡರಸುಗಳ ವಾಜಿಯಂ ಬಿಡು ಬಡಿವರೆಮ್ಮನೆನಲು ॥
ನಗುತೆ ಪಾರ್ವತ ಮಕ್ಕಳಂಜಿದೊಡೆ ಜಾನಕಿಯ ।
ಮಗನಿದಕೆ ಬೆದರುವನೆ ಹೋಗಿ ನೀವೆಂದು ಲವ ।
ನಗಡುತನದಿಂದೆ ಬಿಲ್ಲಿರುವನೇರಿಸಿ ತೀಡಿ ಜೇಗೈದು ನಿಂತಿದ್ದನು

॥ ೪ ॥

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ [ಸಾ.ಶ. ೧೫೫೦] ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಡೂರು ತಾಲೂಕಿನ ದೇವಸೂರಿನವನು. ಈತನಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳೂ ಇವೆ. ಜ್ಯೇಮಿನಿ ಭಾರತವೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾವ್ಯದ ಕರ್ತೃ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ಕವಿಗೆ ಉಪಮಾಲೋಲ, ಕಣಾಂಟಕವಿಚೂತವನ ಚೈತ್ಯ ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳಿವೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ವಿರಚಿತ ಜ್ಯೇಮಿನಿಭಾರತ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ದೇವಪುಡು ನರಸಿಂಹ ಶಾಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಬಿ. ಶಿವಮೂರ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರೀ ಇವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದು ಅದರ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿಯಿಂದ ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಅಯ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

ನಮ್ಮ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಂದೆ-ಮಕ್ಕಳು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ಯಾವುದೋ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುವ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳು ಇವೆ. ಪರಸ್ಪರರ ಸಂಬಂಧದ ಅರಿವಿರದೆ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿವೆ. ಅನಂತರ ಯಾರಿಂದಲಾದರೂ ಸಂಬಂಧ ತಿಳಿದಾಗ ಸಂಪರ್ಕ ಮರೆಯಾಗಿ ಹೊಂದಾರೆಕೆ ರೂಪದ ಸುಖಾಂತರವಾಗುವ ಸಂದರ್ಭಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು ಭೀಮ-ಫಳೋತ್ತಳೆ, ಅಚುನ-ಬಬ್ರುವಾಹನ. ಲವಕುಶ-ಶ್ರೀರಾಮ ಇವರ ಭೇಟಿ ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿಗೆ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು.

ಲವಕುಶರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಏಷಾಶ್ವಮದಲ್ಲಾದರೂ ಸಹಜ ಕ್ಷಾತ್ರಗುಣ, ವೀರತೆಯಿಂದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಕಷ್ಟ-ಸವಾಲುಗಳು ಬಂದಾಗ ಚಿಕ್ಕವರು, ಅಸಮರ್ಥರು ಎಂದು ಕೂರದೆ ರಿಟ್ಟಕನದಿಂದ ಎದುರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬಾಲ್ಯಸಹಜ ಸಾಹಸ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಪೂರ್ವಕಢಿ

ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಭಾಗವತಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಾಹಸಿಗಳಾದ ಬಾಲಕರ ಕಥೆಗಳು ಇವೆ. ಅಂತಹವುಗಳಲ್ಲಿ ಲವನ ಕರೆಯೂ ಒಂದು. ರಾವಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಸೀತಾಸಮೇತನಾಗಿ ಬಂದ ರಾಮ ಪ್ರಜಾನುರಾಗಿಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಗಭಿರಣೆಯಾದ ಸೀತೆ ಒಂದು ದಿನ ವಾಲ್ಯೇಕಿ ಮಹಷ್ಯಗಳ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಕಾಕತಾಲೀಯವಾಗಿ ಅದೇ ರಾತ್ರಿ ಪ್ರಜೆಯೊಬ್ಬ ಸೀತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವಮಾನದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ರಾಮನು ತಮ್ಮನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಕರೆದು ತುಂಬುಗಭಿರಣೆಯಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಬರುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಜೆಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಸರ್ವಸ್ವವೆಂದು ತಿಳಿದ ರಾಮನ ಈ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ವಾಲ್ಯೇಕಿ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ನೆಪಡೋಂದಿಗೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಾಡಿಗೆ ಕೊಂಡೋಯ್ದುತ್ತಾನೆ.

ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿದ್ದ ಸೀತೆ ದು:ಖಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದ ವಾಲ್ಯೇಕ ಮಹಷ್ರಿಗಳು ಸೀತೆಯನ್ನು ತಮ್ಮಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದುತ್ತಾರೆ. ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೇ ದಿನಕ್ಕೆ ಸೀತೆ ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ವಾಲ್ಯೇಕ ಮಹಷ್ರಿಗಳು ಈ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕುಶ, ಲವರೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿ ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾಪಾರಂಗತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಇತ್ತು ಸೀತೆಯ ಅಗಲುವಿಕೆಯಿಂದ ರಾಮ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ದು:ಖಿಕ್ಕೇಡಾಗುತ್ತಾನೆ. ರಾವಣನ ವಥೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದೋಷ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಷ್ರಿಗಳ ಆದೇಶದಂತೆ ರಾಮ ಅಶ್ವಮೇಧವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು, ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ ಕುದುರೆಯ ಬೆಂಗಾವಲಿಗೆ ಶತ್ರುಘ್ನನನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ದೇಶದೇಶಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಾಡಿದ ಅಶ್ವಮೇಧದ ಕುದುರೆ ಒಂದು ದಿನ ವಾಲ್ಯೇಕ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀರಾಮನೇ ತನ್ನ ತಂಡ ಎಂದು ತಿಳಿಯದ ಲವ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಸನ್ನವೇಶವೇ ಈ ಪಾಠ ಭಾಗ.

ಪದ ವಿಂಗಡಣೆ

१. ಬಲ್ಯಯ್ಯ ನೃಪರ್+ಅಂಜಿ ತಡೆಯದೆ ರಫು+ಉದ್ದಹನ ಸೋಲ್+ಕೇಳಿ ನಮಿಸಲ್+ಇಳಿಯೋಳ್ ಚರಿಸುತ್ತ+ಅಧ್ಯರದ ನಲ್+ಕುದುರೆ ಒಂದು ವಾಲ್ಯೇಕಿಯ ನಿಜ+ಆಶ್ರಮದ ವಿನಿಯೋಗದ+ ಉಪವನದೊಳು ಮಲ್ಲಳ ಪಸುಗೆ+ಎಳಸಿ ಮೊಕ್ಕೆಳ್ಳಡೆ+ಆ ತೋಟ+ಕಾವಲ್ಗೆ ತನ್ನ+ಒಡನಾಡಿಗಳ ಕೂಡಿ ಲೀಲೆಮಿಗೆ ಬಿಲ್+ಕೊಂಡು ನಡೆತಂದ+ಅವಂ ಕಂಡನು+ಅಚ್ಯತ ಸುವಾಜಿಯಂ ವೀರಲವನು.
२. ಎತ್ತಣ ತುರಂಗಮ್+ಇದು ಮೊಕ್ಕು ಮೂದೋಟಮಂ ತೊತ್ತಳೆ+ತುಳಿದುದು ವಾಲ್ಯೇಕಮುನಿನಾಥನ್+ವಿಮೊತ್ತಮ್+ಆರ್ಯವುದು+ಎಂದು+ವನಗೆ ನೇಮಿಸಿ ಮೋದನ್+ಅಭಿಪಂ ಕರೆಸಲಾಗಿ, ಮತ್ತೆ ವರುಣನ ತೋಕದಿಂ ಬಂದು ಮುಳಿದಪನ್+ಎನುತ್ತ ಹಯದ+ಎಡೆಗೆ ನಡೆತಂದು ನೋಡಲ್ತೆ+ಅದರ ನೆತ್ತಿಯೋಳ್ ಮೆರವ ಪಟ್ಟದ ಲಿಖಿತಮಂ ಕಂಡು ಲವನ್+ ಓದಿಕೊಳುತ್ತ+ಇದ್ವನು.
३. ಉವ್ಯಾಯೋಳ್ ಕೌಸಲ್ಯೆ ಪಡೆದ ಕುವರಂ ರಾಮನ್+ಒವರ್ನೇ ವೀರನ್+ಆತನ ಯಜ್ಞತುರಗಮ್+ಇದ ನಿವರ್ಹಿಸಲ್+ಆವರ್ತ್ರ+ಆರ್+ಆದೊಡಂ ತಡೆಯಲಿ+ಎಂದು+ಇದ್ವ ಲೇಖಿನವನ್+ಓದಿ ಗವರ್ಮಂ ಜಿಡಿಸದೆ+ಇದೋಡದೆ ತನ್ನ ಮಾತೆಯಂ ಸರ್ವ ಜನಮುಂ ಬಂಚೆ+ಎನ್ನದೆ+ಇದ್ವಪುದೆ ತನಗೆ+ಉವರ್+ತೋಳ್ಲಳ್+ಇಷ್ವ+ಎತಕೆ+ಎಂದು ಸಲೆ ವಾಸಿಯಂ ತೊಟ್ಟು ಲವನ್+ಉರಿದು+ಎದ್ದನು.
४. ತೆಗೆದು+ಉತ್ತರೀಯಮಂ ಮುರಿದು ಕುದುರೆಯ ಗಳಕೆ ಬಿಗಿದು ಕದಳೀದ್ರುಮಕೆ ಕಟ್ಟಲ್ಯೆ ಮುನಿಸುತ್ತರ್ ಮಿಗೆ ನಡುಗಿ ಬೇಡ ಬೇಡ ಅರಸುಗಳ ವಾಜಿಯಂ ಬಿಡು ಬಡಿವರ್ತ್+ಎಮ್ಮನ್+ಎನಲು ನಗುತೆ ಪಾವರ ಮಕ್ಕಳ್+ಅಂಜಿದೊಡೆ ಜಾನಕಿಯ ಮಗನ್+ಇದಕೆ ಬೆದರುವನೆ ಮೋಗಿ ನೀವ್+ಎಂದು ಲವನ್+ಅಗಡುತನದಿಂದೆ ಬಿಲ್+ತಿರುವನ್+ಪರಿಸಿ ತೀಡಿ ಜೇಗ್ಗೆದು ನಿಂತು+ಇದ್ವನು.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಂಚಿ-ಹೆದರಿ	ಅಗಡು-ಶೌಯ್ಯ
ಅಭಿಪ್ರ-ವರುಣ	ಆರ್ಪರ್-ಸಮಧರು
ಉಪವನ-ಉದ್ಯಾನವನ	ಉವ್ರೀ-ಭೂಮಿ
ಕದಲಿ-ಬಾಳೆ	ಚರಿಸು-ಸಂಚರಿಸು
ತುರಂಗ-ಕುದುರೆ	ನೃಪ-ದೊರೆ
ನೇತ್ತಿ-ಹಣೆ	ಪಸುರು-ಹಸುರು
ಬಂಚೆ(ಧ್ವ)-ವಂಧ್ಯಾ (ತ್ವ)	ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದವರು
ಬಡಿ-ಹೊಡೆ, ಚಚ್ಚು	ಮುಳಿ-ಕೋಪ
ಲಿಶಿತ-ಬರೆಹ	ವಾಜಿ-ಕುದುರೆ
ವಾಸಿ-ಪ್ರೈತಿಜ್ಞೆ	ಹಯ-ಕುದುರೆ

ಟಿಪ್ಪಣಿ

- ರಘು :** ಸೂರ್ಯ ವಂಶದ ಅರಸ. ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಗೆದ್ದು ‘ವಿಶ್ವಜಿತ್’ ಎಂಬ ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಸರ್ವಸ್ವತನ್ನು ದಾನಮಾಡಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ. ಸೂರ್ಯವಂಶದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅರಸನಾದ ಕಾರಣ ಈತನ ಕಾಲಾನಂತರ ಸೂರ್ಯವಂಶಕ್ಕೆ ರಘುವಂಶ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂತು.
- ವಾಲ್ಯೇಕ :** ಒಬ್ಬ ಬ್ರಿಹತ್ಪ್ರಾಚೀ. ದಾರಿಗಳ್ಳನಾಗಿದ್ದ ಬೇಡ. ನಾರದ ಮಹಣಿಗಳ ಬೋಧನೆಯಿಂದ ರಾಮನಾಮ ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಈತನ ಮೈಮೇಲೆ ಹುತ್ತ (ವಲ್ಯೇಕ) ಬೆಳೆಯಿತು. ನಾರದ ಮಹಣಿಗಳಿಂದಾಗಿ ವಲ್ಯೇಕದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದ ಈತನು ವಾಲ್ಯೇಕ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು. ಆದಿಕಾವ್ಯ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕೇರಿಕವಂತನಾದ.
- ವರುಣ :** ಅಷ್ಟದಿಕ್ಕಾಲಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಈತ ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿಗೆ ಒಡೆಯ. ಜಲಾಧಿಪತಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದವ.
- ಲವ :** ಶ್ರೀರಾಮನಿಂದ ಸೀತೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕವ. ಶ್ರೀರಾಮನಿಂದ ಪರಿಶ್ರೇಕಳಾದ ತುಂಬುಗಭಿಣಿ ಸೀತೆ ವಾಲ್ಯೇಕ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವ. ವಾಲ್ಯೇಕಯಿಂದ ರಚಿತವಾದ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಅಣ್ಣಿ ಕುಶನ ಜೊತೆ ಸೇರಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಅಭಿಪ್ರಾಯ : ಅಭಿ - ಸಮುದ್ರ, ಪ - ಒಡೆಯ, ಅಭಿಪ್ರಾಯ - ಸಮುದ್ರದ ಒಡೆಯ - ವರುಣ
ಜೀಗೆಯ್ : ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿವ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹೆಡೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹೆಡೆಯನ್ನು ಬೇಕಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಬಿಗಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲಿನ ಒಂದು ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನಿಧನಾದಾಗ ಬಿಲ್ಲುಗಾರ ತನ್ನ ಬಿಲ್ಲಿನ ಹೆಡೆಯನ್ನು ಅದರ ಇನ್ನೊಂದು ತುದಿಗೆ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಈ ಹೆಡೆಯ ಬಿಗಿತ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಬಾಣ ಗುರಿ ಮುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಲ್ಲುಗಾರ ಬಿಲ್ಲಿನ ಹೆಡೆಯನ್ನು ಆಕಣಾಂತ (ಕೆವಿಯವರೆಗೆ) ಎಳೆದು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಆ ಹೆಡೆ ಮೊದಲಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ‘ರ್ಹೀಂ’ ಎಂಬ ದ್ವಾನಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ದ್ವಾನಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬಿಲ್ಲುಗಾರ ಹೆಡೆಯ ಬಿಗಿತ ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕ್ಷಯೆಗೆ ‘ಜೀಗೆಯ್’ವುದು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ‘ಜ್ಯೇಮಿನಿ ಭಾರತ’ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿ ಯಾರು?
- ಯಜಾತ್ವಾವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವರು ಯಾರು?
- ಹುದುರೆಯನ್ನು ಲವನು ಯಾವುದರಿಂದ ಕಟ್ಟಿದನು?
- ಮುನಿಸುತ್ತರು ಹೆದರಲು ಕಾರಣವೇನು?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ವಾಲ್ಯೇರಿ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಯಜಾತ್ವಾವು ಬಂದ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
- ಯಜಾತ್ವಾದ ಹಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಏನೆಂದು ಬರೆಯಲಾಗಿತ್ತು?
- ಹುದುರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮುನಿಸುತ್ತರಿಗೂ ಲವನಿಗೂ ನಡೆದ ಸಂವಾದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಲವನು ಯಜಾತ್ವಾವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಕಾರಣವೇನು?
- ಲವನ ನಡೆವಳಿಕೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಯಿತೇ? ಏಕೆ?

ಈ) ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ಸ್ವಾರ್ಥಸ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

- “ರಘೂಧ್ವಹನ ಸೋಲೀಣಿ ನಮಿಸಲ್”
- “ತನ್ನ ಮಾತೆಯಂ ಸರ್ವಜನಮುಂ ಬಂಜೆಯೆನ್ನದಿರ್ವಪುದೆ”
- “ಅರಸುಗಳ ವಾಚಿಯಂ ಬಿಡು”
- “ಚಾನಕಿಯ ಮಗನಿದಕೆ ಬೆದರುವನೆ”

ಉ) ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ	ಬಿ
ಇ. ದೇವನೂರು -	ರಾಮ
ಇ. ಕೌಸಲ್ಯೆ -	ಲಕ್ಷ್ಮಿ
ಇ. ವರುಣ -	ಅಶ್ವ
ಇ. ವಾಲ್ಯುಂತಿ -	ಅಭಿಪ್ರ
ಇ. ತುರಂಗ -	ಮುನಿ
	- ಮಳೆ
	- ಶತ್ರುಘ್ನ

ಭಾಷೆಯ ಸೌಬಗ್ಯ

ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳು ಭಾಷೆಯಿಂದ ಭಾಷೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳು ಇಂಥ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಲಾಸ್ಟಲ್ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳು ಅಂಥ ಮಹತ್ವರ ಬದಲಾವಣೆ ಏನೂ ಆಗದೆ ಮೂಲಸ್ವರೂಪದಲ್ಲೇ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಆ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಗಳೇ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡವು ಇಂಥ ನೂರಾರು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಪಡೆದಿದೆ. ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು:

ಅನ್ನ - ಅನ್ನಮಾ

ನೀರು - ನೀರಮಾ

ಶಬ್ದ - ಶಬ್ದಃ

ಪದ - ಪದಮಾ

ವಾಕ್ಯ - ವಾಕ್ಯಮಾ

ಶಾಲೆ - ಶಾಲಾ

ಮಸ್ತಕ - ಮಸ್ತಕಮಾ

ಇಂಥ ಇನ್ನಷ್ಟು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ.

ಸ್ವೇಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

ವಾಧ್ಯಕ ಷಟ್ಪದಿ

ಲಕ್ಷ್ಮಣ : ಒಂದು, ಎರಡು, ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಐದನೆಯ ಪಾದಗಳು ಮಾತ್ರಾಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು ಐದು ಮಾತ್ರೆಗಳ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಪಾದಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು ಐದು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಆರಾರು ಗಣಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲೂ ಇದ್ದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಗುರು ಇರುತ್ತದೆ. ಆದಿ ಪ್ರಾಸ್ವಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ :

ಇ ಇ ಇ ಇ
 ಒಬ್ಬುಬ್ಬ | - ಒಬ್ಬು | ಒಬ್ಬು- | ಒಬ್ಬುಬ್ಬ |
 ಸತಿಮಣಿಸಿ | ನೀಡುವೆಲೆ | ವಿಡಿದಕ್ಕೆ | ಬಸವಳಿದು |

ಇ ಇ ಇ ಇ
 ಒ- ಉ | ಉ ಉ ಉ | ಉ- ಉ | ಉ ಉ- |
 ದತ್ತಿಚಿಂತೆ | ಯೋಳುಮಣಿದೆ | ತನುಜೊಮ್ಮೆ | ವಿಡಿದಪ್ಪೆ |

ಇ ಇ ಇ ಇ ಇ ಗು
 ಒ ಒ- ಉ | - ಉ- | - ಉ- | ಉ ಉ ಉ | - - ಉ | - ಉ ಉ | - |
 ಒರ್ವತಿಭಾರ | ವಾಗಿಕ | ಇಂಜಿನೋಳ್ | ತೊಡೆಮಿಡುಕೆ | ಸುಯೋಸೂನೆ | ನಿದ್ದೆ ಕವಿ | ಮು |

ಇ ಇ ಇ ಇ
 ಒಬ್ಬು ಉ | - ಉ ಉ | - ಉ | - - ಉ |
 ವಿತತಸುಖ | ದಿಂದಿರುತ್ತಿ | ರಲ್ಹಿನಾ | ನಾದುಃಖಿ |

ಇ ಇ ಇ ಇ
 ಉ ಉ ಉ | - ಉ ಉ | - - ಉ | - ಉ - |
 ಯುತವಪ್ಪು | ದೊಂದುಕನ | ಸಂಕಂಡು | ನೊಂದುಭೂ |

ಇ ಇ ಇ ಇ ಇ ಗು
 ಒಬ್ಬುಬ್ಬ | - ಉ- | ಉ- ಉ | - ಉ ಉ | - ಉ | - |
 ಪತಿಬೆದ್ದಜೆ | ದಂತೆಭೋಂ | ಕೆನಲೆದ್ದು | ಬೆಬ್ಬಿಳಿಸಿ | ನಾಲ್ಕೆಸೆಯ | ನಾರಯ್ಯ | ನು |

ರಗಳೆ

ಲಕ್ಷಣ : ಇದು ಒಂದು ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಪದ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಎಲ್ಲಾ ಪಾದಗಳು ಮಾತ್ರಾ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಎರಡೆರಡು ಪಾದಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರವಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಪ್ರಾಸ್ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಆದಿಪ್ರಾಸವೂ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ **ಉತ್ಸಾಹ**, ಮಂದಾನಿಲ ಮತ್ತು ಲಲಿತ ಎಂಬ ಮೂರು ವಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿವೆ.

ಉತ್ಸಾಹರಗಳೆ : ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ. ಒಂದನೆಯ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಗಳ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳು ಇದ್ದರೆ ಎರಡನೆಯ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಯ ಮೂರು ಗಣಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರುವು ಪ್ರತಿ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ ರ :

ಇ ಇ ಇ ಇ
 ಒಬ್ಬು | - ಉ | - ಉ | - ಉ |
 ಕುಳಿವರ | ಮೊನೊ | ಇಂಗ | ಇಲ್ಲಿ |

ಇ ಇ ಇ ಇ
 ಒಬ್ಬು | - ಉ | - ಉ | - ಉ |
 ತಳಿರ | ಕಾವ | ಇಂಗ | ಇಲ್ಲಿ |

ಇಲ್ಲಿರುವ ಮೂರಲ ಪಾದದ ಮೂರನೆಯ ಅಕ್ಷರ ‘ಫ’ ಎಂಬುದು ದ್ವಿತ್ಯಾಕ್ಷರ (ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ)ವಾಗಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿನ ದ್ವಿತ್ಯವು ಶಿಥಿಲವಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಇದರ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರವಾದ ‘ಳ’ ಎಂಬುದು ಗುರುವನೆನದೆ ಲಘುವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನೇ ‘ಶಿಥಿಲದ್ವಿತ್ಯ’ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು.

ಉದಾ ೨ :

ಇ	ಇ	ಇ	ನು
- ಉ	ಉಉ	- ಉ	-
ಮಾವಿ	ನೆಚೆಯೊ	ಖಾಡು	ತುಂ
ಇ	ಇ	ಇ	ನು
- ಉ	- ಉ	- ಉ	-
ಪಾಡ	ನೆಯ್ಯಿ	ಕೇಳು	ತಂ

ಮಂದಾನಿಲರಗಳೆ : ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡು ಬಗೆಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಅನಂತರ ಇದು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಎರಡೆರಡು ಗಣಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಉದಾ - ೧ :

ಇ	ಇ	ಇ	ಇ
- ಉ	- ಉ	- ಉ	ಉ ಉ -
ಪಂಕಜ	ದಂತಿರೆ	ಪುಟ್ಟದ	ಜೊಲವಿಂ
ಇ	ಇ	ಇ	ಇ
- ಉ	- -	- ಉ	ಉ -
ಪಂಕವ	ನೆಂದುಂ	ಮೊದರ್ದೆ	ನಲವಿಂ

ಉದಾ - ೨ :

ಇ	ಇ	ಇ	ಇ
- ಉ	- ಉ	ಉ	- ಉ -
ಸುತ್ತು	ಲುಂ	ಪರಿವ	ಜರಿಪ್ಪೊ
ಇ	ಇ	ಇ	ಇ
- ಉ	- ಉ	ಉ	- ಉ -
ಎತ್ತು	ಲುಂ	ನಲಿವ	ಮೊಸನ
			ವಿಲ್ಲಿಂ

ಲಲಿತರಗಳೆ : ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲಿಯೂ ಇದು ಮಾತ್ರೆಗಳ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.

ಉದಾ :

ಇ	ಇ	ಇ	ಇ
- ಉ -	- ಉ ಉ	ಉ ಉ	- - ಉ
ಸೊಂಪಿನಿಂ	ಕಂಪಿದುವ	ಸಂಪಗೆಗ	ಳಂಕೊಂಡು
ಇ	ಇ	ಇ	ಇ
- ಉ	- - ಉ	ಉ -	- - ಉ
ಹೊಂಪೆಸೆವ	ಹೊಂಗೇದ	ಗೆಯಹೊಗ	ಳಂಕೊಂಡು

ಶ್ಲೇಷಾಲಂಕಾರ

ಲಕ್ಷ್ಣ : ಒಂದು ಪದವು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಥವಾಕೊಡುವಂತಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಪದಕ್ಕೆ 'ಶ್ಲೇಷಪದ' ಎಂದು ಹೆಸರು, ಇಂತಹ ಶ್ಲೇಷಾಧಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲ ಪದಗಳಿರುವ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಶ್ಲೇಷಾಲಂಕಾರ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ : ಅತಿಶಯ ಪದಾರ್ಥ ನಿಕರ |
 ಪ್ರತೀಕೀಯಂ ಪಡೆವ ಪಾದವಿನ್ಯಾಸಂ ಭೂ ||
 ನುತಮಾಗದಲ್ಲೇನಿದೋರ |
 ಷಟೆಯಂದಲ್ಲದ ಸಮಂತು ಕವಿಗಂ ರವಿಗಂ ||

ಇಲ್ಲಿ ಕವಿ ಮತ್ತು ರವಿ ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಪದಗಳಿಂದ ವಣಿಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಪದಾರ್ಥ, ಪಾದ, ನಿದೋರಷ್ಟೆ ಎಂಬ ಪದಗಳು ಶೈಷಾರ್ಥದಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಅವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ.

ಪದ	ಕವಿಯ ಪರವಾಗಿ	ರವಿಯ ಪರವಾಗಿ
೧. ಪದಾರ್ಥ	- ಪದದ ಅರ್ಥ (ಶಬ್ದಾರ್ಥ)	- ವಸ್ತು
೨. ಪಾದ	- ಪದ್ಯದ ಸಾಲು	- ಶಿರಣ
೩. ನಿದೋರಷ್ಟೆ	- ದೋಷವಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ	- ಕತ್ತಲಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ (ಹಗಲು)

ಭಾಷಾ ಚರ್ಚೆವಟಿಕೆ

೧. ವಿಗ್ರಹಿಸಿ ಸಮಾಸವನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
ಸೊಲ್ಲೇಳಿ, ನಲ್ಲುದುರೆ, ಬಿಲ್ಲೊಂಡು, ಬಿಲ್ಲಿರುವನೇರಿಸಿ, ಮೂದೋಟ.
೨. ತತ್ವಮ-ತಢ್ವವ ಬರೆಯಿರಿ.
ವೀರ, ಯಜ್ಞ, ಬಂಜೆ
೩. ವಿಂಗಡಿಸಿ ಸಂಧಿಯ ಹೆಸರು ಬರೆಯಿರಿ.
ಚರಿಸುತ್ತದ್ದರದ, ನಿಜಾತ್ರಮ, ಲೇಖನವನೋದಿ, ತೆಗೆದುತ್ತರೀಯಮಂ, ಬೇಡಬೇಡರಸುಗಳ, ನಿಂತಿರ್ದನು.
೪. ಪ್ರಸ್ತಾರಹಾಕಿ ಗಣ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ ಭಂದಸ್ಸನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ ಲಕ್ಷಣ ಬರೆಯಿರಿ.
ಉವ್ಯಾಯೋಳ್ ಕೌಸಲ್ಯೆ ಪಡೆದ ಕುವರಂ ರಾಮ |
ನೊರ್ವನೇ ವೀರನಾತನ ಯಜ್ಞ ತುರಗಮಿದು |
ನಿವರ್ಹಿಸಲಾರ್ಪಾರಾರಾದೊಡಂ ತಡೆಯಲೆಂದಿರ್ದ ಲೇಖನವನೋದಿ ||

ಚಟುವಟಿಕೆ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಮಾರ್ಗಗೋಳಿಸಿ, ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿರಿ.

ಇ. ಉರ್ವಿಯೋಳ್ಳ ಕೌಸಲ್ಯೆ ಪದೆದ ಕುವರಂ ರಾಮ

ಗುರ್ವತೋಳ್ಳಿವೇತಕೆಂದು ಸಲೆ ವಾಸಿಯಂ ತೊಟ್ಟು ಲವನುರಿದ್ದ್ವನು.

ಉ. ತೆಗೆದುತ್ತರೀಯಮಂ ಮುರಿದು ಕುದುರೆಯ ಗಳಕೆ

ನಗಡುತನದಿಂದ ಬಿಲ್ಲಿರುವನೇರಿಸಿ ತೀಡಿ ಜೀಗ್ಯೆದು ನಿಂತಿರುವು.

ಮೂರಕ ಓದು

- ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಜ್ಯೇಷ್ಠಿನಿ ಭಾರತದ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಗದ್ಯಾನುವಾದವನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸಿ ಓದಿರಿ.

* * * * *

ರಜಿ. ಕೆಮ್ಮನೆ ಮೀಸೆವೋತ್ತೇನೇ

ಪಂಪ-

ಪ್ರವೇಶ : ಸಾ. ಶ. ೧೦ ನೆಯ ಶತಮಾನವೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ‘ಸುವರ್ಚಾಯುಗ’ ಎಂದು ಶಾಫನೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕವಿಗಳಾದ ಪಂಪ, ಹೊನ್ನ, ರನ್ನ ಎಂಬ ರತ್ನತ್ರಯರು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯ ರಸಗಂಗೆಯನ್ನು ಹರಿಸಿ ಹಳಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದಿಕವಿ ಎನಿಸಿದ ಪಂಪನು ತನ್ನ ‘ವಿಕ್ರಮಾಜುಂ ವಿಜಯಂ’ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಥಾನಾಯಕ ಅಜುಂನನನ್ನೇ ಅಲ್ಲದೇ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಜೃಂಭಿಸುವಂತೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ದ್ರುಪದ ರಾಜನ ಬಳಿ ಸಹಾಯ ಅರಸಿ ಬಂದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ರಾಜನು ಮದೋನ್ನತನಾಗಿ ಅವಮಾನಗೊಳಿಸಿ ಹೊರಗಟ್ಟಲು ತನ್ನ ಸೇವಕರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ದ್ರೋಣನು ಶಪಥಗ್ರೇಯವ ಸನ್ನಿವೇಶವು ಈ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಮನೋಜ್ಞಾವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ.

ವ ॥ ದ್ರೋಣ ತನಗೆ ಬಡತನಮಡಸೆ ಅಷ್ಟತಾಫಾಮನನೊಡಗೊಂಡು ನಾಡಂನಾಡಂ ತೊಟಲ್ಲು ಪರಶುರಾಮನಲ್ಲಿಗೆ ವಂದಂ ಅಂತು ವಲ್ಲಾಲಾವೃತಕಟಿತಟನುಮಾಗಿರ್ಬ ಜಟಾಕಲಾಪನುಮಾಗಿ ತಮೋವನಕ್ಕೆ ಹೊಪ ಭಾಗವಂ ದ್ರವ್ಯಾಧಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಕುಂಭಸಂಭವನಂ ಕಂಡು ಕನಕಪಾತ್ರಕ್ಕಪಾಯಮಿಲ್ಲಪ್ಪದಜೆಂ ಮೃತ್ವಾತ್ಮದೊಳಫ್ರ್ಯಾಮೆತ್ತಿ ಮೊಜಿಸಿ—

ಚೆಂ॥ ಒಡವೆಯನಧಿಗಿತ್ತೇನವನೀತಳಮಂ ಗುರುಗಿತ್ತೇನೀಗಳೊಂ
ದಡಕೆಯಮುಲ್ಲ ಕೈಯೊಳಿರೆದಂ ಶ್ರುತಪಾರಗನೆಂತು ಸಂತಸಂ
ಬಡಿಸುವೆನಿನ್ನದೊಂದು ಧನುವಿದುದು ದಿವ್ಯಶರಾಳಿಯಿದುದಿ
ಲ್ಲೊಡಮೆ ಸಮಂತು ಪೇಟವರೊಳಾವುದನೀವುದೊ ಕುಂಭಸಂಭವ ॥೮॥

ವ ॥ ಎಂಬುದುಂ ದ್ರೋಣನಗೆ ವಿದ್ಯಾಧನಮೆ ಧನಮಪ್ಪದಜೆಂ ದಿವಾಸ್ತಂಗಳಂ ದಯೆಗೆಯ್ಯದನೆ ವಾರಣವಾಯವ್ಯಾಗ್ನೇಯಪೌರಂದರಾದಿಪ್ರಥಾನಾಸ್ತಂಗಳಂ ಕುಡ ಕೊಂಡು ಪರಶುರಾಮನಂ ಬೀಳಿಕ್ಕೊಂಡು ತನೊಡನಾಡಿಯಪ್ಪ ಕೆಳೆಯಂ ದ್ರುಪದಂ ಭತ್ರಾವತಿಯೊಳರಸುಗೆಯ್ಯಪನೆಂದು ಕೇಳ್ಣ ಹೊಟಲ್ಲಿವಂದು ದ್ರುಪದನರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲೊಳ್ಳ ನಿಂದು ಪಡಿಯಣನಂ ಕರೆದು ನಿಮೊಡನಾಡಿದ ಕೆಳೆಯಂ ದ್ರೋಣನೆಂಬ ಪಾವ ಬಂದನೆಂದು ನಿಮ್ಮರಸಂಗಡಿಯೆ ಪೇಟಿಂಬುದುಮಾತನಾ ಮಾಟ್ಟೆಯೊಳೆ ಬಂದಜೆಮವುದುಂ ದ್ರುಪದಂ ರಾಜ್ಯಮದಿರಾಮದೋನ್ನತನುಂ ಗರ್ವಗ್ರಹವ್ಯಗ್ರಹಿತನುಮಾಗಿ ಮೇಗಿಲ್ಲದೆ—

ಕಂ || ಅಂತೆಂಬನಾಗೆ ಪಿರಿದುಂ

ಭ್ರಾಂತು ದಲೇಂ ದ್ರೋಣನೆಂಬನೇಂ ಪಾವನೆ ಪೇ

ಉಂತೆನಗೆ ಕೆಳೆಯನೇ ನೂಂ

ಕಂತಪ್ಪನನಜೀಯೆನೆಂದು ಸಭೆಯೊಳ್ಳ ನುಡಿದಂ ॥೨॥

ವ || ಅಂತು ನುಡಿದುದಂ ಪಡಿಯಣಂ ಬಂದಾಮಾಟ್ಟೆಯೊಳಜೀಪೆ ದ್ರೋಣನೊತ್ತಂಬರದಿಂದೊಳಗಂ ಮೊಕ್ಕು
ದ್ರುಪದನಂ ಕಂಡು-

ಚಂ || ಅಜೀಯಿರೆ ನೀಮುಮಾಮುಮೊಜನೋದಿದೆಂಬುದನ್ನಿ ನಿನ್ನ ನಾ

ನಜೀಯೆನದೆಲ್ಲಿ ಕಂಡೆಯೋ ಮಹಿಷತಿಗಂ ದ್ವಿಜವಂಶಜಂಗಮೇ

ತಣ ಕೆಳೆಯಿಂತು ನಾಣಿಲಿಗರಪ್ಪರೆ ಮಾನಸರೆಂಬ ಮಾತುಗಳ್ಳ

ನೆಱಿಗೊಳೆ ಕುಂಭಸಂಭವನನಾ ದ್ರುಪದಂ ಕಡುಸಿಗ್ಗು ಮಾಡಿದಂ ॥೩॥

ವ || ಅಂತು ಮಾಡಿದುದುಮಲ್ಲದೀ ನಾಣಿಲಿ ಪಾವನನೆಟೆಂದು ಕೆಳೆಯಿಮೆಂಬುದುಂ ದ್ರೋಣನಿಂತೆಂದಂ-

ಚಂ || ನುಡಿ ತಡವಪ್ಪದೊಂದು ಮೋಗದೊಳ್ಳ ಮಜುಕಂ ದೊರಕೊಳ್ಳುದೊಂದು ನಾ

ಣ್ಣಡೆಗುಡದಿಪುರ್ದೊಂದು ನುಡಿಗಳ್ಳ ಮೋಜೀಯಂ ಮಜೀಯಿಪ್ಪದೊಂದು ಕ

ಣ್ಣಡಿದವರಂದಮೀಂತು ಸಿರಿ ಸಾತರೆ ಸಾವೃದದಕ್ಕ ಸಂದೆಯಂ

ಬಡದೆ ಜಲಕ್ಕಣೀಗಳಟೆದೆಂ ಸಿರಿ ಕಳ್ಳುಡವುಟ್ಟೆಂಬುದಂ ॥೪॥

ವ || ಎಂದು ಸ್ಯೇರಿಸದೆ-

ಚಂ || ವಿಳನೊಳವಿಂಗೆ ಕುಪ್ಪೆ ವರಮೆಂಬವೋಲಾಂಬರಮುಂಟೆ ನಿನ್ನದೊಂ

ದಳವೋಡನೋದಿದೊಂದು ಬೆಜಗಿಂಗೆ ಹೊಲಲ್ಲಿನಗಾಗದೀ ಸಭಾ

ವಳಯದೊಳಿನ್ನನೇಟೆಸಿದ ನಿನ್ನನನಾಕುಳಮೆನ್ನ ಜಟ್ಟರಿಂ

ತಳವೆಳಗಾಗೆ ಕಟ್ಟಿಸದೆ ಮಾಣ್ಣೊಡೆ ಕೆಮ್ಮನೆ ಮೀಸೆವೋತ್ತನೇ ॥೫॥

ಪದ ವಿಂಗಡಣೆ

ವ ॥ ದ್ರೋಣಂ ತನಗೆ ಬಡತನಮ್ + ಅಡಸೆ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನನ್ + ಒಡಗೊಂಡು ನಾಡಂನಾಡಂ ಶೊಱಲ್ಲು ಪರಶುರಾಮನ್ + ಅಲ್ಲಿಗೆ ವಂದಂ. ಅಂತು ವಲ್ಕಲ+ಅವೃತ+ಕಟಿತಟನುಮ್ + ಆಗಿದ್ರ ಜಟಾಕಲಾಪನುಮಾಗಿ ತಮೋವನಕ್ಕೆ ಮೋಪ ಭಾಗ್ರವಂ ದ್ರಾವ್ಯಾಧಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಕುಂಭಸಂಭವನಂ ಕಂಡು ಕನಕಪಾತ್ರಕ್ಕೆ + ಉಪಾಯಮ್ + ಇಲ್ಲ + ಅಪ್ಪದಚೆಂ ಮೃತ್ವಾತ್ಮದೋಳ್ + ಅಷ್ಟ್ರಮ್ + ಎತ್ತಿ ಪೂಜಿಸಿ-

ಚಂ ॥ ಒಡವೆಯನ್ + ಅಧಿಗೆ + ಇತ್ತೈನ್+ಅವನೀತಳಮಂ ಗುರುಗೆ+ಇತ್ತೈನ್+ ಈಗಳ್ ಒಂದು + ಅಡಕೆಯಮ್ + ಇಲ್ಲ ಕೃಯೋಳ್ + ಎರೆದಂ ಶ್ರುತ + ಪಾರಗನ್+ ಎಂತು ಸಂತಸಂ ಒಡಿಸುವೆನ್ + ಇನ್ನು + ಇದೊಂದು ಧನು + ಇದುದು ದಿವ್ಯಶರಾಳ್+ ಇದುದು + ಇಲ್ಲ ಒಡಮೆ ಸಮಂತು ಪೇಟ್ + ಅವರೋಳ್ + ಆವುದನ್ + ಈಪುದೊ ಕುಂಭಸಂಭವಂ ॥೮॥

ವ ॥ ಎಂಬುದುಂ ದ್ರೋಣನ್ + ಎನಗೆ ವಿದ್ಯಾಧನಮೆ ಧನಮ್ + ಅಪ್ಪದಚೆಂ ದಿವಾಸ್ತಿಗಳಂ ದಯೆಗೆಯ್ಯದು + ಎನೆ ವಾರಣ + ವಾಯವ್ಯ + ಆಗ್ನೇಯ ಪೌರಂದರ + ಆದಿ + ಪ್ರಧಾನ + ಅಸ್ತಿಗಳಂ ಕುಡೆ ಕೊಂಡು ಪರಶುರಾಮನನ್ + ಬೀಳಿಕ್ಕುಂಡು ತನ್ನ + ಒಡನಾಡಿಯಪ್ಪ ಕೆಳೆಯಂ ದ್ರುಪದಂ ಭತ್ರಾವತಿಯೋಳ್ + ಅರಸು + ಗೆಯ್ಯಪನ್ + ಎಂದು ಕೇಳ್ಣ + ಆ ಮೊಉಲ್ಗೆ + ಒಂದು ದ್ರುಪದನ + ಅರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲೋಳ್ + ನಿಂದು ಪಡಿಯಜನಂ ಕರೆದು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ + ಆಡಿದ ಕೆಳೆಯಂ ದ್ರೋಣನ್ + ಎಂಬ ಪಾವಂ ಬಂದನ್ + ಎಂದು ನಿಮ್ಮು + ಅರಸಂಗೆ + ಅಜೆಯೆ ಪೇಟ್ + ಎಂಬುದುಮ್ + ಆತನ್ + ಮಾಟ್ಟೆಯೋಳೆ ಬಂದು + ಅಜೆಮುವುದುಂ ದ್ರುಪದಂ ರಾಜ್ಯ ಮುದಿರಾಮದೋನ್ತತನುಂ ಗರ್ವಗ್ರಹವ್ಯಾಗ್ರಜಿತ್ತನುಮ್ + ಆಗಿ ಮೇಗಿಲ್ಲದೆ-

ಕಂ ॥ ಅಂತು + ಎಂಬನ್ + ಆಗ್ರೇ ಪಿರಿದುಂ ಭೂತು ದಲೇಂ ದ್ರೋಣನ್ + ಎಂಬನ್ + ಏಂ ಪಾವಣೆ ಪೇಟ್ + ಎಂತು + ಎನಗೆ ಕೆಳೆಯನೇ + ನೂಂಕು + ಅಂತಪ್ಪನ್ + ಅಜೆಯೆನ್ + ಎಂದು ಸಭೆಯೋಳ್ ನುಡಿದಂ ॥೯॥

ವ ॥ ಅಂತು ನುಡಿದುದಂ ಪಡಿಯಜಂ ಬಂದು + ಆಮಾಟ್ಟೆಯೋಳ್ + ಅಜೆಪೆ ದ್ರೋಣನ್ + ಒತ್ತಂಬರದಿಂದ + ಒಳಗೆ ಮೊಕ್ಕೆ ದ್ರುಪದನಂ ಕಂಡು-

ಚಂ॥ ಅಜೆಯಿರೆ ನೀಮುಮ್ + ಆಮುಮ್ + ಒಡನೆ + ಓದಿದೆವು + ಎಂಬುದನ್ + ಅಣ್ಣಿ ನಿನ್ನನ್ + ಆನ್ + ಅಜೆಯೆನ್ + ಅದೆಲ್ಲಿ ಕಂಡೆಯೊ ಮಹಿಂಪತಿಗಂ ದ್ವಿಜವಂಶಜಂಗಮ್ + ಏತಜ ಕೆಳೆ + ಇಂತು ನಾಣೀಲಿಗರ್ + ಅಪ್ಪರೆ ಮಾನಸರ್ + ಎಂಬ ಮಾತುಗಳ್ + ನೆಜೆಗೊಳೆ ಕುಂಭಸಂಭವನನ್ + ಆ ದ್ರುಪದಂ ಕಡುಸಿಗ್ಗು ಮಾಡಿದಂ ॥೧೦॥

ವ ॥ ಅಂತು ಮಾಡಿದುದುಮ್ರ + ಅಲ್ಲದೆ + ಈ ನಾಣಿಲಿ ಪಾರ್ವತಿನ್ನು + ಎಜೆದು ಕಳೆಯಿಮ್ರ + ಎಂಬುದುಂ ದ್ರೋಣನ್ + ಇಂತೆಂದಂ-

ಚಂ ॥ ನುಡಿ ತಡವಪ್ಪುದು + ಒಂದು ಮೊಗದೊಳ್ಳು ಮುಱಕಂ ದೊರೆಕೊಳ್ಳುದು + ಒಂದು ನಾಣೀ + ಎಡೆಗುಡದೆ + ಇಪುರುದು + ಒಂದು ನುಡಿಗಳ್ಳು ಮೊಜೆಯಿಂ ಮಜ್ಜೆಯಿಪ್ಪುದು + ಒಂದು ಕಳ್ಳು + ಕುಡಿದವರ್ + ಅಂದಮ್ರ + ಇಂತು ಸಿರಿ ಸಾರ್ಥಕರೆ ಸಾರ್ವಫದು + ಅದಕ್ಕೆ ಸಂದೆಯಂ ಬಡದೆ ಜಲಕ್ಕನೆ + ಈಗಳ್ಳು + ಅಜೆದೆಂ ಸಿರಿ ಕಳೆಹ್ಲಾಡವಟ್ಟಿತೆಂಬುದಂ

॥೪॥

ವ ॥ ಎಂದು ಸೈರಿಸದೆ-

ಚಂ ॥ ಖಿಳನೊಳೆವಿಂಗೆ ಕುಪ್ಪೆವರಮ್ರ + ಎಂಬವೋಲ್ + ಅಂಬರಮ್ರ + ಉಂಟೆ ನಿನ್ನದೊಂದು + ಅಳವು + ಒಡನೆ + ಓದಿದ + ಒಂದು ಬೆಜಗಿಂಗೆ ಕೊಲಲ್ಕೆ + ಎನಗೆ + ಆಗದೆ + ಈ ಸಭಾವಳಯದೊಳ್ಳು + ಎನ್ನನ್ನು + ಏಟಿಸಿದ ನಿನ್ನನ್ನು + ಅನಾಹುಳಮ್ರ + ಎನ್ನ ಚಟ್ಟರಿಂ ತಳವೆಳಗಾಗೆ ಕಟ್ಟಿಸದೆ ಮಾಹೋಡೆ ಕೆಮ್ಮನೆ ಮೀಸೆವೋತ್ತನೇ

॥೫॥

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಪಂಪ ಮಹಾಕವಿ (ಸಾ.ಶ. ೯೦೨) ವೆಂಗಿ ಮಂಡಲದ ವೆಂಗಿಪಳ್ಳು ಎಂಬ ಆಗ್ರಹಾರದವನು. ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಗೋದಾವರಿ ನದಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸ್ಥಳವಾದ ವೆಂಗಿಪಳ್ಳು ನಿಸರ್ಗಸೌಂದರ್ಯದ ತಾಣ. ಚಾಲುಕ್ಯರ ಅರಿಕೇಸರಿಯ ಆಸ್ಥಾನಕವಿಯಾಗಿದ್ದ ಪಂಪ ಆದಿಪುರಾಣ ಮತ್ತು ವಿಕ್ರಮಾಜುಫನ ವಿಜಯಂ ಎಂಬ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಕರ್ತೃ. ವಿಕ್ರಮಾಜುಫನ ವಿಜಯ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಪಂಪಭಾರತ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರಿದೆ. ಕಲಿಯೂ ಕವಿಯೂ ಆಗಿದ್ದ ಪಂಪ ರತ್ನತ್ಯಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ, ಸರಸ್ವತೀ ಮಣಿಹಾರ, ಸಂಶಾರ ಶಾರೋದಯ, ಕವಿತಾಗುಣಾಂವ ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಕವಿ.

ವೇದವ್ಯಾಸರ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ವಿಕ್ರಮಾಜುಫನ ವಿಜಯ ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದ ಪಂಪ ಮಹಾಕವಿ ಅರಿಕೇಸರಿಯನ್ನು ಅಜುಫನವಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದೊಂದು ಲೋಕಕ ಕಾವ್ಯವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪಂಪಮಹಾಕವಿ ವಿರಚಿತ ವಿಕ್ರಮಾಜುಫನ ವಿಜಯಂ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಡಿ.ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದ ಅದರ ದ್ವಿತೀಯಾಶ್ವಾಸದಿಂದ ‘ಕೆಮ್ಮನೆ ಮೀಸೆವೋತ್ತನೇ’ ಪದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಆಶಯ ಭಾವ

ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ದ್ರುಪದರಿಬ್ಬರೂ ಸಹಪಾತಿಗಳು. ಯಜ್ಞಸೇನನೆಂಬ ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು. ದ್ರುಪದನು ತಾನು ದೊರೆಯಾದಾಗ ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರೆ ಸಹಾಯಮಾಡುವುದಾಗಿ ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಬಡತನ ದೊರೆಕೊಂಡಿತು. ಈ ವೇಳೆಗೆ ದ್ರುಪದನು ರಾಜನಾಗಿದ್ದನು. ದ್ರುಪದನು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಡಿದ್ದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಸಹಾಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ದ್ರುಪದನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಆದರೆ ದ್ರುಪದನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಮದ ಆವರಿಸಿತ್ತು. ದ್ರೋಣ ತನ್ನ ಸಹಪಾತಿ ಎಂದು ಗುರುತಿಸದಾದನು. ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಡಸು - ಉಂಟಾಗು	ಅನಾಕುಳಂ - ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ
ಅರ್ಥ - ಮೊಜ್ಞರಿಗೆ ಕೈ ತೋಳೆಯಲು ನೀಡುವ ನೀರು	ಅವನೀತಳ - ಭೂಮಂಡಲ
ಅಧಿ - ಬೇಡುವವನು	ಅಂಬರಂ - ನನ್ನವರೆಗೂ
ಅಳವು - ಪರಾಕ್ರಮ	ಎಣಿಮು ಕಳೆಯಿಂ - ಹೊರಕ್ಕೆ ತೆಣ್ಣಿರಿ
ಎರೆದಂ - ಬೇಡುವವನು	ಒಡಗೊಂಡು - ಜೊತೆಗೊಡಿ
ಎಳಿಸಿದ - ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ	ಒತ್ತಂಬದಿಂದ - ಒತ್ತಾಯದಿಂದ
ಒಡವೆ - ಇಶ್ವರ್ಯ, ಆಸ್ತಿ	ಕನಕಪಾತ್ರ - ಚಿನ್ನದ ಪಾತ್ರ
ಕಡುಸಿಗ್ನ್ - ತೀವ್ರ ನಾಚಿಕೆ	ಕೊಲಳ್ಳೆ - ಕೊಲ್ಲಲುವುದಕ್ಕೆ
ಕಳ್ಳುಡಿದವರಂದಮ್ - ಮುದ್ದುಕುಡಿದವರೀಕಿ	ಚಟ್ಟರಿಂ - ಶಿಷ್ಯರಿಂದ
ಹುಪ್ಪೆ - ಕಸದತ್ತಿಪ್ಪೆ	ತಡವಪ್ಪುದು - ತೊದಲುವುದು
ಖಿಳ - ದುಷ್ಪ	ದಿವ್ಯಶರಾಳಿ - ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬಾಣಗಳ ಸಮೂಹ
ಜಟಾಕಲಾಪ - ಜಡೆಯ ಸಮೂಹ	ನಾಣಿಲಿ - ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದವನು
ಜಲಕ್ಕನೆ - ವಿಶದವಾಗಿ	ನೊಳವಿಂಗೆ - ನೊಣಕ್ಕೆ
ತಳವೆಳಗಾಗೆ - ಗಾಬರಿಯಾಗುವಂತೆ	ಪಡಿಯಣ - ದ್ವಾರಪಾಲಕ, ಸೇವಕ {ಪ್ರತೀಹಾರಿ (ತ್ವ) > ಪಡಿಯಣ (ಢ್ಳ)}
ತೊಟಲ್ಲು - ಅಲೆದಾಡಿ	ಪೌರಂದರ - ಇಂದ್ರ
ದ್ವಿಜವಂಶಜಂ - ಬಾಹ್ಯಣಿ	ಭಾಗ್ವತ - ಪರಶುರಾಮ
ನೂಂಕು - ನೂಕು	ಮಹಿಂಪತಿ - ರಾಜ
ಪಡಿಯಣ - ದ್ವಾರಪಾಲಕ, ಸೇವಕ	ಮೃತಾತ್ಮ - ಮಣಿನ ಪಾತ್ರ
ಪೊಟಲ್ - ಪಟ್ಟಣ	ಮೊಜಿಯಂ - ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು
ಬೆಂಗಿಂಗೆ - ಉತ್ತಾಹಕ್ಕೆ	ವರಂ - ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಮದಿರಾ - ಸುರಾಪಾನ	ಸಂದೆಯ (ಢ್ಳ) < ಸಂದೇಹ (ತ್ನ)
ಮಾಟ್ಕೆಯೊಳ್ಳ - ರೀತಿಯಲ್ಲಿ	ಸಾತರೆ - ಒದಗಿ ಬರಲು
ಮೇಗಿಲ್ಲದೆ - ಉತ್ತಮತನವಿಲ್ಲದೆ	
ಮಜುಕಂ - ವಕ್ರಚೇಷ್ಟೆಯು	
ಶ್ರುತಪಾರಗ - ಶಾಸ್ತ್ರಪಾರಂಗತ	
ಸಮಂತು - ಚೆನ್ನಾಗಿ	
ಸಾವ್ರದು - ಬರುವುದು	

ಟಿಪ್ಪಣಿ

ವಲ್ಲಾವೃತಕಟಿತಟನು- ನಾರುಮಡಿಯಿಂದ ಸುತ್ತಿದ ಸೊಂಟವುಳ್ಳವನು.

ಗರ್ವಗ್ರಹವೃಚಿತನು-ಗರ್ವವೆಂಬ ಗ್ರಹದಿಂದ ಹೀಡಿತವಾದ ಮನವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ದ್ರೋಣನು ಪರಶುರಾಮರಲ್ಲಿಗೆ ಏಕೆ ಬಂದನು ?
- ದ್ರೋಣನು ಯಾರೊಡನೆ ಪರಶುರಾಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು?
- ಪರಶುರಾಮನು ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಥಾನ ಅಸ್ತಗಳು ಯಾವುವು?
- ದ್ವಿಪದನು ಪಡಿಯಜನಿಗೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು?

ಆ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ:

- ಪರಶುರಾಮನು ಮಣಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಫ್ಫೆವನ್ನು ಹೊಡಲು ಕಾರಣವೇನು?
- ದ್ವಿಪದನು ದ್ರೋಣರಿಗೆ ಗರ್ವದಿಂದ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ಯಾವುವು?
- ದ್ರೋಣನು ಶಪಥ ಮಾಡುವಾಗ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳಾವುವು?

ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ:

- ದ್ವಿಪದನಿಗೂ ದ್ರೋಣನಿಗೂ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ?
- ದ್ರೋಣನೂ ದ್ವಿಪದನ ವಿರುದ್ಧ ಶಪಥ ಮಾಡಲು ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ?

ಈ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂದರ್ಭದೊಡನೆ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಬರೆಯಿರಿ:

- ‘ಶಾಗಳೊಂದಡಕೆಯುಮಿಲ್ಲ ಕೈಯೊಳ್ಳ’
- ‘ವಿದ್ಯಾರ್ಥನಮೇ ಧನಮಪ್ಪದು’
- ‘ಎಂತು ನಾಣಿಲಿಗರಪ್ಪರೆ ಮಾನಸರ್’
- ‘ಜಲಕ್ಕನೀಗಳರಜೀದೆಂ ಸಿರಿ ಕಳ್ಳೂಡವುಟ್ಟತೆಂಬುದಂ’
- ‘ನೊಳವಿಂಗೆ ಕುಪ್ಪೆ ವರಂ’

ಭಾಷೆಯ ಸೌಬಗ್ಯ

ಖುಕಾರವು ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಯ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅಕ್ಷರ. ಇದು ಸ್ವರಾಕ್ಷರಗಳ ಜೊತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಒತ್ತಕರವಾಗಿಯೂ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ (ಬೇರಾವ ಸ್ವರಾಕ್ಷರವೂ ಒತ್ತಕರವಾಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ). ಆದರೆ ಈ ಮತ್ತು ರ ಎಂಬ ಎರಡು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ನಾವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ತಪ್ಪಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅಂಥ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸೋಣ:

ಗೃಹ - ಇಲ್ಲಿ ಖುಕಾರವು ಒತ್ತಕರವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. **ಗೃಹ** ಎಂಬಲ್ಲಿ ರಕಾರವು ಒತ್ತಕರವಾಗಿದೆ. **ಗೃಹ** ಎಂದರೆ ಮನೆ ಎಂದರ್ಥ. **ಗೃಹ** ಎಂದರೆ ಚಲಿಸುವ ಆಕಾಶಕಾಯ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಮಂಗಳಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ, ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮದೇ ಒಂದು **ಗೃಹವನ್ನು** ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ!

ಶ್ರುತಿ ಎಂಬುದು ಸರಿಯಾದ ರೂಪ. ಆದರೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಂದಿ **ಶ್ರುತಿ** ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಕ್ಷುತಿ ಎಂಬುದು ಸರಿಯಾದ ರೂಪ. ಇದನ್ನು **ಕ್ಷುತಿ** ಅಥವಾ **ಕ್ಷುತಿ** ಎಂದು ಬರೆಯಬಾರದು.

ಹೃಸ್ವ ಎಂಬುದು ಸರಿ ರೂಪ. **ಹೃಸ್ವ** ಎಂಬುದು ತಪ್ಪು.

ಅಪ್ಯತ ಎಂಬುದು ಸರಿ. ಅಪ್ಯತ ಅಥವಾ ಅಪ್ಯತ ಎಂದು ಬರೆದರೆ ರೂಪವೂ ಅರ್ಥವೂ ಕೆಡುತ್ತದೆ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರೆಯೂ ಕೆಡುತ್ತದೆ.

ಇಂಥ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪದಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಸರಿ ಮತ್ತು ತಪ್ಪು ರೂಪಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

ಸ್ವರಾವೃತ್ತ

ಲಕ್ಷಣ : ಇದು ಕೊಡು ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಪದ್ದ. ಪ್ರತಿ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಅಕ್ಷರಗಳಿದ್ದು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮ,ರ,ಭ,ನ,ಯ,ಯ,ಯ ಗಣಗಳಿರುತ್ತದೆ.

ಸೂತ್ರ : ಹೋರಲ್ಲಿ ಮಂರಂ ಭನಂ ಮೂಯಗಣಮುಮದೆ ತಾಂ ಸ್ವರಾವೃತ್ತಮಹಕ್ಕಂ

ಉದಾ :

ಮ		ರ		ಭ		ನ		ಯ		ಯ		ಯ
—	-	—	-	—	—	—	—	—	—	—	—	—

ಸೂತ್ರಃ್ಯೇಸೇ | ಚ್ಚೆಚ್ಚಬಿ | ಲ್ಲಂರಧ | ದಕುದು | ರೆಯಂಸೂ | ತನಂಬಿಂ | ಡಿಸುತ್ತಾ |

ಮಹಾಸ್ವರಾಪೃತ್ತ

ಲಕ್ಷಣ : ಇದು ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಅಕ್ಷರಗಳಾಧಾರಿತ ಪದ್ಯ. ಇದರ ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ್ದು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸ,ತ,ತ,ನ,ಸ,ರ,ರ, ಗಣಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರು ಇರುತ್ತವೆ.

ಸೂತ್ರ : ಸತತಂನಂಸಂರರಂಗಂ ಸೆಜಂಚೆಸೆಯೆ ಮಹಾಸ್ವರಾಪೃತ್ತಮಸ್ಕಂ

ಉದಾ :

ಸ | ತ | ತ | ನ | ಸ | ರ | ರ | ಗ
೦೦ - | -- ಉ | - - ಉ | ಉ ಉ ಉ | ಉ೦ - | - ಉ - | - ಉ - | -
ಇದುಚೆ | ಕ್ರಿಷ್ಯಾಹ | ಮೀಷ್ಯಾಹ | ಮನೋಡೆ | ವದಟಂ | ಪಾಥ್ರನಂ | ತಾತನುಂ | ಗೆಂ

ಅಧಾರಂತರನ್ಯಾಸಾಲಂಕಾರ

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ -

ಆತನು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮಸಾಫ್ಟನ ಪಡೆದು ಉತ್ತೀರ್ಣನಾದನು. ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯೋಂದು ಲೆಕ್ಕವೇ?

ಇಲ್ಲಿ ‘ಆತನು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮಸಾಫ್ಟನ ಪಡೆದು ಉತ್ತೀರ್ಣನಾದನು’ ಎಂಬ ವಿಶೇಷವಾಕ್ಯವನ್ನು (ಉಪಮೇಯ) ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತಹ ‘ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯೋಂದು ಲೆಕ್ಕವೇ? ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯದಿಂದ (ಉಪಮಾನ) ಸಮಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ - ಒಂದು ವಿಶೇಷ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಅಥವಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ವಿಶೇಷ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಸಮಾಧಿಸುವುದೇ ಅಧಾರಂತರನ್ಯಾಸಾಲಂಕಾರವನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಉದಾ : ಜಲನಿಧಿಜಲಮಂ ಜಲಭ್ರ |

ತ್ವಾಲಕ್ಷೆ ನಲಿದಿತ್ತದತ್ತಮಿತನದೀನಿ |

ಮೂಲ ಸಲೀಲಂ ದೊರೆದುದು ಗಡ |

ನಲದೊಳ್ಳ ಕೊಟ್ಟಂಗೆ ಬಡತನಂ ಬಂದಮುದೇ ||

ಉಪಮೇಯ : ಜಲನಿಧಿ ಜಲಮಂ ಜಲಭೃತ್ಯಲಕ್ಷೆ ನಲಿದಿತ್ತದು ; ಇತ್ತು ನದಿನಿರ್ಮಲ ಸಲಿಲಂದೊರೆದುದು.' (ಸಮುದ್ರವು ನೀರನ್ನ ಮೋಡಗಳಿಗೆ ನೀಡಿತು; ಮೋಡದಿಂದ ಮಳೆ ಸುರಿದು ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಪುನಃ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು.) (ವಿಶೇಷವಾಕ್ಯ)

ಉಪಮಾನ : 'ನೆಲದೊಳ್ಳ ಕೊಟ್ಟಂಗೆ ಬಡತನಂ ಬಂದಪುದೇ' (ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟವನಿಗೆ ಬಡತನ ಬರುವುದಿಲ್ಲ) (ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯ)

ಸಮನ್ವಯ : 'ಇಲ್ಲಿಜಲನಿಧಿಜಲಮಂ ಜಲಭೃತ್ಯಲಕ್ಷೆ ನಲಿದಿತ್ತದು; ಇತ್ತು ನದಿ ನಿರ್ಮಲ ಸಲಿಲಂ ದೊರೆದುದು' ಎಂಬ ಉಪಮೇಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ನೆಲದೊಳ್ಳ ಕೊಟ್ಟಂಗೆ ಬಡತನಂ ಬಂದಪುದೇ' ಎಂಬ ಉಪಮಾನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಅಥಾರ್ಥರನ್ಯಾಸಾಲಂಕಾರ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಭಾಷಾ ಚರ್ಚೆವಟಿಕೆ

೧. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಸಂಧಿ ಹೆಸರಿಸಿ.
ವಲ್ಲಾವೃತ, ದ್ರವ್ಯಾರ್ಥ, ನಿಮ್ಮರಸ, ಮದೋನ್ವಶ್ತ, ಕಳ್ಳದಿ.
೨. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ವಿಗ್ರಹ ವಾಕ್ಯ ಮಾಡಿ, ಸಮಾಸ ಹೆಸರಿಸಿ
ನಾಣೀಲಿ, ದಿವ್ಯಶರಾಳಿ, ಮಹಿಂಪತಿ, ಕಳ್ಳದಿದ
೩. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ. ಲಕ್ಷಣದೊಂದಿಗೆ ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಿ.
ನೊಳವಿಂಗೆ ಕುಪ್ಪೆ ವರಮೆಂಬವೋಲಾಂಬರಮುಂಟೆ ನಿನ್ನದೊಂದಳವು?
೪. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಭಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ, ಗಣವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ, ಭಂದಸ್ಸಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
 - ಅ. ಅಂತೆಂಬನಾಗೆ ಹಿರಿದುಂ
 - ಆ. ಭೂಂತು ದಲೇಂ ದ್ರೋಣನೆಂಬನೇಂ ಪಾರ್ವತಿ ಹೇ
 - ಆ. ವಿಳನೊಳವಿಂಗೆ ಕುಪ್ಪೆ ವರಮೆಂಬವೋಲಾಂಬರಮುಂಟೆ ನಿನ್ನದೊಂ

ಧಿ. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಮೂಲಕಗೊಳಿಸಿ, ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿರಿ.

೧. ಅಂತೆಂಬನಾಗೇ—

ನುಡಿದಂ

೨. ಒಡವೆಯನಧಿಗಿತ್ತೆ—

ಕುಂಭಸಂಭವ

ಮೂರಕೆ ಓದು

- ಪಂಪ ಭಾರತದ ಹೋಸಗನ್ನಡ ಗಡ್ಡನುವಾದವನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸಿ ಓದಿರಿ.

* * * * *

ಗ. ಉದಾತ್ತ ಚಿಂತನೆಗಳು

ಸಂಗ್ರಹ -

ಗ. ಅಂಬೇಷ್ಟರ್

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎಂದರೇನು? ಮುಕ್ತಸಮಾಜದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅದು ಏಕೆ ಅಗತ್ಯ? ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎರಡು ಬಗೆಯಾಗುತ್ತದೆ; ಪೋರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೋರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. (ಗ) ಚಲವಲನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ-ಸೂಕ್ತ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಕ್ರಮವಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಂಧಿಸುವಂತಿಲ್ಲದ್ದು, (ಗಿ) ವಾಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ (ಅಲೋಚನೆ, ಓದು, ಬರೆಹ, ಚರ್ಚೆ ಇವುಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇದರಲ್ಲೇ ಸೇರುತ್ತದೆ); ಮತ್ತು (ಗಿ) ಶ್ರೀಯಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ.

ಮೊದಲನೆಯ ಬಗೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮೂಲಭೂತವಾದದ್ದು. ಮೂಲ ಸುರೂಪ ಮಾತ್ರದಲ್ಲ. ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯವಾದದ್ದು ಹೌದು. ಅದರ ಮೌಲ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯ ಬಗೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಅದು ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಮಹತ್ವದಾಗುತ್ತದೆ. ಬೌದ್ಧಿಕ, ಸ್ನೇಹಿತ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಅದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಅದು ಇಲ್ಲದ ಕಡೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏಕತಾನದ್ವಾಗಿ, ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಚಲನಶೀಲತೆ ಕುಂಡುತ್ತದೆ.

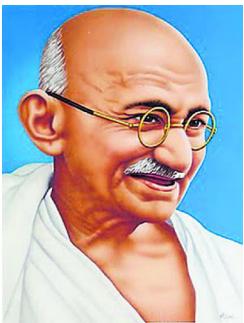
ಶ್ರೀಯಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂದರೆ, ತನಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುವುದು. ಅದು ಜೀವಚಾರಿಕವಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಲದು, ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಕೂಡ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಅದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಇರುವ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಡೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಶೋಷಣೆ ಎಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆಯೋ ಒಂದು ವರ್ಗವು ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಗವನ್ನು ತುಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲವೋ, ಎಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲವೋ, ಬಡತನವಿಲ್ಲವೋ, ಎಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸದ ಫಲವಾಗಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸ, ಮನ, ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಿಡುವ ಭೀತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಶ್ರೀಯಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇರುವುದು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿ, ಸರಕಾರಗಳ ಸಾಫನೆ, ವಿಸರ್ವಿಸೆಂಬ್ರಿಂಡಿಲ್ಲಿ ಪಾಲು ಇರುವ ಹಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ, ಸರಕಾರ ಇರುವುದಾದರೂ ಜನರಿಗೆ ಜೀವನ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಂತೋಷಾನ್ವೇಷಣೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡುವ ಸಲುವಾಗಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರಕಾರವು ಯಾರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆಯೋ, ಆ ಜನರಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಬಲವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಳಿಲ್ಪದುವವರ ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದಲೇ ಸರಕಾರದ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಇರುವ ಅರ್ಥ ಇದೇ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಮಾನವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಗಳ ತತ್ವದಿಂದ ಅನುಗಮನ ಮಾಡಿದ ತತ್ವವೇ ಸರಿ. ಏಕೆಂದರೆ ರಾಜಕೀಯವಾದ ಸಮಸ್ತ ಅಧಿಕಾರವೂ ಜನತೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾದ ಹಾಗೂ ಖಾಸಗಿಯಾದ ಜೀವನವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ, ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಸಾಮಾಜಿಕವನ್ನು ಅವರು ತಾವೇ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಇದರ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮುಕ್ತಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಈ ಎರಡು ಮೂಲ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳೂ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆ ಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮೊದಲನೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಒಷ್ಣಿಕೊಂಡೊಡನೆ ಎರಡನೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವು

ತನಗೆ ತಾನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸೋದರತ್ವಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನೂ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

1. ಗಾಂಧಿಜಿ

ಅಂದವಾದ ಅಕ್ಷರ, ಒಳ್ಳೆಯ ಬರೆವಣಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣದ ಆವಶ್ಯಕ ಅಂಶವಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನೆ ನನಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂತೋ ಕಾಣೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಗೆ ಹೋಗುವವರೆಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇದೇ ಭಾವನೆ ಇತ್ತು. ಅನಂತರ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾಕ್ಕೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ, ಅಲ್ಲಿ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಯುವಕರ ಮತ್ತು ವರ್ಕೆಲರ ಮುತ್ತು ಮೋಣಿಸಿದಂತಿದ್ದ ಸುಂದರ ಬರೆವಣಿಗೆ ನೋಡಿ, ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯೂ ಪಶ್ಚಾತ್ಪವರ್ತ ಉಂಟಾಯಿತು. ಕೆಟ್ಟ ಅಕ್ಷರದ ಬರೆವಣಿಗೆ ಅಪಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಚಿಹ್ನೆ ಎಂದು ನಾನು-ಅರಿತೆನು. ಈಚೆಗೆ ನನ್ನ ಬರಹವನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಸುಟ್ಟಮುಡಕೆಗೆ ಹಸಿಮಣಿನ್ನು ಮೆತ್ತಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಆ ವೇಳೆಗೆ ಕಾಲ ಮೀರಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಶಿಕ್ಷವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಸದ್ದೆ ಮಾಡಿದುದನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಬರೆವಣಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣದ ಆವಶ್ಯವಾದ ಅಂಶವೆಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಯುವಕನೂ, ಯುವತಿಯೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿ.

ರಸ್ತೀನಾನ್ “ಅನಾಟು ದಿಸ್ ಲಾಸ್ಟ್” ಎಂಬ ಮುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದುದೇ ತಡ, ಅದನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಿತು. ಆ ಮುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದ ಧ್ಯೇಯಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ನನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಾನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಂಡೆ. ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಕರ್ಗಳ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನನ್ನೂ ಓದಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ನಾನು ಜೀವನದ ಕರ್ಮರಂಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಏನನ್ನೂ ಓದಲು ನನಗೆ ಸಮಯವೇ ದೂರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ಮುಸ್ತಕ ಜ್ಞಾನವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಲಾರೆ. ನನ್ನ ಮಿತವಾದ ವ್ಯಾಸಂಗ ನಾನು ಓದಿದುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾರಧ್ಯಮಾಡಿದೆ. ಇವುಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದು ‘ಅನಾಟು ದಿಸ್ ಲಾಸ್ಟ್’ ಎಂಬ ಪ್ರಸ್ತಕ. ಅನಂತರ ನಾನು ಆ ಮುಸ್ತಕವನ್ನು ಸರ್ವೋದಯವಿರೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಗುಜರಾತಿ (ಭಾಷೆ)ಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದೆ.

“ಅನಾಟು ದಿಸ್ ಲಾಸ್ಟ್” ಗ್ರಂಥದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ನಾನು ಹೀಗೆ ತಿಳಿದೆ.

೧. ಎಲ್ಲರ ಒಳ್ಳೆಯದರಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆಯದು ಅಡಗಿದೆ.
೨. ವರ್ಕೆಲನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇರುವ ಬೆಲೆಯೇ ಕೌರಿಕನ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಇದೆ. ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದಿಂದ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನವಾದ ಹಕ್ಕಿದೆ.
೩. ಶ್ರಮ ಜೀವಿಯ ಜೀವನ, ಉಳುವವನ ಅಥವ ಕೈಕೆಸುಬುಗಾರನ ಜೀವನವೇ ಯೋಗ್ಯ ಜೀವನ.

2. ಸಾಧ್ಯ ವಿವೇಕಾನಂದ

ದೇಶದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ. ಅವರು ವಿಷಯಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬರು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಅದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ನೀವು ಅವರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಹೊಡುವ ತನಕ ಅವರ ಪ್ರಗತಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಲಾರದು. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಾತ್ರ ಆಫಾತವನ್ನು ಸಹಿಸಬಲ್ಲದು. ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನರಾಶಿಗೆ ಅದನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿಗೆ ಜ್ಞಾನರಾಶಿಯನ್ನೇ ಹೊಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ರಕ್ತದಲ್ಲಿ

ಹರಿಯಬೇಕು. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಪ್ಪು ಜ್ಞಾನಸಂಪತ್ತಿನ್ನು ಪಡೆದ ದೇಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿರುವೆವು. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಅವರು ಕಾಡುಜನರಂತೆ ಇರುವರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವ, ಮತ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಕೆಲವೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸ್ವತಾಗಿರುವ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕರತ್ವಗಳನ್ನು ದೇಶ ಭಾಷೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು.

ವೇದವೇದಾಂತಗಳ ಮುಖ್ಯ ಪಲ್ಲವಿಯೇ ಶ್ರದ್ಧೆ. ಯಾವ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಮೂಲಕ ನಚಿಕೇತನು ಯಮರಾಜನನ್ನು ಕೂಡ ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಧ್ಯೇಯ ಹೊಂದಿದನೋ, ಯಾವ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಪಂಚ ಜಲಿಸುತ್ತಿರುವುದೋ— ಅಂತಹ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ನಾಶವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲು ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ ಪ್ರಚಾರವಾಗಬೇಕು.

ಯಾರೂ ದುರ್ಬಲರಲ್ಲ. ಆತ್ಮ ಸರ್ವಶಕ್ತಿ, ಸರ್ವಜ್ಞ ಏಳಿ, ಯಾರಿಗೂ ಮಣಿಯಬೇಡಿ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಭಗವಂತನನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿ. ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಾಗಳೆಯಬೇಡಿ. ಏಳಿ, ದುರ್ಬಲತೆಯ ಪರವಶತೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿ. ಪಾರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗ ನಿಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ನಿಜವಾದ ಆತ್ಮನ ವಿಷಯವನ್ನು ನೀವು ಕೇಳಿ, ಇತರರಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿ, ನಿಧಿಸುವವರನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ. ಅವರು ಹೇಗೆ ಜಾಗೃತರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ. ಆಗ ಶಕ್ತಿ ಬರುವುದು. ಮಹಿಮೆ ಬರುವುದು, ಶೈಯಸ್ಸು ಬರುವುದು, ಪಾವಿತ್ರ್ಯ ಬರುವುದು. ಈಗ ನಿಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಜೀವ ಜಾಗೃತವಾಗಿ ಕಾಯೋಽನ್ಮುಖಿನಾಗುವಾಗ ಅವನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಗಳೂ ಬರುವುವು.

ನಿಮ್ಮ ದೇಶದ ಮತ್ತು ಇಡಿಯ ಜಗತ್ತಿನ ಕಲ್ಯಾಣ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕಾಯೋಽನ್ಮುಖಿವಾಗಿ, ವೇದಾಂತದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಮನಸ್ಗೂ ಸಾರಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆತ್ಮದಲ್ಲಿರುವ ಸುಪ್ತಿ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿ. ಅನಂತರ ನೀವು ಎಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದರೂ ನೀವು ಒಂದು ಮಹಾ ಆದರ್ಶಕ್ಕಾಗಿ ಬಾಳಿ ದುಡಿದು ಮಡಿದಿರಿ ಎಂಬ ತೈತ್ತಿಯಾದರೂ ಇರುತ್ತದೆ.

ಈ ಆತ್ಮದ ಅನಂತ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಭೌತಿಕ ಪ್ರಪಂಚದ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದರೆ ಹಲವು ಭೌತಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಾಗುವುವು. ಆಲೋಚನಾ ಪ್ರಪಂಚದ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದರೆ ಬುದ್ಧಿ ತನ್ನ ಪರಾಕಾಷ್ಟೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಪುದು, ತನ್ನ ಮೇಲೆಯೇ ಅದನ್ನು ಬೀರಿಕೊಂಡರೆ ಮಾನವನನ್ನು ದೇವನನಾಭಿಗಿ ಮಾಡುವುದು. ಮೊದಲು ನಾವು ದೇವರಾಗೋಣ. ಅನಂತರ ಇತರರು ದೇವರಾಗಲು ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡೋಣ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಯ್ದಮಾತೆಯ ಮತ್ತರಿರು ಎಚ್ಚರಗೊಳಿ, ಎದ್ದೇಳಿ; ಸೋಮಾರಿಗಳಾಗಬೇಡಿ; ಗುರಿಯು ದೊರಕುವವರೆಗೂ ನಿಲ್ಲಬೇಡಿ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು-ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ಕ್ರಿಯಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎಂದರೇನು?
೨. ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮಹತ್ವವೇನು?
೩. ಅಂದವಾದ ಬರೆವಣಿಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಗಾಂಥಿಜಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?
೪. ‘ಅನ್ನಾಟು ದಿಸ್‘ ಲಾಸ್ಟ್ ಕೃತಿ ಗಾಂಥಿಜಿಯವರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು?
೫. ವಿವೇಕಾನಂದರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿ ಸ್ಥಿರವಾಗುವುದು ಯಾವಾಗ?
೬. ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ತೈತ್ತಿ ದೊರಕಬೇಕಾದರೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ವಿವೇಕಾನಂದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ?

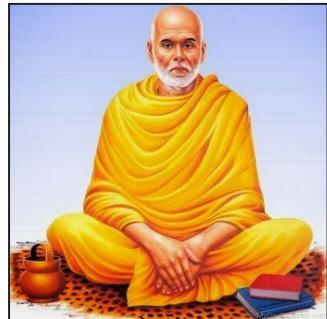
* * * * *

೨. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಕರು

ಸಂಗ್ರಹ -

ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣಗುರು -

శ్రీ నారాయణగురు అవరు ఉంచిరల్లి ధమ్ పరిపాలనా యోగం ఆరంభిసిదరు. ఇవరు కేరళద ఈళవు ఎంబల్లి హట్టిదరు. ఈ సంఘటనేయ ప్రముఖ ఉద్దేశపెందరే హిందులైద మాత్ర శోషణగొళగాద సముదాయాల సబలీకరణ. నారాయణగురు (ఉంచిరల్లి-ఉంచిరల్లి) హగూ అవర ఒడనాడిగలాద డాపల్పు మత్తు కుమార్సో ఆసోరవరు ఈ చెళవల్లియన్న మున్స్టడేసిదరు.

ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣಗುರು

ಕೇರಳದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅತೀ ಜಾತಿ ಅಂತರಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣಗೌರು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದ್ದು, ಅನೇಕ ಹಿಂದುಳಿದ ಮತ್ತು ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೇರಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಬಳಸಲು ಇದ್ದ ಕೇರ ಬಾಗಳಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ರಸ್ತೆಗಳ ಮೂಲಕ ಓಡಾಡಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಚಪ್ಪಲಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಯರ ಉಡುಪುಗಳ ಮೇಲೂ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೇರಲಾಗಿತ್ತು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಶಾಲೆಗಳಿಗೂ ಇವರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಾನವ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯದ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ಉಸಿರುಗಟ್ಟಿ ಬದುಕಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ತು. ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣಗುರು ಅವರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಪರಿಪಾಲನಾ ಯೋಗಂ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರತಿರೋಧದ ಚಳವಳಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮನುಷ್ಯ ಘನತೆಯಿಂದ ಬದುಕುವ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣವೇ ಈ ಸಂಘಟನೆಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ನಾರಾಯಣಗುರು ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ಆಶಯ ಮಾನವ ಕುಲಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಜಾತಿ, ಒಂದೇ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬನೇ ದೇವರು (One Caste, One Religion and One God for Man) ಎಂಬುದು. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಸಾರಿದರು. ಕೆಳಸಮುದಾಯಗಳ ಪ್ರವೇಶ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು.

ನಾರಾಯಣಗುರು ಮತ್ತು ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಇಂಥರಲ್ಲಿ ಹೈಕಂ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವೆಂಬ ಶಿವದೇವಾಲಯ ಪ್ರವೇಶ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಜಿಯವರು ಹಾಗೂ ಆಶ್ರಮಿರವ ಚಳವಳಿಯ ರೂಪಾರ್ಥಿಗಳಾದ ಹೆರಿಟ್ಯಾರ್‌ರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಗುರುವಾಯೂರು ದೇವಾಲಯ ಪ್ರವೇಶ ಚಳವಳಿಯು ಮತ್ತೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಘಟನೆ.

ಪೆರಿಯಾರ್

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಚಳವಳಿಯೆಂಬ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಚಳವಳಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಬಹುಸಂಶ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರು ಸರ್ಕಾರಿ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಅವಕಾಶಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತಮಗೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಿಗಬೇಕೆಂದು ಹೋರಾಟವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಕನಾಟಕವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಚಳವಳಿಯಾಯಿತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹೇರಲಾಗಿದ್ದ ಸಾರ್ವಜಿತ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು

ಎರೋಧಿಸತ್ತೊಡಗಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾದದ್ದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ವಿಸ್ತರಣೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ೧೮೮೦ರ ನಂತರ ತಂದ ಜನಗಣತಿ ವರದಿಗಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅರಿವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟವು. ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ೧೯೧೨ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ‘ಜಸ್ಟಿಸ್’ ಪಾಟ್‌ಎಂದು ಈ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಮುನ್ನಡಿಸಿತು.

ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕವಾದ ಹೆಚ್ಚೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆ ಹೊಸರೂಪವೇ ಇ.ವಿ. ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ನಾಯ್ಯರ್ ಅವರ ನೇತ್ಯತ್ವದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಗೊಂಡ ‘ಅತ್ಮಗೌರವ ಚಳವಳಿ’ (Self Respect Movement). ೧೯೧೫ರಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರು ೧೯೧೬ರಲ್ಲಿ ಸೆಲ್ಫ್ ರೆಸ್ಪೆಕ್ಟ್ ಲೀಗ್ ಅನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಇವರನ್ನು ಜನರು ಶ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪರಿಯಾರ್ (ಹಿರಿಯರು) ಎಂದು ಕರೆದರು. ಪರಿಯಾರ್ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಈರೋಡಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತ ಕುಟುಂಬವೂಂದರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ವಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮದ ಪರವಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಇದೆ ಎಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾದ ದ್ರಾವಿಡ ಚಳವಳಿಯೆಂಬ ಜನಾಂಗೀಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಕೇಂದ್ರಿತ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸತ್ತೊಡಗಿದರು. ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯನ್ನು ದ್ರಾವಿಡರ ಭಾಷೆಯೆಂದರು. ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಸಮಾನತೆಯ ಆಶಯವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದರು. ೧೯೧೪ರಲ್ಲಿ ಕೇರಳದ ವೈಕಂನಲ್ಲಿ ಅಸ್ವಾಶ್ವರಿಗೆ ದೇವಾಲಯದ ಪ್ರವೇಶದ ಹಕ್ಕನ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ೧೯೧೬ರಲ್ಲಿ ಜಸ್ಟಿಸ್ ಪಕ್ಷದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದರು. “ದ್ರಾವಿಡ ಕಳಗಂ” ಎಂಬ ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಮಟ್ಟಿಹಾಕಿದರು. ‘ರಿಪೋಲ್ಸ್’ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಮಟ್ಟಿಹಾಕಿದರು.

ಇಂದಿಗೂ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಯಾರ್ ರು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿನ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ‘ದ್ರಾವಿಡ’ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರನ್ನು ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ದೂಡ್ ಸಾಕ್ಷಿ. ಸಿ. ಅಯೋಧಿದಾಸ್ ಪಂಡಿತ್, ಟಿ.ಎಂ.ನಾಯರ್ ಮುಂತಾದವರು ಆರಂಭಿಸಿ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಪರಿಯಾರ್ ರು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಳವಳಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಶೋಷಣೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿ, ಜಾತಿ, ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದು ‘ಸರ್ವಧರ್ಮಸಹಿಷ್ಣತೆಯ’ ಸಮಾಜ ರೂಪಗೊಳಿಬೇಕು ಎನ್ನುವುದೇ ಅವರ ಬದುಕಿನ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿತ್ತು.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ:

೧. ನಾರಾಯಣಗುರು ಧರ್ಮಪರಿಪಾಲನಾ ಯೋಗಂ ಸಂಘಟನೆಯ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
೨. ನಾರಾಯಣಗುರು ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ಆಶಯ ಏನಾಗಿತ್ತು.
೩. ಪರಿಯಾರ್ ಚಳವಳಿಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.
೪. ಪರಿಯಾರ್ ರವರು ಮಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದ ಸಂಘಟನೆಯ ಹೆಸರೇನು?

* * * * *

2. ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್

- ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ. ಜಿ.ಎಸ್.

ಪ್ರಮೇಶ : ಪರಕೀಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿಂದ ಭಾರತವನ್ನು ವಿಮೋಚನೆ ಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಭಾರತೀಯರು ನಡೆಸಿದ ಹೋರಾಟ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ತಮ್ಮ ಜೀವನ, ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಏರ ಬಲಿದಾನಗೃದರು. ಇಂಥಹ ಏರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಲಿದಾನಿಗಳನ್ನು ಸ್ವರಣೆಗೃಹೆಯವುದು ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ.

ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ ಸಂಜೆ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದ ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕ ಮೊತ್ತ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರಲ್ಲಿ. ಅವನ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರಿಗೆ, ಕುಟುಂಬದ ಇತರ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಬಹಳ ಆತಂಕವಾಯಿತು. ಸಂಜೆ ತಡವಾಗಿ ಬಾಲಕ ಮನೆಯೋಳಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ. ಅವನ ತಂಗಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡಳ್ಳು, “ಎರಾಜಿ ಬಂದ.... ಎರಾಜಿ ಬಂದ....” ಅವನಮ್ಮೆ ಓಡಿ ಬಂದು ಬಾಲಕನನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಅಪ್ಪಿದಳ್ಳು. ತಾಯಿಯ ಕಣ್ಣಗಳಿಂದ ನೀರು ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಹರಿಯತೊಡಗಿತ್ತು.

ತಂಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಹಣ್ಣಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುದೇ ನಿಂತಿದ್ದ ಬಾಲಕನ ಮುಖಿದಲ್ಲಿಯ ಗಾಂಧೀಯವನ್ನು ಕಂಡು ತಂಗಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು, ‘ದಯವಿಟ್ಟ ನನಗೆ ಏನನ್ನೂ ತಿನ್ನಲು ಹೇಳಬೇಡ, ಬಾ, ನಿನಗೆ ಏನೋ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ....’ ಎಂದು ಗಂಭೀರ ಢ್ಣವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಉಟದ ಡಬ್ಬದಲ್ಲಿದ್ದ, ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ತೊಯ್ದ ಮಣಿನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದ. “ಇದು ಬಹಳ ಪೂಜ್ಯನೀಯವಾದ ಮಣಿ, ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಹುತಾತ್ಮರಾದವರ ರಕ್ತದಿಂದ ಈ ಮಣಿ ಒದ್ದೆಯಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್ ನೆತ್ತಿನ ಆ ಮಣಿಗೆ ವಂದಿಸಿದ ಆ ಬಾಲಕನೇ ಏರ ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್. ಪವಿತ್ರವಾದ ಮಣಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಡಬ್ಬವನ್ನು ಮನೆಯ ಸ್ವಷ್ಟವಾದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ. ಆಗ ತಾನೆ ಕಿತ್ತು ತಂದ ಹಾಗಳನ್ನು ಅದರ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ. ಅಂದಿನಿಂದ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಪವಿತ್ರ ಮಣಿನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು ಅವನ ದಿನನಿತ್ಯದ ಆಚರಣೆಯಾಯಿತು.

1919ರ ಏಪ್ರಿಲ್ 13 ರಂದು ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್ನಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯುತ ಸಭೆ ಸಂಘಟಿಸಿದ್ದರು. ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನರಿದ್ದ ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಮಾಯಕರಾದ, ನಿಶ್ಚಯಾದ ಗಂಡಸರು, ಹೆಂಗಸರು, ಮುದುಕರು ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲ ಇದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರಿಗೆ ಯಾವ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನೂ ಕೊಡದೆ ಜನರಲ್ ದಯರ್ ತನ್ನ ಸ್ವೇನಿಕರಿಗೆ ಗುಂಡಿನ ದಾಳಿ ನಡೆಸಲು ಆಳ್ವಿಕೆ ನೀಡಿದ, ಈ ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡದಲ್ಲಿ 400 ಜನ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟರು. 1200ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಗಾಯಗೊಂಡರು.

ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್

ಆಗ 12 ವರ್ಷದವನಾಗಿದ್ದ ಭಗತ್ಸಿಂಗ್ ಈ ಘಟನೆ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿ ದಿಗ್ಭಾಂತನಾದ. ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಮಾತನಾಡಲೂ ಬಾಯಿಂದ ಸೊಲ್ಲು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಏರ ಬಾಲಕ ಭಗತ್ಸಿಂಗ್, ಕಿಶೋ ಸಿಂಗ್ ಹಾಗೂ ಏರಮಾತೆ ವಿದ್ಯಾವಿಧಿಯವರ ಸುಮತ್ರಾಗಿ 1907ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 28ರಂದು ಪಂಜಾಬಿನ ಲಾಯಲಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಂಗಾ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು.

ಆಗ ಅಮೃತಸರದಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರಸ್ತಬಧವಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಮೊಲೀಸರ ಜಮಾವಣೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅನುಮಾನಾಸ್ಪದರನ್ನು ಕಂಡಲ್ಲಿ ಗುಂಡಿಕುವ ಆಜ್ಞೆಯೂ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಭಗತ್ಸಿಂಗ್ ಮೊಲೀಸರ ಕಣ್ಣ ತಪ್ಪಿಸಿ, ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್ ತಲುಪಿದ್ದ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತಲೆಬಾಗಿ ರಕ್ತದಿಂದ ತೊಯ್ದ ಒಂದು ಚಿಟಕೆ ಮಣ್ಣನ್ನು ತೆಗೆದು ತನ್ನ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ತಿಲಕವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಣ್ಣಜ್ಞಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಗಿದು, ಹುತಾತ್ಮರಿಗೆ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಮಾಜ್ಞನೀಯ ಆ ಮಣ್ಣನ್ನು ತನ್ನ ಉಂಟದ ಡಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ತಂದ ಆ ಏರಬಾಲಕ, ಅದು ತನಗೆ ದೂರೆತ ಪಾರಿತೋಷಕವೆಂಬಂತೆ ತಿಳಿದಿದ್ದ.

ಅದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇತಿಹಾಸದ ಕರಾಳ ಘಟನೆ; ಅಮೃತಸರದ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಫೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ಸಾವಿರಾರು ಅಮಾಯಕ ಭಾರತೀಯರ ಮೇಲೆ ಮೊಲೀಸರು ಗುಂಡಿನ ಮಳೆಗರೆದಿದ್ದರು. ಆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪಂಜಾಬಿನ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಲೆಪ್ಪಿನಂತ್ರ ಗೌರ್ವರ್ ಜನರಲ್ ಡಯರ್ ಕರೋರ್ ವೃದ್ಯಾದ ಅಧಿಕಾರಿ. ಜನರಲ್ ಭಿತ್ತಿ ಮಟ್ಟಿಸಲು ಗುಂಡಿನ ಮಳೆಗರೆದಿದ್ದು.

ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್ ಮಾರಣಹೋಮ ಭಗತ್ಸಿಂಗ್‌ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಿಯದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿತ್ತು. 1921ರಲ್ಲಿ ಅವನು ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಒಂದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಈ ದಮನಕಾರಿ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಲು ಏನನಾದರೂ ಮಾಡಿಯೇ ತೀರುತ್ತೇನೆಂದೂ, ಆಗ ಕ್ರಾರ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಆಜ್ಞೆಕೆ ಅಂತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದಿದ್ದ. ಮುಂದೆ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳ ಸಹಕಾರದಿಂದ, ಮಾತ್ರಭೂಮಿಯನ್ನು ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ಸಂಕೋಲೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಲು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಪಥದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆದ, “ಇಂಕ್ಷಿಲಾಲ್ ಜಿಂದಾಬಾದ್” ಎಂಬ ಹೋಷಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೊಳ್ಳರ ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನೇ ಅರ್ಥಸಿ, ಮರಣದಂಡನೆಗೆ ಈಡಾಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗುರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಾಣಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಭಗತ್ಸಿಂಗ್ ತನ್ನ ತ್ಯಾಗ ಬಲಿದಾನದಿಂದ ಅವರನಾದನು.

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಶ್ರೀ ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ. ಜಿ.ಎಸ್. ರವರು ಸಾ.ಶ. 1970ರಲ್ಲಿ ಗೊಪ್ಪೇನಹಳ್ಳಿ, ಕೊಂಡಜ್ಜ (ಮೋಸ್) ತುರುವೇಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಇಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರು ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಮುರಾತತ್ವ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಕೋತ್ತರ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಎಂ.ಎ. ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. 2015 ರಿಂದ ತಮ್ಮ ಹುಟ್ಟುರಿನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ರ್ಯಾತನಾಗಿ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಠವನ್ನು ಶ್ರೀ ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ.ಜಿ.ಎಸ್. ರವರು ಬರೆದಿರುವ ‘ಜೀವನ ಸಾಧನೆ ಮಾಲಿಕೆಯ ಭಗತ್ಸಿಂಗ್ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ :

1. ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್ ನಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯುತ ಸಭೆ ಯಾವಾಗ ನಡೆಯಿತು?
2. ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್, ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್ ಮಣ್ಣಿನ ಕುರಿತು ತನ್ನ ತಂಗಿಗೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ?
3. ಅಮಾಯಕ ಭಾರತೀಯರ ಮೇಲೆ ಗುಂಡಿನ ಮಳೆಗರೆದ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಹೆಸರೇನು?
4. ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್ ಮಾರಣ ಹೋಮದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಿರ್ಧಾರವೇನು?

* * * * *

NOT TO BE REPUBLISHED
@KTBS

ಳಿ. ವಸಂತ ಮುಖ ಶೋರಲ್ಲಿ

ಡಾ. ವಿಜಯಶ್ರೀ ಸಬರದ-

ಪ್ರವೇಶ: ಮಹಿಳಾ ಶೋಷಣೆಯೆಂಬುದು ಭೂಣಿದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು. ಅದು ಅವಳ ಬಾಲ್ಯ, ಯೌವನ, ಮುಪ್ಪ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಬಡವರ, ಶ್ರಮಿಕರ ಬದುಕು ಇನ್ನೂ ಹಸನಾಗಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆತು, ಶೋಷಣೆ ಮುಕ್ತ ಸಮಾಜವಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಸರ್ವರ ಏಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ.

ಒಡೆಯನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ
ಮೈ ತುಂಬಿ ನಿಂತ ಮಾವಿನ ಮರಗಳು
ರೆಕ್ಕೆ ಬಿಜ್ಜೆ ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿಗಳು
ಮನದುಂಬಿ ಹಾಡುವ ಕೋಗಿಲೆಗಳು
ಕಡಲುಕ್ಕಿ ಹರಿಯುವ ಸಂಭ್ರಮ ಇಳಿಗೆ
ಇದಕೇನಾಗಿದೆ ಈ ಮಟ್ಟ ಮೋರಿಗೆ

ಒಳ-ಹೊರಗಿನ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ
ಬಟ್ಟೆ ಮೇಲೆ ಬಣ್ಣದ ಜಿಟ್ಟೆ
ಚಿತ್ತಾರ ಬಿಡಿಸಿದ ನವಿಲು
ಹೊರಗೆ ಇವಳು
ಹಾಲುಗಲ್ಲದ ಹಸುಳೆ
ಮುಸುರೆ ತಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ

ಬಾಗಿಲಲಿ ಬಳುಕುವ
ಮಾವಿನೆಲೆಯ ಶೋರಣ
ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹಾವಲಿ
ಬೀರುವ ಮುಗುಳು ನಗೆ!
ಹೊಳೆವ ರಂಗೋಲಿಯಲಿ
ಥಳಥಳಿಸುವ ಬಾಲ ರವಿಯ

ಕಂಡು ಮೂಕವಿಸ್ತಿತಳಾದ ಮಟ್ಟ

ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಗುಡಿಸಲಿನಲಿ ಗೂರುತ್ತ ಅಮ್ಮ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ

ತೂತು ಬಿದ್ದ ಸೀರೆಯಲಿ ಬಾಲ ರವಿ ಸೊರಗಿದ್ದಾನೆ

ಸುಣ್ಣ ಕಾಣದ ಗೋಡೆಗಳು ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿವೆ

ಕತ್ತಲೆ ಗವ್ನೆನ್ನುವ ಗುಡಿಸಲೊಳಗೆ

ಬರಲು ವಸಂತನಿಗೂ ಹೆದರಿಕೆ!

ಕಮ್ಮಾರನ ಕುಲಮೆ ಉರಿಯಲೀಲ್ಲ

ಕುಂಬಾರನ ತಿಗುರಿ ತಿರುಗಲೀಲ್ಲ

ನೇಕಾರನ ಮಗ್ಗ ಉಸಿರಾಡಲೀಲ್ಲ

ಕೇರಿಯ ಮಾರನ ಒಲೆ ಹೊತ್ತಲೀಲ್ಲ

ಇವರಾರಿಗೂ ವಸಂತ ಮುಖ ತೋರಲೀಲ್ಲ!

ಗುಡಿಸಲೊಳಗೆ ಬರಲು

ವಸಂತ ಹೆದರಿದನೆ?

ಹರಿದ ಚಿಂದಿ ಬಣಿಗೆಳ ಕಂಡು

ಅವನು ಮರುಗಿದನೆ?

ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ ಮಟ್ಟ

ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೆಲವ ತಟ್ಟಿ!

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಡಾ. ವಿಜಯಶ್ರೀ ಸಬರದ ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಕವಯಿತ್ರಿ. ಇಂಡಿಯನ್ ಬೈದರ್ ನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಉರಿಲಿಂಗ, ಹೊವಿನ ತೇರನೇರಿ ನಾಟಕಗಳು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ, ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ ಮುಂತಾದ ವಿಮರ್ಶಾ ಸಂಕಲನಗಳು. ಜ್ಞಾಲಂತ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ ರೇಖೆ ದಾಟಿದವರು, ಮುಗಿಲ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರತ್ನಮ್ಮ ಹೆಗ್ಡೆ ಬಹುಮಾನ, ಮೈಸೂರಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಶ್ರೀ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಅತಿಮಂಜು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಗುಳ್ಳಗಾರ ವಿ.ವಿ. ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ವಿ.ವಿ.ಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ, ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ಧಾರವಾಡದ ಕಲಾ ನಿರ್ಕಾರದ ಡೀನ್ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಹಿಳಾ ವಿ.ವಿ. ವಿಸ್ತರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಮಂಡಳಿ ಇಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಕವನವನ್ನು ‘ಮುಗಿಲ ಮಲ್ಲಿಗೆ’ ಕವನ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ:

೧. ಮಟ್ಟ ಹೋರಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ?
೨. ಮಟ್ಟ ಹೋರಿಯ ಅಷ್ಟು ಎಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ?
೩. ಯಾರಿಗೆ ವಸಂತಮುಖ ತೋರಲಿಲ್ಲ?
೪. ಮಟ್ಟಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೇನು?
೫. ಈ ಕವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಂಭವ ಹೇಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ?

* * * *

ಜಿ. ಸ್ವದೇಶಿ ಸೂತ್ರದ ಸರಳಹಬ್ಬ

ಶಿವಾನಂದ ಕಳಪೆ-

ಪ್ರವೇಶ: ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಹರಿದಿನಗಳು ಹೇಗಿದ್ದವು? ತೊಡಕಲು ಕುಡಿಯಿಂದ ದೇವರಿಗೆ ದೀಪ ಬೆಳಗಿದ ಹಳೆಯ ಹಬ್ಬದ ಹೊಸ ಪಾಠಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ.

ಹಬ್ಬದ ಒಂದು ಹಳೆಯ ಲೆಕ್ಕೆ ಹೀಗಿದೆ: ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ದಿನದ ಉತ್ಸನ್ನ ಸರಾಸರಿ ಒಂದು ಆಣ ಮೂರು ಪೈಸೆಗಳು ಮಾತ್ರ! ಇಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೆ ಕೋಟಿ ಜನರ ಸರಾಸರಿ ವರ್ಷದ ಉತ್ಸನ್ನ ಇಂಜಿಂ ಕೋಟಿಯಿದೆ. ದೇಶದ ಸಾಲವು ಇಂಬೆಂದು ಕೋಟಿಯಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಇಂಜಿಂ ಕೋಟಿ ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿರುವಾಗ ಹಬ್ಬ, ಮಣಿಮೆಗಳು ಸಮೀಕ್ಷಿಸಿದ ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪರದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಬಣ್ಣದ ಕಾಗದ, ಗಾಜಿನ ಮಣಿಗಳು, ಬೇಗಡಿ, ಇಮಿಟೇಶನ್ ಮುತ್ತು, ತುರಾಯಿಗಳು ನಮ್ಮೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಂತಹ ಬಡದೇಶಕ್ಕೆ ಅನವಶ್ಯಕ. ಪಟಾಕಿ, ಧಡಾಕಿ, ನೆಲಗುಮ್ಮೆ ಮುಂತಾದ ವಸ್ತುಗಳು, ವಿದೇಶಿ ಎಂದು ಮಾರಲ್ಪಡುವ ಕರ್ಮಾರ, ಪರದೇಶಿ ಅತ್ಯರುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒದಗಿರುವ ಸಂಕಟ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಾರದು! ದೇವರ ಮೊಜಾವಿಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧ ಶುಭ್ರ ದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳಿಂದಲೇ ಮಾಡಿರಿ, ಪರದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ದೇವರ ಮೂರಿಗಳನ್ನು ಭ್ರಷ್ಟ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ! - ನಮ್ಮ ದೇಶದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ, ಗಿರಾಕಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರು ಕ್ರಿ.ಶ. ರೆಜಿಬಲ್ ವಿನಂತಿಸಿದ್ದ ಪತ್ರದ ಸಾಲುಗಳಿವು. ಅಂದು ಪ್ರಕಟವಾದ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಕರವತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆಯ ದೀಪಾವಳಿ ವಿಶೇಷಾಂಕ ಖರೀದಿಗೆ ತಡೆ ಒಡ್ಡುವ, ದೇಶ ಕಟ್ಟುವ ಸಂದೇಶಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿತ್ತು.

ದೀಪದ ಕುಡಿ/ತಾಡತ್ತಿ *Calycarpa tomentosa*

ಪಟಾಕಿ, ಕರ್ಮಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕಬೇಕು! ಕರ್ಮಾರ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗುವುದಲ್ಲ. ವಿದೇಶದ ಕರ್ಮಾರದ ಬದಲು ನಮ್ಮ ಅರಳೆಯ ಬತ್ತಿಗಳನ್ನು ದೀಪಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಬತ್ತಿಯ ಆರತಿ ಮಾಡಿದರೆ ದೇವರು ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಪಟಾಕಿ ಹೊಡಯಿದ್ದರೆ ಅವನು ಕೋಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಮಣಿಮುತ್ತಗಳ ಹಾರ ಹಾಕದಿದ್ದರೆ ಮುನಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಹಬ್ಬಕ್ಕೆಂದು ಹಣ ಖಚು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿರಿ. ಬಡವರಿಗೆ ಕರೆದು ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡಿರಿ ಹೊರತೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಇಂಥ ನಿರುಪಯೋಗಿ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮೇಲೆ ಹಣವನ್ನು ಕಳಕೊಳ್ಳಬೇಡಿರಿ ಎಂದು ಮಾರ್ವಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಬರೋಬ್ಬರಿ ಲಂ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಹಬ್ಬದ ಮಾತುಗಳಿವು.

ಆಗ ದೇವರಿಗೆ ಕರ್ಮಾರ ಬಳಸಬಾರದೆಂದು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕರಪತ್ರಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದವು. ಹಬ್ಬದ ಮಾಜಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದವರು ದುಂದು ವೆಚ್ಚಿಗಳಿಗೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಲು ಮನೆ ಮನೆಯ ದೇವರ ಪೀಠಗಳಿಂದ ಜಾಗೃತಿಯ ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ನಾವು ಖಿರೀದಿಸುವ ವಸ್ತು ಹೇಗೆ ದೇಶದ ವಿದೇಶಿ ಸಾಲ ಏರಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆಂದು ವಿವರಿಸಿ ದಾಸ್ಯದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾರ್ಚಿಕವಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದರು.

ನಮ್ಮ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ತೋಡಕಲುಕುಡಿ ಎಂಬ ಗಿಡವಿದೆ. ಬೂದು ಬಣ್ಣಿದ ಗಿಡದ ಎಳೆ ಚಿಗುರು ಮಾಜಾರತಿಗೆ ಬಳಕೆ! ಎಳೆಯ ಕುಡಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಒಣಗಿಸಿ ಡಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಶೇಖರಿಸಿಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಣಗಿದ ಕುಡಿಯನ್ನು ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಅದ್ದಿ ನಿತ್ಯ ಆರತಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಯಂತೆ ಹೀರಿಕೊಂಡು ದೀಪ ಉರಿಯಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಅಂದರೆ ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಯದ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಾಡುಗಿಡದ ಎಳೆಚಿಗುರು ದೀಪದ ಕುಡಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೇ ಅಡಿಕೆ, ತೆಂಗಿನ ತೋಟ, ಹಳ್ಳದಂಜುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗಸಂಪಿಗೆ ಮರಗಳಿದ್ದವು, ಅವುಗಳ ಬೀಜ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ದೀಪಕ್ಕೆ ಬಳಕೆ. ಇದರ ಹಸಿಬಿಜಗಳಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಯ ಅಂಶ ಜಾಸ್ತಿಯಿರುವುದರಿಂದ ಚಿನ್ನಾಗಿ ಉರಿಯತ್ತದೆ. ದೀಪಾವಳಿ, ಕಾತೀಕಮಾಸದಲ್ಲಿ ನಾಗಸಂಪಿಗೆ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ಕೆಟ್ಟಿ ಉರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಅಡಿಕೆ ತೋಟಗಳಂಜಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಜವಾರಿ ಹತ್ತಿ ಗಿಡಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವು ಹಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬೆಳೆಯತ್ತ ಹೂವರಳಿಸುತ್ತ ಹತ್ತಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಹತ್ತಿಯನ್ನು ದೀಪಕ್ಕೆ ಬಳಸುವ ಪರಿಪಾಠವಿತ್ತು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪೇಟೆ ಖಿರೀದಿಯ ಯಾವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ಹಬ್ಬದ ದೀಪ ಬೆಳಗುವ ಸುಲಭ ಅವಕಾಶಗಳಿದ್ದವು.

ಈಗ ಹಬ್ಬ ಅಂದರೆ ಖಿರೀದಿ, ಬಣ್ಣಿಗಳು ಬೇಕು, ಮನೆಗೆ ಪ್ರೀಜ್, ಹೊಸ ಟಿಪಿ, ವಾಹನ ಹೀಗೆ ಒಂದಿಲ್ಲಿಂದು ವಸ್ತುಗಳು ಬೇಕು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬ ಅಂದರೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಜನಸಂಧನೆ, ಹಬ್ಬ ಅಂದರೆ ಹಣ ಖಿರು. ಬಣ್ಣಿ, ಪಟಾಕಿ, ಅಲಂಕಾರಿಕ ವಸ್ತು ಹೀಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಸೆಳೆಯುವ ಸಂಗತಿಗಳು ಒಂದೆರಡಲ್ಲಿ. ‘ಹಬ್ಬದ ವಿಶೇಷ ರಿಯಾಯತಿ, ಹಬ್ಬದ ಡಬ್ಬಲ್ ಧಮುಕಾ’ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಮಾಧ್ಯಮ ಜಾಹಿರಾತು ತಂತ್ರಗಳು ಕೊಳ್ಳಬಾಕರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿವೆ, ದೇಶ ಕಟ್ಟುವ ಸಂದೇಶ ಮರೆತು ಜಾಹಿರಾತು ಲಾಭ, ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಗಿಮಿಕ್‌ಗಳ ಮೌರೆ ಹೋಗಿವೆ. ಈಸೆ ಖಾಲಿಮಾಡಿಸಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಗನನ್ನಾಗಿಸುವ ಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ನರ್ತನ ನಡೆದಿದೆ. ಹಬ್ಬದ ಹೊಸ ಸಾಲ ಹನುಮಂತನ ಬಾಲವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸರಳ ಬದುಕು ಆದರ್ಶವಾಗಿದ್ದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಆಡಂಬರ, ರಂಗು, ನಾಟಕೀಯತೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬದುಕು ಲಗಾಮಿಲ್ಲದ ಓಟ ಕೆತ್ತಿದೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯ, ದೇವರ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗಿಂತ ಹಬ್ಬಗಳು ಖಿರೀದಿಯ ಸವಾಲು ಒಡ್ಡಿ ಮನೆ ಮನಗಳನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿವೆ. ಆಚರಣೆಯ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮರೆಯಾಗಿ ಖಿರೀದಿ ವಿಜೃಂಭಿಸಿದೆ! ಅಪ್ಪೇಕೆ, ರಾತ್ರಿ ಹಗಲಾಗಿಸುವ ವಿದ್ಯುತ್ ದೀಪಾಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಪರದೇಶಿ ಚೈನಾ ಬಲ್ಲೊ ಮರೆದಿದೆ! ಆಗ ಕರ್ಮಾರಕ್ಕೆ ಕಾದಾಡಿದ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಮರುಗಿವೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಖಾದಿ ಪ್ರಸಾರ ಜೋರಾಗಿತ್ತು, ಹೋರಾಟಗಾರರು ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆಯುವವರಾಗಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಜರಿ ಟೋಟಿ ತೋಡಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಳ್ಳಿ, ಬಂಗಾರದ ಜರಿಗಳಿದ್ದ ಈ ಟೋಟಿಗಳು ವಿದೇಶದಿಂದ ಆಮದಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಕ್ಕಳ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ಟೋಟಿ ಏಕೆ? ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಶುರುವಾಯಿತು. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಸಿದ್ದಾಮರದಲ್ಲಿ ಟೋಟಿಗಳನ್ನು ರಾಶಿ ಹಾಕಿ ಸುಡಲಾಯಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೫೧ರ ಒಂದು ದಿನ ಸುಟ್ಟ ಇಂತಹ ಜರಿ ಟೋಟಿಗಳಿಂದ ಮೂವತ್ತು ತೋಲೆ ಬೆಳ್ಳಿ ದೊರಕಿತ್ತಂತೆ! ಆದರೆ ಈಗ ನಾವು ಬಹಳ ಬದಲಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಹಬ್ಬಗಳ ಆಡಂಬರದ ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ, ವಿದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದು ಗುಡ್ಡಬೀಳುವ ಅಗ್ಗದ ಸರಕುಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟದೇಶಿ, ಸ್ವಾವಲಂಬನ ಸೂತ್ರಗಳು ಕರ್ಮಾರದಂತೆ ಕರಗಿವೆ.

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಶಿವಾನಂದ ಕಳವೆಯವರು ಶಿರಸಿಯ ಕಳವೆಯವರು. ಕಾಲೇಜು ದಿನಗಳಿದ್ದಾಗಲೇ ಬರವಣಿಗೆಯತ್ತ ಹೊರಳಿಕೊಂಡರು. ಪರಿಸರ ಕುರಿತು ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು. ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಮೂರ್ಯವಿನಿಂದ ನಂತರ ಪತ್ರಕರ್ತರಾಗಿ ವೃತ್ತಿಜೀವನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕಳವೆಯವರು ಘ್ರಾನ್ಸ್‌ ಬುಕಾನನ್‌ ಸಂಚರಿಸಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದರು. ಶಿರಸಿ ಸಮೀಪದ ನೀನೆಣಿಳಿಯಲ್ಲಿರುವ “ಮಲೆನಾಡ ಮಳಿಕೇರಂದ್ರ”ದ ರೂಪಾರಿಗಳು. ಕಾನ್ ಗೌರಿ, ಗೌರಿ ಜಿಂಕೆಯ ಆತ್ಮಕಥೆ, ಅರಣ್ಯ, ಮಳೆ ಮನೆಯ ಮಾತುಕತೆ, ಕಾನ್ ಬಾಗಿಲು, ಮಣ್ಣಿನ ಓದು, ಒಂದು ಶುತ್ತಿನ ಕಥೆ, ಕಾಮ ಡಂಗುರ, ಜಲ ವರ್ತಮಾನ, ಕಾನ್ನನೆಯ ಕಥೆಗಳು ಮುಂತಾದ ಹಲವು ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮಧ್ಯಘಟ್ಟ ಇವರ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾದಂಬರಿ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ:

೧. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮೂರ್ಚಿದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟಗಾರರು ಗಿರಾಕಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಗಡಿಯವರನ್ನು ಏನೆಂದು ವಿನಂತಿಸಿಕೊಂಡರು?
೨. ಯಾವ ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಡಿರೆಂದು ಜನಾಂದೋಲನ ಮಾಡಲಾಯಿತು?
೩. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ದೀಪದ ಬತ್ತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು?
೪. ಆಗ ಕರ್ಮಾರಕ್ಕೆ ಕಾದಾಡಿದ ಮನಸ್ಸಿಗಳು ಮರುಗಿವೆ – ಏಕೆ?
೫. ಸ್ವದೇಶೀ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಬಲಪಡಿಸಲು ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶೀ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ಬಳಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು – ಈ ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?

* * * * *

೬. ನಾನು ಪ್ರಾಸ್ ಬಿಟ್ಟು ಕತೆ

ಎಂ. ಗೋವಿಂದ ಶ್ಯೇ -

ಪ್ರಮೇಶ : ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲವಿತ್ತು. ಆಗ ಕವಿಗಳು ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾತ್ರೆಯ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸವಾಗದಂತೆ ತಮ್ಮ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಭಂಡೋಬದ್ದವಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕಿತ್ತು. ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಭಂದಸ್ಸಿಲಾಸ್ತದ ಆಳವಾದ ಪರಿಜ್ಞಾನವಿತ್ತು. ಹಳೆಗನ್ನಡ, ನಡುಗನ್ನಡದ ಶೆಬ್ಬಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಅವರು ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯನ್ನೂ ಅವರು ಓದಿಕೊಂಡಿರಬೇಕಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದ ಯಾವ ಭಾವವೇ ಇರಲಿ, ಅದನ್ನು ಅವರು ಅತ್ಯಂತ ಶಿಸುಬಧವಾದ ಶಾಸ್ಸಿದ್ದವಾದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲೇ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಅಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕವಿಯೊಬ್ಬ ತಾನು ಪ್ರಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರೆಯುವೆ ಎಂದರೆ ಅದೊಂದು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಘೋಷಣೆಯೇ ಹೌದು!

ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರೆಯುವ ದ್ಯುಹರ್ಣ ಹೋರಿದರು. ಅವರು ಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದು ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸವನ್ನೇನೂ ಅಲ್ಲ; ಕೇವಲ ಆದಿಪ್ರಾಸವನ್ನಷ್ಟೇ. ಆದರೆ ಅದೊಂದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ತುಚ್ಛವಾಗಿ ನೋಡಿದ ಪಂಡಿತರೂ ಇದ್ದರು! ಪ್ರಾಸವಿಟ್ಟು ಬರೆಯುವುದು ಕಾವ್ಯವೇ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ನಿಣಾಯ ಹೊರಡಿಸಿ, ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳನ್ನು ಕವಿಗಳಾದಿಂದ ಹೊರಗಿಟ್ಟದ್ದೂ ಉಂಟು. ಅನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳು ಪ್ರಾಸವನ್ನು ಗಟ್ಟಿದ್ದ್ಯುಹರ್ಣದಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯತೋಡಿದರು. ನವ್ಯಕಾವ್ಯವೆಂಬ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಮೇಲೆ ಅಂತಪ್ರಾಸವನ್ನೂ ಕೈಬಿಡಲಾಯಿತು. ಸ್ವಜ್ಞಂದ ಲಯ ಎಂಬ ಹೋಸ ಅಂಶವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಿರುವುದು ಪ್ರಾಸವಾಗಲೇ ಶಬ್ದಿಚಮತ್ತಾರವಾಗಲೇ ಭಂದಸಾಗಲೇ ಅಲ್ಲ; ಅಲ್ಲಿ ಭಾವವೇ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬ ತಕ್ಷ ಮುಂದೆ ಬಂತು. ಕವಿತೆ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತಿರಬೇಕು ಎಂದು ಒಂದು ಒಂದು ಬಣ ವಾದಿಸಿದರೆ ಕವಿತೆ ಅರ್ಥವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಬಣವು ವಾದಿಸಿತು. ಕಳೆದ ನೂರ್ತೆವರ್ತು ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿತೆಯು ಬಗೆ ಬಗೆಯ ರೂಪ, ವಿನ್ಯಾಸ, ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ತಳೆದ್ದನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳು ತಾವು ಪ್ರಾಸ ಬಿಟ್ಟು ಕವಿತೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಿಲೇ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯದ ಕುರಿತು ಆಸಕ್ತಿ ಬೆಳೆದ ಬಗೆಯನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಜಯ ಸಂಪತ್ತರದ ಮಾಪಮಾಸದ ಕೊನೆಯ ವಾರ, ಱೆರ್ಜಿನೆಯ ಇಸವಿಯ ಫೆಬ್ರವರಿ ತಿಂಗಳಿನದೂ ಕೊನೆಯ ವಾರ, ಮಂಗಳಾರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ ನೂಲುಮುದುಬೆಗೆ ಸಮೀಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಚಪ್ಪರ ಹಾಕಿದೆ. ಫೆಬ್ರವರಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದ ಮಳೆ ಜಿನುಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂದು ಶನಿವಾರವೇ, ರವಿವಾರವೇ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಯಶಃ ಶಿವರಾತ್ರಿಯೋ, ಹೇಗೂ ಸಾಲೆ ಇಲ್ಲದ ದಿನ. ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಲಡ್ಡುಗೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಮಂಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಮಡುಚುತ್ತಾರೆ, ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ಸೇವಿಗೆಯನ್ನು ಒತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಜೋಳದ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಗಿಳಿಗಳ ಕೋಲಾಹಲದಂತೆ ಚಪ್ಪರವೆಲ್ಲಾ ಗದ್ದಲ. ಆ ನಮುವೆ ಕುಗಿದ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಹಾಡು ಕೇಳಿಸಿತು:

ಅಡವಿಗೆ ಹೋಪರನೆ | ಕರಿದಯ್ಯಾ ||ಪಲ್ಲ||

ಅಡವಿಯೊಳಗೆ ಬಲು | ಕಡುಖೊಳ ಮೃಗಗಳು
ಬಿಡದೆ ಬಾಧಿಪವ್ಯೋ ನಿನ್ನ ||ಅನು||

ಆಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಏನಾಯಿತೊ, ಏನು ತೋಚಿತೊ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಚಪ್ಪರದ ಗವುಜು ನನಗೆ ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ನೆಟ್ಟಗೆ ಹೋದೆ, ಅಭ್ಯಾಸದ ಪ್ರಸ್ತಕವನ್ನು ಹಿಡಿದೆ, ಬರೆಯತೊಡಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕ ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಒಂದು ನಾಟಕವನ್ನು ಇಳಿಹೊತ್ತಿನೊಳಗೆ ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದೆ. ಅದಾದ ೨-೩ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಹದೇ ಮತ್ತೊಂದು ನಾಟಕವನ್ನು ಬರೆಯ ಹತ್ತಿದೆ, ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಕೊನೆಗೂ ಮುಗಿಸಿಲ್ಲ. ಆ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಬರೇ ಮಾತು, ಹಾಡುಗಳಲ್ಲದೆ ವೃತ್ತ - ಕಂದಗಳೂ ಇಲ್ಲ, ಒಂದೊ ಅಥವಾ ಎರಡೊ ನೋಟಗಳಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನೋಟಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಅವಕ್ಕೆ ಹೆಸರಿಕ್ಕುಲೂ ಇಲ್ಲ. ಮುಗಿಸಿದ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತಾಯಿ-ತಂದೆಯರ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ, ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಅವರು ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡುತ್ತಾರೆ.

ಅಮೇಲಣ ಕಥೆ ಮರೆತು ಹೋಗಿದೆ. ಕೇಳಿದ ಹಾಡಿಗೂ ಬರೆದ ನಾಟಕಕ್ಕೂ ಭೇದವಿಷ್ಯೇ, ಅದು ತತ್ತ್ವಮ, ಇದು ತದ್ವಾವ. ಮುಗಿಸಿದ ನಾಟಕದ ಕಥೆ ಇಳಿಯಷ್ಟಾದರೂ ನೆನಪಿಗೆ ಬಾರದು. ಹೀಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಮಂದಿರದ ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲಿ ಅಕಾಂಡವಾಗಿ ಎಡವಿದೆ, ಮುಚ್ಚುಕದಕ್ಕೆ ಡಿಕ್ಕಿ ಹೋಡಿದೆ, ಅಗುಳಿ ಇಲ್ಲದ ಬಾಗಿಲು ಹಾರಿತು, ಒಳಹೊಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಅದೊಂದು ಅಮಗ. ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚಿ ಚುಚ್ಚಿದಂತಿರುವ ಆ ದಿನವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಅಂದಿಗೆ ಒಂದು - ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಱಲೆಜಿರಲ್ಲಿ ಸಾಂಗಲಿಯದೊಂದು ಮರಾತಿ ನಾಟಕ ಮಂಡಳಿ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಅವರು ಆಡಿದ ಹಲವಾರು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದ ನನಗೆ ಅಂಥವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸು ತುಯ್ಯಿತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಕೆಲಕೆಲವು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಜೋಡಿಸುತ್ತಲೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಜಾಡಿಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಆ ನಾಟಕಗಳಂತೆ ಈ ಅಂಕಗಳ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೇಲೆ ಹೆಣೆಯಲಾರದೆ ಏಕಾಂಕವನ್ನು ಬರೆದೆ. ಆದರೆ ಱಲೆಜಿರ ಫೆಬ್ರವರಿಯನಕಾ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಉರಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಮನೆತನ ಮಂಗಳೂರಿನದಾದರೂ, ತಂದೆಯ ಮನೆ ಮಂಗಳೂರಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೂ, ನಾವು ಹುಟ್ಟಿದುದೂ ಬೆಳೆದುದೂ ಮಂಜೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ತವರುಮನೆಯಲ್ಲಿ. ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಲಿಯತ್ತಿದ್ದಾಗಲೂ ಸಾಲೆಯ ಬಿಡುಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಉಳಿಯತ್ತಿದ್ದುದು ಮಂಜೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ. ಅಲ್ಲಿ ಕಾರ್ತಿಕ ಕದಿಂದ ವೈಶಾಖದವರೆಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಆಯಾ ದಶಾವತಾರದ ಆಟದ ಮೇಳದವರು ಒಂದು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ಷೇ ವರ್ಷೇ ಹಲವು ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ಅವನ್ನು ಸೋಡಿ ವಿಸ್ತಿತನಾದ ನಾನು ಗೆಲ್ಲಾನೆಯ ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಯಕ್ಷಗಾನವನ್ನು ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ನಿಲುಕಿದೆ. ಹೆಸರು ಮಕರಾಕ್ಷನ ಕಾಳಗ. ಕಥೆ ಗೆಲನೆಯ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯದು. ಮಕರಾಕ್ಷನಾರೋ ಆತನೇ ಬಲ್ಲ. ಶ್ರೀರಾಮನೇನೋ ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮೂರನೆಯ ಒಂದು ಪಾಲು ಬರೆದಾಯಿತು. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಗ್ಗಲಿಲ್ಲ, ಹರಿದುಬಿಟ್ಟೆ.

ಆಮೇಲೆ ಮಂಗಳೂರಿನ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್‌ನವರು ಶಬ್ದಮಣಿದಪ್ರಜಾದಿಂದಲೂ ಭಂದೊಂಬುಧಿಯಿಂದಲೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ (ಗೆಲ್ಲೆ) ‘ಹಳಗನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ ಸೂತ್ರಗಳು’ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು, ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯತಃ ಭಂದೊಲಕ್ಷಣ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಓದಿ ವೃತ್ತ - ಕಂದ - ಷಟ್ಟದಿಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡೆ. ಜತೆಗೆ ಅರ್ಥಯುಕ್ತವಾದ ಕನ್ನಡ ಜ್ಯೇಷ್ಠಿಭಾರತ, ಗದುಗಿನ ಭಾರತ, ಶರ್ವರಶಂಕರವಿಲಾಸವೇ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಿ, ಗೆಲ್ಲೆರವರೆಗೆ ಆ ವಿವಿಧ ಭಂದಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದೆ, ಬರೆದಂತೆಯೇ ಹರಿದುಬಿಟ್ಟೆ.

ಈ ನಡುವೆ ಗೆಲ್ಲೆರಲ್ಲೇನೋ ಹೀಗಾಯಿತು. ಆ ಜಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸೋದರರೋಳಗೆ ಜಗಟ ಹತ್ತಿದಾಗ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ನನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರು ನಾನು ಕವನಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯೋಂದಿಗೆ ದೂರಿತ್ತರು. ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ತೀರ ಹಳಬಳಕೆಯ ನೇಮವಂತೆ. ತುಳುನಾಡಿನ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕವಿಯಾದ ಮೂಲ್ಯಾಯ ವಾಸುದೇವ ಪ್ರಭು ಎಂಬವರು ‘ಬಿಲ್ಲ ಹಬ್ಬಿ’ವನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಲೇ ಅವರಿಗೆ ಹುಟ್ಟು ಹಿಡಿಯಿತು, ಅನಂತರ ‘ಸಮುದ್ರ ಮಥನ’ವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಹುಟ್ಟು ಇಳಿಯಿತು, ಅತೆವಿವ ಕವನಿಸಿದರೆ ಹುಟ್ಟು ಹತ್ತುತ್ತದೆಂದು ಮನಸಾರೆ ನಂಬಿದ್ದ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಅದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇ ನನ್ನಲ್ಲಿ ರೇಗಿ ಕವನಿಸುವ ಮುಜ್ಞನ್ನು ಬಿಡಿಸಲೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ದಂಡಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಕೆಲಕಾಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕವನಿಸಲಾರದೆ, ಮರಮರಕ್ಕೆ ತೊಟ್ಟಲು ಕಟ್ಟತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ತಿರುಕಿಯಂತೆ ನಡೆದಾಡುವಾಗ ಬೀದಿಯಲ್ಲಾ ಬಿಡುವಾದಾಗ ಸಾಲೆಯಲ್ಲೂ ಕವನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಗೆಲ್ಲೆರವರೆಗೆ ನಡೆಯಿತು.

ಗೆಲ್ಲೆರಲ್ಲಿ ಶೇಕ್ಸ್‌ಪ್ರೇಯರ್ “ಟ್ರೈಲ್ ಸ್ಟೇಟ್” ಎಂಬ ನಾಟಕದ ಮೊದನೆಯ ಅಂಕದಿಂದ ಕೆಲವು ಸೋಟಗಳನ್ನು ವೃತ್ತ - ಕಂದಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಸಿ, ಅವನ್ನು ಶ್ರೀ ನಂದಾಳಿಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿನಾರಣಪ್ಪ (ಮುದ್ದಣ) ನವರಿಗೆ ಉಡುಪಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟೆ. ಮುಂದರಿಸು ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಮುಂದರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಗೆಲ್ಲೆ-ಗೆಲ್ಲೆಂದಿಲ್ಲ ಶ್ರೀ ಪಂಚ ಮಂಗೇಶರಾಯರು ನನ್ನ ಕನ್ನಡ ಅರ್ಥಾಪಕರಾದರು. ಆ ನಡುವೆ ಪ್ರಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಪದೇ ಪದೇ ಸ್ವಾರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಜೇಳಿನ ಮಂತ್ರ ಬಾರದೆ ಹಾವಿನ ಗುಧಿನಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇಹಾಕಲಾರದೆ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಬಲ್ಲವರು ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿದಲ್ಲದೆ ಹಾಗೆ ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಅಳುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಕ್ಷೇತೋರಿಸಿ ಅವಲಕ್ಷಣ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸುಮ್ಮಾನಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾರೋಂದಿಗೂ ಕೇಳಬಾರದು, ಯಾರು ಏನೆಂದರೂ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು, ಉತ್ತ ಮೇಲಲ್ಲವೆ ಬಿತ್ತುವ ಯೋಚನೆ? ತಕ್ಕಷ್ಟು ಬರೆದ ಮೇಲಲ್ಲವೇ ಪ್ರಾಸದ ಗೋಚ? ಆ ತನಕ ತಣ್ಣಿಗಿರುವುದೇ ಲೇಸೆಂದು ಪ್ರಾಸ ಇಟ್ಟೇ ಬರೆಯತ್ತ ಹೋದೆ.

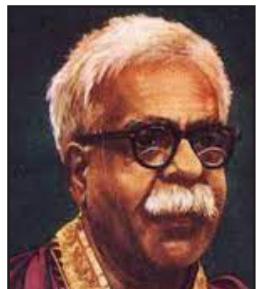
೧೯೦೦ನೇಯ ಜುಲಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ‘ಸುವಾಸಿನಿ’ ಎಂಬ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ ಹೊರಟಿತು. ಅದೇ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ‘ಸುವಾಸಿನಿ’ಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರಿಗೆ ಜಿ ರೂಪಾಯಿ ಬಹುಮಾನ ಹೊಡುವರೆಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರಾಸುಳ್ಳ ಇ ಕಂದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿಹೊಟ್ಟೆ. ಆ ಉದುಗೋರೆ ನನಗೆ ದಕ್ಷಿತು. ಆ ಪದ್ಯಗಳು ಮರು ತಿಂಗಳಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದವು. ನನ್ನ ಕವಿತೆ ಅಚ್ಚಾದುದು ಅದೇ ಹೊದಲ ಬಾರಿ. ಆಮೇಲೆ ಇಂಂಬಿರಲ್ಲಿ ಇಂಂಜಿರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರಾಸಬದ್ವಾದ ‘ಸುಭದ್ರಾ ವಿಲಾಪ’ ಎಂಬ ಕಂದಪಟ್ಟವೂ ‘ಕಾಲಿಯ ಮರ್ಫನ’ ಎಂಬ ಕಂದಪಟ್ಟವೂ ಸುವಾಸಿನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದುವು.

ಇಂಜಿ ರಿಂದ ಇಂಗಿರ ವರೆಗೆ ನಾನು ಪ್ರಾಸವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪ್ರಾಸವಿಲ್ಲದುವನ್ನು ಹರಿದುಹಾಕಿದೆ. ಪ್ರಾಸವಿದ್ವವಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಸಿದೆ. ಇವು ಮಂಗಳೂರಿನ ‘ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ’ ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದಂದು ಪ್ರಕಟವಾದವು, ಆಮೇಲೆ ನನ್ನ ‘ಗಿಳಿವಿಂಡ’ನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾಗಿವೆ.

ಇಗಿನೆಯ ಏಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಸುಮಾರು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಬಡೋದಾ ರಾಜ್ಯದ ನವಸಾರಿ ಎಂಬಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಆಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮುಂಜಾನೆ ಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಶತಪದಗೆಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹಂತಾತ್ಮಾಗಿ, ಆಗೋದು ಹೋಗೋದು ದೇವರ ಇಚ್ಛೆ, ಹೂಡೋದು ಬಿತ್ತೋದು ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆ, ಇನ್ನು ಮೀನಮೇಷ ನೋಡದೆ ‘ಪ್ರಾಸವನೀಗಲೆ ತೋರೆದುಬಿಡುವುದೇ ನಿಶ್ಚಯಂ’ ಎಂದಾಯಿತು. ಮರದ ಹಣ್ಣು ಮರದ ಬುಡದಾಗೆ ಬಂತು. ಹೂಡಲೆ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ತಾಹೂರರ ‘ಅಯಿ ಭುವನ ಮನೋಹರೇಹಿನೀ’ ಎಂದು ಹೊದಲಾಗುವ ‘ಭಾರತ ಲಕ್ಷ್ಮಿ’ ಎಂಬ ಬಂಗಾಳಿ ಗೀತವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಸಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ಅವರದೇ ‘ಶಿಶು’ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯ ‘ವಿದಾಯ’ ಎಂಬ ಕವಿತೆಯನ್ನೂ, ಅನಂತರ ಶೇಖ್ ಮುಹಮ್ಮದ ಇಕ್ಕಾಲರ ‘ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ ಹಮಾರಾ’ ಎಂಬ ಉದ್ದೂ ಗೀತವನ್ನೂ ಕನ್ನಡಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಾರನೆಯ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಉರಿಗೆ ಮರಳಿದವನೇ ಅವನ್ನು ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಪ್ರಾಸರಹಿತವಾದ ನನ್ನ ಕವಿತೆಗಳು ಅಚ್ಚಾದುದು ಅದೇ ಹೊದಲ ಬಾರಿ.

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇ (ಗುರುಲ್ಲಿ ಮಾಚ್‌ ಅಂ - ಇಂಡಿ ಸೆಪ್ಪೆಂಬರ್ ಟೆ) - ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿಗಳು. ಇವರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಆಗ ಮದರಾಸು ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದ ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಂಜೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ. ರಾಜ್ಯಗಳ ಮನರಾವಿಂಗಡಣೆಯಾದಾಗ ತನ್ನಾರು ಕೇರಳಕ್ಕೆ ಹೋದುದನ್ನು ಕಂಡು ಹಳಹಳಿಸಿದ್ದ ಅಪ್ಪಣಿ ಕನ್ನಡಪ್ರೇಮಿ ಇವರು. ಶ್ರೀಮಂತ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಪ್ರಾಧಿಮಿಕ-ಪ್ರೌಢ ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಪದವಿಶಿಕ್ಷಣಾಕ್ಷಾಗಿ ಮದರಾಸಿಗೆ ಹೋದರು. ಡಾ. ಸರ್ವಪಲ್ಲಿ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್, ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇಗಳ ಸಹಪಾತಿಗಳು. ಪದವಿಯ ಹೊನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ತಂದೆಯವರು ತೀರಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಪ್ರೇಗಳು ಉರಿಗೆ ವಾಪಸಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಅಂತಿಮ ವರ್ಷದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯೊಂದು ಮುಗಿದಿತ್ತು ಅಪ್ಪೆ - ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಧಿಕ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದವರೆಂದು ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇಗಳಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ಪದಕದ ಬಹುಮಾನ ಸಿಕ್ಕಿತು.

ಪದವಿಯ ಓದೇನೋ ನಿಂತಿತು, ಆದರೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಮಲೆಯಾಳಂ, ತಮಿಳು, ಕನ್ನಡ, ಮರಾಠಿ, ಕೊಂಕಣಿ, ಬಂಗಾಳಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಮುಂತಾದ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿದೆ ಲ್ಯಾಟಿನ್, ಗ್ರೋಮುಂತಾದ ಅಭಿಜಾತ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೂ ಜರ್ಮನ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಇಟಾಲಿಯನ್ ಮೌದಲಾದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೂ ಕಲಿತರು. ಒಟ್ಟು ೨೫ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿತ್ಯವಿತ್ತು. ನಿರಂತರವಾಗಿ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಕಾವ್ಯ, ಖಂಡಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ದೇಶವಿದೇಶದ ಭಾಷೆಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಗಿಳಿವಿಂಡು, ನಂದಾದೀಪ ಅವರ ಕಾವ್ಯಸಂಕಲನಗಳು. ವೈಶಾಖಿ ಮತ್ತು ಗೋಲ್ಬೋಧಾ ಅವರು ಬರೆದ ಖಂಡಕಾವ್ಯಗಳು. ಹೆಬ್ಬೆರಳು ಎಂಬುದು ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಗೊಂಡ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕ. ಅವರ ಗದ್ಯ “ಕನ್ನಡದ ಮೌರೆ” ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಇಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಮದರಾಸು ಸರಕಾರವು ಅವರಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಕೆವಿ ಎಂಬ ಗೌರವ ತೊಡಿಸಿತು. ಇಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂಬ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಇಳಿನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಪ್ರೇಗಳು ಅಧಿಕರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ನೂರಾರು ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಉಡುಪಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರಕೆ ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ ಒಂದು ಒಂದು ಬೃಹದ್ದಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ಪ್ರೇಗಳ ತಮ್ಮನ ನೂಲುಮದುವೆಯ ದಿನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಸಿದ್ಧತೆಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವು?
೨. ಹಾಡು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಪ್ರೇಗಳು ಏನು ಮಾಡಿದರು?
೩. ಪ್ರೇಗಳು ಬರೆದ ಮೌದಲ ಯಾಕಾನ ಪ್ರಸಂಗದ ಹೆಸರೇನು?
೪. ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್‌ನವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದ ಯಾವ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಲೇಖಿಕರು ಓದಿಕೊಂಡರು?
೫. “ಬಿಲ್ಲ ಹಬ್ಬಿ”ವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕವಿ ಯಾರು?
೬. ಮುದ್ದಣ ಕವಿ ಲೇಖಿಕರಿಗೆ ಏನೆಂದು ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟರು?
೭. ಪ್ರಾಸು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಪ್ರೇಗಳು ಯಾವ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದರು?

* * * * *

2. ತಾಯಿ ಭಾರತೀಯ ಅಮರಪುತ್ರರು

ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸೂಲಿಬೆಳೆ -

ప్రపంచ : భారత స్వతంత్రగొందు స్వతంత్రుడ సమయిన్న నావిందు అనుభవిసుత్తిద్దేవే. ఆదరే ఆ స్వతంత్రక్షోస్యర హోరాడి మడిదవరు అసంబూత దేశభక్తరు. స్వతంత్రీతాగు-బలిదానద ఫల. రక్తతప్పనివన్నదరూ కొట్టు తాయి భారతియిన్న పరంతుద శృంఖలీయింద బిడిసువెవెంద ఏర క్రాంతికారర నిస్సాధ్య బలిదానవన్న సృంగిసువుదు భారతియరేల్లర జవాబ్దారి.

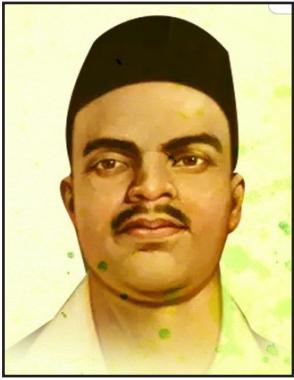
ಅದು ಇರಿದನೇ ಇಸವಿ, ಮಾರ್ಚ್ ಏಂಬೆಂದು ಸೆರೆಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಸೇರಿದ್ದರು. ‘ವಂದೇ ಮಾತರಂ’, ‘ಭಾರತ ಮಾತಾ ಕಿ ಜ್ಯೇ’ ಫೋಟೋಗಳು ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿದ್ದವು. ಆ ಜನಸಂದರ್ಭಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಮುಂದೆ ವೃದ್ಧ ತಾಯ್ಯಂದೆಯರು ನಿಂತಿದ್ದರು. ಅವರ ಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದೇನಾಗುವುದೋ ಎಂಬ ಆತಂಕ. ವ್ಯಾಪಾರದ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಭಾರತೀಯರನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಅಡಿಯಾಳಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಬ್ರಿಟಿಷರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಿರ್ದಯವಾಗಿ ಗಲ್ಗೇರಿಸುತ್ತಾರಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ದುಸುಡ. ಆದರೂ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಹನಿ ನೀರಿಲ್ಲ! ಅಂತಹ ಧೀರತನ.

హౌ! ఆ ఎదుగాలికి బ్రిటిషరిగిరబేస్కల్? హొరగి నెరెద జనసందశీయన్న కండే నడుగిహోగిద్దరు. ఈ జనరెల్లి సేరేమనేయ గోడె ఒడెదు ఒళనుగ్గి, యువ క్రాంతికారిగళన్న బిడిసి కరేచొయ్యవరో ఎంబ అంజికి అవరిగె. అడక్కాగియే అవరు నిగదిత దినక్కింత ఒందు దిన మోదలే తమ్మ అపరాధిగళన్న గల్లిగేరిసువ తయారియల్లిద్దరు.

ಆ ಅಪರಾಧಿಗಳು ಮಾಡಿದ್ದ ತಪ್ಪಾದರೂ ಏನೆನ್ನುತ್ತಿರಿ? ದೇಶದ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ದನಿ ಎತ್ತಿದ್ದು. ಆ ದನಿಯನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕಿರುಡಾಗಿ ಹುಳಿತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅಸೆಂಬಿಲಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಂಚೆಸೆದು ಸದ್ದು ಮಾಡಿದ್ದರು ಅವರು! ಇಗ್ನೇಂಡಿನಿಂದ ಬಿಂದು ಈ ದೇಶವನ್ನು ಲಾಟಗ್ರೇಡ್‌ಲ್ಲದೇ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ತುಚ್ಚವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾ ಶೋಷಣೆಗೆ ದೂಡಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಸೆಟೆದು ನಿಂತಿದ್ದರು ಬಿಸಿರಕ್ತದ ಆ ಯುವಕರು. ಭಿನ್ನ-ಭಿನ್ನ ಕ್ರಾಂತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಕೀಯರನ್ನು ಈ ದೇಶಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರೇ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿದೀಪ ಮತ್ತೆಷ್ಟು ಜಾಜ್‌ಲ್ಯೂಮಾನವಾಗಿ ಬೆಳಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ತಮ್ಮ ರಕ್ತವನ್ನೇ ಬಸಿದ ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್, ರಾಜಗುರು ಮತ್ತು ಸುಖದೇವರು.

ఈ మూవరు యువ క్రాంతికారిగళన్ను గల్లిగేరిసలు బ్రిటిషరు కొట్ట కారణ ‘రాజ దేశాబ్దమేందుకు విజయించి ఉన్న ప్రాంతమే అందులో ఉన్న ప్రాంతమని ప్రకటించాడు. అందులో ఉన్న ప్రాంతమని ప్రకటించాడు. అందులో ఉన్న ప్రాంతమని ప్రకటించాడు.

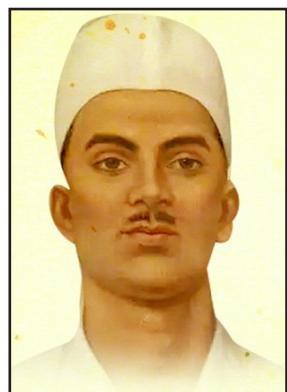
ನಡುಬೀದಿಯಲ್ಲೇ ಲಾರಿಯಂದ ಬಡಿದೂ ಕೊಲ್ಲಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಈ ಅನ್ಯಾಯ, ದರ್ಪಣಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿನಿಲ್ಲಲೆಂದೇ ಈ ಸಿಡಿಲಮರಿಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಸ್ವಾಂತ್ರ್ಯನ ಹತ್ತೆಗೆ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಿದರು. ಪಂಜಾಬಿನ ಹಿರಿಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ ಲಾಲಾ ಲಜಪತರಾಯರನ್ನು ಲಾರಿಯಂದ ಬಡಿದು ಕೊಲ್ಲುವಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಂತ್ರ್ಯನ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಲಾಲಾಜಿ ತೀರಿಕೊಳ್ಳುವ ಮುನ್ನ ‘ನನಗೆ ಹೊಡೆದ ಒಂದೊಂದೂ ಲಾರಿಯ ಏಟೂ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಶವಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಡೆದ ಕೊನೆಯ ಮೋಳಿಗಳು’ ಎಂದಿದ್ದರು. ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಡವಟ್ಟಾಯ್ತು. ಸ್ವಾಂತರ್ಸ್ವನನ್ನೇ ಸ್ವಾಂತ್ರ್ಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳು ಅವನ ಹತ್ತೇ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದರು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಸ್ವಾಂತ್ರ್ಯನ ಆದೇಶದಂತೆ ಲಾಲಾಜಿಯವರಿಗೆ ಲಾರಿಯಂದ ಬಡಿದವನು ಇದೇ ಸ್ವಾಂತರ್ಸ್ವ. ಆ ದುರಹಂಕಾರಿಯು ಭಾರತೀಯರ ಪ್ರತಿಕೊರದ ಗುಂಡಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿದ್ದ. ಈ ಒಟ್ಟಾರೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದವನು ಸುಖಿದೇವ. ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ನೋಂದಿಗೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದವ ಮರಾಠಾ ಕಲಿ ರಾಜಗುರು. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ರಕ್ಷಣೆಯಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಆಜಾದ್ ಎಂದೇ ಖ್ಯಾತರಾದ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಆಜಾದ್.

ಶ್ರೀವರಾಮ ಹರಿ ರಾಜಗುರು

ಸೀಟು ಗಿಟ್ಟಿಸಿ ಓದು ಮುಂದುವರೆಸಿದ.

ಕಾಲೇಜಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖಿದೇವನ ಜೊತೆಗೂಡಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶಪ್ರೇಮ ಬಿತ್ತುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಕ್ರಮೇಣ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳೋಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸಿದ. ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಪಂಡಿತ್ ಜೀ ಎಂದು ಗೌರವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಆಜಾದರ ಸಹವಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲಂತೂ ಅವನ ಕ್ರಾಂತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತಪ್ಪು ತೀವ್ರಗೊಂಡವು. ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಕೋರಿ ಕಾಂಡ ನಡೆದು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳ ಗುಂಪು ಚಡುರಿಹೋಯ್ತು. ಆದರೆ ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ಕ್ಕೆ ಚೆಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಆಜಾದರೋಡಗೂಡಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಸಂಘಟಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳನ್ನೇಲ್ಲ ಒಂದೇ ಸಂಘಟನೆಯಡಿ ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ. ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆತ ಬಟುಕೇಶ್ವರ ದತ್ತನೋಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಬಸೆದು ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನೇ ನಡುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟು. ತಾನೇ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಶರಣಾಗತನಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಕಟಕಟೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳ ಹೋರಾಟದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮೊಣಾವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ.

ಸುಖಿದೇವ್

ಆತ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ‘ಪೂರ್ವ ಸ್ವರಾಜ್ಯ’ ಚಿಂತನೆಯು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ತರುಣರನ್ನು ಸೇಳಿಯಿತು. ಆವರೆಗೂ ದೊಮ್ಮಿನಿಯನ್ನು ಸ್ವೇಚ್ಛಾ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್, ತಾನೂ ಪೂರ್ವ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಘೋಷಣೆ ನೀಡಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಮುಂದೆ ಜ್ಯೇಶ್ವಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ತನ್ನ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರಾಯತೆಯನ್ನು ಮೆರೆದ. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕುನೀತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಅನೇಕ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ದೇಶಭಾಂಧವರಿಗೆ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದ.

ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್, ರಾಜಗುರು, ಸುಖಿದೇವರೆಲ್ಲ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಬಿದ್ದಿದ್ದ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತೆ? ಜಯಗೋಪಾಲ ಎನ್ನುವ ದ್ರೋಹಿಯ ಕಾರಣದಿಂದ. ಈ ಬಗೆಯ ದ್ರೋಹಿಗಳೇನು ಕಡಿಮೆಯೇ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ? ಸಿರಾಜುದ್ದೀಲನನ್ನು ನಂಬಿಸಿ ಕೇಡು ಬಗೆದ ಮೀರ್ ಜಾಫರನಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಜಾಪೇಕರ್ ಸಹೋದರರ ನೇಣಿಗೆ ಕಾರಣನಾದ ಗಣೇಶ್ ಶಂಕರ್ ದ್ರವಿಡನವರೆಗೂ ಯಾವತ್ತಿಗೂ ಇದ್ದರು ಇಂಥವರು. ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಮರೂರವನಿಗೆ ದ್ರೋಹ ಬಗೆದ ಅಂಬಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೇ? ನಮ್ಮ ಜೆನ್ನಮ್ಮ ಕೂಡ ಸೇರಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ದ್ರೋಹಿಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆಯ ನಾಡಿನ ಕದನ ಕಲಿಗಳನ್ನು ಬಂದೂಕಿನ ತುದಿಯಿಂದ ಹೆದರಿಸಿ ಸೇರಿ ಹಿಡಿಯುವಷ್ಟು ತಾಕತ್ತು ಪರದೇಶೀಯರಿಗೆಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು!

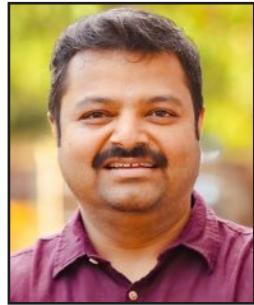
ಅಂತೂ ನಮ್ಮ ಕ್ರಾಂತಿರತ್ನಗಳು ನಗುನಗುತ್ತ ಕುಣಿಕೆಯನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿ ಭಾರತಮಾತೆಗೆ ಜ್ಯೇಶಾರ ನೀಡುತ್ತಾ ಆಶ್ಚರ್ಯತ್ವಿಗೆ ಅಣಿಯಾದರು. ಸ್ವತಃ ಜ್ಯೇಶ್ ಕೂಡ ಇವರ ಕೆಚ್ಚು ಕಂಡು ಭಾವುಕನಾದ. ಮಾರ್ಕ್ ಏಂಬ ಆ ದಿನ ಭಗತ್, ರಾಜಗುರು, ಸುಖಿದೇವರು ತಾಯಿ ಭಾರತಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವವನ್ನೇ ಧಾರೆ ಎರೆದರು. ಹೇಗೆ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣಾಪರ್ವತಣೆಗೈದಾಗ ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್‌ನ ವಯಸ್ಸು ಇಂ ಮಾತ್ರ! ಜಂದ್ರಶೇವಿರ್ ಆಜಾದರು ಜ್ಯೇಶಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರ್ಗದ ಕುರಿತು ಸೂಚಿಸಿದಾಗ ‘ನೇಣಿಗೇರುವುದರಿಂದ ಹಚ್ಚು ಪ್ರೇರಣ ನೀಡುವುದು ಸಾಧ್ಯ’ ಎಂದು ಭಗತ್ ದೃಢವಾಗಿ ನುಡಿದಿದ್ದ. ಆತ ಹೇಳಿದಂತೆ ಲಕ್ಷ-ಲಕ್ಷ ಭಾರತೀಯರು ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣಾಪರ್ವತಣೆಗೈಯ್ಯುವ ಪಾಠವನ್ನು ಈ ನಗುಮೋಗದ ತರುಣರಿಂದ ಕಲಿತುಕೊಂಡರು. ಸ್ವಾಧ್ಯಾದ ಹಂಗು ತೋರೆದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುಂದಡಿಯಿಟ್ಟರು.

ಯುವಕರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಈ ಪ್ರಾಣಾಪರ್ವತಣೆಯ ಕೆಚ್ಚು ಮುಂದೆ ದೇಶದ ಕ್ರಾಂತಿ ಸಂಪರ್ಕನೆಯಲ್ಲಿ ಬಲುದೊಡ್ಡ ಶಕ್ತಿ ತುಂಬಿತು. ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್‌ನ ಬಲಿದಾನವನ್ನು ಸುಭಾಷ್‌ಚಂದ್ರ ಬೋಸರು ತಮ್ಮ ಸೇನೆಯ ಪ್ರೇರಣೆಗೆಂದು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದೆಡೆ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಜಿಯವರ ಅಂಬಿಸಾ ಚಳವಳಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಮೂರಕವಾಗಿ ನಡೆದ ಈ ಕ್ರಾಂತಿ ಚಳವಳಿ ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಹೆದರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಱಲ್ಜಿಲರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪ್ರಥಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಮಾದರಿಯದ್ದೇ ಮತ್ತೊಂದು ಹೋರಾಟ ನಡೆದರೆ ತಾವು ಉಳಿಯುವುದು ಕಷ್ಟ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಭಾಸವಾಗಿತ್ತು. ಕೊನೆಗೂ ನಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಕ್ಷಿತು.

ಆದರೆ ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್‌ಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯೊಂದೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರದ ಭಾರತ ಹೇಗೆರಬೇಕೆನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸ್ವಾಷಾ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿದ್ದವು. ಆತನ ಧ್ಯೇಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ನಮ್ಮ ಯುವ ಹೀಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದೇ ಬೇಸರದ ಸಂಗತಿ. ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ನಗು-ನಗುತ್ತಾ ನೇಣಿಗೇರಿದ ಈ ಮಹಾತ್ಮರ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸುವ, ದೇಶದ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ-ಸ್ವಾವಲಂಬನಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಿದುವ ದೀಕ್ಷೆ ತೋಡೋಣ. ಭರತಮಾತೆಯ ಪದತಲಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಕಣೆಯಾದ ಈ ಮೂರು ಅಮರಪುಷ್ಟಗಳ ನೆನಪನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹಸಿರಾಗಿಟ್ಟಿರೋಣ, ಇಂಕ್ಷಿಲಾಬ್ ಜಿಂದಾಬಾದ್!

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸೂಲಿಬೆಲೆ : ಪ್ರಮುಖ ವಾಗ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರವಾದಿ ಚೆಂತಕ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸೂಲಿಬೆಲೆಯವರು ಇವರು ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನಾವರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುದು ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸೂಲಿಬೆಲೆ ಎಂಬ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ. ಇವರ ಶಂದೆ ದೇವದಾಸ್ ಸುಭಾಯ ಶೇಟ್ ಅವರು ಸೂಲಿಬೆಲೆಯ ಸರಕಾರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿ ಕೆಲಸ ವಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಣಕವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಯುವಾ ಬ್ರಿಗೇಡ್ ಎಂಬ ಸಂಘಟನೆಯ ಮೂಲಕ ಇಂದಿಗೂ ಅವರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಗೃತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದ ಹಲವ ಪ್ರಮುಖ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಕಣಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳು: ಮೇರಾ ಭಾರತ್ ಮಹಾನ್, ನೆಹರೂ ಪರದೆ ಸರಿಯಿತು, ಭಾರತ ಭಕ್ತ ವಿದ್ಯಾನಂದ, ಅಪ್ರತಿಮು ದೇಶಭಕ್ತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಏರ ಸಾವಕರ್, ಜಾಗೋ ಭಾರತ್, ವಿಶ್ವಗುರು (ಅಂಕಣಬರಹ ಸಂಪುಟಗಳು), ಕಾಗ್ರಲ್ ಕದನ ಕಥನ, ಸುಮ್ಮನೆ ಬರಲಿಲ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ - ಇತ್ಯಾದಿ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಠವನ್ನು ಅವರ “ಜಾಗೋ ಭಾರತ್” ಅಂಕಣಬರಹಗಳ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ :

೧. ಮೂವರು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಲು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕೊಟ್ಟ ಕಾರಣ ಏನು?
೨. ಲಾಲಾ ಲಜಪತರಾಯರು ಲಾಲಿಯೇಟನಿಂದ ತೀರಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದರು?
೩. ‘ಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾಜ್ಯ’ದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಯಾರು?
೪. ಜಂದ್ರಥೇವರ ಆಜಾದರು ಜ್ಯೋತಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದಾಗ ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ಹೇಳಿದ ಮಾತೇನು?
೫. ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ನ ಸಹಚರರು ಯಾರು?
೬. ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳ ಪ್ರಾಣಾಪರ್ವತೆ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಯಾವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರಣ ಕೊಟ್ಟಿತು?

* * * * *